

היכל הקודש ברסלב

הלימוד היומי

בי"ת נצחי,
שנים מקרא ואחד תרגום,
נ"ך, רמב"ם

לעתיד בעולם הבא
מזכירין אותו כל מה שלמד
בעולם הזה
(שיחת הר"ן כח)

עַל יְהוָה
לִי מוֹד
שִׁיעוּרִים אֱלוֹ
אֲנִי נוֹתֵן
אֶת הַחֹמֶשׁ
וְאֶת הַזְּמֶשֶׁר
לְהַקְדֹּשׁ
בְּרוּךְ הוּא
(עצתו אמונה)

פרשת ויקהל תשפ"ה

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

1415 55th Street
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563

היכל הקודש

מאנסי

34 Union Rd.
Spring Valley, NY 10977
845.445.9314

היכל הקודש

כני ברק

רחוב ירושלים 2
052.760.5715

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

בלומינגראוו

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש

ירושלים

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

צו הערן די

הערליכע שיעורים
פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

גורפס ע"י

קון הדפסה היכל הקודש

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

שאני רואה את האויר. כגון שהוסיף בית חמישי עליהם בצדו או דבר אחר. **מתני'** כל ישראל ישמעו. צריך להשמיע מיתות לרבים שלא יעשה אדם עוד כן; לא בבית דין שביבנה. אלא בגלגלת אבית דין בשלשכת הגזית ואמר להם לעירו לעירו ושהה ימים עד שגלתה סנהדרין גדולה ליבנה ועדיין הבית קיים ואחריו

קשר העליון דאורייתא. פי' קבוצת דפלוגאטא איהו בפי' התכלית (מנחות דף לט. טש) וליתיה אלא דמסקני התם שמע מינה קשר העליון דאורייתא: **ללא** בבית דין שביבנה. פירש במגנסאס אמר נשאלו בבית דין שבלשכת הגזית ואמר להם וחזר לעירו ושהה ימים עד שגלתה סנהדרין גדולה ותימה דסוף סוף פשטמתניין עד הרגל היאך

הורה כבתיזלה אין ממתין אותו ביבנה ואע"י ששם סנהדרין גדולה שסוף סוף אין נקבצים שם. **גמ'** ויהי נאמר וכל העם יראו ויראו. דבענין זה רואין במיתות. הבריה. פלוני מת בב"ד על שבער עבירה זו כדי לדרות את האחרים; וכל ישראל ישמעו ויראו; וכעדים זוממים כתיב והנשארם. ישמעו ויראו ושמעו וזו שם דלא שיך למיכתב וכל העם דלאו כולי' עלמא חזו ליהדותא שיש גולגין ומלחי ברביבתי ומומעליש בשביעיית שון פסולים לעדות: **מתני'** ומה שלא נאמר לו אע"י שנאמר **לחבריו** וברבינו לויק' ליה: הכובש נבואתו. שלא אמרה כגון יונה בן אמיתי; והמותר על דברי נביא. המפקדים שלא חשש למה שאמר לו הנביא: **גמ'** והאיש אשר לא ישמע. היינו מותר: **קרי** ביה איש אשר לא ישמע. היינו כובש וקרי ביה לא ישמע שהוא עצמו אינו נשמע היינו עובר על דברי עצמו; ויצא הרוח ויאמר אני אפתנה. אצא ויהיית רוח שקר בפי כל נביאיה סיגנון. דבר מליצות של רוח הקודש: עולה לכמה נביאים. כנסט בלבם לזה בלשון זה ולזה בלשון זה החל אחר: ואין שני נביאים מתנבאין כסיגנון אחד. בלבן אחד ואלו כולן לשון אחד היו אומרים דכתיב הנה נא כל הנביאים אומרים פה אחד טוב: **הבריה**

העליון דאורייתא, גרוע ועומד. **אי הכי**, הפילין נמי, אי עבדי ארבעה פתי, ואייתי אחרניא ואנח גבייהו, האי לחודיה קאי והאי לחודיה קאי. ואי עבדי תמושה פתי, גרוע ועומד הוא. האמר רבי ירמיה בית חיצון שאני רואה את האויר, פסול: **משנה** אין ממתין אותו לא בבית דין שבעירו, ולא בבית דין שביבנה, אלא מעלן אותו לבית דין הגדול שבירושלים, ומשמרין אותו עד הרגלו וממתין אותו כרגלו, שנאמר וכל העם ישמעו ויראו ולא יודונו עוד, דברי רבי עקיבא. רבי יהודה אומר, אין מענין את דינו של זה, אלא ממתין אותו מיד, וכותבין ושלוחין שלוחין בכל המקומות, איש פלוני מתחייב מיתה בבית דין: **גמרא** תנו רבנן, אין ממתין אותו לא בבית דין שבעירו, ולא בבית דין שביבנה, אלא מעלן אותו לבית דין הגדול שבירושלים, ומשמרין אותו עד הרגלו, וממתין אותו כרגלו, שנאמר וכל העם ישמעו ויראו, דברי רבי עקיבא. אמר לו רבי יהודה, וכי נאמר ויראו ויראו, והלא לא נאמר אלא וישמעו ויראו, איש פלוני נתחייב מיתה בבית דין. תנו רבנן, ארבעה צריכין הכרזה. המסית, וכן סודר ומורה, וכן מראה, ועדים זוממין. ככולהו, פתיב בהו וכל העם, וכל ישראל. בעדים זוממין, כתיב והנשארם, דלא כולי' עולמא חזו ליהדותא: **משנה** נביא השקר, המתנבא מה שלא שמע, ומה שלא נאמר לו, מיתתו בידו אדם. אבל הכובש את נבואתו, והמותר על דברי נביא, ונביא שעבר על דברי נביא, ונביא שקר, אפילו כגון את ההלכה, לטמא את המזבח ולטהר את המזבח. תבא על אשת איש, פיון שנכנסה לרשות תבעל לנשואין, אף על פי שלא נבעלה, תבא עליה הרי זה פהגן. זוממין בת בהו, ובעלה. שכל המזוממין, מקדימין לאותה מיתה, חוץ מזוממין בת בהו, ובעלה: **גמרא** תנו רבנן, שלשה מיתתן בידו שמים. המתנבא מה שלא שמע, ומה שלא נאמר לו, והמתנבא בשם עבודת פוכבים, מיתתן בידו אדם. הכובש את נבואתו, והמותר על דברי נביא, ונביא שעבר על דברי עצמו, מיתתן בידו שמים. מהני מילי, אמר רב יהודה אמר רב, דאמר קרא אף הנביא אשר יזיד לדבר דבר בשמי', זה המתנבא מה שלא שמע. ואשר לא צייתו', הא לחבירו, צייתו', זה המתנבא מה שלא נאמר לו. ואשר דבר בשם אלהים אחרים, זה המתנבא בשם עבודת פוכבים, וכתיב 'מית הנביא ההוא', וכל מיתה האמורה בתורה סתם, אינה אלא חנק. הכובש את נבואתו, והמותר על דברי נביא, ונביא שעבר על דברי עצמו, מיתתן בידו שמים. דכתיב 'האיש אשר לא ישמע', קרי ביה 'לא ישמע', וקרי ביה 'לא ישמע אל דברי', וכתיב 'אנכי אדרש מעמו', בידו שמים: המתנבא מה שלא שמע: פגון צדקה בן כנענה, דכתיב 'ועש לו צדקה בן כנענה קרני כרוק', מאי הוה ליה למיעבד, רוח נבות אמעיתיה, דכתיב 'ויאמר ה', מי ופתה את אחאב ויעל ויפול פרמות גלעד ויצא הרוח ועמד לפני ה', ויאמר אני אפתנו ויאמר תפתה וגם תוכל, צא ויעשה בן'. אמר רב יהודה, מאי 'צא', צא ממחיצתי. מאי 'רוח', אמר רבי יוחנן, רוחו של נבות הקורעאלי. הוה ליה למידק פדרבי יצחק, דאמר רבי יצחק, סיגנון אחד עולה לכמה נביאים, ואין שני נביאים מתנבאין פסיגנון אחד. עובדיה אמר 'ודון לפד השיאד'. וימיה אמר 'תפלתך השיא אותך ודון לפד'. והני, מדקאמרי פולחי פתדדי, שמע מינה, לא פלוס קאמרי. דילמא, לא הוה ידע ליה להא דרבי יצחק. והושפט הוה התם, וקאמר להו, דכתיב 'ויאמר יהושפט, האין פה נביא (עוד לה)'. אמר ליה, הא איבא כל הני. אמר ליה, כך מקובלני מבית אבי אבא, סיגנון אחד עולה לכמה נביאים, ואין שני נביאים מתנבאין פסיגנון אחד: המתנבא מה שלא נאמר לו, פגון חנינה בן עזור, דקאי ורמיה בשוק העליון, וקאמר 'פה אמר ה' [צבאות] הני שובר את קשת עולם'. נשא חנינה קל וחומר פעצמו, מה עולם שלא בא אלא לעזור את ככל, אמר הקדוש ברוך הוא 'הני שובר את קשת עולם'. פשדים עצמן, על אחת כמה וכמה. אהא איהו בשוק התחתון, אמר 'פה אמר ה' וגו', שברתי את עול מלך ככל'. אמר ליה רב פפא לאבוי, האי, לחבירו נמי לא נאמר. אמר ליה, פיון דאיתתיבי קל וחומר למירוש, כמאן דאיתמר ליה דמי, הוא ניהו דלא נאמר לו. המתנבא בשם עבודת פוכבים, פגון נביא תבעל. הכובש את נבואתו, פגון יונה בן אמיתי. והמותר על דברי נביא, פגון

העליון דאורייתא. פי' קבוצת דפלוגאטא איהו בפי' התכלית (מנחות דף לט. טש) וליתיה אלא דמסקני התם שמע מינה קשר העליון דאורייתא: **ללא** בבית דין שביבנה. פירש במגנסאס אמר נשאלו בבית דין שבלשכת הגזית ואמר להם וחזר לעירו ושהה ימים עד שגלתה סנהדרין גדולה ותימה דסוף סוף פשטמתניין עד הרגל היאך

הורה כבתיזלה אין ממתין אותו ביבנה ואע"י ששם סנהדרין גדולה שסוף סוף אין נקבצים שם. **גמ'** ויהי נאמר וכל העם יראו ויראו. דבענין זה רואין במיתות. הבריה. פלוני מת בב"ד על שבער עבירה זו כדי לדרות את האחרים; וכל ישראל ישמעו ויראו; וכעדים זוממים כתיב והנשארם. ישמעו ויראו ושמעו וזו שם דלא שיך למיכתב וכל העם דלאו כולי' עלמא חזו ליהדותא שיש גולגין ומלחי ברביבתי ומומעליש בשביעיית שון פסולים לעדות: **מתני'** ומה שלא נאמר לו אע"י שנאמר **לחבריו** וברבינו לויק' ליה: הכובש נבואתו. שלא אמרה כגון יונה בן אמיתי; והמותר על דברי נביא. המפקדים שלא חשש למה שאמר לו הנביא: **גמ'** והאיש אשר לא ישמע. היינו מותר: **קרי** ביה איש אשר לא ישמע. היינו כובש וקרי ביה לא ישמע שהוא עצמו אינו נשמע היינו עובר על דברי עצמו; ויצא הרוח ויאמר אני אפתנה. אצא ויהיית רוח שקר בפי כל נביאיה סיגנון. דבר מליצות של רוח הקודש: עולה לכמה נביאים. כנסט בלבם לזה בלשון זה ולזה בלשון זה החל אחר: ואין שני נביאים מתנבאין כסיגנון אחד. בלבן אחד ואלו כולן לשון אחד היו אומרים דכתיב הנה נא כל הנביאים אומרים פה אחד טוב: **הבריה**

אליהו ברה הכרמל וכו'. משמע בדשם הקב"ה היה מתנבא לעבור וכיון דמוחזק מהימנתי ביה א"ג. דלא יתיב את ובאהאשה רבה (יבמות דף צ' ושם) נפקא לן דכתיב אליו תשמעון אפי' אמר לך עבור על אחת מכל מצות האמורות בתורה כגון אליליה ברה הכרמל ותימנ מאי קא פריך התם וליגמר מיניה כיון דע"פ הדיבור היה מתנבא מה שייך למילף מיניה לעבור משום

1 תקנה רבנא שלא על פי הדיבור ועוד למה לן
2 הכא טעמא משום דאיתחוק בנביאותה הא אפילו
3 בלא נביא שיהי לפרוך בין שלא בשום מיגדר
4 מילתא ויש לומר דמדוקדק התם מלישנא
5 דברייחא דקתיב הכל לפי עשה ומשמע הכל
6 מפני צורך השעה ואי על פי הדיבור למה לן
7 צורך וישעה בין לצורך בין שלא לצורך צריך
8 לקיים צויו של מקום אלא ודאי נביאי שעשה
9 מדעתו קא אמרה ברייתא דמייורי קרא והא
10 דבעי הכא איתחוק היינו משום דכי איתחוק
11 בנביאות סומכין עליו במה שדעי איתחוק
12 לירידת אש ושוחטין על הבטחתו קדשים בחוץ
13 שבוכתו ובתפלתו תרד אש המשמים ויהיה
14 מגדר מילתא דברר שיתקדש שמו של הקב"ה
15 ברבים ויהי ישראל מוטב ומיהו בקריא
16 משמע שעל פי הדיבור עשה דכתיב באלהיו
17 וכדברך עשיתו וגו' ופרש"י מאור הגולה
18 פירשוהו לנביאים וכדברך עשיתי שהקרבתי
19 בשעת אילוחי הכמת ונראה לומר דכיון דעל פי
20 הדיבור שרי משום צורך עשה הוא הדין שלא
21 על פי הדיבור שהיו קא נביא רשא לחדש דבר
22 כדאייתא בפ"ק דמוגילה (דף ב) ועוד י"ל דהא
23 דקאמר אליהו הכמת ונראה לומר דכיון דעל פי
24 הקב"ה אלא מקרא היה הדרש דכתיב גוי וקהל
25 גוים יהיה ממך ואמרינן תרויזן בנך לעשות
26 כמעשה גוים פירושו לשחוט ולקח ואני מסכים
27 על דך ולפי שהיה נביא מחוק סמכו עליו
28 שעליו נאמר מקרא דה:

הדרן עלך אלו הן הנחנקין

לו תור אהר או גזול אהר לתקריב לפניך. אהר לו, פלוס עשה אלא בשביל גנו, אם אני אומר לו, ובה את בנך לפני, מיד וזכחו. מיד, והאלהים נסה את אברהם. יאמר קח את את בנך, אהר רבי שמעון בר אבא, אין יא, אלא לשון בקשה. משל למהך בשר ודם שעמדו עליו מלחמות הרבה, והיה לו גבור אהר, ונצחן. למיזם, עמדה עליו מלחמה חזקה. אהר לו, בבקשה אהר, עמוד לי במלחמה זו, שלא יאמרו, ראשונות, אין בהם ממש.

אף הקדוש ברוך הוא אהר אהר, ניסיתיהו בכמה נסיונות, ועמדת בקלן. עכשיו, עמוד לי בנסיון זה, שלא יאמרו אין ממש בראשונם. את בנך, שני בנים יש לי. את יהודיך, זה יהודי לאמו, וזה יהודי לאמו. אשר אהר, תרוייהו רחמינא להו. את יצחק, וכל פך למה, כדי שלא תפרו דעתו עליו. קרמו שטן לדרו, אהר לו, הנסה דבר אלוך תלאה' הנה יפרת רבים וידיים רפות תחוק, בוישל יקמונ מלוד' בי עתה תבא אלוך ותלא. אהר לו, אני בתומי אהר. אהר לו, הלא יראתך בסלתיך. אהר לו, זכר נא מי הוא נקי אהר. כיון דהוא דלא קא שמיע ליה, אהר ליה, ואלי דבר גונב'. כך שמעתי מאחורי הפגודה, השעה לעולה, ואין יצחק לעולה. אהר לו כך עונשו של בדיא, שאפילו אהר אמת, אין שומעין לו. רבי לוי אהר, אהר דבריו של ישמעאל ליצחק, אהר לו ישמעאל ליצחק, אני גדול מך במצות, שאתה מלך בן שמנת ימים, ואני בן שלש עשרה שנה. אהר לו, ובאבר אהר אתה מגרה בי, אם אומר לי הקדוש ברוך הוא, ובה עצמד לפני, אני זוכה. מיד, והאלהים נסה את אברהם. מנו רבנן, נביא שהייתי, בסקילה. רבי שמעון אומר, בחנק. מדיחי עיר הנדחת, בסקילה. רבי שמעון אומר, בחנק. נביא שהייתי, בסקילה. מאי מעמא דרבנן? אתאי 'הדחה' 'הדחה' ממסית, מה לחלו בסקילה, אף פאן בסקילה. ורבי שמעון, מיתה פתיבא ביה, וכל מיתה האמורה בתורה סתם, אינה אלא חנק. מדיחי עיר הנדחת, בסקילה. מאי מעמא דרבנן? גמרי 'הדחה' 'הדחה', או ממסית, או מנביא שהייתי. ורבי שמעון, גמרי 'הדחה' 'הדחה' מנביא. וליגמר ממסית? דנין מסית רבים, ממסית רבים. ואין דנין מסית רבים, ממסית יהודי. אדרבה, דנין הדייט מהדייט, ואין דנין הדייט מנביא. ורבי שמעון, פין שהייתי, אין לך הדייט גדול מזה. אהר רב הסדא,

כחריה דמיכה, דכתיב ואיש אחד מבני הנביאים אמר אל רעהו בדבר ה' הכני נא זה היה מיכיהו בן ימלא שנתבא אותו היום על אחאב ליפול ביד ארם מפני שנפל מן החד בידו ושלוו לשלום והיינו דקאמר תאבא ליפשט אל ידבר עלי טוב כי אם רע מפני שנתבא כבר את זו עליו וכו' אלא קיבל חבירו לא דברתי ומאן

האיש להכותו: ערו הנביא. שנתבא על מובה' ה' בבית אל שהיה ירבעם מקטר עליו ובדברי הימים גבי יאשיהו כתיב והוא היה ערו: ובי כן צוה אותי. בדבר ה' לאמר לו תאכל לחם ולא תשתה מים (במקום הזה) ועבר על דברי עצמו ושמע לדברי הנביא השקר ואכל ושתה: תמיד מארביאל. תמיד התונים בכברה: דילמא הדרו ביה. פמליא של מעלה וניחם על הרעה והם אינם יודעים והיאן מבריתו בו ההראת ספק: והא יונה הדרו ביה. מהפוך את ניונה: מעיקרא ינונה נתפסת אמרו ליה. ברוח הקודש שנתבא מנו הטובה שיהפכו מעשיהם מרעה לטובה וכיון ששבו נתקיימה הנבואה ולא מיתדר הוא: ואיהו דלא ידע. הוא היה טועה וסבור שהוא לרעה: מנא דיע. האי גברא שהו נביא אמת שהקב"ה עונשו והלא שמו סבור שהוא נביא שקר לפיכך מותר על דבריו: היבא דהחזק. שהוא צדיק ונביא אמת: שאני. ואני אתה: היכי שמע ליה יצחק. שהוא דבר אמת מה שלא נאמר לשום אדם להקריב את בנו: חשושי חוץ. שהיו בית המקדש היה בירושלים: הנסב דבר אליו תלאה. וכי היה לאוהבך לשתוך דבר שהיא תלאה אותך ומכרת את זרעך: הנה יסרת רבים. רצית והחזית: לו כל באי העולם נדברים ועתה הנה בא להאלותך ולבולקך: נביא שהיית. שמתנבא בשם הקב"ה לעבוד עבודת זרה: החדה. כתיב הכא כי דבר סרה להדיחך וכתבי ממסית כי ביקש להדיחך וגו': מיתה כתב ביה. והך גזירה שהיא לא נגמר מביה דאין אדם דן גזירה שה מעצמה: ורבי שמעון נגמר החדה ומסתברא דמנביא אגמריה הלכה למשה

גזירה שהו זו כדריהם טעמא מלאתה: מחלוקת

1 מחלוקת. רבנן ורבי שמעון בניבאי בעוקר כל הגוף בעבודה וזה ואומר נצטויתי
2 ברוח הקודש מפי הגבורה להתנבאת לעוקר כל מצות עבודה וזה מן התורה או
3 לקיים מצות ולבטל מקצת הבאי הוא דקאמייר ואלו מצותי משום דבבאי עיינא
4 דכתביא ומקצת בניבאי דמירי סקילה מניה בע"ז הוא משתלי דכתבי ובא האות
5 והמפתח וגו' ונבי ועבדה היינו עוקרת הגוף
6 ובטול מקצת התורה מן כתבי ובסיפא יומת כי
7 דבר טרה וגו' לכתובין מן הדרן רבנן ורביא במקצת
8 במשמע ומידו לא מישתעי קרא אלא בע"ז
9 דדבר למי מעניינא אבל עוקר הגוף דשאר
10 מצות הדברי הכל בחנק. ונפקא לן מקרא
11 ותיבא הבריה ברפשה אהרנא רבנן אלא כתבי
12 בה הדרה אך הנביא אשר יודד לדבר דבר
13 והיה יחי וכו' היינו מן של משמע וכתבי
14 ומת הנביא הואו כל מיתה האמורה סתם
15 זנוק הוא: פטור. דהתם דבר כתבי דבר שלם
16 ולא חצי דבר. ללכת זו מצות עשה. ברייתא
17 היא בספרי גבי פרשת נביא מרדכי וכתב בה
18 הדרה (שם יב) הדרחין מן הדרך אשר צור ה'
19 אלהיך ללכת בה וגו' ודרשין קרא תיירא
20 ללכת זו מצות עשה ומשמע לעשות ולא
21 משמע אזהרה: כה לא עשה. דגמרינן
22 בשאר חטא בה דבלאי תעשה מיירי אלמא
23 דשאר מצות נמי הכא גבי הדרה כתיבי דאי
24 לא משתעי קרא אלא בע"ז מאי עשה איכא:
25 וכן בשאר מצות. דהאי ללכת בה לא משמע
26 ליה לרב המנונא אומנא דרמנא אמר מן
27 הדרך ואע"ז קאי דכתיבי לא איתרבו שאר
28 מצות בהאי עניינא ודלכת בה כולה משמע:
29 ר"ה פטור. ואפילו בחנק דהתם דבר שלם
30 כתיב ולא אעוקר דברי תורה האי כי יוד
31 לדבר דבר קאי דהתם סקילה הוא אלא
32 אורבים בעלמא כגון צדקה בן כנענה: היום
33 עובדה. כלומר היינו קיום מצות ובטול
34 מקצת: כרב חסדא. דאמר בע"ז הוא ופליגי
35 אבל בשאר מצות עוקר הגוף הוא בחנק
36 ובטול מקצת פטור: ר"ש פטור והוא הדין
37 לרבנן. דגבי חנק דבר שלם כתבי ולרב חסדא
38 ודנקט ר"ש קמ"ל דרישא דקתיני סתמא
39 חיבי ואפילו לרבנן בחנק דרבי שמעון הוא

1 מחלוקת, בעוקר הגוף דעבודת פוכבים, וקיום מקצת
2 וביטול מקצת העבודת פוכבים, דרחמנא אמר 'מן
3 הדרך', אפילו מקצת הדרך. אבל עוקר הגוף דשאר
4 מצות, דברי הכל בחנק. וקיום מקצת וביטול מקצת
5 דבשאר מצות, דברי הכל פטור. מתיב רב המנונא,
6 'ללכת' זו מצות עשה, 'בה' זו מצות לא תעשה. ואי
7 סלקא דעתך דעבודת פוכבים, עשה דעבודת פוכבים
8 היכי משפחת לה. תרגמה רב חסדא, 'ונתפתחם'. רב
9 המנונא אמר, מחלוקת בעוקר הגוף, בין דעבודת
10 פוכבים בין בשאר מצות, וקיום מקצת וביטול מקצת
11 דעבודת פוכבים, דרחמנא אמר 'מן הדרך', אפילו
12 מקצת הדרך. אבל קיום מקצת וביטול מקצת דבשאר
13 מצות, דברי הכל פטור. תנו רבנן, המתנבא לעוקר
14 דבר מן התורה, חייב לקיים מקצת ולבטל מקצת.
15 רבי שמעון פומר. ובעבודת פוכבים, אפילו אומר היום
16 עיבודי ולמחר פטולה, דברי הכל חייב. אפי' סבר לה
17 כרב חסדא, ומתירן לה כרב חסדא. אפי' סבר לה
18 כרב המנונא, ומתירן לה כרב המנונא. אפי' סבר לה
19 כרב חסדא, ומתירן לה כרב חסדא. המתנבא לעוקר
20 דבר מן התורה, דברי הכל בחנק. לקיים מקצת ולבטל
21 מקצת, רבי שמעון פומר, והוא הדין לרבנן. ובעבודת
22 פוכבים, אפילו אמר היום עיבודי ולמחר פטולה,
23 חייב, מר פדאית ליה ומר פדאית ליה. רבא סבר
24 לה כרב המנונא, ומתירן לה כרב המנונא, המתנבא
25 לעוקר דבר מן התורה, בין דעבודת פוכבים בין בשאר
26 מצות, חייב, מר פדאית ליה ומר פדאית ליה. לקיים
27 מקצת ולבטל מקצת, בשאר מצות, רבי שמעון פומר,
28 והוא הדין לרבנן. ובעבודת פוכבים, אפילו אומר היום

1 עיבודי ולמחר פטולה, חייב, מר פדאית ליה ומר פדאית ליה. אמר רבי אבהו אמר רבי יוחנן,
2 ככל, אם יאמר לך נביא עבור על דברי תורה, שמע לו. חזן מעבודת פוכבים, שאפילו מעמיד לך תמה באמצע הרקיע, אל תשמע לו.
3 תנא, רבי יוסי הגלילי אומר, הגיעה תורה לסוף דעתה של עבודת פוכבים, לפיכך נתנה תורה ממשלה בה, שאפילו מעמיד לך תמה
4 באמצע הרקיע, אל תשמע לו. תנא, אמר רבי עקיבא, חס ושלום שתקדוש ברוך הוא מעמיד תמה לעוברי רצונו. אלא, כגון הגנה בן
5 עזר, שמתחלתו נביא אמת ולבסוף נביא שקר; וזוהמני פת בתן: מנהני מילי, אמר רב אהא גריה דרב איקא, דתנא, רבי יוסי אומר,
6 מה תלמוד לומר ונעשיתם לו כאשר זמם לעשות לאהיו, לפי שכל [המתנבא] בשתורה, וזממיהו ובעליתו ביצא בתו. בת פהו, היא
7 כשריפה, ואין ובעליתו כשריפה. וזממיה, איני יודע אם לו הוקששו, אם לה הוקששו. כשהוא אומר 'לעשות לאהיו' ולא לאהיו:
8 עיבודי ולמחר פטולה, חייב, מר פדאית ליה ומר פדאית ליה. אמר רבי אבהו אמר רבי יוחנן,
9 ככל, אם יאמר לך נביא עבור על דברי תורה, שמע לו. חזן מעבודת פוכבים, שאפילו מעמיד לך תמה באמצע הרקיע, אל תשמע לו.
10 תנא, רבי יוסי הגלילי אומר, הגיעה תורה לסוף דעתה של עבודת פוכבים, לפיכך נתנה תורה ממשלה בה, שאפילו מעמיד לך תמה
11 באמצע הרקיע, אל תשמע לו. תנא, אמר רבי עקיבא, חס ושלום שתקדוש ברוך הוא מעמיד תמה לעוברי רצונו. אלא, כגון הגנה בן
12 עזר, שמתחלתו נביא אמת ולבסוף נביא שקר; וזוהמני פת בתן: מנהני מילי, אמר רב אהא גריה דרב איקא, דתנא, רבי יוסי אומר,
13 מה תלמוד לומר ונעשיתם לו כאשר זמם לעשות לאהיו, לפי שכל [המתנבא] בשתורה, וזממיהו ובעליתו ביצא בתו. בת פהו, היא
14 כשריפה, ואין ובעליתו כשריפה. וזממיה, איני יודע אם לו הוקששו, אם לה הוקששו. כשהוא אומר 'לעשות לאהיו' ולא לאהיו:
15 עיבודי ולמחר פטולה, חייב, מר פדאית ליה ומר פדאית ליה. אמר רבי אבהו אמר רבי יוחנן,
16 ככל, אם יאמר לך נביא עבור על דברי תורה, שמע לו. חזן מעבודת פוכבים, שאפילו מעמיד לך תמה באמצע הרקיע, אל תשמע לו.
17 תנא, רבי יוסי הגלילי אומר, הגיעה תורה לסוף דעתה של עבודת פוכבים, לפיכך נתנה תורה ממשלה בה, שאפילו מעמיד לך תמה
18 באמצע הרקיע, אל תשמע לו. תנא, אמר רבי עקיבא, חס ושלום שתקדוש ברוך הוא מעמיד תמה לעוברי רצונו. אלא, כגון הגנה בן
19 עזר, שמתחלתו נביא אמת ולבסוף נביא שקר; וזוהמני פת בתן: מנהני מילי, אמר רב אהא גריה דרב איקא, דתנא, רבי יוסי אומר,
20 מה תלמוד לומר ונעשיתם לו כאשר זמם לעשות לאהיו, לפי שכל [המתנבא] בשתורה, וזממיהו ובעליתו ביצא בתו. בת פהו, היא
21 כשריפה, ואין ובעליתו כשריפה. וזממיה, איני יודע אם לו הוקששו, אם לה הוקששו. כשהוא אומר 'לעשות לאהיו' ולא לאהיו:
22 עיבודי ולמחר פטולה, חייב, מר פדאית ליה ומר פדאית ליה. אמר רבי אבהו אמר רבי יוחנן,
23 ככל, אם יאמר לך נביא עבור על דברי תורה, שמע לו. חזן מעבודת פוכבים, שאפילו מעמיד לך תמה באמצע הרקיע, אל תשמע לו.
24 תנא, רבי יוסי הגלילי אומר, הגיעה תורה לסוף דעתה של עבודת פוכבים, לפיכך נתנה תורה ממשלה בה, שאפילו מעמיד לך תמה
25 באמצע הרקיע, אל תשמע לו. תנא, אמר רבי עקיבא, חס ושלום שתקדוש ברוך הוא מעמיד תמה לעוברי רצונו. אלא, כגון הגנה בן
26 עזר, שמתחלתו נביא אמת ולבסוף נביא שקר; וזוהמני פת בתן: מנהני מילי, אמר רב אהא גריה דרב איקא, דתנא, רבי יוסי אומר,
27 מה תלמוד לומר ונעשיתם לו כאשר זמם לעשות לאהיו, לפי שכל [המתנבא] בשתורה, וזממיהו ובעליתו ביצא בתו. בת פהו, היא
28 כשריפה, ואין ובעליתו כשריפה. וזממיה, איני יודע אם לו הוקששו, אם לה הוקששו. כשהוא אומר 'לעשות לאהיו' ולא לאהיו:
29 עיבודי ולמחר פטולה, חייב, מר פדאית ליה ומר פדאית ליה. אמר רבי אבהו אמר רבי יוחנן,
30 ככל, אם יאמר לך נביא עבור על דברי תורה, שמע לו. חזן מעבודת פוכבים, שאפילו מעמיד לך תמה באמצע הרקיע, אל תשמע לו.
31 תנא, רבי יוסי הגלילי אומר, הגיעה תורה לסוף דעתה של עבודת פוכבים, לפיכך נתנה תורה ממשלה בה, שאפילו מעמיד לך תמה
32 באמצע הרקיע, אל תשמע לו. תנא, אמר רבי עקיבא, חס ושלום שתקדוש ברוך הוא מעמיד תמה לעוברי רצונו. אלא, כגון הגנה בן
33 עזר, שמתחלתו נביא אמת ולבסוף נביא שקר; וזוהמני פת בתן: מנהני מילי, אמר רב אהא גריה דרב איקא, דתנא, רבי יוסי אומר,
34 מה תלמוד לומר ונעשיתם לו כאשר זמם לעשות לאהיו, לפי שכל [המתנבא] בשתורה, וזממיהו ובעליתו ביצא בתו. בת פהו, היא
35 כשריפה, ואין ובעליתו כשריפה. וזממיה, איני יודע אם לו הוקששו, אם לה הוקששו. כשהוא אומר 'לעשות לאהיו' ולא לאהיו:

1 משנה כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא. ואילו
2 שאין להם חלק לעולם הבא. האומר אין תחיית המתים מן התורה, ואין תורה מן השמים, ואפיקורוס. רבי עקיבא אומר,
3 אף תקוּרא בפסרים החיצונים, והלוחש על הפסח ואומר 'כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני רופאך'. אבא
4 שאול אומר, אף ההוגה את השם באותיותיו. שלשה מלכים, וראשית מלכים, ורבם
5 אחאב ומנשה. רבי יהודה אומר, מנשה יש לו חלק לעולם הבא, שאומר 'ותפלל אליו וישמע תחנונו וישביחו ירושלים למלכותו'.
6 אמרו לו, למלכותו השיבו, ולא לחיי העולם הבא השיבו. וארבעה הדיוטות, בלעם ודואג ואחיתופל וגו'. גמרא וכל פך למה?
7 תנא, הוא כפר בתחיית המתים, לפיכך לא יהיה לו חלק בתחיית המתים, שכל מדותיו של הקדוש ברוך הוא מדה פגגד מדה.
8 דאמר רבי שמאל בר רבנא אמר רבי יונתן, מניין שכל מדותיו של הקדוש ברוך הוא מדה פגגד מדה, שאומר 'ויאמר אלישע
9 שמעו בני ה' וגו'. פעת יתר סאה בלשק, וסאתים שעורים בשלש בעשר שומרו', וכתוב 'ועני השליש אשר [למלך] ישען
10 על ידו את איש האלהים ויאמר, הנה ה' עושה ארובות בשמים, היתה הדרך הנה, ויאמר הנך רואה בעיניך וימשם ולא תאכל,

1 משנה כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא. ואילו
2 שאין להם חלק לעולם הבא. האומר אין תחיית המתים מן התורה, ואין תורה מן השמים, ואפיקורוס. רבי עקיבא אומר,
3 אף תקוּרא בפסרים החיצונים, והלוחש על הפסח ואומר 'כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני רופאך'. אבא
4 שאול אומר, אף ההוגה את השם באותיותיו. שלשה מלכים, וראשית מלכים, ורבם
5 אחאב ומנשה. רבי יהודה אומר, מנשה יש לו חלק לעולם הבא, שאומר 'ותפלל אליו וישמע תחנונו וישביחו ירושלים למלכותו'.
6 אמרו לו, למלכותו השיבו, ולא לחיי העולם הבא השיבו. וארבעה הדיוטות, בלעם ודואג ואחיתופל וגו'. גמרא וכל פך למה?
7 תנא, הוא כפר בתחיית המתים, לפיכך לא יהיה לו חלק בתחיית המתים, שכל מדותיו של הקדוש ברוך הוא מדה פגגד מדה.
8 דאמר רבי שמאל בר רבנא אמר רבי יונתן, מניין שכל מדותיו של הקדוש ברוך הוא מדה פגגד מדה, שאומר 'ויאמר אלישע
9 שמעו בני ה' וגו'. פעת יתר סאה בלשק, וסאתים שעורים בשלש בעשר שומרו', וכתוב 'ועני השליש אשר [למלך] ישען
10 על ידו את איש האלהים ויאמר, הנה ה' עושה ארובות בשמים, היתה הדרך הנה, ויאמר הנך רואה בעיניך וימשם ולא תאכל,

אמרה ליה ברתיה. דקיסר לרבן גמליאל שבקיה: שני יוצרים וכו'. משל הוא אלו היו שני יוצרים בעירנו אחד יוצר כלים מן המים וכו': אמרה לו. א"כ הקב"ה אם מן המים הוא מצייר דמטפה סרוחה שהיא כמים הוא מוליד: מן העפר לא כל שכן, שבדק: דבי רבי ישמעאל תנא קל וחומר מכלי זכוכית. וזו היא תשובה שהשיבה לאביה: מה כלי זכוכית שעמלן ברוח של אדם. כששהוא עושה אותו יש לו שפופרת ונופח לתוכה וכן נעמנו מפי האומנין: יש להם תקנה. לתוכן הלאחור ולעשות מתוך כלי זה דאמרינן בחגיגה (דף טו) ונחזין לאברם בכלי זכוכית לא שאין להם תקנה אלא שנפסדין לשעתן ואין מתקיימין: וכשיו שיש מים. והכי נמי הקב"ה יוצר את האדם מטפה טהרה שאין בה משם וכו"ש שיכול לבראתו מן העפר אי נמי כל העולם כולו יצר מתחתו: ואם אי אתה מאמין. שהקב"ה יוצר מן העפר. עכבר. שוקרין אשקור"ל רש בבבלי שאין נבראין על ידי תולדה: היום. מתחיל לברא ולצאת מן העפר ולמחר מתחיל כשהוא נברא כדאמר' בחשית חולין בעל הורטוב (דף כבז). ושם תאמר לזמן מרובה. שאותו שרץ אינו נברא לאלתר אלא לזמן מרובה שבע או שבעים ותהא סבור שאין הקב"ה מחיה

אמרה ליה ברתיה, שבקיה ואנא מהדרנא ליה. שני יוצרים יש בעירנו, אחד יוצר מן המים, ואחד יוצר מן הטיט, איזה מהן משובח. אמר לה, זה שיוצר מן המים. אמרה לו, מן המים צר, מן הטיט לא פל שפון. דבי רבי ישמעאל תנא, קל וחומר מפלי זכוכית, מה פלי זכוכית, שעמלן ברוח בשר ודם, נשפרו, יש להן תקנה. בשר ודם, שברוחו של הקדוש ברוך הוא, על אחת כמה וכמה. אמר ליה ההוא מינא לרבי אמי, אמריתו דשכבי חיי, והא הווי עפרא, ועפרא מי קא חיי? אמר ליה, אמשול לך ממשל, למה הדבר דומה, למלך בשר ודם שאמר לקבדו, לבו ובגו לי פלמרון גדולים, במקום שאין מים ועפר. הלכו ובגו אותו, לזימים נפלו. אמר להם, חזרו ובגו אותו במקום שיש עפר וזימים. אמרו לו, אין אנו יכולין. פעם עליהם ואמר להן, במקום שאין מים ועפר בגינתם. עקשו

המתים לפי שעה: לך עלה לחר וכו': חלזון, תולעת שיוצא מן הים אחד לשבעים שנה וצובעין בדמו תכלת ולכתחלה אינו נראה בכל החר אלא חלזון אחד. ולמחר. שהגשמים יורדין מתמלא כולו חלזונות ונראה למורי שביצי חלזון (ראשון) משריצין כולן אלמא יש בידו לחיות לפי שעה: נביאח מן פסיכא. כך שמו והיה לו עקמומיות בגבו כדמוכח לקמן: ווי לזון חיביא. איי לכם לרשעים: דחיי מתיב. אותן שחן חיון רואין אנו שמחין והיאך יעלה על דעתנו שהמתים חוזרין וחיים: דלא הווי. אותן שלא היו מעולם נוצרין ונולדין וחיין אותן שהיו כבר לא כ"ש שחוזרין וחיי: א"ל. מינא: חיביא קריה לי וכו'. בא לקתרה: דימוסנאי. עוררין בעלי חיים ומתו שהיו רוצין לטול חלק ביהודה ובירושלים: שבאו בני אפריקא לדון וכו'. ובמגלת תענית חשיב להו כל אותן ימים שנעשה בהן נסים לישראל וקבעום יו"ט ולחכי קאמר הכא בעשרים וארבעה בניסין לומר דיום טוב הוא ואסור בהספד משום ש זה: ארץ כנען לגבולותיה. דלחך ארעא קרי ארץ כנען ואתם ירשום שלא כדך דשלטו הוא כדנען אבינו היה: אנפין. כתבים היו טיול אחד בחלק חבירו כמו שעשה אברהם לישמעאל שלא לטול במה שתנו ליצחק כלום יש לזה על זה כלום: שם מומאח. כשוף ומעשה שדים: כבורות

שיש מים ועפר, על אחת כמה וכמה. ואם אי אתה מאמין, צא לפקעה וראה עכבר שהיום חיצו בשר וחיצו אדמה, למחר השריץ ונעשה פלו בשר. שפא תאמר לזמן מרובה, עלה לחר וראה שהיום אין בו אלא חלזון אחד, למחר ירדו גשמים ונתמלא כולו חלזונות. אמר ליה ההוא מינא לגביהא בן פסיסא, ווי לכוז חיביאי, דאמריתון מייתי חיינ. דחיינ מייתי, דמייתי חיינ? אמר ליה, ווי לכוז חיביאי, דאמריתון מייתי לא חיינ. דלא הווי, חיי. דחיי חיי, לא פל שפון. אמר ליה, חיביאי קריה לי. אי קאימינא, בעיטנא פד, ופשיטנא לעקמומך מינד. אמר ליה, אם אתה עושה כן, רופא אוימן תקרא, ושכר הרבה תפול. תנו רבנן, בעשרים וארבעה בניסין, איתגמלו דימוסנאי מיהודה ומירושלים. כשבאו בני אפריקא, לדון עם ישראל לפני אלכסנדרוס מוקדון. אמרו לו, ארץ פנען שלנו היא, דכתיב 'ארץ כנען לגבולותיה', וכנען אבותיהו דהנהו אינשי הווי. אמר להו גביהא בן פסיסא לחכמים, תנו לי רשות, ואלך ואדון עמיהו לפני אלכסנדרוס מוקדון. אם ינצחוני, אמרו, הדינן שפנו נצחתם. ואם אני אנצח אותם, אמרו להם, תורת משה נצחתכם. נתנו לו רשות, והלך ודן עמיהם. אמר להם, מהיכן אתם מביאים ראיה. אמרו לו, מן התורה. אמר להן, אף אני לא אביא לכם ראיה אלא מן התורה, שצאמר ויאמר ארוי כנען עבד עבדים יתיה לאחיו, עבד שקנה נכסים, עבד למי, ונכסים למי. ולא עוד, אלא שהרי כמה שנים שלא עבדתונו. אמר להם אלכסנדרוס מלפא, החזירו לו תשובה. אמרו לו, תנה לנו זמן שלשה ימים. נתן להם זמן, בדקו ולא מצאו תשובה. מיד, ברחו והניחו שדויתיהו כשחן ורועות, וכרמיהו כשחן וטועות, ואותיה שנה שביעית היתה. שוב פעם אחת באו בני מצרים לדון עם ישראל לפני אלכסנדרוס מוקדון, אמרו לו, הרי הוא אומר 'וה' נתן את חן העם בעיני מצרים וישראלים', תנו לנו כסף וזהב שנמלתם ממנו. אמר גביהא בן פסיסא לחכמים, תנו לי רשות, ואלך ואדון עמיהו לפני אלכסנדרוס. אם ינצחוני, אמרו להם, הדינן שפנו נצחתם. ואם אני אנצח אותם, אמרו להם, תורת משה רבינו נצחתכם. נתנו לו רשות, והלך ודן עמיהו. אמר להן, מהיכן אתם מביאין ראיה. אמרו לו, מן התורה. אמר להן, אף אני לא אביא לכם ראיה אלא מן התורה, שצאמר 'מושב בני ישראל אשר ישבו במצרים שלשים שנה וארבע מאות שנה', תנו לנו שכר עבודה של ששים ריבוא, ששעבודתם במצרים שלשים שנה וארבע מאות שנה. אמר להן אלכסנדרוס מוקדון, החזירו לו תשובה. אמרו לו, תנו לנו זמן שלשה ימים. נתן להם זמן, בדקו ולא מצאו תשובה. מיד, הניחו שדויתיהו כשחן ורועות, וכרמיהו כשחן וטועות וברחו, ואותה שנה שביעית היתה. ושוב פעם אחת באו בני אכזאא וכו' אמרו להם, ישראל לפני אלכסנדרוס מוקדון, אמרו לו, ארץ כנען שלנו ושלכם, דכתיב 'ואלה תולדות ישמעאל בני יצחק', וכתוב 'אלה תולדות יצחק בן אברהם'. אמר להן גביהא בן פסיסא לחכמים, תנו לי רשות, ואלך ואדון עמיהו לפני אלכסנדרוס מוקדון. אם ינצחוני, אמרו, הדינן שפנו נצחתם. ואם אני אנצח אותם, אמרו להם, תורת משה רבינו נצחתכם. נתנו לו רשות, הלך ודן עמיהם. אמר להם, מהיכן אתם מביאין ראיה. אמרו לו, מן התורה. אמר להן, אף אני לא אביא ראיה אלא מן התורה, שצאמר 'זיתן אברהם את כל אשר לו ליצחק', ולבני הפילגשים אשר לאברהם נתן אברהם מתנות, אב שנתן אנפין לבניו בחייו, ושאר זה מעל זה, כלום יש לזה על זה כלום. מאי 'מתנות'? אמר רבי ירמיה בר אבא, מלמד שמסר להם שם מומאח. אמר ליה אנטונינוס לרבי, גוף ונשמה יכולין לפטור עצמן מן הדין. ביצה, גוף אומר, נשמה קטאת, שמיים שפירשה ממנו, הריני מופל פאבן דומם פקבר. ונשמה אומרת, גוף קטא, שמיים שפירשתי ממנו, הריני פורחת פאורי כצפור. אמר ליה, אמשול לך ממשל למה הדבר דומה, למלך בשר ודם שהיה לו פרדס נאה, והיה בו

בבורות. תאני הבבורות: יקרא אל השמים מעל. כלומר יקרא הקב"ה לנשמה הבאה לו לתוך גופו של אדם מלא השמים מעל ויקרא אף אל הגוף שבא מן הארץ: מפני מה שוקעת בעמק. וסובב את כל העולם עד שתחזור למקום זריחתה למרות ותשקע דאי הוה הכי לא הוה אמנא לך מפני מה שוקעת במזרח

בבורות נאות, והושיב בו שני שומרים, אחד היגר, ואחד סומא. אמר לו היגר לסומא, בבורות נאות אני רואה בפרדס, בא והרביבני ונביאם לאכלם. רכב היגר על גבי סומא, והביאום ואכלום. למים, פא פעל פרדס. אמר להן, בבורות נאות, היכן הן. אמר לו היגר, פלוס יש לי ורגלים להלך בהן. אמר לו סומא, פלוס יש לי עינים לראות. מה עשה, הרביב היגר על גבי סומא, ורן אותם פאחד. אף הקדוש הויגד הוא מביא לשמה ולרקה בעל, ורן אותם פאחד. שצאמר 'יקרא אל השמים מעל, ואל הארץ לדון עמו'. 'יקרא אל השמים מעל, זו נשמה'. ואל הארץ לדון עמו, זה הגוף. אמר ליה אנטונינוס לרבי, מפני מה חמה ויצאה במזורה, ושוקעת במערב. אמר ליה, אי הנה איפכא, נמי הכי הנה אמרת לי. אמר ליה, הכי קאמינא לך מפני מה שוקעת במערב. אמר ליה, כדי ליתן שלום לקונה, שצאמר 'יצא השמים לך משתחווים'. אמר ליה, ויתית עד פלגא דרקיע, ותמן שלמא ותיעול. משום פועלים, ומשום עובדי דרכים. ואמר ליה אנטונינוס לרבי, נשמה מאימתי ניתנה באדם, משעת פקידה או משעת יצירה. אמר ליה, משעת יצירה. אמר ליה, אפשר חתיכה של בשר עומדת שלשה ימים בלא מלה, ואינה מסרחת. אלא, משעת פקידה. אמר רבי, דבר זה למדני אנטונינוס, ומקרא מסיעו, שצאמר 'ופקודתך שפרה רוח'. ואמר

פקידה נשמר רוח: משעת יצאה. כשיצא ממעי אמו או משעת יצירה: א"ל רבי משעת יצירה: אמר לו אנטונינוס א"כ כועס במעי אמו ויוצא. אלא משנת יציאתה: כם עור ופסה. שחין עם מומן: וכתבי אז ידלג כאיל פסה. המשמע מטרפאין: עומדין במומן. וא"כ בלע המות לצנה. ולעתיד לבא

בכונס: כדי ליתן שלום לקונה. להקב"ה שהשכינה במערב וכיון שמוגעת עד מערב הולכת ומשתחררת לפני הקב"ה שבמזרח ולכן שוקעת וכנסת כפופה לפני הקב"ה: והיתו עד פלגא דרקיעא. דאם לכך מתכוונת למה הולכת בתוך המערב תבא עד אמצעו של רקיע ותשקע לשם ומשם תשתחוה כלפי מערב שכן דרך כ"א שמשחתה ברחוק לפני המלך ואינו מתקרב כל כך. משום פועלים. אילו כן היה מחשיך פתאום שבסחמה באמצע הרקיע עמדה ביות וסבורים שעדיין יש שהות ביום והיו פועלין שודין במלאכתה עד שחשיכה ועוברי דרכים בני לא היו יודעין מתי חשוך לבקש להם בתי לילה ולכן שוקעת במערב שבשחולכת ומשתפלת והולכת וכלה אורה וידעין שמוגעת שעת חשיכה: משעת יצירה. שוקעם כולו בבשר וגידין ועצמות: פקידה. משעה שהמלאך פוקד הטיפה ומביאה לפני הממוקם מה תראה עליה כדארמתי' בפרק כל היד במסכת נדה (דף טז) מיד נורקה בו נשמה וחיות: אמר ליה רבי משעת יצירה: ואמר לו. אנטונינוס לרבי אפשר לחתיכה שתחיים אפילו ימים אחדים בלא מלה שבינה מסרחת והי' אילו לא הייתה נשמה נתונה עד שעת יצירה והי' תחיים הטיפה שלא תסריח במעיה וכו' שטיפה מסרחת שוב אינה מולדת: למדני אנטונינוס. מדבריו למדתי: ופקודתך שפרה רוח. משעת

ליה אנטונינוס לרבי, מאימתי יצר הרע שולט באדם, משעת יצירה או משעת יצאה. אמר ליה, משעת יצירה. אמר ליה, אם כן, בוטט במעי אמו ויוצא. אלא, משעת יצאה. אמר רבי, דבר זה למדני אנטונינוס, ומקרא מסיעו, שצאמר 'לפתח חפאת רובין'. ריש לקיש רמי, כתיב 'כם עור ופסה הרה ויולדת יתד', וכתבי 'או ידלג פאל פסה. ותרון לשון אלם, פי נבקעו במדבר מים ונחלים בערבה'. הא ביצד, עומדין במומן ומטרפאין. עולא רמי, כתיב 'בלע המות לנצח ומחה ה' דמעה מעל כל פנים', וכתבי 'כי הנצר בן מאה שנה ימות', לא יהיה משום עוד עול ימים'. לא קשיא, פאן בישראל, פאן עובדי פוכבים. ועובדי פוכבים, מאי בעו התם? הנה דכתיב בהו 'עמדו ורים ורעו צאנכם ובני נצר אפרים וכרמיתם'. רב חסדא רמי, כתיב 'חפרה חלכנה ובושה החמה פי מלך ה' צבאות', וכתבי 'היה אור חלכנה פאור החמה וואו החמה יהיה שבעתים פאור שבעת הימים'. לא קשיא, פאן לימות המשיחית, פאן לעולם הבא. ולשמואל, דאמר אין בין העולם הזה לימות המשיחית אלא שעבוד מלכות בלבד, לא קשיא, פאן במחנה צדיקים, פאן במחנה שכניה. רבא רמי, כתיב 'אני אמית ואחיה', וכתבי 'מחצתי ואני ארפא', אמר חסדא ברון הוא, מה שאני ממות, אני ממות. והדר, מה שמתחיה ואני ארפא. תנו רבנן, 'אני אמית ואחיה', וכול שתיה מיתה באחד והי'ם פאחד, בדרך השתעולים נהיה. הלמוד לומר 'מחצתי ואני ארפא', מה מחציה ורפואה באחד, אף מיתה והי'ם באחד, מיפן תשובה לאומרים אין תחיית המתים מן התורה. תנא, אמר רבי מאיר, מניין לתחיית המתים מן התורה, שצאמר 'או ישרי משה ובני ישראל את השירה הזאת לה', 'שר' לא נאמר, אלא 'שיר', מפאן לתחיית המתים מן התורה. פיוצא בדבר אמה אומר 'או יבנה יהושע מנבם לה', 'בנה' לא נאמר, אלא 'בנה', מפאן לתחיית המתים מן התורה. אלא מעתה, 'או יבנה שלמה במה לבמש שקיין מואב', הכי נמי דיבנה. אלא, מעלה עליו הכתוב פאילו בנה. אמר רבי יהושע בן לוי, מניין לתחיית המתים מן התורה, שצאמר 'היללוד פלה', 'היללוד' לא נאמר, אלא 'הללוד', מפאן לתחיית המתים מן התורה. ואמר רבי יהושע בן לוי, כל האומר שירה בעולם הנה, זוכה ואומרה לעולם הבא, שצאמר 'אשרי יושבי ביתך עוד היללוד פלה'. אמר רבי חייא בר אבא, אמר רבי יוחנן, מניין לתחיית המתים מן התורה, שצאמר 'קול צופוד נשאו קול יחדו רינגו וגו', 'רינגו' לא נאמר, אלא 'רינגו', מפאן לתחיית המתים מן התורה. ואמר רבי חייא בר אבא, אמר רבי יוחנן, עתידין כל הנביאים מולין לומר שירה בקול אחד, שצאמר 'תורה צוה לנו משה מורשה קהילת יעקב', מורשה היא לכל ישראל מששת ימי בראשית. אמר רב הונא בר ביזנא, אמר רבי שמעון חסדיא, כל המונע הלכה מפי תלמוד, אפילו עוברין שבמעי אמו מקללין אותו, שצאמר 'מונע פר

יקבוהו. מנקבים אותו לשון (מלכים ב) ויקוב חור בדלתו: אובלא דקצרי. כלי של כובסין שהוא מנוקב ומולפין בו מים על הבגדים: ומורה גם הוא יורה. מי שמורה את תלמידו דבר הלכה גם הוא יורה לעולם הבא ל"א ומורה לשון מורה: ואתה לך לוקח ותעמוד וגו'. רמז לו שמות ועמוד לאחר מכן לקץ הימין לקץ שעתיד הקב"ה להחזיר ימינו

לפניו שהיה השיב אחר: מימין: מרחמם בעודה: יתגמם. לעוה"ב: שתי אותיות. של שם. כך שמעתי. ל"א כל שמות על שם דאמר' בעלמא (הגיגה דף טו). צבאות אות הוא בצבא שלו קרי להו אותיות לשון מופלא: גדול מקדש. השוב הוא: למילתיה הכי נמי. גדולה ל"א וכתובלא: שתי הופיעות. דכתיב אל נקמות ה' אל נקמות הופיע ואיכא אהרן נקמות ודא הופעה בתרוייהו ודמי כתיב דאיכא אבכ נקמה נקמה תרא הופעה: היא לפגובה. של ישראל שסילק שכינתו מאמות העולם ובא על ישראל קרי ליה נקמות משום ותגמול טוב הוא שזכו להכנינו על שאמרנו נעשה ונשמע ונקמה הדיני תגמול ואתה לפרענות לגוים שנפרע ע"א ליום הדין כדאמרין בפרק קמא דמסכת ע"ז (דף ד) נוקם ה' ובעל חמה לגוים שהוא בעצמו וכתבדו נפרע מן הדיני ונקמה ובעדת. נקמה הדרת מלאו כל החרדים הון: בשביל לחמך. שנתת למי שאין בו דעה שישימו מזור התחת: כל חשך שמינו לפצונו. כל לילה צפון ונחבא ממצפוני התורה שאין דברי תורה נשמעין באותו בית: תאכלהו אש לא נופח. זה אשנו של גיהנם שאין צריך נפוח: ירע שריר באהלו. מי שרע בעיניו שני שריר באהלו: כל שאינו משייר פתייתו. דשריר לשייר כדכתיב אכול והותר (מלכים ב ד) והא ארם רבי אלעזר כל המשייר פתייתו על שולחנו כאלו עובר

ע"ז שנאמר העורכים לגד שולחן. שכן עושין שמניחין שולחן ערוך במאכל ומשתה לשם אותה ע"ז שקורין גז וממלאים כוסות מן מרחקים וטובים לע"ז ששמה מגז. הא דקאמר אסור: דאיכא שלימה בהדיה. שמיא שלימה לאחר שאכל ונתון על השלחן על הפתיחן ששייר דמזוי דלשלם וזלם ע"ז עבדי והא דליכא שלימה

בהדיהו דמוזמין לעני: הא גרא לביתיה לא רסי: המחליף בדבריו. משנה בדבריו שלא יחא ניכר: קשתו נעדרת. כח קושי אבר שלו נבער שאינו מוליד שבאמר עריה תעור קשתך עריה שאתה מסתכל בה ממש בערותה היא תעור קשתך ד"א המסתכל המחשב בעריות דאשת איש קשתו גבורת ידי נערת מתחלה ומתמנהם כמו (ז"מ דף כט) מצא כסות מנערה אחת לשלשים יום א"צ כמו (שמות יד) ויער ה': היו קבל. היו עניו ותחיה. קבל לשון אצל עשה עצמך אצל שפ"ל: אין חבל אין פותחין בו הלינות לראיות את נעו. כנגע נראה לי בבית כתיב דמשמע נראה ממילא ועוד דכתיב לי ולא לאורי נמצא שאפלתו הצלתו דכל זמן שאין כח רואהו אין מטמא בנגמם: אואל ויעצר רחם ארץ לא שבעה מים. קבר לא שבע ממותים ועוצר רחם בית הרחם שהוא קצור ועצור לא ישבע מעולות כח ארץ לא שבעה מים: וכן מה ענין שאול וכו'. למה שמכח הני אהרדי: מכניס. הורע ומוציא הולד אף שאול מכניס ומוציא לתחתיה המחיה: שמכניסין בה בקולי קולות. בכי גדול קוברת את המת: אינו דין שמוציאין אותו בקולי קולות. שבאמר יתקע בשופר גדול: שעתיד הקב"ה להחיות לימות המשיח: לאחר שיתו שוב אין חוזרין לעפרים. בין (לימות המשיח בין לעולם הבא) אלא הבשר מתקיים עליהם עד שישובו ויחיו לעתיד לבא:

קרחיבא, אלא מעתה, גדולה נקמה שניתנה בין שתי אותיות. דכתיב 'אל נקמות ה' אל נקמות הופיע'. אמר ליה למילתיה, הכי נמי כדעולא, דאמר עולא, שתי הופיעות הללו למה, אחת למדת טובה ואחת למדת פורענות. ואמר רבי אלעזר, כל אדם שיש בו דעה, פאילו נגנה בית המקדש בימיו, שזה ניתן בין שתי אותיות, וזה ניתן בין שתי אותיות. ואמר רבי אלעזר, כל אדם שיש בו דעה, לפוף מתעשר, שגאמר 'בדעת הדרים ימלאו כל הון יקר ונעים'. ואמר רבי אלעזר, כל אדם שאין בו דעה, אמור לרחם עליו, שגאמר 'פי לא עם בינות הוא על כן לא יתקמו עושהו ויוצרו לא יחוננו'. ואמר רבי אלעזר, כל הנותן פיתו למי שאין בו דעה, יסורין באין עליו, שגאמר 'לחמך ישימו מזור תחתיד אין תבונה בו'. ואין 'מזור' אלא יסורין, שגאמר 'יורא אפרים את הליו ויהודה את מזור'. ואמר רבי אלעזר, כל אדם שאין בו דעה, לפוף גולה, שגאמר 'לכן גלה עמי מביל דעת'. ואמר רבי אלעזר, כל בית שאין דברי תורה נשמעים בו בלילה, אש אוכלתו, שגאמר 'כל חשך כמון לצפוניו תאכלהו אש לא נופח ירע שריר באהלו'. אין שריר אלא תלמיד חכם, שגאמר 'בשפירדים אשר ה' קורא'. ואמר רבי אלעזר, כל שאינו מזהה תלמידו חכמים ומכסיו, אינו רואה סימן ברכה לעולם, אין שריר לאכלו על כן לא יחיל טובו'. ואמר רבי אלעזר, כל שאינו משייר פת על שלחנו, אינו רואה סימן ברכה לעולם, שגאמר 'אין שריר לאכלו על כן לא יחיל טובו'. והאמר רבי אלעזר, כל המשייר פתיים על שלחנו, פאילו עובר עבודה זרה, שגאמר 'העורכים לגד שלחן והממלאים למי מקדש'. לא קשיא. הא, דאיכא שלימה בהדיה. הא, דליכא שלימה בהדיה. ואמר רבי אלעזר, כל המחליף בדבריו פאילו עובר עבודה זרה, פתיב הכא, 'הייתי בעיניו כמתעשה', וכתוב תהם, 'הכל הפה מעשה תעושים'. ואמר רבי אלעזר, כל המסתכל בערוה, קשתו נעדרת, שגאמר 'ערה תעור קשתך'. ואמר רבי אלעזר, לעולם היו קבל וקיים. אמר רבי יורא, אף אנו נמי תגינא, בית אפל אין פותחין לו חלונות לראות נגעו, שמע מינה. אמר רבי טבי, אמר רבי אישיה, מאי דכתיב 'שאל מבניס ומוציא, ומה רחם שמכניסין בו פחשאי, מוציאין ממנו בקולי קולות. שאלו, שמכניסין בו בקולות, אינו דין שמוציאין ממנו בקולי קולות, מיכן תשובה לאומרין אין תחתית המתים מן התורה. תנא דבי אליהו, צדיקים שעתיד הקדוש ברוך הוא להחיותן, אינן חוזרין לעפרן, שגאמר 'היה הנשאר בציזן והנותר בירושלים קרוש ואמר לו כל הכתוב לחיים בירושלים', מה קדוש לעולם קיים, אף הם לעולם קיימין.

ואותן שנים שעתיד הקב"ה לחדש את עולמו. ויהיה עולם זה חרב אלף שנים
 אותן צדיקים יתיבם הם הוהיל ואינן נקבירן בארץ: לא נירא בתמיר אייז. כשמחליף
 הקב"ה את הארץ לא נירא לפי שאנו בלב ימים: וקווי ה' החליפו כח. שיהא להם
 כח לשוט ולעופף בלי צער: ונליף מפתים שהחיה יחוקאל. שחורו ומתוך כך

צדיקים שעתיד להחיות יחזור לעפרם כך
 שמעתי יחוקאל הגלחו בנבוכדנצר עם וכניה
 מלך יהודה והיה יחוקאל מתנבא בבבל
 וירמיה בארץ ישראל באותן אתים עשרה
 שנה שמלך צדקיה: באמת. בברור: משל
 היה. שהיה מרמז להם על הגלות באדם מת
 שחור וחי כך ישראל ישובו מן הגלות: מהם.
 שאותן תפלין היו שלהם: שמני יצחק.
 יציאת מצרים: ופעו. שלא היה להם למנות
 גזירת הדיבור וענו אותם אלא משנובל
 יצחק דהא כתיב (בראשית טו) כי גר יצחק
 דרעך ה' יצחק כדכתיב (שם כא) כי גר יצחק
 יקרא זה ורע והם מנו משעת הדיבור
 לאברהם ותניא בסדר עולם אברהם אבינו
 בעשה שנובר עמו בין הבריתן כן שבעים
 שנה היה נאמר הברית עם שנובל יצחק
 היה ל' שנה כדכתיב (בראשית כא) ואברהם
 כן מאת שנה בחולו לו את יצחק עבד
 נמצאת אומר משדבר עמו בין הברית עם
 שיצא ממצרים וכו' ארבע מאות ואותן ל'
 שמן הדבור עד לידת יצחק טעו בני אפרים.
 ומניין שבני אפרים הן שיצאו קודם ומנן
 והנהגו שבאמר ובני אפרים שותלח וגו'
 והרגום אנשי בני ושמואל אפר. מתים
 שהחיה יחוקאל אלו בני אדם שכפרו
 בתחיית המתים שבאמר (יחוקאל לו) אבדה
 תקוותה העצמות האלה כל בית ישראל
 המת. עצמות הללו סימן לכל ישראל לו
 שעתידה להם תחיית המתים כמו אלו
 שהיו אלו אמרו אבדה תקוותו ועבשו ידעו
 שאני מחיה את המתים וסימן זה לכל
 ישראל שום הם עתידין להחיות ולא מן
 הדיו חיו דהא אמרין הכופר בתחיית המתים
 אין לו חלק לעוה"ב אלא משום סימן חיו:
 שהיו להיכל. שהיו מציירין צלמים
 קירות ההיכל כדכתיב ויבא ואראה ממוקד
 על הקיר סביב: ורבותי והעבירי עליהם
 סביב סביב. כלומר על אותן אנשים שכתוב

עליהם סביב עבר עליהם יחוקאל להחיות: אלו מתים שבבקעת דורא. שהמית
 בנבוכדנצר מלך בבל על שהיו ימים כדלוקמן: מנחר אשל עד רבת. מקומות הן היו
 בבקעת דורא: שופעות. מחמת תאוה: וצוה המלך והרגו ועדיין היו שופעות.
 שהיתה נראית וזו תארם וצוה המלך והרגו: ורמסו: ורמסו לו
 לאותו רשע על פניו. והלכו להם ואית

דאמרו שמאותן עצמות היה לו כלים
 וכשהיה רוצה להשתות בהם: הבריות של
 אלו מחיה מתים. על יחוקאל היו אומרין
 שהיה התיבן על תנניה מישראל ועזריה
 ובנבוכדנצר היה יודע שהיה הקב"ה מחיה
 אותם: פתח ואמר. להקב"ה שחוקד במה
 רברבין פסוק הוא (דניאל ג) ויצק זכב
 ורחת. משום דקא אמריי בשכחו דנבוכדנצר
 נקיש נמי לשאן מעליא ולשון קוליה. פסרו.
 הכרו נמארוי דיה: לגנות. שיהיה מסדר
 שבתות נאות יותר מדוד ואילו אמרן הקב"ה
 היה נוטה אחריון יותר מאחריו השירות
 שעשה דוד: באותו יום. שהשליכו לבבשן.
 צה הכבשן. שהכבשן היה משליק באמה
 כעין כבשן של סיד וצה ועומד על גבי קרקע
 כדי שיראוהו כל העולם: נפרץ הכבשן. נפלו
 קצת כותליו כדי שיכולו כולם לראות
 בתורה: והם פסוקי. נשפל גאותו כמו סודו
 רע (קדושין דף פב.) ל"א הומק סודו כמו
 יסודו גתשלשל וכן למינהו רבי יעקב בן יקר
 אבל מורי י"ד והומק סודו היה הכבשן נמסה
 מרוב הקיימות כן שמעתי שיהיה מושבת
 למרוקו ומבטל של אותו חסיד ושהיה אותן
 שהשליכו תנניה מישראל ועזריה לתוך כבשן
 האש: ונהפך. צלם של זה על פניו: ארבע
 מלכיות. מלכים אנשיהם ששיעו
 לנבוכדנצר להשליך תנניה מישראל ועזריה
 לתוך האור: מקרא נפקי. דכתיב (דניאל ג)
 בנבוכדנצר שלח למכנש באחדשדבראי סגניא
 ולבסוף לאחר שבאנו מן הכבשן כתיב
 ומתבשקש אשדבראי סגניא ופחותא ותחא
 דלא כתיבי נשרפו: אל ישנה מן הרבנות
 שלו. שהיה תנניה מישראל ועזריה היו לבושין
 בגדי פארתן כשהשליכו לבכשן אל ישנה
 שלא יראה מבהול ומפחדו ומתביישין
 שנתאו מפניו: פמשיהון וכרבלתהון. עניני
 מלבושין.

גדולים
 והתעצמות תיבשות שמעו דבר ה'. רבי יצחק נחמא אמר, אלו בני אדם שחיפזו את ההיכל כפולו
 שפצים וימשים, שפאמר יאבוא יאראה והנה כל תבנית רמש ובהמה ששקן וכל גלילי יפלי בית ישראל מוחקשה על גבי וכתבי
 התם והעבירי עליהם סביב סביב. רבי יוחנן אמר, אלו מתים שבבקעת דורא. ואמר רבי יוחנן, מ'מה אשל עד רבת, בקעת דורא.
 שפשעה שהגלה בנבוכדנצר הרשע את ישראל, היו בהן בחורים שהיו מנגנין את החמה ביופיין, והיו פשייות ראות אותן, ושופעות
 ובות. אמרו לגליליהו, ובעליהו למלך. צוה המלך והרגום, ועדיין היו שופעות ובות. צוה המלך, ורמסום. תנו רבנן, בשעה שהפיל
 בנבוכדנצר הרשע את תנניה מישראל ועזריה לבכשן האש, אמר לו הקדוש ברוך הוא ליחוקאל, לך ותחיה מתים בבקעת דורא. פיון
 שהחיה אותן, באו עצמות ופספו לו לאותו רשע על פניו. אמר, מה טיבן של אלו. אמרו לו, חכריון של אלו, מחיה מתים בבקעת
 דורא. פתח ואמר, אתוהי קמה רכרבין ותמהוהי כמה תקיפין מלכותיה מלכות עלם ושלמניה עם דר דר' וגו'. אמר רבי יצחק, ויצק
 זקב רותח לתוך פיו של אותו רשע, שאילמלא בא מלאך וספרו על פיו, ביקש לגנות כל שירות ותושבחות שפאמר דוד כספר תהלים.
 תנו רבנן, ששה נסים נעשו באותו היום, ואלו הן, צף הפכשן, ונפרץ הפכשן, והומק סודו, ונהפך צלם על פניו, ונשרפו ארבע
 מלכיות, והחיה יחוקאל את המתים בבקעת דורא. וכולהו גמרא, וארבע מלכיות, קרא. דכתיב ונבוכדנצר מלכא שלח למכנש
 לאשדברנאי סגניא ופחותא אדברנאי דברנאי דתבראי תפתיא וכל שלטוני מדינתא' וגו'. וכתבי 'איתי גוברין יהודאין, וכתבי
 ומתכנשין אשדברנאי סגניא ופחותא והדברי מלכא, חזוין לגבראי אלד' וגו'. תני דבי רבי אלעזר בן יעקב, אפילו בשעת הספנה,
 לא ישנה אדם את עצמו מן הרבנות שלו, שפאמר 'באדין גבראי אלד' פתחו בסרפליהון פמשיהון וכרבלתהון וגו'. אמר רבי יוחנן,
 גדולים

גדולים צדיקים יותר ממלאכי השרת. דברישא חשיב לתלתא צדיקי ומלאך
למסוף דכתוב ורובא דו רביעא דמי לבר אלהי: ומפחו לישראל על פניהם.
השתתחו לצלם: וכו' אמרתי בשל התמר שלי הוא. שיהיו בהם צדיקים הרבה
ולא עלתה בידי וכו' וישאל נמשלו לתמר כדאמר' (סוכה דף מה) מה תמר זה

אין לו אלא לב אחד וכו': והנה איש רוכב
על סוס ארום. בזכיה כתוב: כל העולם
פולו לילה. מפני השתתחו לצלם: והוא
עומד. הגמיר הקב"ה עצמו בזכות הדסים
שבמצולה: האומר לצולה חרבו. לבבל
שישבת במצולה: חרבו. לשון חרבו המים
(בראשית ח): שרוקים. בזעמים ואח"כ נעשר
לבנים כשנסתכלו בצדיקים חז הדסים סוסאי
חורא מעלי לחלמא. מדיקאמר שאדום הוי
רמו לקללה: ודבגנו. חנניה מישאל ועזריה:
להיכן אולו. כשיצאו מן הכבשן דתו לא
מדבר לאו כבולוהו כתובי: בעין הרע מתו.
שהיו מסתכלים בהן על שהיו תמחין בהן:
ברוק טבעו. באותו רוק שרקו אמות
העולם בישראל שאומרין אלה הוא
לכם והשתתוהו לצלם: הוי אומרו זה חנניה
מישאל ועזריה. אלמא חזרו לארץ אצל
יהושע בהן גדול: ודניאל להיכן אול.
כשהושלכו תבירו לתוך כבשן האש שלא

הושלך עמהם: למכרא נהרא רבא כפטרביא. לחפור ולהוציא נהר בטבריא ל"א
למכרא נהרא טטורא בהר: לאתווי כורי דאפסכתא. להביא זרע של עשב שהוא
מאכל בהמה שלחו נבוכדנצר הכי הזה קילם להו: לאתווי חזירי ממצרים. שלחו
כדי לגדלם לזלודת שחזירי מצרים גולים הם: והנתיא אמר תודוס הרופא

לחכמים שהיו אומרים שגילה האם טרפה
הוא שאי היה חזירה יוצאה ממצרים וכו'
כדי שלא יהיו מצויין במקומות אחרים
ואעפ"כ הוי וזשירי אבית'נמה. ולא העלו על
לבם דלפריה ורביה בעי והניחו להוציא
בלא חתוך האם: באותה עצה. שהלך משם
דינאל: דלא ליקים בי פסילי אלהים
תשרפון באש. נבוכדנצר העלא אלה
כדכתבי ולדינאל הוה סגיד וזוה ליה
כפסילי אלהים שהקמרא הוה היה צוח
עליהם לשרפון כל היה מתירא: קלות.
שבכלם המובחבין באש. השמיעי.
השמשא תלתא. ונפיש וזכתייה: הלא זה
אוד. מה אוד נחרך אף הוא נחרך. אהני.
הועיל: אקרו. שרפו: מאי טעמא אינעשו.
היושר דאהני נהרא דלאמניה דהאי דאדרה
איהו לנבוכדנצר חזרה בעלמא דהיי: שש
שעורים. שש רבעינים שעורים ממש. וכו'
רבי של בועו ליתן שש שבליים. והא נתן
(פאה פ"ח מ"ה) אין פוחתין לעני בגורן פחות
מחצי קב שעורים:

תלולה, ביקש הקדוש ברוך הוא להפוך את כל העולם פולו ללילה. והנה איש רוכב, אין
איש' אלא הקדוש ברוך הוא, שנאמר 'ה' איש מלחמה ה' שמו'. על סוס אדום, ביקש
הקדוש ברוך הוא להפוך את העולם פולו לדם, מין שנסתכל בחנניה מישאל ועזריה, נתקררה דעתו, שנאמר 'והוא עומד בין
הדסים אשר במצולה, ואין הדסים' אלא צדיקים, שנאמר 'ויהי אומן את הדסה, ואין מצולה' אלא כבל, שנאמר 'האומר לצולה
חרבי ונהרותיך אויבי'. מיד, 'מלאים רוגז, נעשים שרוקים, ואדומים נעשו לבנים. אמר רב פפא, שמע מינה, סוסאי חזירא, מעלי
לחלמא: ורבנן, להיכא [אולו]? אמר רב, בעין [הרע] מתו. ושמאל אמר, ברוק טבעו. ורבי יוחנן אמר, עלו לארץ ישראל, ונשאו
נשים, והולידו בנים ובנות. פתנאי, רבי אליעזר אומר, בעין [הרע] מתו. רבי יהושע אומר, ברוק טבעו. וחכמים אומרים, עלו לארץ
ישראל, ונשאו נשים, והולידו בנים ובנות, שנאמר 'שמעו אנא יהושע הכהן הגדול אתה ורעוד היושבים לפניך כי אנשי מופת הקהל,
איזו הם אנשים שעששה להן מופת, היו אומר, זה חנניה מישאל ועזריה. ודינאל, להיכן אול? אמר רב, למיכרא נהרא רבא כפטרביא.
ושמאל אמר, לאתווי כורי דאפסכתא. ורבי יוחנן אמר, לאתווי חזירי דאלקסנדריא של מצרים. אינוי [והתגן], תודוס הרופא
אמר, אין פרה וחזירה יוצאה מאלקסנדריא של מצרים שאין חותכין האם שלה, כשביל שלא תלד. וזמרי איתי, בלא דעתיהו.
תנו רבנן, שלשה היו באותה עצה, הקדוש ברוך הוא, ודינאל, ונבוכדנצר. הקדוש ברוך הוא אמר, נזיל דינאל מהקא, דלא לימרו,
בזכותיה איתנצול. ודינאל אמר, איזיל מהקא, דלא ליקים בי 'פסילי אלהים תשרפון באש'. ונבוכדנצר אמר, וזיל דינאל מהקא,
דלא לימרו, קלייה לאלתיה בנגרא. ומנין דסגיד ליה, דכתבי 'באדני מלכא נבוכדנצר נפל על אנפויה ולדינאל סגיד וגו': 'בה אמר
ה' צבאות אלהי ישראל אל אחאב בן קוליה ואל צדקיה בן מעשיה הנבאים לכם בשמי לשקר' וגו', וכתבי 'ולקוח מהם קללה
לכל גלות והודה אשר בבבל לאמר ישמך ה' בצדקתו ובאחאב אשר קלם מלך בבל באש'. אשר שרפם' לא נאמר, אלא אשר
קלם'. אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי, מלמד שעשאן פקליות. 'ועו אשר עשו נבלה בישראל ונאפו את נשי רעהיה'.
מאי עבד, אוזל לנבי ברתייה דנבוכדנצר. אחאב אמר לה, 'בה אמר ה' השמיעי אל צדקיה'. וצדקיה אמר, פה אמר ה' השמיעי
אל אהב'. אזלה, ואמרה ליה לאבותיה. אמר לה, אל תיראי, שזאנ וימה הוא, כי אתו לנבד, שרדוניהו לנבא. כי אתו לנבד,
שרדוניהו לנבי אבות. אמר להו, מאן אבר לבון. אמרו, הקדוש ברוך הוא. והא חנניה מישאל ועזריה, שאלתניהו, ואמרו לי אמר.
אמרו ליה, אגן נמי נבאי פוותיהו, לדידהו לא אמר להו, לדין אמר לן. אמר להו, אגא בענא דאיבדקונכו, כי הכי דבדקתניהו
לחנניה מישאל ועזריה. אמרו ליה, אינון תלתא הוי, ואנן תרין. אמר להו, בחרו לבון מאד דבעיתו בדתיבכו. אמרו, יהושע בהן גדול.
סבר, ליתי יהושע דנפיש וזכתייה, ומננא עלן. אחתייהו, שדיניהו, אינהו איקלו. יהושע בהן גדול. איחרכי מאניה, שנאמר 'יבאני
את יהושע הכהן הגדול עומד לפני מלאך ה' וגו', וכתבי 'יאמר ה' אל השמן יצער ה' בך' וגו'. אמר ליה, דענא דצדיקא את.
אלא, מאי טעמא אהניא בך פורתא נגרא. חנניה מישאל ועזריה, לא אהניא בהו כלל. אמר ליה, אינהו תלתא הוי, ואנא חד. אמר
ליה, והא אברהם, יחיד הוה. התם, לא הוה רשעים בהדיה, ולא אתיהיב רשותא לנגרא. הקא, הוה רשעים בהדי, ואתיהיב רשותא
לנגרא. היינו דאמרי אינשי, תרי אודי יבישי וחד רטיבא, אוקדן יבישי לרטיבא. מאי טעמא, אינעשו. אמר רב פפא, שהיו בניו נושאין
נשים שאינן הנגות לכהונה, ולא מיחה בהן. שנאמר 'יהושע היה לבוש בגדים צואים', וכי דרבו של יהושע ללבוש בגדים צואים,
אלא מלמד שהיו בניו נושאים נשים שאינן הנגות לכהונה, ולא מיחה בהן. אמר רבי תנחום, דרש בר קפרא בצפורי, מאי דכתבי
'שש השערים האלה נתן לי'. מאי, 'שש השעורים'. אלימא, שש שעורים ממש, וכי דרבו של בועו ליתן מתנה שש שעורים.

רש"י

1 אלא שש סאין. דרש קבין או שש קבין ליכא למימר דלא מייית בגורן מדה
2 פחותה מסאה. לביול שש סאין. ולישא משו כזה. רפו לה. דרש גרעיןן נתן לה
3 לסימן ורמן שתתידן לצאת שש בגיממיה. וידע נגן גבור חיל ואיש מלחמה
4 ונבון דבר ואיש תואר וה' עמו. היינו שש ברכות. לא אפון דואג. לקמן מפרש
5 האחד מן הנערים היינו דואג. אלא בשלשן
6 דרשן. שהיה מספר רשבושו ב דוד כשי
7 שקנא בר שאול ויהרגהו. לישא וליתן
8 במלחמה לש תורה. להתוכח בתלמוד:
9 פנים בחלבה. שמביא רמיא לה דבריה
10 ובדיניה מלא לא הוה. דשאלו אבי הדור
11 הלכה כמותו כדאמרין בעירובין (דף גג.)
12 דוד הגלי משלחא כתיב משה רביאן יראוני
13 ושחמו שאלו דלא גבי מסכתא כריבין ביה
14 בכל שאר יפה רישעי. נעצר לפני ה'
15 ללמוד תורה הרבה. אביר הרועים אשר
16 לשאלו. אלמא הווא מירד שבנערים
17 היינו דואג חזקו הנין דקרי אביר הרועים:
18 דעתי עליו רוח ה'. איתר רוח לח חכמה
19 ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת ה'
20 להי ששה: ה'ג וירחינו ביראת ה' א"ר
21 אלכסנדראי שהטעניו מצות ויסורין
22 כריחים. היינו וירחינו לשון רחים. ולא
23 גרסין ובתיב וירחינו: רבא אמר. מאי וירחינו
24 דמורח דאין שמריה לברא שופט וידע מי
25 הדיין שנתאר לא אמרש עיניו ישפוט וידע
26 למשפט אזניו ויכח ואפילו יכח ושפט בודק
27 דלים כגון על ידי הרחה: בר כוזבא. (עם)
28 מוטבין הירודס היה: אשר אין בהם כל מום
29 ומלכי מראה משפילים בכל בחמה יודעי
30 דעת ומביני מדע ואשר כח בהם הרי ו' אפי'
31 ירבא דכוסילתא לא היתה כנופם. שלא
32 היה צריכין לקוחה. ירבא פגוניה'א בלע:
33 בוסילתא. שם שם המזון פלגמא'ל: כן

34 השיחה. שלא היו מספרין דברבים בטלים
35 כיו שכל יתגנו בשני המלך. כלם מבני
36 יהודה. כדחשיב לעיל לפני הנייה העתידים
37 לצאת מרות וחשיב בדבריה חנניה מישאל
38 ועזריה: דניאל. לחוד קאי אבני יהודה אבל
39 חנניה מישאל ועזריה לא ולית ליה דך
40 דרשא דלעיל שש שעורים: מכניך אשר
41 יצאו ממעריך. בחוקיהו מלך יהודה כתיב:

30 ביהו' אין בהם כל מאוס וטובי מראה ומשפילים בכל חכמה ויודעי דעת ומביני מדע ואשר פת בהם לעמוד בהיכל המלך
31 וללמדם אשר לישון משפדים. אלא שש סאין. אמר רבי חמא (לרבי חנינא). אפילו כ'ירבא דכוסילתא' לא הוה בהו.
32 מאי 'ואשר פת בהם לעמוד בהיכל המלך'. אמר רבי חמא ברבי חנינא. אמר רבי חמא אונקין את עצמן כן השחוק. וכן השיחה. וכן
33 השינה. וכעמידוין על עצמן בשעה שנגרתיין לנקביתם. מפני אימת מלכותו. והיו חכמי יהודה דניאל חנניה מישאל ועזריה. וכן
34 רבי אלעזר. פוקין מבני יהודה הם. ורבי שמואל בר נתנאי אמר. דניאל. חנניה מישאל ועזריה. משאר שכבשים. 'ומכניך
35 אשר יצאו ממך אשר תוליד יתחו והיו סריסים בהיכל מלך בכל. מאי 'סריסים'. רב אמר. סריסים ממש. ורבי חנינא אמר. שנקטרסה
36 עבודה זרה בימיהם. בשלמא למאן דאמר. שנקטרסה עבודה זרה בימיהם. היינו דכתיב 'החל לא איתי בהון'. אלא למאן דאמר.
37 סריסים ממש. מאי 'החל לא איתי בהון'. חבלא דנורא. והכתיב 'ירחי נור לא עדת בהון'. לא חבלא ולא ריחא. בשלמא למאן דאמר.
38 שנקטרסה עבודה זרה בימיהם. היינו דכתיב 'פה אמר ה' לסריסים אשר ישמרו את שבתותי' וגו'. אלא למאן דאמר. סריסים ממש.
39 משתעי קרא בגנותא דצדיקי? הא והא. הוה בהו. בשלמא למאן דאמר. סריסים ממש. היינו דכתיב 'ביתיה ובחזמותי יד ושם טוב
40 מכנים ומכנות'. אלא למאן דאמר. שנקטרסה עבודה זרה בימיהם. מאי 'טוב מכנים ומכנות'. אמר רב נתנאי. אמר רב יצחק. מכנים שהיו
41 להם כבר ומתו. מאי 'שם עולם אמן לו אשר לא יפרת'. אמר רבי נתנאי. דרש בר קפרא בצפורי. זה ספר דניאל. שנקרא על שמו.
42 מכרי. כל מילי דעזרא. נתמיה בן חכליה אמרנהו. ונתמיה בן חכליה. מאי טעמא. לא איקרי סיפרא על שמה. אמר רבי ירמיה
43 בר אבא. מפני שהחוק טובה לעצמו. שצאמר 'יכרה לי אלתו לטובה'. דוד נמי. מיכר אמר 'יכרני ה' ברצון עמך פקדני בישועתי'.
44 דוד. רחמי הוא דקבעני. רב יוסף אמר. מפני שסיפר בגנותן של ראשונים. שצאמר 'הפחות הראשונים אשר לפני הקבירו על העם
45 ויכחו מהם בלחם ויון [אחר] ספף שקלים ארבעים' וגו'. ואף על דניאל שגדול ממונו. סיפר. ומעלן גדול ממונו. דכתיב 'וראיתי אני
46 דניאל לבדי את המראה והאנשים אשר היו עמי לא ראו את המראה אבל חדרה גדולה נפלה עליהם ויכרוהו בתחבא'. והאנשים
47 אשר היו עמי לא ראו את המראה. ומאן ניהו אנשים. אמר רבי ירמיה. ואיתמא רבי חיאי בר אבא. זה חגי. וזכריה וזכריה וזכריה.

42 סריסים ממש. שסריסו לחנניה מישאל ועזריה רבין של מלכים לסרט את
43 האדם כדי שלא ישא אשה והוא פגול לעבודת המלך ולית ליה הא דחננימא דאמרי
44 לעיל שעלו לארץ ישראל ושאי נשים והולידו בנים ובנות: ר' חנניה אומר. לא
45 סרסם אלא להכי קרו ליה סריסים שנתרסה י"ז בימיהם שבימיהם נודע לכל
46 שאין ממש בעיזו ופורענות שהיה באים
47 ומתבא ולחוקיהו שחיוו גולים נביא
48 ויולכים בהיכל מלך בבל ר' שמואל בר
49 נחמני דאמר חנניה מישאל ועזריה משאר
50 שבטים היו מקניה האי קרא דבינאי לחוד:
51 מאי חבל לא איתי בהון. והלא חבלה היא
52 זו שנתרסו ומאהי קרא דלעיל ילדים אשר
53 אין בהם כל מום לא מצוי פריך דאיכא
54 למימר בשעה שגברא לנבוכדנצר תמימים
55 היו וסרסן: חבל יד יורא. לא איתי בהון אבל
56 חבלת הגוף מיהא איכא ופרך לחבלא
57 דנורא לא איצטרך דהא כתיב קרא וריח
58 נור לא עדת בהון ולא ריחא. ע"ז
59 והא היו סריסים ממש ושפתרסה י"ז
60 בימיהם: טוב מכנים ומכנות. מכלל דבנים
61 היו להו לחו סריסים היו: מאי טוב מכנים
62 ומכנות. כאן לא מצוי לתרביז את האת הו
63 דאיכ' שבאי פליגי: בנים שהיו לחן הו
64 ופתו. דלא חיו בניהם ומיהו לא היו סריסים:
65 איתו לו. לוח לא נבאר אלא לו לאחד מהם
66 והיו שש דניאל שנקרא על שמו והשתא
67 קא פריך פירכא באפי נפשא אנב דאיתי בידו
68 ספר דניאל. מכדי וכו'. רוב דברים שספר
69 עזריא ונתמיה אמרם: דוד נמי מיכר אבא
70 חמא כלומר מאי חמא טובה איכא. רב יוסף
71 אמר. לאו אחכי אינעש דהו דוד נמי אמר
72 כי האי גונאט אלא לכך נעש שספר בגנותן
73 של ראשונים: מאי ניהו. שהיו עמו חגי
74 וזכריה וזכריה וזכריה שחם לא ראו הווא רמי
75 אלמא גדול מכן הוה ומדאשכח דניאל
76 הוה חשיב טפי מחגי זכריה ומלאכי הוה
77 נביאי שמע מיהו גדול מן המתמיה בן
78 חבלתי דלא איתי בינאי ואפי הכי ספר עליו
79 דלא אפקיה מכלל גנות הראשונים דניאל
80 היה מבאי הגולה עם החשב והמסגר
81 ונתמיה הוה מעולי הגולה עם מרובה לאחד
82 מכל:

איתו
אשר פת בהם לעמוד בהיכל המלך
אפילו כ'ירבא דכוסילתא' לא הוה בהו.
אמר רבי חמא ברבי חנינא. אמר רבי חמא אונקין את עצמן כן השחוק. וכן השיחה. וכן
אמר רבי אלעזר. פוקין מבני יהודה הם. ורבי שמואל בר נתנאי אמר. דניאל. חנניה מישאל ועזריה. משאר שכבשים. 'ומכניך
אשר יצאו ממך אשר תוליד יתחו והיו סריסים בהיכל מלך בכל. מאי 'סריסים'. רב אמר. סריסים ממש. ורבי חנינא אמר. שנקטרסה
עבודה זרה בימיהם. בשלמא למאן דאמר. שנקטרסה עבודה זרה בימיהם. היינו דכתיב 'החל לא איתי בהון'. אלא למאן דאמר.
סריסים ממש. מאי 'החל לא איתי בהון'. חבלא דנורא. והכתיב 'ירחי נור לא עדת בהון'. לא חבלא ולא ריחא. בשלמא למאן דאמר.
שנקטרסה עבודה זרה בימיהם. היינו דכתיב 'פה אמר ה' לסריסים אשר ישמרו את שבתותי' וגו'. אלא למאן דאמר. סריסים ממש.
משתעי קרא בגנותא דצדיקי? הא והא. הוה בהו. בשלמא למאן דאמר. סריסים ממש. היינו דכתיב 'ביתיה ובחזמותי יד ושם טוב
מכנים ומכנות'. אלא למאן דאמר. שנקטרסה עבודה זרה בימיהם. מאי 'טוב מכנים ומכנות'. אמר רב נתנאי. אמר רב יצחק. מכנים שהיו
להם כבר ומתו. מאי 'שם עולם אמן לו אשר לא יפרת'. אמר רבי נתנאי. דרש בר קפרא בצפורי. זה ספר דניאל. שנקרא על שמו.
מכרי. כל מילי דעזרא. נתמיה בן חכליה אמרנהו. ונתמיה בן חכליה. מאי טעמא. לא איקרי סיפרא על שמה. אמר רבי ירמיה
בר אבא. מפני שהחוק טובה לעצמו. שצאמר 'יכרה לי אלתו לטובה'. דוד נמי. מיכר אמר 'יכרני ה' ברצון עמך פקדני בישועתי'.
דוד. רחמי הוא דקבעני. רב יוסף אמר. מפני שסיפר בגנותן של ראשונים. שצאמר 'הפחות הראשונים אשר לפני הקבירו על העם
ויכחו מהם בלחם ויון [אחר] ספף שקלים ארבעים' וגו'. ואף על דניאל שגדול ממונו. סיפר. ומעלן גדול ממונו. דכתיב 'וראיתי אני
דניאל לבדי את המראה והאנשים אשר היו עמי לא ראו את המראה אבל חדרה גדולה נפלה עליהם ויכרוהו בתחבא'. והאנשים
אשר היו עמי לא ראו את המראה. ומאן ניהו אנשים. אמר רבי ירמיה. ואיתמא רבי חיאי בר אבא. זה חגי. וזכריה וזכריה וזכריה.

אינה עדיף מינה וכו'. אידי דגרא בעלמא קתיי הכא ומילתא באפי נפשה היא
 זכרוב ספרים אינה כתובה: מ"ט איבעות. דכתיב אבל חרדה גדולה נפלה עליהם:
 לנשוא. דלדוג: במקום הַשְׁנוּתָה. דלא מצא קרי: לימא הכי. לחש כלומר לך אצל
 העולם והניחוי: מ"ם. שבתיבת המורה המרשה טתום לכך נסתם לומר נסתמו

הדברים שעלו במחשבה ולא נעשה ליה
 1 שבקש הקב"ה לסתום צרותיו של ישראל
 2 שבקש לעשותו משחה ומורי רבי פירש לפי
 3 שנתנם פיו של חזקיה ורמי אלא ש"ל. ונסתרו כל
 4 הנסים הללו. שניצל מסנחריב ונתרפא
 5 מלחיו: שר העולם. מלאך שכל העולם מסור
 6 בידה: שמענו צבי לצדיק. שר העולם שאמר
 7 של דו ואני יודע על מה מעכב: אמר נביא
 8 או לי עד מתי. יבא משה: עד דאתי כוזיז
 9 כוזיז דכוזיז. עד שתבחונו שונאי ישראל
 10 כמה פעמים: שר הרוחות. שהשעמונו
 11 נפקדות אצלו והיינו משא דומה כך אמר
 12 דומה אלי קורח הרוחות על עסקי שעיר
 13 עשר ואומר: לי שומר מה מלילה הקב"ה
 14 שהוא שומר מה אמר מן הגלות שהוא
 15 כלילה: שומר מה מלילה. מה גבר מתי ק"ו
 16 הגאולה מליל זה: אתא בקר. בתמיה אית
 17 ספרים דלא כתבי תבוי וזכון אמר ליה השר
 18 כך אמר שומר הקב"ה אתא בקר גאולה
 19 תבא אמר לילה. אבל מתחילת תהיה גלות
 20 הרבה ל"א שיגאלו ויבנה מקדש שני ויחזור
 21 ויבנו גלות זה ל"א וגם לילה לדשעים וכן
 22 תרגמו מוכיח אית אגר לצדיקא ואית
 23 פורענות ושיעור: אם תבעיון. אם תבקשו
 24 להגאל: בעיו. בקשו רחמים: שוכו. בתשובה
 25 ואיתו לגאולה: ננא. דבר מגונה עשה:
 26 חרב. חדה. שמת לא הוה. ומתגיה: חודיון
 27 חודיון. קמטין שחיה שחיה מחד לא
 28 מפלת מצרים: גיורא עד עשרה דרי. הכי

הוא משל בני אדם ומיהו יתרו לאו עשירי הוה: פלא יועץ אל גבור אבי עד שר
 שלום: שחיוק ישראל. העוסקין בתורה כדלקמן: תגלת פלאסר. שם אחד הוא
 דכתיב בימי פקח בן רמליה בא תגלת פלאסר מלך אשור: אסנפר. חד רבא חד
 ויקראי: מעלה. כדלקמן שחירף ע"י מלאך: אל ארץ בארצכם. ולא אמר

מטובת מארצכם: קא משקרת. שהרי אין
 ארץ מעלה הימנה ולכן לא אמר מטובת
 מארצכם: דכתיב אנליהו. סנחריב לעשרת
 השבטים והרבא (ב"ח) ויחנם בחלח
 ובחבור נהר גזון וערי מדי די גינהו אותן
 מקומות: אבל ישראל. כי אנליהו סנחריב
 ספור בגנותה של א"י דכי מטו לאותו מקום
 ששמו שוש אברו שרי לארעין זאת הארץ
 שריא לארענו וכשבאו למקום ששמו עלמן
 אברו כי עלמן זה המקום שהו לירושלים
 שנקראת בית עזמלים: כשבאו למקום
 ששמו שוש תרי אברו על כי תרין. כלומר
 זה יפה פי שנים כמקומו ועל שם כך נקראו
 כל אותן מקומות כך: הי' תחת כבודו ולא
 כבודו ממש. דכבודו ממש משמע בשרו
 וגופו תחת כבודו וששמו תחת הוה והבשר
 כלומר נשמה שבתוך הגוף והשרא אמר
 תחת כבודו ולא כבודו ממש נשמה שבתוך
 הגוף הא' כבודו היינו בגיזי דתחת
 בגדיהם גשרפו וכי האי דרבי יוחנן וכו' דכל
 הגוף נשרף תחת הגבדים ולא ירש"ה תחת
 כבודו ולא תחת כבודו ממש דמשמע
 דמקרא נפקא ליה דהאי תחת כבודו לא
 תחת כבודו ממש ומביחא תיפוק ליה האי
 אבל השתא דדרשא תיפוק ליה:
 תחת כבודו ממש. תחת גופו ממש שהגוף
 קיים ונשמה נשרפה: בעצמו. הוא עצמו ולא
 ע"י שליח לא היה ביוז כל כך ולכן הקב"ה
 כמו כן נפרע ממנו בעצמו ולא נתבשר ליה
 כך דאיתו דומה מתיבש מן הגדול למתיבש
 מן הקטן:

על
 25 וּבְנֵי בִּגְדֵים כְּבָדוֹ, וְאָמַר רַבָּא, וְאִיתִימָא רַבִּי יִצְחָק, עַד דְּאִתּוֹ כּוּזִיז וְכוּזִיז דְּכוּזִיז. מִשָּׂא דְיִמְהָ
 26 אֵלֵי קוֹרָא מִשְׁעִיר שׁוֹמֵר מַה מְזִלְהָ שׁוֹמֵר מַה מְזִלְהָ מְזִלְהָ אוֹתוֹ מְלֻאָה הַמְמוּנָה עַל הַרְחוּת, דְּיִמְהָ שְׂמוֹ, נִתְקַבְּצוּ
 27 כָּל הַרְחוּת אֲצֵל דְּיִמְהָ. אָמְרוּ לוֹ, שׁוֹמֵר מַה מְזִלְהָ שׁוֹמֵר מַה מְזִלְהָ, אָמְרוּ שׁוֹמֵר אֲתָא בְּקֵר וְגַם לְהֵאָה אִם תִּבְעִינָן בְּעִיזוֹ שׁוּבוּ
 28 אִתּוּי. תְּנָא מִשׁוּם רַבִּי פְּפִיִּים, גְּנָאי הוּא לְחֻזְקָה וְסִייעָתוֹ, שְׂלָא אָמְרוּ שִׁירָה עַד שִׁפְתַּחַה הָאֲרֵץ וְאִמְרָה שִׁירָה, שְׁנָאֲמַר מְפַנֵּף
 29 הָאֲרֵץ וְיִמְרוּת שְׁמַעְנֵנוּ צְבִי לְצַדִּיק' וְגו'. פִּינְצָא בְּדַבְּרָא אֲתָה אוֹמֵר, וְיִאֲמַר יִתְרוֹ בְּרוּךְ ה' אִשְׁר הִצִּיל אֲתָחֶם. תְּנָא מִשׁוּם רַבִּי פְּפִיִּים,
 30 גְּנָאי הוּא לְמִשְׁהָ וְשִׁשִּׁים רִיבּוּא, שְׂלָא אָמְרוּ בְּרוּךְ, עַד שְׂבָא יִתְרוֹ וְאָמַר בְּרוּךְ ה". וְיִחְדֵי יִתְרוֹ, רַב וְשׂוּמוּאֵל רַב אָמַר, שְׁהִיעֵבִיד
 31 חֲרִב חֲדָה עַל בְּשָׂרוֹ. וְשׂוּמוּאֵל אָמַר, שְׁנַעְנַע' הַחֲדָדִים חֲדָדִים כָּל בְּשָׂרוֹ. אָמַר רַב, חֵינָנו דְּאָמְרֵי אֲנִישׁ, גִּיּוֹרָא, עַד עֲשִׂירָה דְרֵי,
 32 לֹא תִבְהָ אֲרַמָּאי קַמִּיהָ. וְלָכֵן מִשְׁלַח אֲדָוִן ה' צְבָאוֹת בְּמִשְׁמֵנוּ רוּחוֹ, מָאִי בְּמִשְׁמֵנוּ רוּחוֹ, אָמַר תְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, יְבֵא חֻזְקָתוֹ
 33 שִׁישׁ לִשְׁמֹנֶה שְׁמוֹת, וְיִפְרַע מִסְנַחְרִיב שִׁישׁ לוֹ שְׁמוֹנֶה שְׁמוֹת. חֻזְקָה, דְּכִתְבִיב 'פִּי יִלְךְ וְיִלְךְ לֵנוּ בֵּן נִתָּן לָנוּ וְתַהֲוֵי הַמְּשֻׁרָה עַל
 34 שְׂכָמוֹ וְיִקְרָא שְׂמוֹ פְּלֹאֵי אֵל גְּבוּר אָבִי עַד שֵׁר לִשְׁלוֹם'. וְהֵאֵימָא 'חֻזְקָה', 'פּוֹל', 'סַנְדְּרִינ', 'אֲסַנְפֵּר רַבָּא וְיִקְרָא. וְהֵאֵימָא 'סַנְדְּרִיב',
 35 לְאִבְהֵם שְׁבַשְׂמֵי. סַנְדְּרִיב דְּכִתְבִיב בֵּיה' תְּגַלַּת פְּלֹאֶסְר', 'פְּלֹאֶסְר', 'שְׁלִמְמָאֶסְר', 'פּוֹל', 'סַנְדְּרִינ', 'אֲסַנְפֵּר רַבָּא וְיִקְרָא. וְהֵאֵימָא 'סַנְדְּרִיב',
 36 שִׁסְחִתּוֹ רִיב'. דְּבַר אַחֲרֵי, שִׁשָּׁח וְנִיחַר דְּבָרִים כְּלָפִי מַעְלָה. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, מִפְּנֵי מַה זְכָר אוֹתוֹ רָשַׁע לְקִירוֹתוֹ אֲסַנְפֵּר רַבָּא וְיִקְרָא,
 37 מִפְּנֵי שְׂלָא סִיפֵר בְּגִנּוּתָהּ שֶׁל אֲרֵץ יִשְׂרָאֵל, שְׁנָאֲמַר 'עַד בּוֹאֵי וְלִקְחַתִּי אֲתָחֶם אֶל אֲרֵץ בְּאֶרְצְכֶם', רַב וְשׂוּמוּאֵל, חַד אָמַר, מְלֻךְ פִּתְחָ
 38 הַיָּה. וְחַד אָמַר, מְלֻךְ טִיפֵשׁ הַיָּה. לְמָאן דְּאָמַר, מְלֻךְ פִּתְחָ הַיָּה, אִי אֲמִינָא לְהוּ עַדִּיפָא מְאֻרְעֵיבּוּ, אָמְרוּ קָא מְשַׁקְרַת. וּמָאן דְּאָמַר,
 39 מְלֻךְ טִיפֵשׁ הַיָּה, אִם כֵּן מָאִי רְבוּתִיהָ, לְהִיבָא אֲגִלֵּי לְהוּ. מַר וְזִמְרָא אָמַר, לְאֶפְרַיִם. וְרַבִּי חֲנִינָא אָמַר, לְהַרִי סְלוּג. אֲבָל יִשְׂרָאֵל,
 40 סִפְרוּ בְּגִנּוּתָהּ שֶׁל אֲרֵץ יִשְׂרָאֵל. בִּי מִטּוֹ שׁוֹשׁ, אָמַר, שׁוֹאֵי בִי אֲרַעִין. בִּי מִטּוֹ עֲלָמִין, אָמְרוּ, בְּעֲלָמִין. בִּי מִטּוֹ שׁוֹשׁ תְּרֵי, אָמְרֵי,
 41 עַל חַד תְּרִין. וְתַחַת כְּבוֹדוֹ [יִקְדָּ] יִקְדָּ פִיקוּד אִשׁ, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, וְתַחַת כְּבוֹדוֹ, וְלֹא כְּבוֹדוֹ מִמּוֹשׁ. בִּי הָאֵ דְרַבִּי יוֹחָנָן, קְרִי לִיה
 42 לְמָאֵי 'מִכְבָּדוֹתִי'. רַבִּי אֲלַעָזָר אָמַר, תַּחַת כְּבוֹדוֹ מִמּוֹשׁ, פִּשְׁרִיפַת בְּנֵי אַחֲרָן. מַה לְחַלְקֵי, שְׂרִיפַת נְשָׁמָה וְגוֹף קַיִים. אָף פָּאן, שְׂרִיפַת
 43 נְשָׁמָה וְגוֹף קַיִים. תְּנָא מִשְׁמִיחָה דְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קַרְחָה, פִּרְעָה שְׁחִירָף בְּעַצְמוֹ, נִפְרַע תְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִפְּנֵי בְּעַצְמוֹ. סַנְדְּרִיב שְׁחִירָף

על ידי שליח. והיינו בווי יתור אף הקב"ה נפרע ע"י שליח ונתבייש יתור. כתיב
 מרום קצו. כשיעור: וכתביב מלון קיצו. מבלבלים. מרום קיצו משמע דירה של מטה
 כדכתיב (ירמיהו יז) מרום מראשון מקום מקדשנו מלון קיצו משמע דירה של מעלה
 בית מלונת: ה' אמר אלי עלה אל הארץ וגו' מאי היא. היכי אמר לו הקב"ה
 להשחיתו יען כי מאס העם הזה וגו'. ומשוש
 את רצון וכו' נמליתו ואתרעו להשחית' 1
 ברצין וכו' נמליתו מארת ה' שלא נשבע 2
 מכל מה שהיה אוכל: וישרא ירק. במדה: 3
 ועלה על כל אפיקיו. שאמר לו הקב"ה עלה 4
 והשחת: מ"ט. מאחר שברשות הלך שנביא 5
 נתבא עליו מאי טעמא איעשב: בא נביא 6
 ואמר לו. כחבא על ירושלים: כי לא מועה 7
 לאשר מוצק לה. לא נמסר עמו של חזקיה 8
 שהוא עוף בתורה חבל סנהריב המציק לו: 9
 כעת הראשון הקל ארצה וכולון וארצה 10
 נפתלי וגו' לא כראשונים. עשרת השבטים 11
 שהקלו מעליהם עול תורה אבל אחרונים 12
 עמו של חזקיה הכבירו עליהם עול תורה 13
 והיינו כדכתיב האחרון הכביר דרך הים עבר 14
 הדירן גליל הגויא ראויי הללו לעשות להם 15
 נס כיוצאי מצרים שעברו לו הים וכדורכי 16
 הדרך: אם חזור בו סנהריב מוטב ואם לאו 17
 אעשה אותו גליל הגויס שמגלגל כחרפה 18
 בכל הגוים ל"א גליל לשון גללים. מ"ה: 19
 אחרי הדברים והאמת האלה. השתא 20
 משמע שהיה מדבר בחזקתו שהיו עוסקין 21
 בתורה בא סנהריב מלך אשור ויבא בהרה 22
 ויחן על הערים ויאמר לבקעם אלוהי ה' 23
 רישנא להאי פירשנא. וכי מביאין דורות כזה 24
 לאדון כזה וכי מפני שהאמת בחזקתו בא 25

סנהריב: רבינא אמר מאי אחר הדברים והאמת אחר שקפץ חקב"ה ונשבע.
 להביא סנהריב והיינו אמת שחותרמו וקיומו של הקדוש ברוך הוא אמת: ויעשה
 אבוס. שיהיו כלם פגרים ויאכילו סוסיהו ובחמתם בתוך עצמות גפרין כעין
 אבוס: מנבת ועד אנטיפרס. מקומות שבסוף התחומים: א"ט שאף גפן באלף
 ככף. שהן יקרים שאין להם רוב כרמים
 אפילו הכי לשמיר ולשתי יהיה שמניצין
 אותו לאבדו ומביירי אתון ודיו עוסקין
 בתורה: לשלל. כל אחד ואחד לעצמו או
 לחלוק ביחד אותו ממון שנשאר מחיל
 סנהריב ל"א לחלוק לאחרים מה שאנו
 שוללים אבל אנו אסורים באתו שלל
 שמונן שבזמן המשרת השבטים מעורב בו
 דאיכא משום גול: כמשק נבים שוקק בו.
 השקאה של צינורות שזולפין בהם מים
 ונזכין השקו צינורות ממון וסיתרתו דמה
 צינורות הללו מעלין את האדם סנטומאה
 לטהרה ע"י טבילה אף ממונם וכו' משק שרין
 בלע"ז: בא על עית וגו'. מתגרמנין ומני רבני
 משייתיהו: עברו מעברה גבע מלון לנו וגו'
 וישחי הנשים העיון. ולא אק חקלי בת גלים
 ננוב לעמוד דההוא לאו מסע הוא אלא
 כדארמין לקמן אותו היום נשתתיר מענה
 של גוב: הני מוכא. הוי ד"ב הוא דאיכא:
 נביא הוא. קרא צדחילי קולך בת גלים
 הקשיבי לישא דחשיבתי ביה תלתא בת
 גלים לישא ענתות הנחו לאו את חושבנא
 ניהו דנביא הוא דקאמר ליה לשאל וכו':
 מחאי לא תתפסי. שתנצל מדיו היינו דכתיב
 צהלי קולך אלא אסתפי מנבוכדנצר שנמשל
 לליש דכתיב ביה עלה אריה מסוכבו והיינו
 דקאמר חקשיבי לישא:
 עניה

בקינח סעודה. 'גוה צדיקים יברך', זה חזקיה מלך יהודה, שהיה אוכל ליטרא ירק בפעודה.
 ולכן הנה מעלה עליהם את מי הנהר העצומים והרבים את מלך אשור, וכתביב 'חלף ביהודה שטף ועבר עד צואר יגיע'. אלא, מאי
 טעמא איעניש נביא, אעשרת השבטים איתנבי. איהו, יהוי דעמיה על פולח ירושלים. בא נביא, ואמר ליה 'כי לא מועה לאשר מוצק
 לה'. אמר רבי אילעור בר ברכיה, אין נמסר עם עינף בתורה, ביד מי המציק לו. מאי 'בעת הראשון הקל ארצה וכולון וארצה נפתלי
 והאחרון הכביר דרך הים עבר הדרך גליל הגוים', לא כראשונים שהקלו מעליהם עול תורה, אבל אחרונים שהכבירו עליהן עול תורה,
 וראויין הללו לעשות להם גם פעוקרי הים וכו' וכו' וכו'. אם חזור בו, מוטב. ואם לאו, אני אעשה לו 'גליל בגוים'. 'אחרי הדברים
 והאמת האלה בא סנהריב מלך אשור ויבא ביהודה ויחן על הערים הנפוצות ויאמר לבקעם אלוהי ה', הא רישנא להאי פירשנא. 'אחרי
 הדברים והאמת', [מאי 'אחרי', אמר רבינא, לאחר שקפץ הקדוש ברוך הוא ונשבע ואמר, אי אמינא ליה לחזקה, מייתינא ליה
 לסנהריב, ומסרנא ליה בידך השתא. אמר, לא הוא פנינא ולא יביתותיה פנינא'. מיד קפץ הקדוש ברוך הוא ונשבע, דמייתינא ליה,
 שצאמר 'לשבע ה' צבאות האמר אם לא פאשר ימותי בן היתה בראש יעצתי היא תקום, לשבור אשור פארצי ועל הרי אבוסנו וסר
 מעליהם עולו וסבלו מעל שכמו סור'. אמר רבי יוחנן, אמר הקדוש ברוך הוא, בא סנהריב יעצתי, ויעשה אבוס לחזקהו ויסעיתו.
 והיה ביום ההוא יסור סבלו מעל שכמוך ועולו מעל יחובל עול מפני שאין, אמר רבי יצחק נפתא, חובל על סנהריב מפני
 שמונו של חזקיה, שהיה דולק בבתי כנסיות מוצרות. מה עשה, ענין חרב על פת בית המדרש, ואמר, כל מי שאינו עוסק
 בתורה, ודקר בחרב לו. ברוך מן ועד פאר שבע, ולא מוצאו עם הארץ, מנבת ועד אנטיפרס. ולא מוצאו תינוק ותינוקת, איש ואישה,
 שלא היו בקיאות בהלכות טומאה וטהרה. ועל אותו הדור, הוא אמר 'היה ביום ההוא ויהי איש עגלת כקר וישיב צאן וגו', ואמר
 'היה ביום ההוא ויהי כל מקום אשר יהיה שם אלף גפן באלף כסף לשמיר ולשית יהיה, אף על פי שאף גפן באלף כסף', 'לשמיר
 ולשית יהיה', 'ואוסף שללכם אוסף החסיל', אמר להם נביא לישראל, אספו שללכם. אמרו לו, לבוז או לחלוק. אמר להם, ב'אוסף
 החסיל'. מה 'אוסף החסיל' כל אחד ואחד לעצמו, אף שללכם כל אחד ואחד לעצמו. אמרו לו, והלא ממון עשרת השבטים מעורב בו.
 אמר להם, 'כמשק נבים שוקק בו'. מה גבים הללו, מעלין את האדם ממומאה לטהרה. אף ממונם של ישראל, בין שנפל ביד עובדי
 פוכבים, מיד טיהר. (פרדב פפא דאמור רב פפא, עמון ומזאב טהרו פסיון). אמר רב הונא, עשר מסעות נסע אותו רשע באותו היום,
 שנאמר 'בא על עית עבר במגרון למכוש ויפוד כליו, עברו מעברה גבע מלון לנו הדרה הרמה גבעת שאול נסה, צהלי קולך בת גלים
 הקשיבי לישא ענה ענתות, נדרה מרמנה וישבי הנבים העיון, (עוד היום ננוב לעמוד ינפא ידו הר פת ציון גבעת ירושלים). הני, מוכא
 הויין, 'צהלי קולך בת גלים', נביא הוא דקאמר לה לנכנסת ישראל. 'צהלי קולך בת גלים', בתו של אברהם יצחק ויעקב, שעשו מצות
 כגלי הים: 'הקשיבה לישא', מהאי, לא תתפסי. אלא, אסתפי מנבוכדנצר הרשע, דמתיל כאריה, שנאמר 'עלה אריה מופוכבו' וגו'. מאי
 עניה

כפר היא: קמטיה. הכניעו תחת הכר של זיתים ויתבי עלה למעכה: **מכא** ליה **ארעא** מתותיה. נתרכבה הארץ מתחתיו ולא הזיקו ל"א מכא נשפלה כעץ גומא והיתה מגינה עליו: **בארבע גריבי דמיא**. בארבע סוק של מים ל"א בארבע כורא דמיא בד' נדות של מים: **אישרף קמיה**. היתה טורפת ומבטחת עצמה ומורטת כנפיה

היתה ומצרת: **קפצה** ליה **ארעא**. כמו לא תפוף (דברים טו) נתקצרה הארץ והגיע מהרה לארץ שלמים: **לערפה** אפיה. **דישבי**. נוולה. טווח: בין חותמה. עינה לאבישי סברה למקטליה באותו פלך שהיה ביה ולא נגע בה **אמה** ליה. לאבישי אייתי לן ההוא פלך הנפל לפנך: ה"ג פתיקה כריש מוחה וקפלה. השלך אבישי הפלך לארבע מעלה: ודן ליה. נעץ תחתיו חזיוה כקרקע כדי שיפול עליו ימות: ונימא איהו. דוד עצמו לימא שם: אין הושתא אין דעתו מכוונת לומר השם והשם אינו ניצל דוד והשליכו השם ברוחק והלכו אבישי ודוד וחזרו להם: **אמר** ליה. אבישי לדוד: **ומאי בעית הכא**. למה באת כאן? **אמר** ליה. הקב"ה אמר לי רצונך שיבילה ורעך אבי תמסר ביד אויביך והבי אהדרי ליה מוטב שאפלו ביד אייבי **אמר** ליה **אפך** צלותך. הפוך הפלחך ואמור לפניו מוטב יבילה ורעך ולא תמסר ביד אויבי דמה לך נבזה בניי. כי ביד קורא לזונן ואת לא תצמצר. משל הוא שאומרים בני אדם. סיעע בחדך. עורר תחלףך להפכה: והוה קא רדיף בתרייהו. והם בורחין שהיה קורב לארץ פלשתים: כי מפיו קובי. לאותו כפר ששמו קובי שבין א"י לארץ פלשתים: **אמר** קום ביה. אמרו זה לזה עמוד כגדו ואל תברח ונבנו ולכך קרא קובי ויתנו וכו' קוביא ונבנו הכפרים ועדיין היו מפחדין ובורחין: כי **מפא** בי תרי. שם מקום: **אמר** בין תרי גוריות. בתמידא: **בקברא**. שהרגנה:

אמר רב, איש שבא על עסקי נוב. **אמר** ליה הקדוש ברוך הוא לרוד, עד מתי יהיה עון זה קמוץ בידך. על ירך נהרגה נוב עיר הכהנים, ועל ירך נטרד דואג האדומי, ועל ירך נהרגו שאול וישלישת בניו. רצונך, וכלה ורעך או תפסר ביד אויב. **אמר** לפניו, רבוננו של עולם, מוטב אפסר ביד אויב, ולא יכלה ורעי. וימא חר, נפק לשכור בזאי. אתא שטן ואדמי ליה כמבאי, פתק ביה גירא ולא מטייה. משכיה עד דאמטייה לארץ פלשתים, כדחוייה וישיב בנבוב. **אמר**, היינו האי דקמליה לנלית אחי. כפתייה, קמטיה, אותביה ושרייה תותי בי בדריא. אתעביד ליה ניסא, מכא ליה ארעא מתותיה. היינו דכתיב 'תרחיב צעדי תחתיו ולא מעדו קרסולי'. ההוא יומא, אפניא דמעלי שבתא הנה, אבישי בן ציריה הנה קא חייף רישיה, בארבעה גריבי דמיא. חויניה פתמי דמא, אפא דאמר, אתא יונה אישריף קמיה. **אמר** פגסת ישראל ליונה אימיתילא. שגאמר 'כנפי יונה נחפה בכספה', שמע מינה, דוד מלכא דישיראל בצערא שרי. אתא לביתיה ולא אשפחיה, **אמר**, תנן 'אין רוכבין על סוסו ואין יושבין על פסאו, ואין משתמשין בשרביטו'. בשעת הספנה, מאי. אתא שאיל בי מדרשא, אמרו ליה, בשעת הספנה שפיר דמי. רכביה לפרדיה, וקם ואול, קפצה ליה ארעא. פהדי דקא מסגי, חוייה לערפה אמיה דהות נוולא. בי חותיה, פסקתיה לפילפה. שרתיה עליויה, סברא למקטליה. אמרה ליה, עלם אייתי לי פלך. פתיקה פריש מוחה, וקמלה. כד חוייה וישיב בנבוב, אמר, השתא הוה בי תרוין וקמלין לי. פתיקה לרוד לעילא, ודן ליה לרומחיה. אמר, נפול עליה ונקטל. **אמר** אבישי שם, אוקמיה לרוד בין שמניא לארעא. ונימא ליה איהו? אין תבוש מוציא עצמו מבית האסורין. **אמר** ליה, מאי בעית הכא. **אמר** ליה, הכי אמר לי קודשא בריך הוא, והכי אהדרי ליה. אמר ליה, אפיד צלותיך. בר בך קורא ליובון, ואת לא תצמצר. **אמר** ליה, אי הכי, סיעע פהך, היינו דכתיב 'ועזר לו אבישי בן ציריה'. אמר כי יהודיך אמר רב, שגורו בתפלה. אמר אבישי שם, ואחתייה הנה קא רדיף בתרייהו, אי מנא קובי, אמרי 'קום ביה'. בי מנא 'בי תרי', אמרי בתרי גוריות וקמליה לארא. אמרי ליה, זיל אשתפח לערפה אימיו בקיבך. בי ארברו ליה שמא דאימיה, פתח חיליה וקמליה. היינו דכתיב 'אז נשבעו אנשי דוד לו לאמר לא תצא עוד אתנו למלחמה ולא תכבה את גר ישראל'. תנו רבנן, שלשה קפצה להם הארץ, אליעזר עבד אברהם, ויעקב אבינו, ואבישי בן ציריה. הא דאמרן, אליעזר עבד אברהם, דכתיב 'ואבוא היום אל העון', למימרא, דההוא יומא נפק ויעקב אבינו,

עניה ענתוה. כמו עניה כלומר נביאות ירימה הענתוהי היא שעתידה לבא על נבוכדנצר שתמסר ירושלים בידו: **איי כפיר** וכו'. ודוכותא אחרייה מפורש למה נקראו לו כל השמות הללו: **אי חכי**. דכולי קרא צהלי קולך לא מחושבנא הוא איכ ליכא אלא תמעות דהו עד דעום לוד מחושבנא (נמי הוא) ומתרגן עברו

מעברה תרתי אינון עברו דוד מעברה חד ואיכא עשר מסעות: אותו היום נשתיר מעונה של נוב. ודמפני עון שהיה להם לישאל על שטרנו כתיב נוב קבע הקב"ה העונש עד אותו היום ואותו יום בלבד נשתיר מנמן העונש ואילו היה נלחם בירושלים באותו היום היה כובשה והכי משמע קרא עוד היום אמרו יום העמידו לסנחריב על ירושלים בעון נוב: סנא כחד יומא. היינו ו' מסעות שנסע אותו היום: שרו ליה. לסנחריב: פתקתי תחתיו טפטיס בלעז עד שראא בןמסרין כולה: מלך רבא וקם ומניד ברישיה. עליה עמד והיה ענין ארשאו: נשד ביה דיא האינא. נלחם בה עתה: תמחיתו. תמה הוא להתחיל היום משום חולשא אדרתא לא מתותיה ויתגענה ורומה ליה (בסנחריב) איתמא למיתב: גולמו הרג. חתיכה של חומה לשון פרסי אבן ועושה מן החומה ונבקעה: **בי דינא** כפל דינא. כיון של דינא בטל הרב היום מפני שלא נבבשה ביום לא העליח מחמתו: וישיב בנבוב. אידי דאיירי לעיל באותו יום שנשתיר מעונה של נוב נקט דכא וישיב בנבוב שבא על עסקי נוב: הרפה. היינו ערפה: משקל קינו. מתרגמין מתקל סופיניה: והוא הגור חרשה. והוא אסיר איספניקי חרתא: נטרד דינא האדומי. ספפר לשון הרע על דוד שנתקנו בו שאול ופי שקבל אחילקך את דוד בנבוב אמר ליה שאול סוב ופגע בכתיי ה' נמצא שעל ירך נהרגו ואתה נבשל ובחטא זה נהרג שאול ושולשת בניו במלחמת פלשתים: שבר בינא. לשון פרסי קריטא ל"א

1 **ענייה ענתות**, עתיד וימיה בן חלקיה ומתנבא עליה
2 **מענתות**, דכתיב 'דברי וימיהו בן חלקיהו מן הכהנים
3 **אשר בענתות ארץ בנימין**. מי דמי, הםם 'אר', הכא
4 **ל'יש**. אמר רבי יוחנן, **ששה שמות יש לארי**, אלו הן,
5 **ארי**, **כפיר**, **לביא**, **ל'יש**, **שחל**, **שחין**. אי הכי, בצרו
6 **להו**. **עברו מעברה**, תרתי ונבחו. מאי **עוד היום בנבוב**
7 **לעמוד**, אמר רב הונא, אותו היום נשתיר מעונה
8 של נוב. אמרי ליה פלדא, אי אולת האידנא, יכלת
9 לה. ואי לא, לא יכלת לה. אוהא דבעא לסגווי
10 בעשרה יומי, סנא כחד יומא. בי ממו לירושלם, שדו
11 ליה ביסתרקי, עד דסליק ויתבי מעילוי שורה, עד
12 דחוייה לכולה ירושלם. בי חזיה, איזוטב בעיניה. אמר,
13 הלא דא היא קרתא דירושלם, דעלך ארנשיית פל
14 משריית, ועלך פכשית פל מדינתא, הלא היא ועירא
15 ושלשא מקל שלם עמקמא דכרביית, בתקוף די עליה,
16 וקם ומניד ברישיה, מוכול ומיית בדיה, עד טור פית
17 מקדשא דבציון ועל עורתא דירושלם. אמר, ניששו
18 ביה דיא האינא. אמר להו, תמחיתו. למחר, אייתו
19 לי כל חד וחד מנייכו, וגולמו הרג מיניה. מיד, ויהי
20 פלילה ההוא ויצא מלאך ה' ויך במחנה אשור מאה
21 ושמונים והמשה אלף וישלשמו בכרך ויהה כלם פגרים
22 מתים. אמר רב פפא, היינו דאמרי אינשי, בת דינא
23 בטל דינא. וישיבי בנבוב אשר בילידי הרפה ומשקל קינו
24 שלש מאות משקל נחשת והוא חגור חרשה ויאמר
25 להפות את דוד, מאי וישיבי בנבוב, אמר רב יהודה

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה. אלמא בא לחון ובתיב ויפגע במקום שעדין לא הגיע לחון שהיה עדיין בבית אלו: שהתפללו בו אבותי. אברהם ויצחק (אברהם דכתיב ויעקב משם ויצחק אין מקרא בידו): הרהר בדעתיה למארה. למקום: קפצה ליה ארעא. ויהי שם מיד וקרא מוכיב דכתיב ויפגע במקום

שהמקום פגעו ושקפצה לו הארץ ונתקרב לו המקום: הכי גרסין ד"א אין פגיעה אלא תפלה. ונראה למורי דהבא כי מיגרסא דרן: מלתא: בית אלו לא יהוה שיהיה חרן חרן ארץ: כי בא השמש. ויבא השמש לא נאמר אלא כי בא השמש ומשמע שהיה דעתו לחזור כי עוד היום גדול כיון שראה כי בא השמש לו: ויהי לו השמש. משמע השמש שהיה לו כבר שבא בשבילו כבר: ומנ"ל דכלה ורעיה דידה. כדאפי' צלותיה: התם בני אשתיר אביתר. כמלחני נוב: שגלויות. מלכות: על אברהם. כשגלוהו שם: מלכים: בני אבי. האי חסר חד היכי קאמר אי חסר חד רבוא וכו': ראשונה. כת ראשונה מחיל של סנחריב: עברו כבשו. שטו הסוסים בירדן ונתמעטו הקמו עד שעברה: אמצעים כקומה. וקופה ולא היו המים מגיעין אלא עד הצואר יגיע: שחי. כמו שחה העלו עפר בגלגלים. שאל היה שם מים כל עיקר: קרתי. לישן מקור: האי ויצא מלאך ה' ה' במחנה אשור אמר: וכו': ולא גרסין והא כתיב ויצא מלאך ה' אלמא כל המחנה אשור אינו אלא פס"ה אלף ולעיל קתני מתאים וס' רבוא: הללו. קפ"ה ארשי

דכתיב 'ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה' וכתיב 'ויפגע במקום וילך שם פי בא השמש' פי מוא חרן, אמר, אפשר עברתי על מקום שהתפללו בו אבותי ואני לא התפללתי בו, פגע למיהדר. פינן דהרהר בדעתיה למיהדר, קפצה ליה ארעא. מיד, ויפגע במקום. דבר אחר, אין פגיעה אלא תפלה, שגאמר ואתה אל תתפלל בעד העם הזה ואל תשא בעדם כנה ותפלה ואל תפגע ביה. וילך שם פי בא השמש, ויהי דצילי, פגע למיהדר. אמר קודש ברך הוה, צדיק זה פאל לבית מלוגו, ופטר בלא לינה. מיד, בא השמש, והיינו דכתיב 'ויהי לו השמש' וכי לו פלכד ורתה, והלא לכל העולם פולו ורתה. אלא אמר רבי יצחק, שמש שבא בעבורו, ורתה בעבורו. ומגלן דכלה ורעיה דידה, דכתיב 'ועתה דודו, דכתיב 'ועתה לא אסחוקה כי מות בנה ויקם ויקאב את כל ידע הממלכה' והא אשתיר ליה ויאש. התם נמו, אשתיר אבותר, דכתיב וימלט בן אחד לאחוימלך בן אחיטוב ושמו אבותר. אמר רב יהודה, אמר רב, אלמלא (לא) גשתיר אבותר לאחוימלך בן אחיטוב, לא גשתיר מורעו של דוד שריר ופליט. אמר רב יהודה, אמר רב, בא עליהם סנחריב הישע פארענים והמשה אלף איש בני מלכים, וישכים בקרונות של זהב, ועמקו שגלונות וזונות, ובשמנים אלף גבורים לבושי שריון קליפה, ובששים אלף אחויה חרב רצים לפניו, והשאר פרשים. וכן באו על אברהם, וכן עתידין לבוא עם גוג ומגוג. במתניתא תנא, אורף מחנהו, ארבע מאות פרים. רחב ציאר סוסיו, ארבעים פרים. סך מחנהו, מאתים וששים ריבוא אלפים, חסר חד. בעי אבני חסר חד ריבויא, או חסר חד אלפא, או חסר מאה, או חסר חד, תיקו. תנא, ראשונים עברו בשחי' שגאמר 'וחלף ביהודה שטף ועבר'. אמצעים עברו בקומה, שגאמר 'עד ציאר יגיע'. אחרונים העלו עפר בגלגלים, ולא מצאו מים בנדר לשותות, עד שהביאו מים ממקום אחר ושתו, שגאמר 'אני קרתי ושתיתי מים וגו'. והכתיב 'ויצא מלאך ה' ויבה במחנה אשור מאה ושמונים וחמשה אלף (וישפיתו) בבקר והנה כלם פגרים מתים', אמר רבי אבהו, הללו ראשי גייסות הן. אמר רב אשי, דיקא נמו, דכתיב 'במשמנו רזון', בשמינים דאית בהו. אמר רבינא, דיקא נמו, דכתיב 'וישלח ה' מלאך ויבחר כל גבוה חיל ויגיד וישר במחנה וגו' ויבא בית אלהיו ומציאי מעיו שם הפילותו בחרב', שמע מינה. במה הפס? רבי אליעזר אומר, ביד הפס, שגאמר 'ויצא ישראל את היד הגדולה', תיד שעתידיה ליפרע מסנחריב. רבי יהושע אומר, באצבע הפס, שגאמר 'ויאמרו החרטמים אל פרעה אצבע אלהים היא', היא אצבע שעתידיה ליפרע מסנחריב. רבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי אומר, אמר לו הקדוש ברוך הוא לגבריאל, מנלך נבטושה. אמר לפניו, רבוננו של עולם, נבטושה ועומדת משושת ימי בראשית, שגאמר 'מפני הרבות נדדו' וגו'. רבי שמעון בן יוחי אומר, אותו הפרק זמן ביטול פירות היה. אמר לו הקדוש ברוך הוא לגבריאל, בשאתה ויצא לבשל פירות, חזקק להם, שגאמר 'אנב אורכה', לבעל דבך אישפתע. בבקר יעבור פיהם וכלילה ויהי כך ויעה הכין שמועה' וגו'. אמר רב פפא, היינו דאמרי אינשי, אנב אורכה, לבעל דבך אישפתע. ויש אומרים, בחומקין שלפן בהן ומתו, שגאמר 'ונם נשף בהם ויבשו'. רבי רבמי בר אבא אמר, פריים ספק להם ומתו, שגאמר 'ונם אני [אבת] כפי אל נשף והנחותי חמתי'. רבי יצחק נפחא אמר, אוננים גלה להם, ושמעו שירה מפי חיות ומתו, שגאמר 'מורומתך נפצו גוים'. וכמה גשתיר מהם? רב אמר, עשרה, שגאמר 'וישאר עץ יערו כוספר יהיו ונער יכתבם'. פמה נער יכול לכתוב, עשרה. ושמואל אמר, תשעה, שגאמר 'ויגשאר בו עוללות פנוקף זית שנים שלשה גרגרים בראש אמיר ארבעה חמשה כסעפיה'. רבי יהושע בן לוי אמר, ארבעה עשר, שגאמר 'שנים שלשה [וכו'] ארבעה וחמשה'. רבי יוחנן אמר, חמשה, סנחריב, ושני בניו, נבוכד נצר ונבוכד אדן, נבוכד אדן, נבוכד נצר, דכתיב 'ורוה דרכיעא דמי לבר אלהיו'. ואי לאו דחזויה, מנא הוה ידע. סנחריב ושני בניו, דכתיב 'יהי הוא משתחוה בית נסרוף אלהיו ואדרמלך ושראצר בניו הפוהו בחרב'. אמר רבי אבהו, אלמלא מקרא פתוב אי אפשר לאמרו, דכתיב 'ביום ההוא ויגלה ה' בתער השמירה בעברי נהר במלך אשור את הראש ושער הגלגלים ונם את חוקן תספה'. אתא קודשא ברוך הוא, ואדמי ליה סנברא סבא. אמר ליה, פי אולת לנבי מלכי מורח ומערב, דאייתיתיהו לבנייהו וקמתניהו, מאי אמת להו. אמר [ליה], ההוא גברא, בההוא פחדא נמו יתיב. אמר ליה, היכי נעבדי. אמר ליה, זיל

גייסות נגדי החיל שכן עולה לחשוב לכדארמין ארבעים וחמשה אלף בני מלכים שמנים אלף גבורים ששים אלף אחויה חרב היה קפ"ה אלף אבל האחרים שמתו אין מספר כדאמר והשאר פרשים אין מספר: במה חכם. המלאך: היד הגדולה. יד הגדולה לא נאמר אלא היד דמשמע היד שעתידיה וכו': מנלך נבטושה. שחאה

מגלך להרוג את אלו: גבריאל. ממונה על בשול הפירות: חזקק לאלו. לחיל סנחריב להרוג: אנב אורכה. כשתלך לדרך לפי תומך: לבעל דבך. אשתמה. שחאה התראה והפחידה. נשף. נפת: עשרה. שהנער יכול להטף טיפה של דיו והיינו יוד שנסארו עשרה: ששואל אמר תשעה. ונשאר בו עוללות נמוקף זית שאין נשארין בו אלא דבר מועט שנים או שלשה גרגרים בראש אמיר כן לא שתייר במחנהו אלא דבר מועט וכמה ארבעה וחמשה כסעפיה פוריה ארבעה וחמשה היינו תשעה: י"ד שנים ושלושה ארבעה וחמשה. ר' יוחנן מקרא לא דייק להו אלא דהי קאמר הללו חמשה שתיירו מהן סנחריב ושני בניו וקרא משמע בנותקף זית דמשייר משט בראש ענף שנים או שלשה גרגרים כי שתייר לו מעט ד' או ה' נבוכדנצר דכתיב. גבי ותגידה מישראל ועזריה תוארו ויהי ר' יביעאה דמי לבר אלתון סנחריב ויהי גבריאל והכירו בבבש: סנחריב ושני בניו. דכתיב ויהי הוא משתחוה בית וגו': אי אפשר לאמרו. שקדוש ב"ה בעצמו גלחו לסנחריב: דאייתיתיהו לבנייהו. כדאמרין: שחבי: עמו ארבעים וחמשה אלף בני מלכים: אשני:

גבויים." עד איכן? היה בר בון בשם רבי יוחנן: עד כדי שתפרח הבורית. רבי לעזר בירבי יוסה, בשם רבי תנחום בירבי היה: עד כדי שיעשו ברגלי האון. רבי ירמיה בעי: פרחת הבורית ולא פסקו. למפרעו הוא נעשה כמעין, או מכן ולבא? לידה מלה? <לאיזה דבר> הטביל בו מחטים וצנוריות, אז תימר למפרעו הוא נעשה מעין, טהרו: אז תימר מפאן ולבא, לא טהרו. רבי לעזר בירבי יוסה

[דף ב' ע"א]

שאל: אלון אנטרנטוא, <מפלי מים, קטרקט. כאן, סכר> מה את עביד לזון? במי קילוח, או אינן במי קילוח? ברכה שנתמלאת מן הפעין, והפסיק הפעין מתוכה, מהו להשקות מפנה? נשמענה מן הדא: "אבל אין משקין לא במי הגשמים ולא במי הקילוח". מה אנו קימין? <כמה אנו עוסקים> אם בשעה שהגשמים יורדין, והלא כמשקין לים הגדול הן? אלא פי נן קימין, בשעה שפסקו גשמים. אם בשעה שפסקו גשמים, לא בברכה שנתמלאת מן הפעין, והפסיק הפעין מתוכה היא? ואת אמר "אין משקין מפנה"? הדא אמרה, ברכה שנתמלאת מן הפעין, והפסיק הפעין מתוכה, אין משקין מפנה. ברכה שנתמלאת מן הקילוח, והמשיך הפעין לתוכה, מהו להשקות מפנה? נשמענה מן הדא: שדה בית השלחין שנמטה לתוך שדה בית השלחין אהרת, משקין מפנה. [802] אמר רבי ירמיה: ועודה מנטפת. וכי מחמת הנטוף היא יכלה להשקות? לא מחמת עצמה, שהיא מלאה? ואת אמר "משקין מפנה". הדא אמרה, ברכה שנתמלאת מן הקילוח, והמשיך הפעין לתוכה, משקין מפנה. ותני שמואל בן: הפוסקין והברכה שפולאן קדם לרגל, לא ישקה מהן ברגל; אם היתה אמת הפנים עוברת ביניהן, משקה מהן ואינו נמנע. "ואין עושין עוגיות לגפנים." אילו הן עוגיות? אלו הן הבדידין שבקרי אילנות, <הפירות> פי דתנינן תפון: (כלים כטז), "יד הבדיד, ארבעה".

הלכה ב משנה רבי אלעזר בן עזריה אומר: אין עושין את האמה בתחלה במועד ובשביעית. וחקמים אומרים: עושין את האמה בתחלה בשביעית, ומתקנין את המקלקלת במועד. ומתקנין את קלקולי הפנים שבפרשות הרבים, וחומטין אותן. ומתקנין את הדרכים ואת הרחובות ואת מקוות הפנים, ועושין כל צרכי הרבים, ומצינין על הקברות, ויוצאין אף על הכלאים.

[דף ב' ע"ב]

גמרא תפון תנינן: (שביעית גג) "רבי לעזר בן עזריה אומר, עד שיעמיק שלשה, או עד שיגביה שלשה, או עד שיתן על הפלע." פתר לה תרין פתרין: בשתייה לו דבר ממעט בתוך ביתו מערב שביעית, והוא מבקש להוציא בתוך שדהו בשביעית, הרי זה מוסף עליו והולך, משיפסקו עובדי

עבודה. רבי לעזר בן עזריה אומר. מה טעמא דרבי לעזר בן עזריה? שפוא לא ימצא לו זבל, ונמצא מזבל את אותו המקום. אתיא דרבי לעזר בן עזריה כרבי יוסה, כמה דרבי יוסה אמר: אין זבל מצוי, בן רבי לעזר בן עזריה אמר: אין זבל מצוי. פתר לה פתר חורן: בשהיה לו דבר ממעט בתוך שדהו מערב שביעית, הרי זה מוסף והולך משיפסקו עובדי עבודה. רבי לעזר בן עזריה אומר. מה טעמא דרבי לעזר בן עזריה? שפוא לא ימצא לו זבל, ונמצא מזבל את אותו מקום. ולא כבר הוא מזבל מערב שביעית? רבי ירמיה, רבי בון בר היה בשם רבי בא בר מפל: מפני מראית העין, עד שיוציא עשר משפלות פאחת. ולית לרבנין מפני מראית העין? אמר רבי אדי דחמרא: סלו ומגרפו מוכיחין עליו שהוא עושה אשפה. רבי יוסה בירבי בון אמר: אליו שמועתה דהקא, <כאן שביעית> דתנינן תפון: <שם מועד קטן> רבי לעזר בן עזריה אומר: אין עושין את האמה פתחלה במועד ובשביעית. אמר רבי זעורה: מפני שהוא מכשיר את צדדיה לזריעה. רבי ירמיה, רבי בון בר היה בשם רבי בא בר מפל: מפני מראית העין. הוון בעיי מימר: מן דאמר תפון מפני מראית העין וכא מפני מראית העין. גם כאן, במסכת שביעית הוא אומר: מן דאמר תפון מפני שהוא מכשיר את צדדיה לזריעה, וכא מה אית לך? <כאן בעניין זיבול, מה יש לך לומר> לית לך אלא בהדא: שפוא לא ימצא לו זבל, ונמצא מזבל את אותו המקום. מה נפק מן ביניהון? פתר לעשות אמה שלבנין. הוון בעיי מימר: מן דאמר תפון מפני מראית העין, וכא מפני מראית העין. מן דאמר תפון מפני שהוא מכשיר את צדדיה לזריעה, הרי אינו מכשיר את צדדיה לזריעה. הכל מודין, שאם היה לו שם אבנים, או צורות או סיד או גיבסם, גבסם מתר. וימתקנין את המקלקלת במועד. דבר שהוא לצרף המועד, אבל דבר שאינו לצרף המועד, אסור. בשל יחיד, אבל בשל רבים, אפלו דבר שאינו לצרף המועד,

[דף ג' ע"א]

מתר. בהדא דבני דסכותא אתפחתת במועדא, <מרחץ של סכותא התקלקל> ושפוא לון רבי אבהו מעבדנה במועדא. בתריח וכינוי, לא סברנן מימר: "ובלבד שלא יכנו את מלאכתו במועד?" אמרין: אן לא מתעבדא כדון, לא מתעבדא עוד. <אם לא נעשית עכשיו> אירא דצפורין אתפחתת במועדא. <יורה, דוד> חבריא סברין מימר: שרי, מן הדא: "וימתקנין את קלקולי המים." אמר רבי פינחס: לא אסר רבי ירמיה אלא משם הלכת הפטיש. בית עלמא דבר מקטיא אתפחתת במועדא. <בית הקברות> רב הונא סבר מימר: שרי, מן הדא: "ועושין כל צרכי הרבים." אמר ליה רבי מנא: [803] ולא תני שמואל: "אלא להיות שפין את סדקהון?" "וחוטטין אותן." גרפיין לון, ביי דתנינן תפון: (מקואות דג), "החוטט בצנור לקבל צורות." "ועושין כל צרכי הרבים." אילו הן צרכי הרבים? דנין דיני ממונות, ודיני נפשות, דיני מכות, ופודין את השבויין, וערכים והרמים והקדשות, ומשקין את הפוטה, ושורפיין

את הפְּרָה, ועוֹרְפִין עֲגֹלָה עֲרוּפָה, וְרוֹצְעִין עֶבֶד עֲבָרִי, וּמְטַהְרִין אֶת הַמַּצְרֵעַ, וּמְפָרְקִין אֶת הַפּוֹנֵעַל
 מֵעַל גְּבֵי הָאָמוּם, <תְּבַנְיָה> אָבֵל לֹא מַחְזִירִין אוֹתוֹ. "וּמְצִינִין עַל הַקְּבֻרוֹת". לֹא כִּכֵּר צִינּוּ מֵאֲדָרָה?
 תַּפְתָּר, שְׂוִירָד שֶׁטָּף שֶׁלֹּגְשָׁמִים וְשֶׁטָּפוּ. "וְיוֹצְאִין אֶף עַל הַכְּלָאִים". לֹא כִּכֵּר יֵצְאוּ בְּאֲדָרָה תַּפְתָּר, שֶׁהִיתָה
 הַשְּׁנָה אֲפֵלָה, וְאִין הַצְּמָחִים נִפְרִין. וּמִנִּין לְצִיּוֹן? רַבִּי בְּרַכְיָה, רַבִּי יַעֲקֹב בַּר בֶּת יַעֲקֹב, בְּשֵׁם רַבִּי חוּנְיָה
 דְּבֵרַת חוּרְזִי, רַבִּי יוֹסֵה אָמַר לֵה: רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אֲהָא בְּשֵׁם רַבִּי חוּנְיָה דְּבֵרַת חוּרְזִי, רַבִּי חֲזַקְיָה, רַבִּי
 עֲזִיזָאֵל בְּרִיהַ דְּרַבִּי חוּנְיָה דְּבֵרַת חוּרְזִי: (וַיִּקְרָא יוֹמָה) "וְטָמְא טָמְא וְקָרָא", כְּדִי שֶׁתִּהְיֶה טָמְאָה קוֹרְאָה
 לוֹ בְּפִיָּה, וְאוֹמְרָת לוֹ: "פֶּרְשׁוּ" רַבִּי לֹא בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחֲמָן: (וַיְחַזְקָאֵל לַטָּטוּ) "וְעֲבָרוּ הָעֲבָרִים
 בְּאַרְזֵי, וְרָאָה עֲצָם אֲדָם וּבָנָה אֲצִלוּ צִיּוֹן", "עֲצָם", מִכֵּן שֶׁמְצִינִין עַל הַעֲצָמוֹת. "אֲדָם", מִכֵּן שֶׁמְצִינִין
 עַל הַשְּׁזֵרָה וְעַל הַגְּלַגְלָתָה. "וּבָנָה", מִכֵּן שֶׁמְצִינִין עַל גְּבֵי אֲבָן קְבוּעָה. אִם אוֹמַר אֲתָה, עַל גְּבֵי אֲבָן
 תְּלוּשָׁה, אֶף הִיא הוֹלֶכֶת וּמְטָמָא בְּמָקוֹם אַחֵר. "אֲצִלוּ", בְּמָקוֹם טַהֲרָה. "צִיּוֹן", מִכֵּן לְצִיּוֹן. מִצָּא אֲבָן
 אַחַת מְצִינָתָה, אֶף עַל פִּי שְׂאִין מְקִימִין בּוֹ, הַמַּאֲהִיל עֲלֶיהָ טָמְא. אֲנִי אוֹמַר: מִת קַמְצוּץ הִיָּה נִתּוֹן
 תַּחְתֵּיהָ. הָיוּ שְׁתַּיִם, הַמַּאֲהִיל עֲלֵיהֶן טַהוֹר, וּבִינֵיהֶן טָמְא. אִם הִיָּה חֲרוּשׁ בֵּינֵיהֶם, הָרִי הֵן פִּתְחֵיהֶם:
 בֵּינֵיהֶן טַהוֹר, סְבִיבֵתֵיהֶן טָמְא. תְּנִי: אִין מְצִינִין עַל הַבְּשָׂר, שְׁמָא יִתְאַבֵּל הַבְּשָׂר. רַבִּי יוֹסֵטָא בַּר שׁוּנְם
 בְּעָא קָמִי רַבִּי מְנָא: וְלֹא נִמְצָא מְטָמָא טַהֲרוֹת לְמַפְרָע? אָמַר לֵיה: מוּטָב יִתְקַלְקְלוּ בּוֹ לְשַׁעָה, וְאַל
 יִתְקַלְקְלוּ בּוֹ לְעוֹלָם.

הלכה ג משנה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמַר: מוֹשְׁכִין אֶת הַפּוֹסֵם מֵאִילָן לְאִילָן, אָבֵל לֹא יִשְׁקָה אֶת כָּל
 הַשְּׂדֵה כְּלָה. וְרַעִים שְׂלֵא שְׂתוּ לִפְנֵי הַמוֹעֵד, לֹא יִשְׁקֵם בַּמוֹעֵד; וְהַכְּמִים מִתִּירִין

[דף ג' ע"ב]

בְּזָה וּבְזָה.

גמרא רַבִּי מְנָא אָמַר לֵה סֵתָם. רַבִּי אֲבוּן בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל: בְּכֵתָם חֲלוּקִין. מַה אֲנִן קְיָמִין? <כִּמְה אֲנִן
 עוֹסְקִים> אִם בְּפִירוּחִין, דְּבָרִי חֶבֶל, אָסוּר; אִם בְּרַצוּפִין, דְּבָרִי חֶבֶל, מִתָּר. אֵלֶּא פִי נִן קְיָמִין, בְּנִטּוּעִין
 מִטְּעַ עֶשֶׂר לְבֵית סָאָה. רַבִּי לִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב עֶבֶד לוֹן בְּפִירוּחִין, וְרַבִּינִין עֶבְדִּין לוֹן בְּרַצוּפִין. הָא רַבִּינִין
 אָמְרִי: בְּפִירוּחִין, אָסוּר לְהִשְׁקוֹת. מַהוּ לְהַמְשִׁיךְ? גִּילַף הִדָּא דְּרַבִּינִין מִן דְּרַבִּי לִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב, בְּמַה דְּרַבִּי
 לִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אָמַר: בְּפִירוּחִין, אָסוּר לְהִשְׁקוֹת וּמִתָּר לְהַמְשִׁיךְ, בֶּן רַבִּינִין אָמְרִי: בְּפִירוּחִין, אָסוּר
 לְהִשְׁקוֹת וּמִתָּר לְהַמְשִׁיךְ. וְלֹא בֶן סְבָרִינִן מִימֵר: "בְּפִירוּחִין, דְּבָרִי חֶבֶל, אָסוּר?" וְהוּן, עֶפְרָ לְבָן, לֹא
 בְּפִירוּחִין הוּא? אֵלֶּא בָּאן בְּשִׁבְעֵיתָה, וְכֹאן בַּמוֹעֵד. מַה בֵּין שְׁבִיעֵיתָה וְכֹה בֵּין מוֹעֵד? שְׁבִיעֵיתָה, עַל יְדֵי
 שֶׁהִיא מִתְתַּר בְּמִלְאָכָה, הִתִּירוּ בֵּין דְּכָר שֶׁהוּא טְרִיחַ, בֵּין דְּכָר שְׂאִינֵן טְרִיחַ; מוֹעֵד, עַל יְדֵי שֶׁהוּא אָסוּר

במלאכה, לא התירו אלא דבר שהוא אבד, ובלבד דבר שאינו טריח. ואית דבְּעֵי מִשְׁמַעְנָה מִן הַדָּא: שבועית, על ידי שזמנה מרבה, התירו; מועד, על ידי שזמנו קצר, אסור. אותן שבועת ימים האחרונים, לא מסתברה מעבדנו בשבועת ימי הרגל, ויהיו אסורין? אשכח תני: מרביצין בעפר לכן בשבועית, אבל לא במועד. דברי רבי שמעון. ורבי אליעזר בן יעקב אסר. ויחכמים מתירין בזה ובזה. "מהו בזה ובזה?" בין ששתו קדם לרגל, בין שלא ששתו קדם לרגל. אלא, בין באילן ובין בזרעין.

הלכה ד משנה צדן את האשות ואת העכברים בשדה האילן ובשדה הלכן, בדרפו במועד ובשבועית. רבי יהודה אומר: בשדה האילן בדרפו, ובשדה לכן שלא בדרפו. ומקריין את הפרצה במועד; ובשבועית בונה בדרפו.

גמרא אשות זו הלדה. <חולד> אף על פי שאין ראיה לדבר, זכר לדבר: (תהלים נח, ט) "גַּפֶּל אִשֶּׁת בַּל חֹזֵו שְׁמֹשׁ". ניהא בשדה האילן. בשדה הלכן? אלא בשדה הלכן שהיא סמוכה לשדה האילן. "בדרפו", צד במצודה. "שלא בדרפו", תוחב בשפור ומכה בקרדום, ומרדד את האדמה תחתיה. תני: מחריבין חוררי הנמלים במועד ביצד הוא עושה? רבן שמעון בן גמליאל אומר: נוטל מאלו ונותן בצד אלו, והו מחנקין אלו את אלו.

[דף ד' ע"א]

והוא שתהא אמת המים עוברת ביניהן. ומקריין את הפרצה במועד. "אכן על גבי אכן וצורר על גבי צורר. ובשבועית בונה בדרפו: אכן על גבי צורר וצורר על גבי אכן. ובפרצה שאינה סגה את העפר, אבל פרצה שהיא היתה סגה את העפר, אסור לגדרה בשבועית. ותני בן: "כל פרצה שהיא סגה את העפר, אסור לגדרה בשבועית, ושאינה סגה את העפר, מתיר לגדרה בשבועית." בשאינה מכשלת את הרבים, אבל אם מכשלת הרבים, אף על פי שהיא סגה את העפר, מתיר לגדרה בשבועית. כהדא: "אם הויה פתלו גוהה, סותרו ובונהו." ויסתר ולא יבנהו! רבי חנניה בשם רבי יוחנן: התירו סופו מפני תחלתו, שאם אומר את לו שלא יבנה, אף הוא אינו סותרו, ונמצא בא לידי סכנה.

הלכה ה משנה רבי מאיר אומר: רואין את הנגעים להקל ולהחמיר, ויחכמים אומרים: לא להקל ולא להחמיר. ועוד אומר רבי מאיר: מלקט אדם עצמות אביו ואמו, מפני ששמחה היא לו. רבי יוסה אומר: אבל הוא לו. ולא יעורר על מותו ולא יספידנו קדם לרגל שלשים יום.

גמרא תמן תנינן: (נגעים ד, ו) "בהרת בגרים, ופסת בגרים, ונולד לפסיון מתייה או שער לכו, והלכה לה האום, רבי עקיבה מטמא; ויחכמים אומרים: תראה כתחלה." הא רבי עקיבה מטמא ומחליט,

ורבנין אמרי "תראה פתחלה", מהליטין. ומה ביניהון? רבי יוחנן אמר: ערב הרגל ביניהון. רבי עקיבה אמר, היא קדמיתא, היא הראשונה, ואין את נזקק לו, לא להקל ולא להחמיר. ורבנין אמרי, חרי היא, אחרת היא, ואת פוטרן מן הראשונה.

[דף ד' ע"ב]

והינדא היא "שלא להחמיר"? ואינו היא > שאין את נזקק לו לשניה להחמיר. רבי יוסה בשם רב אחא: אתיא דיהידיא דהכא בסתמא דתמן, ודיהידיא דתמן בסתמא דהכא. אתיא דיהידיא דתמן בסתמא דהכא: רבי עקיבה אמר: היא קדמיתא, ואין את נזקק לו לא להקל ולא להחמיר. ותנינן הכא: וחכמים אמרים: לא להקל ולא להחמיר. ודיהידיא דהכא דתמן בסתמא דתמן: ורבנין אמרי: חרי היא, ואת פוטרן מן הראשונה. ותנינן הכא: "רבי מאיר אמר: רואין את הנגעים להקל, אבל לא להחמיר." רבי יוסה בירבי בון בשם רב אחא: בין דיהידיא דהכא, בין דרבנין דהכא מודיי לרבנין דתמן, > שם: במסכת נגעים > להקל אבל לא להחמיר. תמן, בשחלכה לה האום, ברם הכא, בשחלכו להם הפימנין, והאום קמית. אמר רבי: נראין דברי רבי יוסה במסנה, ודברי רבי מאיר במחלט. רבי זעורה אמר: ימי הרגל ביניהון. רבי עקיבה אמר, היא קדמיתא, ואינו נכנס לעזרה. ורבנין אמרי, חרי היא, והוא נכנס לעזרה. הא רבי עקיבה מטמא ומחליט, ורבנין אמרי "תראה פתחלה", מהליטין. ומה ביניהון? ערב היה לו שמע "פטור" מפי כהן שעה אחת. שמואל אמר:

[דף ה' ע"א]

פריחה ביניהון. רבי עקיבה אמר, היא קדמיתא, בפורח מן הטמא, טהור. ורבנין אמרי, חרי היא, בפורח מן הטהור, טמא. ואמרון בשם שמואל: פריחה ושחין המורד ביניהון. רבי עקיבה אמר, היא קדמיתא, בפורח מן הטהור, טמא. ורבנין אמרי, חרי היא, בפורח מן הטמא, טהור. בגין דהיא חרי, הא אן היא היא, טמא. ואתיא פיי דאמר רבי שמעון בן לקיש דאתפלגון: פריחה בו בשחין המורד, רבי יוחנן אמר: טהור. רבי שמעון בן לקיש אמר: טמא. [805] "ועוד אמר רבי מאיר: מלקט אדם עצמות אביו ואמו, מפני ששמתה היא לו". בראשונה היו קוברין אותן במחמורות. נתאפל הבשר, היו מלקטין את העצמות, וקוברין אותן ברזים. <בארזים> אותו היום היה מתאבל, ולמחר היה שמת, שגזרו אבותיו מן הדין. תני: "המעביר ארון מקום לקום, אין בו משום לקוט עצמות." אמר רב אחא: הדין דת אמר, בארון שלאבן, אבל בארון שלעץ, יש בו משום לקוט עצמות. אמר רבי יוסה: ואפלו תימר בארון שלעץ, אין בו משום לקוט עצמות. אי זהו לקוט עצמות? המעבירן באפיקרסין ממקום למקום. <סדין> רבי חגי בשם רבי זעורה: לקוטי עצמות בשמועין. ותני כן: "לקוט עצמות,

מלקט עצם עצם משיתאכל הכשר. תני: "אין שמועה ללקוטי עצמות." אמר רבי חגי: והוא ששמע למחר, אבל אם שמע בו ביום, יש שמועה ללקוטי עצמות. ויש שעור ללקוטי עצמות? תנא ניקומכי קמי רבי ועורה: אין שעור ללקוטי עצמות. בהדא: רבי מנא הורי לרבי הלל דכפרה

[דף ה' ע"ב]

לקרע ולהתאבל, כרבי אחא, שלא להטמות, כרבי יוסה. תני: "לקוטי עצמות, אין אומרים עליהן קנים ונהי. אין אומרים עליהן לא ברפת אבלים ולא תנחומי אבלים. אילו הן ברפת אבלים? מה שהן אומרים בבית הנכנסת. אילו הן תנחומי אבלים? מה שהן אומרים בשוורת. אבל אומרים עליהן דברים." מה הן דברים? רבנין דקיסרין אמרי: קלוסיין: "ולא יעורר על מתו." אי זהו הערור? מזכירתו בין המתים. "ולא יספידנו." אי זה הוא הספד? שהוא עושה לו הספד בפני עצמו. הדיא דת אמר, בישוק, אבל כחדש, מתר. אי זהו חדש ואי זהו ישוק? חדש, בתוך שלשים יום; ישוק, לאחר שלשים יום. תני: "לא תעורר אשה לוייתה במועד." רבי נחמן בשם רבי מנא אמר: לוייתה, כמה דתמר: (איוב ג, ח) "העתידים ערר לוייתן." תני: "לא ישא אדם אשה שיש לה בנים, אפלו בכפר." אמר רבי יסא: מפני מעשה שארע.

הלכה ז משנה אין חופרין פוכין וקברות במועד, אבל מחנכין את תוכיין, ועושין נברכת, דפנים של אבן בקבר ופארוז עם תמות כחצר. רבי יהודה אוסר, אלא אם כן יש עמו נסרים.

גמרא אינחוו חנוף קברות? רבי יוסה בר נהורי אמר: סדו כסיד. רב הסדא אמר: אם הנה ארוך, מקצרו. רבי יהושע בן לוי אמר: מאריד בו מצד אחד, ומרחיב בו מצד אחר. תני רבי הנה: מאריד בו ומרחיב בו, בין מצד אחד בין משני צדדין. ועושין נברכת במועד. זה תבקייע. חפירה צרה פל שהוא תושב נקרא בקייע. > לא קבוע < ופארוז עם תמות כחצר. הדיא דת אמר, כמות שאינו מפרסם, אבל כמות שהוא מפרסם, עושין לו ארוז אפלו בשוק. כד דמדו רבי חנניא כרוז דרבנין, עבדון ליה ארוז בשוקא. חבל מודין שלא יקוין לו ארוזים. ודכותה, לא יחצב לו אבנים. היו חצובות, תפלוזתא דרבי יהודה ורבנין. [מועד קטן א, ז]

הלכה ז משנה ואין נושאין נשים במועד, לא בתולות ולא אלמנות, ולא מיבמין, אבל מחזיר את גרושתו, מפני ששמחה היא לו. ועושה אשה תכשיטיה במועד. רבי יהודה אמר: אשה לא תסוד, מפני שגוויל הוא לה.

[דף ו' ע"א]

גמרא שמעון בר בא בשם רבי יוחנן: מפני כטול פריה ורביה. מפניו קמי רבי יסא: העבד, מהו שישא אשה במועד? אמר לון: נשמענה מן הדא: (גיטין דה) מי שחציו עבד וחציו בן חורין, עובד את רבו יום אחד, ואת עצמו יום אחד. דברי בית הלל. בית שמי אומרים: תקנתם את רבו, ואת עצמו לא תקנתם; לשא שפחה אינו יכול, בת חרין אינו יכול. יבטל? והלא לא נברא העולם אלא לפריה ורביה, שנאמר: (ישעיה מהיח) "לא תהו בראה, לשבת יצרה!" אלא מפני תקון העולם, כופין את רבו ועושה אותו בן חורין, ובתב שטר על חצי דמיו. חזרו בית הלל להודות בדברי בית שמי. ואמר שמעון בר בא בשם רבי יוחנן: מפני כטול פריה ורביה. הדא אמרה, שהעבד מצוה על פריה ורביה, וכל שהוא מצוה על פריה ורביה, אסור לו לשא אשה במועד. רבי אילא, רבי לעזר בשם רבי חנניה: על שם שאין מערבין שמחה בשמחה. רבי לא שמע לה מן הדא: (דברי תימים ב זט) "כי חננת המזבח עשו שבעת ימים, וההג שבעת ימים". רבי יעקב בר אבהא שמע לה מן הדא: (בראשית כט, כז) "מלא שבע זאת". רבי אבהו בשם רבי לעזר: מפני הטורה. תני: אכל מתבונן הוא ונושא מערב הרגל. [806] לית הדא פליגא על רבי לעזר? לית הדא פליגא על רבי יוחנן? ואפלו על רבי חנניה לית היא פליגא? אמר רבי בא: עלת פלתא נפקת טרחותא. נכנסה הכלה, יצאה הטרחא > "אכל מחזיר הוא את גרושתו, מפני ששמחה היא לו". הדא דאת אמר, מן הנשואין, אכל מן הארוסין, אסור. "ועושה אשה תבשיטה במועד". "ואילו הן תבשיטי אשה? גודלת, וכוחלת, ופוקסת, קולעת שיערה, שמה כחל על עיניה ואודם על פניה > ונטלת את שיערה ואת צפרניה, קוצצת > ומעברת בלי הרש על פניה". > לגלה > אמר רבי יודן אבוי דרבי מתניה: בלשון נקי היא מתניתא. "רבי יהודה אומר: לא תסוד, מפני שהוא נוול לה". תרין אמורין, רבי חנניה ורבי מנא. חד אמר: בסיד שהיא מתרתו בתוך המועד, נחלקו, אכל בסיד שהיא מתרתו לאחר המועד, דברי הפל אסור. והרנה אמר: בסיד שהיא מתרתו לאחר המועד, נחלקו, אכל בסיד שהיא מתרתו בתוך המועד, דברי הפל, מתר. ולא ידעין מן אמר דא ומן אמר דא. מן מה דאמר רבי חנניה, רבי יסא בשם רבי יוחנן: רבי יודה בדתיה, כמה דרבי יודה אמר תמן: צרת שעה צרה, בן הוא אמר הכא: נוול שעה נוול. הני, דו אמר: בסיד שהיא מתרתו בתוך המועד, נחלקו, אכל בסיד שהיא מתרתו לאחר המועד, דברי הפל אסור.

[דף ו' ע"ב]

הלכה ח משנה ההדיוט תופר בדרבו, והאמן מכלב. ומסרגין את המטות. רבי יוסה אומר: ממתחין.

גמרא דבית רבי יני אמרי: "בדרבו", כמלא את הפחמי; "מכלב", אחת אחת. רבי יוחנן אמר: "בדרבו", אחת אחת; "מכלב", מפסיע. > משאיר רווח בין התפירות > מתניתא מפסיע לרבי יוחנן:

"הרוצענין מכלבין במועד." אין תימר "אחת אחת", כך היא אמנותן! אלא בינן קומין, במפסיע. אי זהו הדיוט ואי זהו אמן? אמר רבי יוסה בן חנינה: כל שהוא מווג את האמריית, >התיכות בד תפורות על שפת בגד< זה הוא הדיוט. אמר רבי סימון: בתופר פיסין פיסין היא מתניתא. "ממתחין." רבי יפא אמר: אתפלגון חזקיה ורבי יוחנן. חזקיה אמר: סרוג, שתי וערב. מתוח, או שתי, או ערב. רבי יוחנן אמר: סרוג, או שתי, או ערב. מתוח, היתה רפה, ממתחה. אמר רבי חיה בר בא: הכל מודין בסרוג שהוא שתי וערב. מה פליגי? במתוח. חזקיה אמר: או שתי או ערב רבי יוחנן אמר: אם היתה רפה ממתחה. רבי יפא הורי לשמואל בר חנינה: סרוג שתי וערב. ולא ידעין אי פהדא דחזקיה, ואן פהדא דרבי חיה בר בא דברי הכל. אמר רבי בון בר חיה קמי רבי זעורה: מתניתא אמרה כן: סרוג שתי וערב, דתנינן תמן: החובל, מאימתי הוא חבור למטה? משיסרג בה שלשה בתים. אית לך מימר, שתי ולא ערב, או ערב ולא שתי? מהו להעביר ולסרג? רב הושעיה, אית ליה קמת, וטחזן חטין. רבי זעורה אמר לרבי יונה: פוק זבון לן שחורין לךבנה. אמר ליה: אית לן פלחא דמועדא? ואקפד עלוי.

הלכה ט משנה מעמידין תנור וכירים ורחים במועד. רבי יהודה אומר: אין מכבשין את הרחים בתחלה.

[דף ז' ע"א]

גמרא תנא רבי חלפתה בר שאול: ובכלבד שלא ינדלנו בתחלה. תני: "תנור וכירים חדשים, אין סכין אותן בשמן, ואין טולין אותן בפטלת, ואין חוסמין אותן בצונין בשביל שיתחמו, ואם בשביל לשפות עליהן את הקדרה, מתר." ותני כן: "תנור וכירים חדשים, הרי הן ככל הפלים המטלטלין בחצר." רבי יודן בירבי ישמעאל הורי מדיחם להביא פירה חדשה מבית האמן, לשפות עליה את הקדרה בתחלה ביום טוב.

הלכה י משנה ועושיין מעקה לגג ולמרפסת, מעשה הדיוט, אכל לא מעשה אמן. שפין את הספקין, ומעגילין אותן במעגילה, פיד וברגל, אכל לא במחלצים. הציור והצנור והקורה והמנעול והמפתח שגשברו, מתקנין אותן במועד, ובכלבד שלא יכון מלאכתו במועד. ככשים שהוא יכול לזבל מהן במועד, כוכשין.

גמרא לגג, שלשה, ולמרפסת, עשרה. "שפין את הספקין." תני רבי חיה: השף, שף ברגל, והמעגל, מעגל פיד. [807] מתניתה, במעגילה קטנה, ומה דתני רבי חיה, במעגילה גדולה. "הציור והצנור והקורה והמנעול והמפתח שגשברו, מתקנן במועד, ובכלבד שלא יכון את מלאכתו במועד." פהדא:

רבי מנא אתבר עוקא דסלמיה. <שלב> שאל לרבי יונה אבוי ושרא ליה. <התיר לו> אפלו כן, אמר ליה: "פוק תמי חד סב וסמוך עלוי?" נפק ואשפח רבי בון בר כהנא ושאל ליה, ושרא ליה. "וכל כבשין שהוא יכול לוכל מהן במועד, כבשין". הא כבשין שאינו יכול לוכל מהן במועד, לא. אמר רבי בא: הדיא דת' אמר, בשאינן אבודין, אבל אם היה דבר אבד, מתר. תני: "לא יהא יוצא ומלקט עשבים, ומוכרן בשוק, ואין דרפן לוכל מהן במועד. אמר רב הושעיה: אם אומר את' כן, נמצאת מתיר את האמנות במועד. לא כן אמר רבי בא: "הדיא דת' אמר, בשאינן אבודין, אבל אם היה דבר אבד, מתר?" מתניתה, בשלקטן ברנל; מה דאמר רבי בא, בשלקטן מערב הרנל.

פרק ב'

הלכה א משנה מי שהפך את זיתיו וארעו אבל או אנס, או שהטעוהו, טוען קורה ראשונה ומניחה לאחר המועד. דברי רבי יהודה. רבי יוסה אמר:

[דף ז' ע"ב]

זולף וגומר כדרפו.

גמרא אנו תנינן "מי שהפך את זיתיו" תני רבי היה מי שהיו זיתיו הפוכין ושנויין מתניתין צריכה לרבי היה ודרבי היה צריכה למתניתין אלו תנינן, ולא תנא רבי היה תנינן אמרין לא אמרנן אלא מי שהפכן פעם אחת אבל אם הפכן ושנין, דברי הפל מתר הוי צרפה למתניתיה דרבי היה או אלו תנא רבי היה ולא תנינן אנו תנינן אמרין: לא אמרנן אלא מי שהפכן ושנין אבל אם הפכן פעם אחת, דברי הפל אסור הוי צרפא למתניתין וצרפא למתניתא דרבי היה אמר רבי פינחס בירבי זכי מתניתה, בעטינים. מה דתני רבי היה, כגרגרים. רבנין דמיסרין אמרין מתניתין כרבי יוסה ומה דתני רבי היה, כרבי יודה רבי יודה אמר יאבד דבר ממעט, ואל יאבד דבר מרפה רבי יוסה אמר אל יאבד דבר כל עקר. רבי יודה בר פוי בשם רבי יוחנן בשם שהן חלוקין כאן כף הם חלוקין בהלכות אבל, דתני: "אלו דברים שעושין לאכל בימי אכלו: דורכין את עכטו, וזולפין את יינו, ונפין את חביותיו, וזיתיו הפוכין ושנויין, טוענן כדרפו, ומשקין בית השלחין שלו, בשחניע זמנו לשתות,

[דף ח' ע"א]

וזורעין את גירו פשתן כרביעה. דברי רבי יודה. אמרו לו: אם אינה נזרעת פשתן, תזרע מין אחר. אם אינה נזרעת בשבת זו, תזרע בשבת אחרת." מנו "אמרו לו?" רבי יוסה. מחלפה שיטתיה דרבי

ינדה! תפון הוא אמר: "יאבד דבר ממעט ואל יאבד דבר מרבה", וכא אמר תפון! שניא היא תפון, שדרבו להערים. וכל שבין מחלפה שיטתיה דרבי יוסה! מזה אן תפון, שדרבו להערים, את אמר "מתר", פאן, שאין דרכו להערים, לא כל שבין? אמר רבי הינדה: מנו "אמרו לו"? חכמים, שהן בשיטת רבי ינדה במועד.

הלכה ב משנה וכן מי שהיה יינו בתוך הבור, וארעו אכל או אנס או שהטעוהו, זולת וגומר ונף בדרבו. דברי רבי יוסה. רבי יהודה אומר: עושה לו למודים, בשביל שלא יחמיץ.

גמרא אמר רבי זעורא: לא אמר אלא "וכן מי שהיה יינו בתוך הבור". הא בתחלה, אסור. מזה אנו קימין? אם בשתגיע זמנו לבצר, ולא בצר, הוא חטא על נפשיה; אם בשלא הגיע זמנו לבצר, יכיל תוח קאים! אלא כי נן קימין, בשתגיע זמנו לבצר תוח סבר דו יכיל קים ולא קם. בהדא: רבי שמעון בירבי יני קטף פרמיה במועדא. תמוניה כל עמא וקטפון בתריה. בשתא חוריתאי שבקיה ויבש. ילפון מקלקלתא, ומתקנתא לא ילפון. רב היה בר אשי בשם רב:

[דף ח' ע"ב]

הותרא שרי מעבדנה במועדא, לצוד בה דגים במועדא. רבי יהודה חורי באלין מהוליא, שרי מעבדנן במועדא לצרף המועד. רבי אמי חורי באלין פמפיא, שרי מעבדנן במועדא לצרף המועד. רבניו דקיסרין אמרי: מסיקין לפסין וקדרות לצרף המועד. שמואל אמר: זפתין גרבא ולא זפתין פוזתא, זפתין גרבא, דזפתא דקדיקא, ולא זפתין פוזתא, דזפתא גלידא. אית דמחלפין: זפתין פוזתא ולא זפתין גרבא, זפתין פוזתא שהיא לשעה, ולא זפתין גרבא שהיא לשהות.

הלכה ג משנה מכנים אדם פרוטיו מפני הגנבים, ושולח פשתנו מן המשרה, בשביל שלא תאבד, ובלבד שלא יכון את מלאכתו במועד. ובלן, אם פונו את מלאכתן במועד, יאבדו.

גמרא ודלא פרבי ינדה, דרבי ינדה אמר: יושב ושומר. רבי יעקב בר אחא בשם רבניו: פרנמטיא אבדה, שרי מטלטלתה במועדא. רבי יעקב בר אחא בשם רבי יסא: הדיא שירתא, שרי מוזבון מנה במועדא. הנה ידע דשירתא מעול ומזלא עבידתיה, אמר רבי מנא: אן ידע דלא מוזבין, הוא פחת מן קרנא יזבו, ואן לא, לא יזבו. אמר רבי יוסה בר בון: אגרא וקרנא, קרן הוא. אן ידע דלא מוזבין, הוא פחת מן אגרא, יזבו, ואן לא, לא יזבו. רבי יונה ורבי יוסה חורון בהדן לסוטה, שרי מוזבנתיה במועדא לצרף המועד. רבי יצחק בירבי לעזר מפקד לרבי הושעיה בירבי שמוי, דהנה פרוש: אן את ידע דאת מוזבין, ואלפא מורכא לה, ואת אתי מסתי גבן, זבו, ואן לא, לא תזבן. רבי יונה בוצריה הנה ליה

ספרין. אתא שאל לרבי חונא: מהו מוּבְנָתוֹן במועדא? אמר ליה: מהדי את מועדא, שתי את קונדיטון. רבי חנניה חברון דרבני אמר: פרומטיא נגבית

[דף ט' ע"א]

מנכסי יתומין קטנים. הוון בעי מימר: בשיש עדים יודעים. הא אם אין עדים יודעין, לא רבני דקסרינ בשם רבי לא: לכן צריכה, בשיש עדים יודעין. הא אם אין עדים יודעין, נעשית כפקדון. כך אנו אומרים: פקדון לא יגבה מנכסי יתומין קטנים! מה בינו למלוה? מלוה נתנה להוצאה, וזה לא נתן להוצאה. אמר רבי בא בר מפל: אלו היה לי מי שימנה עמו, התרתי בשר בכור להשקל בליטרא, והתרתי שיהו עושין מלאכה בחולו שלמועד. כלום אסרו בשר בכור להשקל בליטרא, לא כדי שיהו מוכרין אותו בזול? והו מערימין עליו ומוכרין אותו ביקר. כלום אסרו לעשות מלאכה בחולו שלמועד, לא כדי שיהו אוכלין ושותין ויגעין בתורה? ואנו אכלין ושותין ופחזין. אמר רבי יוחנן: אם הזכירוך לבולי, יהא תירדן בעל גבולך. אמר רבי יוחנן: קובלין לרשות להפטר מבולי. אמר רבי יוחנן: לזוין ברבית להבורת מצוה ולקדוש החדש. רבי יוחנן, בצפרא הנה נחת לכנישתא, והנה מלקט פרוזין ואכל, ואמר: יהא חלקי עם אלון דאכלון הכא רומשית.

הלכה ד משנה אין לוקחין פתים, עבדים ובהמה ואבנים, אלא לצרף המועד, או לצרף המוכר, שאין לו מה יאכל. אין מפנין מבית לבית, אבל מפנה הוא לחצרו, מפני ששמחה היא לו. אין מביאין פלים מבית האמן. אם הושש להן, מפנין לחצר אחרת.

גמרא ניהא בלחן. אבנים? בהדא: "אם היה כתלו גוהה, סותרו ובוניהו." ויסתר ולא יבנה! רבי חנניה בשם רבי יוחנן: התירו סופו מפני תחלתו, שאם אומר את לו שלא יבנה, אף הוא אינו סותרו, ונמצא בא לידי ספנה. רבי יהושע בן לוי שאל לרבי שמעון בן לקיש: מהו לקח פתים מן הגוי? אמר ליה: אמת רבי שאל? בשבת? תני: "בשבת מתר." ביצד הוא עושה? מראה לו כיסין של דינרין, והגוי הותם, ומעלה לארביים.

[דף ט' ע"ב]

שכן מצאנו שלא נכבשה יריחו אלא בשבת, דכתיב: (יהושע ו,ג) "בה תעשה ששת ימים". וכתיב: "וביום השביעי תסבו את העיר שבע פעמים", וכתיב: (דברים כ,כ) "עד רדתה", אפלו בשבת. הרי שאין לו מה יאכל, קוצר ומעמר ודש, ובלבד שלא ידוש בפרה. במספס ליהוד, אבל במספס לרבים, דש ואפלו בפרה. אין מפנין מדירה נאה לדירה נאה, ולא מדירה כאורה לדירה כאורה. [809] ולא

מִסְכַּת מַגְלַה פֶּרֶק רֵאשׁוֹן

א. כִּרְכִין הַמְקַפֵּין מִימּוֹת יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן - קוֹרִין בַּחֲמֵשָׁה עָשָׂר. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קַרְחָה אוֹמֵר: כִּרְכִין הַמְקַפֵּין חוֹמָה מִימּוֹת אַחְשָׁרוּשׁ - קוֹרִין בַּחֲמֵשָׁה עָשָׂר. אָמַר רַבִּי יוֹסִי בְרַבִּי יְהוּדָה: הֵיכָן מְצִינּוּ לְשׁוֹשֵׁן הַבִּירָה שֶׁהִיא מְקַפֶּת חוֹמָה מִימּוֹת יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן? אֵלָּא (אָסְתָר ט, כח): "מִשְׁפָּחָה וּמִשְׁפָּחָה מְדִינָה וּמְדִינָה עִיר וְעִיר"; הַסְמוּכִין לַכֶּרֶךְ וְהַנְרָאִין עִמוֹ - גְּדוּן כְּכֹרֶךְ.

ב. הַיּוֹצֵאִין בְּשִׁירוֹת, וּמְפָרְשִׁין בְּסִפְיָנָה - קוֹרִין בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר. חָל לֵהִיּוֹת בְּעָרֵב שַׁבַּת - מְקַפֵּין מְקַדִּימִין לְיוֹם הַכְּנִיסָה. וְעִירוֹת גְּדוּלוֹת קוֹרִין בּוֹ בְּיוֹם. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אֵין מְקַפֵּין קוֹדְמִין לְעִירוֹת, אֵלָּא אֵלוֹ וְאֵלוֹ קוֹרְאִין בּוֹ בְּיוֹם. חָל לֵהִיּוֹת בְּשַׁבַּת - כְּפָרִים מְקַדִּימִין לְיוֹם הַכְּנִיסָה וְעִירוֹת גְּדוּלוֹת קוֹרִין בְּעָרֵב שַׁבַּת, וּמְקַפּוֹת חוֹמָה לְמַחֵר. רַבִּי אוֹמֵר: אוֹמֵר אָנִי, הוֹאִיל וְנִדְחּוּ עִירוֹת גְּדוּלוֹת מִמְּקוֹמָן - יִדְחוּ לְיוֹם הַכְּנִיסָה.

ג. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: אֵימְתִי? בְּזִמְן שֶׁהַשָּׁנִים כְּתוּבִין וְיִשְׂרָאֵל שְׂרוּיִין עַל אֲדָמְתָן. אֲבָל בְּזִמְן הַזֶּה, הוֹאִיל וּמִסְתַּכְּלִין בָּהּ - אֵין קוֹרִין אוֹתָהּ אֵלָּא בְּזִמְנָהּ.

ד. מְקַרָּא מַגְלָה, וְתֵרוּמַת שְׁקָלִים - מְקַדִּימִין וְלֹא מְאַחֲרִין. סְעֵדַת פּוֹרִים וְרֵאשׁ חֲדָשׁ, סֶפֶק מִלֵּה וְזִמְן עֲצֵי כְּהִנִּים, תְּשֻׁעָה בְּאָב חֲגִיגָה וְהִקְהָל - מְאַחֲרִין וְלֹא מְקַדִּימִין. אִף עַל פִּי שְׁאֵמְרוּ מְקַדִּימִין, גּוֹבִיין בּוֹ בְּיוֹם, וְגּוֹבִין וּמְחַלְקִין בּוֹ בְּיוֹם, שְׁאִין עֵינֵיהֶם שֶׁל עֲנִיִּים נִשׂוֹאוֹת אֵלָּא לְיוֹם מְקַרָּא מַגְלָה, שְׁנֵאֲמַר (אָסְתָר ט, כח): "וְהַלְמִים הָאֵלֶּה נִזְכָּרִים וְנַעֲשִׂים"; אֲבָל לְקִים אֵת הַשְּׂמִחָה בְּזִמְנָהּ.

ה. מַגְבַּת פּוֹרִים - לְפוֹרִים, וּמַגְבַּת הָעִיר - לְאוֹתָהּ הָעִיר. אֵין מְדַקְדְּקִין בְּמַגְבַּת פּוֹרִים, אֲבָל לּוֹקְחִים אֵת הָעֵגְלִים וְשׁוֹחֲטִין וְאוֹכְלִין אוֹתָן. וְהַמּוֹתֵר - אֵל יִפַּל לְכִיס שֶׁל צְדָקָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: מַגְבַּת פּוֹרִים - לְפוֹרִים,

וְאֵין הָעֲנִי רֵשָׁאֵי לְקַח מִהֶן רְצוּעָה לְסַנְדְּלוֹ, אֵלָּא אִם כֵּן הִתְנָה בְּמַעֲמַד אֲנָשֵׁי הָעִיר; דְּבָרֵי רַבִּי יַעֲקֹב שְׁאָמַר מִשׁוּם רַבִּי מֵאִיר, וּרְבֵן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל מְקַל.

ו. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: הַנּוֹתֵן דִּינָר לְעִנִּי לְקַח בְּהֵן פְּרוֹת - אֵל יְקַח בְּהֵן כְּלָיִם. כְּלָיִם - אֵל יְקַח בְּהֵן פְּרוֹת, שְׁמַעֲבִיר עַל דַּעְתּוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלִעֶזֶר אוֹמֵר מִשׁוּם רַבִּי מֵאִיר: הַנּוֹתֵן דִּינָר לְעִנִּי לְקַח בְּהֵן חֲלוּק - אֵל יְקַח בְּהֵן טְלִית. טְלִית - אֵל יְקַח בְּהֵן חֲלוּק, מִפְּנֵי שְׁמַעֲבִיר עַל דַּעְתּוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת.

ז. קָרְאוּ אֵת הַמַּגְלָה בְּאֶדְרָה הָרֵאשׁוֹן, וְנִתְעַבְּרָה הַשָּׁנָה, קוֹרִין אוֹתָהּ בְּאֶדְרָה הַשְּׁנִי, שְׁכָל מְצוֹת שְׁנוּהֶגוֹת בְּשָׁנִי - נוֹהֶגוֹת בְּרֵאשׁוֹן, חוּץ מִמְּקַרָּא מַגְלָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר מִשׁוּם רַבִּי זְכַרְיָה בֶּן הַקָּצֵב: אֵין קוֹרִין אוֹתָהּ בְּאֶדְרָה הַשְּׁנִי, שְׁכָל מְצוֹת שְׁנוּהֶגוֹת בְּשָׁנִי - נוֹהֶגוֹת בְּרֵאשׁוֹן. רְבֵן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר מִשׁוּם רַבִּי יוֹסִי: אִף קוֹרִין אוֹתָהּ בְּאֶדְרָה הַשְּׁנִי, שְׁכָל מְצוֹת שְׁנוּהֶגוֹת בְּשָׁנִי - אֵין נוֹהֶגוֹת בְּרֵאשׁוֹן. וְשׁוּין בְּהֶסֶפֶד וְתַעֲנִית שְׁאֵסוּרִים בְּזָה וּבְזָה.

אח, אֵין אֵין בֵּין יוֹם-טוֹב לְשַׁבַּת אֵלָּא אֲכַל נֶפֶשׁ בְּלִבָּד. רַבִּי יְהוּדָה מַתִּיר אִף מְכִשְׂרֵי אֲכַל נֶפֶשׁ. רַבִּי נְחוּנְיָא בֶּן הַקָּנָה הִיָּה עוֹשֶׂה שַׁבַּת כְּיוֹם הַכְּפוּרִים לְתַשְׁלוּמִין; מַה שַׁבַּת מִתְחַיֵּב בְּנִפְשׁוֹ - פְּטוּר מִן הַתַּשְׁלוּמִין, אִף יוֹם הַכְּפוּרִים מִתְחַיֵּב בְּנִפְשׁוֹ, וּפְטוּר מִן הַתַּשְׁלוּמִין. אֵין בֵּין שְׁלֹשָׁה תַעֲנִיּוֹת שְׁנִיּוֹת לְשִׁבְעַת אַחְרוֹנוֹת, אֵלָּא תְרוּעָה וְנַעֲלִילת חֲנִיּוֹת בְּלִבָּד. אֵין בֵּין מוֹדֵר הַנָּאָה מִחִבְרוֹ סֵתָם לְמוֹדֵר הַיִּמְנּוֹ מֵאֲכָל, אֵלָּא דְרִיסַת הַרְגֵל וְכָלִים שְׁאִין עוֹשִׂין בְּהֵן אֲכַל נֶפֶשׁ.

ט. אֵין בֵּין נְזִיר סֵתָם לְנְזִיר שְׁלֹשִׁים יוֹם, שֶׁהַנְּזִיר סֵתָם מַגְלַח לְיוֹם אֶחָד וְשְׁלֹשִׁים, וְאִם גִּלַּח בְּיוֹם שְׁלֹשִׁים - לֹא יֵצֵא. נְזִיר שְׁלֹשִׁים - מַגְלַח לְיוֹם שְׁלֹשִׁים וְאֶחָד. וְאִם גִּלַּח בְּיוֹם שְׁלֹשִׁים - לֹא יֵצֵא. וְזֶה וְזֶה

בבגדים משמש לכהן משוח שעבר, אלא פר יום הכפורים ועשירית האיפה. אין בין כהן משוח משמש לכהן מרבה בבגדים שעבר, אלא פר יום הכפורים ועשירית האיפה, ופר הבא על כל המצות.

מסכת מגלה פרק שני

א. הקורא את המגלה למפרע - לא יצא. וכן בהלל, וכן בקריאת שמע ובתפלה. הקורא את המגלה, וטעה, והשמיט בה פסוק אחד - לא יחזר ויקרא אותו הפסוק בפני עצמו, אלא מתחיל מאותו הפסוק, וגומר עד סוף. וכן בהלל, וכן בקריאת שמע ובתפלה. נכנס לבית הכנסת ומצאן שקראו חציה, וגמר עמהן - לא יחזר ויקרא מראשה ועד אותו מקום, אלא מתחיל מראשה וגומר עד סוף. וכן בהלל וכן בקריאת שמע ובתפלה.

ב. קראה בלילה - לא יצא ידי חובתו. אמר רבי יוסי: מעשה בן רבי יוחנן בן גורי שקראה בצפורי בלילה. אמר לו: אין שעת הספנה ראיה. קראה על פה - לא יצא ידי חובתו. אמר רבי שמעון בן לקיש: מעשה בן רבי מאיר שהלך לאסיא לעבר את השנה בעסיא, ולא היה שם מגלה כתובה עברית, וכתבה מלבו, וקרא מתוכה. קראה - בין עומד בין יושב בין מטה, בין שהעמיד לה מתרגמן וכתבה מלבו, בין שברך לפניה ולא לאחריה, לאחריה ולא ברוך לפניה, לא ברוך לפניה ולא לאחריה - יצא. אמר רבי שמעון: מעשה ברבי מאיר שקראה בבית הכנסת בטבעין מישוב, והיו בני הכנסת יושבין, פיון שגמרה מקצתה - נתנה לאחר וברך עליה.

ג. קראה בלעז - הלעוזות יוצאין ידי חובתן. קראה אשורית - שומעין ושאין שומעין יוצאין ידי חובתן. לעולם אין יוצאין ידי חובתן, עד שתהא כתובה אשורית, בלשון עברי על הספר, ובדיו.

מצותן לגלח ביום שלשים ואחד. אין בין דם המת לדם תפיסה, אלא שדם המת נזיר מגלח עליו, וחיבין על טמאת מקדש וקדשיו. דם תפיסה - אין נזיר מגלח עליו, ואין חיבין על טמאת מקדש וקדשיו.

י. אין בין כזית מן המת למת, אלא שכזית מן המת פתחו בטפח. והמת פתחו בארבעה טפחים. אין בין כזית מן המת לעצם כשעורה אלא טמאת אהל בלבד. אין בין אבר מן המת לאבר מן החי, אלא שאבר מן המת - בשר הפורש ממנו טמא. ואבר מן החי - בשר הפורש ממנו טהור.

יא. אין בין זב הרואה שתי ראיות לרואה שלש אלא קרבן. אין בין זב לזבה, אלא שהזב טעון ביאת מים חיים, וזבה אין טעונה ביאת מים חיים. אין בין זבה לנדה אלא קרבן. אין בין קרבן זבה ליולדת אלא הבאת קרבן. אין בין נדה לשומרת יום כנגד יום, אלא ספירת שבועה בלבד.

יב. אין בין בית מסגר לבית המחלט, אלא שהבית המסגר מטמא מתוכו, והמחלט מתוכו ומאחוריו, זה וזה מטמא בביאה. אבנים שיש בהן נגע - מטמאות מאחוריהן. אין בין נדרים לנדבות אלא שהמקדיש נדרים לבדק הבית ואבדו - חיב באחרייתן. וזה וזה מטמאין בביאה. נדבות - אין משלם אלא טובת הנאתו בלבד.

יג. אין בין במות יחיד לבמות צבור, אלא כל שנדר ונדב קרב בבמות יחיד, וכל שאין נדר ונדב קרב בכמת צבור. אין בין שילה לירושלים, אלא שבשילה בנין אבנים מלמטה ויריעות מלמעלה.

יד. אין בין כהן המשוח המשמש לכהן משוח שעבר, אלא פר יום הכפורים ועשירית האיפה. אין בין מרבה בבגדים משמש למרבה בגדים שעבר, אלא פר הבא על כל המצות. אין בין כהן משוח שעבר למרבה בבגדים שעבר, אלא פר הבא על כל המצות. אין בין כהן מרבה

פּרָנְסִי אוֹתָהּ הָעִיר - רִשְׁאִין לְשִׁנּוּתָהּ לְכָל דְּבַר שִׁירְצוֹ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: בֵּית הַכְּנֶסֶת שֶׁל טַרְסִיִּים שֶׁהָיָה בִירוּשָׁלַיִם, שֶׁמְכֻרָה לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, וְעָשָׂה בָּהּ כָּל צְרָכָיו.

ח. הַעוֹשֶׂה תְּבָהּ וּמִטְפַּחַת לְסִפְרָא, עַד שֶׁלֹּא נִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן גְּבוּהָ - רִשְׁאִי לְשִׁתְּמֵשׁ בָּהֶן הַדְּיוּט, וּמִשְׁנֵשֶׁתְּמֵשׁ בָּהֶן גְּבוּהָ - אִין רִשְׁאִי לְשִׁתְּמֵשׁ בָּהֶן הַדְּיוּט. וְכֹלִים שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ גְּבוּהָ - אֵל יִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן הַדְּיוּט. אָבָל מִשְׁאִיל אָדָם מִטְפַּחַתוֹ לְסִפְרָא, וְחֹזֵר וְלוֹקְחָהּ מִמֶּנּוּ. מִטְפַּחַת סִפְרִים - מִשְׁנֵין אוֹתָם מִסִּפְרִים לְסִפְרִים, אָבָל לֹא לְדַכְרִים אַחֲרֵים.

ט. הַעוֹשֶׂה מְנוּרָה וְנָר לְבֵית הַכְּנֶסֶת, עַד שֶׁלֹּא נִשְׁתַּקַּע שֵׁם הַבְּעָלִים מֵהֶן - רִשְׁאִין לְשִׁנּוּתָן לְדַבֵּר אַחֵר. מִשְׁנֵשֶׁתְּקַע שֵׁם הַבְּעָלִים מֵהֶן - אִין רִשְׁאִי לְשִׁנּוּתָן לְדַבֵּר אַחֵר. בְּנֵי הָעִיר שֶׁהִלְכוּ לְעִיר אַחֲרָתָא, וּפְסָקוּ עֲלֵיהֶן צְדָקָה - נוֹתְנִין לְעַנְיֵי אוֹתָהּ הָעִיר. וְכִשְׁהֵן בָּאִין - מְבִיאִין אוֹתָהּ עִמָּהֶן. וְיַחֲדָא שֶׁפָּסַק צְדָקָה בְּעִיר אַחֲרָתָא - תַּנְתֵּן לְעַנְיֵי אוֹתָהּ הָעִיר. הַפּוֹסֵק צְדָקָה - עַד שֶׁלֹּא זָכוּ בָּהּ הַפְּרָנְסִין - רִשְׁאִי לְשִׁנּוּתָהּ לְדַבֵּר אַחֵר. מִשְׁזָכוּ בָּהּ הַפְּרָנְסִין - אִין רִשְׁאִי לְשִׁנּוּתָהּ לְדַבֵּר אַחֵר אֱלָא מִדְּעַתָּן.

י. נִכְרִי שֶׁהִקְדִּישׁ קוֹרָה לְבֵית הַכְּנֶסֶת וְכָתוּב עָלָיָהּ "לְשֵׁם" - בּוֹדֵקִין אוֹתוֹ. אִם אָמַר "לְשֵׁם הַקֹּדֶשׁ נְדָרְתִּי" - גּוֹנְזִין אוֹתוֹ. וְאִם אָמַר: "לְשֵׁם בֵּית הַכְּנֶסֶת נְדָרְתִּי" - גּוֹרְדִין מִקּוּם הַשֵּׁם, וְגוֹנְזִין אוֹתוֹ וּמִשְׁתַּמֵּשִׁים בְּמוֹתָר. כְּלֵי גְבוּהָ - עַד שֶׁלֹּא נִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן גְּבוּהָ - רִשְׁאִי לְשִׁתְּמֵשׁ בָּהֶן הַדְּיוּט. מִשְׁנֵשֶׁתְּמֵשׁ בָּהֶן גְּבוּהָ - אִין רִשְׁאִי לְשִׁתְּמֵשׁ בָּהֶן הַדְּיוּט. וְכֹלִים שֶׁנִּעְשׂוּ מִתְחַלְתֵּן לְהַדְּיוּט - אִין עוֹשִׂין אוֹתָן לְגְבוּהָ. אָבְנִים וְקוֹרוֹת שֶׁחֲצָבָן מִתְחַלְתֵּן לְהַדְּיוּט - אִין בּוֹנִין אוֹתָן בְּהַר הַבַּיִת. אָבְנֵי הַיֵּכָל וְעִזְרוֹת שֶׁנִּפְגְּמוּ - אִין לָהֶם פְּדִיוֹן, וְטַעוּנִין גְּנִיזָה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מִעָשָׂה בְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי צְדוֹק שֶׁלָּקַח בֵּית הַכְּנֶסֶת שֶׁל אֶלְכָסְנִדְרִיא

ד. הַכֵּל חִיבִין בְּקִרְיַת הַמַּגְלָה, כְּהֻנִּים לְוִיִּם וְיִשְׂרָאֵלִים, עֲבָדִים מִשְׁחַרְרִין, חֲלָלִים, נְתִינִין, מְמֻזְרִים, סָרִיס אָדָם וְסָרִיס חִמָּה, פְּצוּעַ דֶּפֶא וְכָרוֹת שֶׁפָּכָה - בְּלֵן חִיבִין. וּמוֹצִיאִין אֶת הַרְבִּים יָדֵי חוֹבְתָן. אֲנִדְרוּגִינּוּס - מוֹצִיא אֶת מִינוּ וְלֹא אֶת שְׁאִינוּ מִינוּ. טוּמְטוּס - אִינוּ מוֹצִיא לֹא אֶת מִינוּ וְלֹא אֶת שְׁאִינוּ מִינוּ. מִי שֶׁחֲצִיו עֶבֶד וְחֲצִיו בֶּן חוֹרִין - אִין מוֹצִיא, לֹא אֶת מִינוּ וְלֹא אֶת שְׁאִינוּ מִינוּ. נְשִׁים וְעֶבְדִים וְקַטְנִים - פְּטוּרִין, וְאִין מוֹצִיאִין אֶת הַרְבִּים יָדֵי חוֹבְתָן. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: קָטָן הֵייתִי, וְקִרְיַתִּיהָ לְמַעְלָה מֵרַבִּי טְרַפּוֹן וְזִקְנִים בְּלוֹד, וְקַלְסִנִּי. אָמַר לוֹ: אִין מְבִיאִין רֵאִיָּה מִן הַקָּטָן. אָמַר רַבִּי: קָטָן הֵייתִי, וְקִרְיַתִּיהָ לְמַעְלָה מֵרַבִּי יְהוּדָה בְּאוּשָׁא, וְהָיוּ שֵׁם זִקְנִים וְלֹא אָמַר אֶחָד מֵהֶן דְּבַר. אָמְרוּ לוֹ: אִין מְבִיאִין רֵאִיָּה מִן הַמַּתִּיר, מִכָּאֵן וְאֵילָךְ הַנְּהִיגוּ, שִׁיְהוּ קַטְנִים קוֹרִין אוֹתָהּ לְרַבִּים.

ה. מִצּוֹת מַגְלָה - מִתְחַלְתָּהּ וְעַד סוּפָּהּ; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מ"אִישׁ יְהוּדִי". רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: מ"אֲחֵר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה". רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחִי אוֹמֵר: מ"בְּלִילָה הֵהוּא", אָבָל הַכֵּל מוֹדִים מִצּוֹתָהּ שֶׁתֵּהָא כְּתוּבָה כְּלָהּ.

ו. כָּל יוֹם הֵנָּה אָסוּר בְּחֻדְשׁ, כָּל יוֹם הַשְּׁבִיעִי חִיב בְּסִכָּה, וְכָל יוֹם הַשְּׁבִיעִי כֶּשֶׁר לְלוּלָב, כָּל יוֹם הַשְּׁמִינִי כֶּשֶׁר לְמִילָה, וְכָל הַלֵּילָה כֶּשֶׁר לְקִצִּירַת הָעֵמֶר, וְלִהְקַטִּיר חֲלָבִים וְאֵיבָרִים. זֶה הַכֵּל: דְּבַר שֶׁמִּצּוֹתוֹ בְּיוֹם - כֶּשֶׁר כָּל הַיּוֹם. וְדְבַר שֶׁמִּצּוֹתוֹ בְּלֵילָה - כֶּשֶׁר כָּל הַלֵּילָה, וְאִין חִיבִין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם נוֹתָר, וְאִין מִחֻשְׁבָּה פּוֹסְלַת בָּהֶן מִשּׁוּם פְּגוּל, עַד שִׁיעֲלָה עֲמוּד הַשַּׁחַר.

ז. רַבִּי מְנַחֵם בֶּן רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: בְּנֵי הָעִיר שֶׁמְכָרוּ רְחוּבָה שֶׁל עִיר - לוֹקְחִין בְּדַמְיוֹ בֵּית הַכְּנֶסֶת. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: הֶרְחוּב, אִין בּוֹ מִשּׁוּם קִדְשָׁה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים? בְּזִמְן שֶׁלֹּא הִתְנוּ עִמָּהֶן פְּרָנְסִי אוֹתָהּ הָעִיר, אָבָל אִם הִתְנוּ עִמָּהֶן

שְׁלֵשִׁים יוֹם. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר:
שְׁתֵּי שַׁבָּתוֹת.

ג. יום-טוב ראשון של פסח, קורין בפרשת
המועדות, ומפטירין בפסח גלגל. ושאר כל
ימות הפסח - מלקט וקורא מענינו של
פסח, יום-טוב אחרון של פסח - קורין
"ויהי בשלח", ומפטירין "וידבר דוד".
בעצרת קורין (דברים טו): "שבעה שבועות",
ומפטירין בבבוקק. אחרים אומרים:
"בחדש השלישי". בראש השנה (ויקרא כג):
"דבר אל בני ישראל לאמר בחדש השביעי
באחד לחדש" וגו'. ויש אומרים (בראשית
כא): "וה' פקד את שרה". ביום הכפורים
קורין "אחרי מות", ומפטירין (במדבר כט):
"בצעור", שבחמש הפקודים, יום-טוב
הראשון של חג קורין בפרשת מועדות
שבתורת כהנים. ושאר כל ימות החג
בקרבות החג, בחמשה עשר יום לחדש
השביעי הזה חג הסוכות וגו', בשני (במדבר
כט): "ביום השני בשלישי ביום השלישי"
וכו', יום-טוב האחרון של חג, קורין כל
הבכור מצות וחקים ובכור.

ד. בראש חדש של חנכה קורין (במדבר כח):
"ובראשי חדשיכם", מקום שמפסיקין
בשבת שחרית - שם קורין במנחה, במנחה
- שם קורין בשני. בשני - שם קורין
בחמישי. בחמישי - שם קורין לשבת
הבאה; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר:
מקום שמפסיקין בשבת שחרית - שם
קורין במנחה. ובשני ובחמישי ולשבת
הבאה.

ג, ה ביום-טוב - חמשה, ביום הכפורים -
ששה, בשבת - שבעה; אין פוחתין מהן
ואין מוסיפין עליהן; דברי רבי ישמעאל.
רבי עקיבה אומר: ביום-טוב - חמשה.
ביום הכפורים - שבעה. ובשבת - ששה.
אין פוחתין מהן אבל מוסיפין עליהן. הכל
עולין למנין שבעה, אפלו קטן, ואפילו
אשה. אבל אמרו חכמים: אשה לא תקרא
בתורה מפני כבוד הצבור.

שהיתה בירושלים, והיה עושה בה כל
חפצו, לא אסרו אלא בזמן שם הראשון
קרוי עליו.

יא. בתי פנסיות - אין נוהגין בהן קלות
ראש, לא יכנס להן: לא בחמה מפני
החמה, ובצינה מפני הצנה, ובגשמים מפני
הגשמים, ואין אוכלין בהן, ואין שותין
בהן, ואין ישנין בהן, ואין מטילין בהן,
ואין גאותין בהן, אבל קורין ושונין
ודורשין בהן. בהספד של רבים - מספיד
בהן. אומר רבי יהודה: במה דברים
אמורים? בישובך, אבל בחרבנך - מניחין
אותן, ומגדלין בהן עשבים מפני עגמת
נפש.

מִסְכַּת מַגְלָה פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

ג, א ראש חדש אדר שחל להיות בשבת
קורין פרשת שקלים, ומפטירין (מלכים ב יב)
פרשת שקלים שביהודע הפהן. איזו היא
שבת ראשונה? כל שראש חדש אדר חל
להיות בתוכה, אפלו בערב שבת. בשניה
"זכור". ומפטירין (שמואל א טו): "כה אמר ה'
צבאות פקדתי את אשר עשה עמלק
לישראל". איזו היא שבת שניה? כל שחל
פורים להיות בתוכה, ואפילו בערב שבת.
בשלישית - פרה אדמה, ומפטירין (תהלים
לו): "וזורקתי עליכם מים טהורים
וטהרתם". איזו היא שבת שלישית? כל
שסמוכה לפורים מאחריו. רביעית -
"החדש הזה לכם ראש חדשים", ומפטירין
(תהלים מה): "כה אמר ה' בראשון באחד
לחדש", איזו היא שבת רביעית? כל שחל
ראש חדש ניסן חל להיות בתוכה, ואפלו
בערב שבת.

ב. היתה פרשת שקלים סמוכה לאדר
הראשון, בין מלפניה בין מלאחריה - קורין
אותה וחזרין וכופלין אותה. וכן בשניה,
וכן בשלישית, וכן ברביעית, וכן בפורים,
שוואלים הלכות פסח בפסח, והלכות עצרת
בעצרת. הלכות חג בחג. בבית הועד
שוואלים בהלכות הפסח קודם לפסח

ו. בית הכנסת שאין להם מי שיקרא, אלא אחד עומד וקורא ויושב, אפלו שבֵּעָה פְּעָמִים. בית הכנסת של לעוזות, אם יש להם מי שיקרא עברית - פותחין עברית, וחותמין. אם יש להם אחר - מי שיקרא הוא קורא.

ז. אין עושים מעמד ומושב פחות משבֵּעָה פְּעָמִים, ואין אומרים ברכת אבלים פחות מעשרה. ואין מעמד פחות מעשרה, ואין אבלים מן המנין. אין אומרים ברכת חתנים פחות מעשרה, וחתנים מן המנין. אומרים ברכת חתנים, בין בסעודת ארוסין, בין בסעודת נשואין, בין בחול בין בשבת. רבי יהודה אומר: אם באו פנים חדשות - אומרים ברכת חתנים. ואם לאו - אין אומרים ברכת חתנים.

ח. אימתי מסייעין על החדש? - לאור עבורו. כיצד? חל להיות ערב שבת ושבת - מסייעין עליו למוצאי שבת. אמר רבי אלעזר ברבי צדוק: כך היו חבורות שבירושלים נוהגין, אלו לבית המשתה ואלו לבית האבל, אלו לסעודת ארוסין ואלו לסעודת נשואין, אלו לשבוע הבן ואלו ללקוט עצמות. שבוע הבן ולקוט עצמות - שבוע הבן קודם ללקוט עצמות. בית המשתה ובית האבל - בית המשתה קדם לבית האבל. רבי ישמעאל היה מקדים בית האבל לכלם, שנאמר (קהלת ו, ב): "טוב ללכת אל בית אבל מלכת אל בית המשתה". רבי מאיר אומר משום רבי עקיבה: מה תלמוד לומר (שם): "והחי יתן אל לבו"? - עבד דיעבדון לך, לניה דילווין לך, ספד דיספדונך קבר דיקברונך¹.

ט. אין קורין בתורה פחות משלשה פסוקין בכרך אחד, אם היתה פרשה של ארבע ושל חמשה - הרי זה קורא את כלה. היתה

פרשה של חמשה וקרא שלשה, והניח את השנים, העומד אחריו לקרא - קורא אותן. שנים ועוד שלשה בפרשה אחרת, אם היתה פרשה של ארבעה ושל חמשה - הרי זה קורא את כלה. אין מפטירין בנביא פחות משלשה פסוקים בכרך אחד. אם היתה פרשה של ארבעה ושל חמשה פסוקין - הרי זה קורא את כלה. המקצר הרי זה משבח. ואם היו שלשתן של פרשיות, כגון (שעיה נב, ג-ה): "כי כה אמר ה' חנם נמכרתם ... כי כה אמר אדני אלהים מצרים ירד עמי בראשנה ... ועתה מה לי פה נאם ה'" - קורא אחד אחד.

י. אין משירין בסוף הספר, אלא כדי שיקראו שבֵּעָה, שיר כדי שיקראו ששה - קורא אותן ששה, ועוד שבֵּעָה בחמש אחר. אין משירין בסוף התורה, אלא כדי שיקראו שבֵּעָה. שיר כדי שיקראו ששה וקראו אותן ששה - חוזר הענין הראשון וקורא אותן שבֵּעָה.

יא. מדלגין בנביא ואין מדלגין בתורה. אין מדלגין מנביא לנביא, ובנביא של שנים עשר - מדלג, ובלבד שלא ידלג מסוף הספר לתחלתו.

יב. גוללין ספר תורה במטפחות חמשין, וחמשין במטפחות נביאים וכתובים. אבל לא נביאים וכתובים במטפחות חמשין, ולא חמשין במטפחות ספר תורה. מניחין תורה על גבי תורה, ותורה על גבי חמשין. תורה וחמשין על גבי נביאים וכתובים אבל לא נביאים וכתובים על גבי חמשין, ולא חמשין על גבי תורה.

יג. אחד קורא בתורה ואחד מתרגם, לא יהא אחד קורא ושנים מתרגמין, ולא שנים קורין ואחד מתרגם, ולא שנים קורין ושנים מתרגמין. אחד קורא ונביא ואחד מתרגם. אחד קורא ושנים מתרגמין, אבל לא שנים קורין ואחד מתרגם, ולא שנים קורין ושנים מתרגמין. אחד קורא מגלה ואחד מתרגם. אחד קורא ושנים מתרגמין. שנים קורין

¹ עשה שיגעשו לך, לזה שילוו אותך, ספדו שייספדו אותך.

טז. הפּוֹרֵס עַל שְׁמַע, וְהַמְבָרֵךְ עַל הַמְצוֹת, וְעַל הַפְּרוֹת - הֵרִי זֶה לֹא יַעֲנֶה אַחַר עֲצוּמוֹ 'אָמֵן'. אִם עֲנָה - הֵרִי זֶה דְרָךְ בּוֹרוֹת, אֵין עוֹנֵין אָמֵן, לֹא יתוּמָה וְלֹא קִטּוּפָה. בֵּן עוֹזֵי אוֹמֵר: הַעוֹנָה אָמֵן יתוּמָה - יִהְיֶה בְּנֵיו יתוּמִים. קִטּוּפָה - יתְקַטְּפוּ יְמֵיו. אֲרַפָּה - יֵאָרִיךְ יָמִים וְשָׁנִים.

יז. פּוֹחַח, פּוֹרֵס עַל שְׁמַע וּמִתְרַגֵּם. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: יֵהָא זֶהִיר בְּעֲצוּמוֹ שְׁלֵא יתְגַלֶּה. סוּמָא, פּוֹרֵס עַל שְׁמַע וּמִתְרַגֵּם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כָּל שְׁלֵא רָאָה מֵאוֹרוֹת מֵימֵיו - לֹא יִפְרֹס עַל שְׁמַע. אָמְרוּ לוֹ: הֲרַבְּהָ דְרָשׁוּ בְּמִרְכָּבָה וְלֹא רָאוּ אוֹתָהּ מַעוֹלָם. כַּהֵן שֵׁישׁ בּוֹ מוּם בְּפָנָיו בִּידָיו וּבְרַגְלָיו - הֵרִי זֶה לֹא יִשָּׂא אֶת כַּפָּיו, מִפְּנֵי שְׁהָעָם מְסַתְּפְלִין בּוֹ. וְאִם הִיָּה חֶבֶר עִיר - הֵרִי זֶה מִתֵּר. הֵרִי שְׁהִיָּה מַעֲטָף בְּמַעֲפֶרֶת וּבְכַלְפִּידִים, אֵין כְּבוֹד שִׁיקְרָא וִיתְרַגֵּם וַיַּעֲבֹר לִפְנֵי הַתְּבָה וַיִּשָּׂא אֶת כַּפָּיו.

יח. הַתּוֹלָה מְזוֹנָתוֹ בְּתוֹךְ פֶּתַחוֹ - סַכְנָה וְאֵין בָּהּ מְצוּהָ, נִתְנָה בְּמַקַּל וְתִלְאָה אַחַר הַדְּלֶת - סַכְנָה וְאֵין בָּהּ מְצוּהָ. שֶׁל בֵּית מוֹנֵבֵז הַמְּלֻךְ הֵיךְ עוֹשִׁין כֵּן בְּפוֹנְדְקָאוֹת.

יט. יֵשׁ נִקְרָאִין וּמִתְרַגְּמִין, נִקְרָאִין וְלֹא מִתְרַגְּמִין, לֹא נִקְרָאִין וְלֹא מִתְרַגְּמִין. מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית - נִקְרָא וּמִתְרַגֵּם, מַעֲשֵׂה לוֹט וּשְׂתֵי בְּנוֹתָיו - נִקְרָא וּמִתְרַגֵּם. מַעֲשֵׂה יְהוּדָה וְתָמָר - נִקְרָא וּמִתְרַגֵּם, מַעֲשֵׂה עֶגְלָא רֵאשׁוֹן - נִקְרָא וּמִתְרַגֵּם. הַקְּלָלוֹת שֶׁבַתּוֹרָה - נִקְרָאִין וּמִתְרַגְּמִין, לֹא יֵהָא אַחַד מִתַּחִיל וְאַחַד גּוֹמֵר, אֲלֵא הַמִּתַּחִּיל - הוּא גּוֹמֵר אֶת כָּלָן. אֲזֵהָרוֹת וְעוֹנֵשִׁין שֶׁבַתּוֹרָה - נִקְרָאִין וּמִתְרַגְּמִין. מַעֲשֵׂה אֲמָנוֹן וְתָמָר - נִקְרָא וּמִתְרַגֵּם. מַעֲשֵׂה אֲבִשָׁלוֹם בְּפִלְגֵשִׁי אֲבִיו - נִקְרָא וּמִתְרַגֵּם. מַעֲשֵׂה פִלְגֵשׁ בַּגְּבַעַה, נִקְרָא וּמִתְרַגֵּם (יְחִזְקֵאל טו, ב): "הוֹדַע אֶת יְרוּשָׁלַיִם" - נִקְרָא וּמִתְרַגֵּם. וּמַעֲשֵׂה בְּאֶחָד שְׁהִיָּה קוֹרָא לִפְנֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר "הוֹדַע אֶת יְרוּשָׁלַיִם", וּמִתְרַגֵּם. אָמַר לוֹ: 'צֵא וְהוֹדִיעַ תּוֹעֲבוֹתֶיהָ שֶׁל אֲמָךְ! וְהִמְרַכְּבָהּ - קוֹרֵין

וְאַחַד מִתְרַגֵּם. שָׁנִים קוֹרֵין וּשְׁנַיִם מִתְרַגְּמִין. קִטְּן מִתְרַגֵּם עַל יְדֵי גְדוּל, אֲבָל אֵין כְּבוֹד שִׁיתְרַגֵּם גְּדוּל עַל יְדֵי קִטְּן, שְׁנַאָמֵר (שְׁמוֹת ו, א): "וְאֵהָרֵן אַחִיד יִהְיֶה נְבִיאָךְ", חִזֵּן הַכְּנֶסֶת לֹא יִקְרָא עַד שִׁיאֲמָרוּ לוֹ אַחֲרִים. וְכֵן רֵאשׁ בֵּית הַכְּנֶסֶת - לֹא יִקְרָא עַד שִׁיאֲמָרוּ לוֹ אַחֲרִים, שְׂאֵין אָדָם מְבַזֵּב לַעֲצוּמוֹ, חִזֵּן הַכְּנֶסֶת הַעוֹמֵד לְקֵרוֹת - אַחַד עוֹמֵד וּמְחַזֵּן לוֹ עַד שְׁעָה שִׁיקְרָא.

יד. כִּיצַד הֵיךְ זְקֵנִים יוֹשְׁבֵין? פְּנִיָהם כְּלָפֵי הָעַם וְאַחֲוֵרִיהֶן כְּלָפֵי קִדְשׁ, כְּשִׁמְנִיחִין אֶת הַתְּבָה - פְּנִיָהם כְּלָפֵי הָעַם, וְאַחֲוֵרִיהֶם כְּלָפֵי קִדְשׁ, כְּשִׁהֲכֹהֲנִים נוֹשָׂאִים כַּפֵּיהֶם - פְּנִיָהם כְּלָפֵי הָעַם וְאַחֲוֵרִיהֶן כְּלָפֵי קִדְשׁ, חִזֵּן הַכְּנֶסֶת פְּנִיָהוּ כְּלָפֵי קִדְשׁ, וְכָל הָעַם פְּנִיָהם כְּלָפֵי קִדְשׁ, שְׁנַאָמֵר (וִיקְרָא ח, ד): "וּתְתַקְּהֵל הָעֵדָה אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד". אֵין פּוֹתַחִין פֶּתַחִי בְּתֵי כְּנִסְיוֹת אֲלֵא לַמְּזֻרָח, שֶׁכֵּן מְצִינוּ בְּהִיכָל שְׁהִיָּה פֶתוּחַ לַמְּזֻרָח, שְׁנַאָמֵר (בְּמִדְבָר ג, לח): "וְהַחֲנִים לִפְנֵי הַמִּשְׁכָּן קִדְמָה לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד מְזֻרָחָה"; אֵין בּוֹנֵין אוֹתוֹ אֲלֵא בְּגוֹבְהָה שֶׁל עִיר, שְׁנַאָמֵר (מְשִׁלִי א, כא): "בְּרֵאשׁ הַמִּיּוֹת תִּקְרָא".

טו. אֵיזוֹ הִיא קִימָה שְׁאֲמָרָה תּוֹרָה (וִיקְרָא יט, לב): "מִפְּנֵי שִׁיבָה תְּקוּם?" עוֹמֵד מִפְּנֵיו בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת שְׁלוֹ. אֵיזָה הוּא הַדּוֹר שְׁאֲמָרָה תּוֹרָה (שׁ): "וְהִדְרֹת פְּנֵי זֶקֶן?" לֹא עוֹמֵד בְּמַקוּמוֹ, וְלֹא מְדַבֵּר בְּמַקוּמוֹ, וְלֹא סוֹתֵר אֶת דְּבָרָיו, נוֹהֵג בּוֹ מוֹרָא וִירָאָה בְּמִשָּׂא וּמַחֵן, וּבְכַנִּיסָה וּבִיצִיאָה, וְהֵן קוֹדְמִין לְכָל אָדָם, שְׁנַאָמֵר (דְּבָרִים א, טו): "וְאֵתָן אֹתָם רֵאשִׁים עֲלֵיכֶם". הַיּוֹצֵא לְמַלְחַמַת הָרָשׁוֹת - חוֹפֵר וְיוֹשֵׁב חוֹפֵר וּמְכַסֶּה, שְׁנַאָמֵר (דְּבָרִים כג, יד): "וּחִפְרָתָהּ בָּהּ וּשְׁבַתָּ" וְגו'. הַמְּסִיף אֶת רַגְלָיו - פְּנֵיו כְּלָפֵי הָעַם. הַמְּטִיל אֶת הַמַּיִם - אַחֲוֵרָיו כְּלָפֵי קִדְשׁ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: כִּמְהָ דְבָרִים אֲמוּרִים? מִן הַצּוֹפֵין וְלִפְנֵים, אֲבָל מִן הַצּוֹפֵין וְלַחוּץ אֵין צָרִיךְ.

מִסְכַּת מוֹעֵד קָטָן פֶּרֶק רֵאשׁוֹן

א. מַעֲיֵן הַיּוֹצֵא בַתְּחִלָּה, מִשְׁקִין מִמֶּנּוּ אֶפְלוּ שָׂדֶה בֵּית הַבַּעַל; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: אֵין מִשְׁקִין מִמֶּנּוּ אֶלָּא שָׂדֶה בֵּית הַשְּׁלַחִין שְׁחֻרְבָה. רַבִּי אֲלֶעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אָמַר: לֹא כֶּף וְלֹא כֶּף, יִתֵּר עַל כֶּן אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: לֹא יִפְנֶה אָדָם אֶמֶת הַמַּיִם, וַיִּשְׁקֶה לְגִנְתּוֹ וּלְחֻרְבָתוֹ בְּחֹלוֹ שֶׁל מוֹעֵד. אֵין מִמְלָאֵין וּמִשְׁקִין בְּקִילוֹן, וְאֶפְלוּ מִן הַבְּרָכָה שְׁנֵתְמִלְאֵת בְּקִילוֹן, אֲבָל בְּרָכָה שְׁנוּטֶפֶת מִשְׂדֵּה בֵּית הַשְּׁלַחִין זֶה - מִתֵּר לְהַשְׁקוֹת מִמֶּנּוּ שָׂדֶה בֵּית הַשְּׁלַחִין אַחֲרָת. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן מִנְסִיא אָמַר: שְׁתֵּי עֲרוּגוֹת זֶה לְמַעְלָה מִזֶּה - לֹא יִדְלֶה מִן הַתְּחַתּוּנָה וַיִּשְׁקֶה לְעֲלִיוּנָה, אֲבָל מִשְׁקָה הוּא מִן הָעֲלִיוּנָה לְתַחַתּוּנָה, יִתֵּר עַל כֶּן אָמַר רַבִּי אֲלֶעָזָר בֶּן רַבִּי שְׁמַעוֹן: אֶפְלוּ עֲרוּגָה אַחַת, חֲצִיָּה נְמוּדָה וְחֲצִיָּה גְבוּהָ - לֹא יִדְלֶה מִמְּקוֹם נְמוּדָה שְׁבָה וּמִשְׁקָה, לְמְקוֹם גְבוּהָ שְׁבָה. אֲבָל מִזֶּלֶף הוּא מִן הַגְּבוּהָ שְׁבָה עַל הַנְּמוּדָה שְׁבָה וּמִשְׁקָה, מִרְבִּיצִין שָׂדֶה בֵּית הַשְּׁלַחִין בְּמוֹעֵד.

ב. אֵלוֹ הֵן עֲגִיּוֹת: בְּדִידִין² שְׁבַעֲקָרֵי הַיְזִיתִים, וְשְׁבַעֲקָרֵי אֵילָנוֹת - מִתְרִין. וּמִמְשֻׁמְשִׁין בְּקָנִים. דְּבַר הָאֵבֶד עוֹשִׂין אוֹתוֹ בְּמוֹעֵד, דְּבַר שְׂאִינוֹ אֵבֶד - אֵין עוֹשִׂין אוֹתוֹ בְּמוֹעֵד, מוֹכֵר אָדָם עֲגָתוֹ שֶׁל מַיִם לְנֹכְרִי, וּמַחְלִיף עִמּוֹ מִשְׁבֶּת לְמוֹצָאֵי שְׁבֶת וְאִינוֹ חוֹשֵׁשׁ.

ג. אֵין חוֹפְרִין בּוֹרוֹת שִׁיחִין וּמַעְרוֹת בְּמוֹעֵד, אֲבָל מַחְנִכִין וּמַתְקַנִּין אוֹתָן. אָמַר רַבִּי: נִרְאִין דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה בְּמוֹעֵד, וְדְבָרֵי חֲכָמִים בְּשַׁבְעִיעִית. פִּיצַד כְּדָרְפוֹ? חוֹפֵר בְּגוּמָא וְתוֹלָה בָּהּ מְצוּדָה. פִּיצַד שְׁלֹא כְּדָרְכוֹ? תוֹחֵב בְּשִׁפּוּד וּמְכָה בְּקָרְדִים וּמְרַדֵּד אֲדָמָה תַּחְתּוּיָו. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֲלֶעָזָר אָמַר: כְּשֶׁאֲמָרוּ מִשְׁדָּה לְבָן שְׁלֹא כְּדָרְכוֹ, לֹא אָמְרוּ אֶלָּא בְּשָׂדֶה לְבָן הַסְּמוּכָה לְעִיר, אֲבָל

אוֹתָהּ לְרַבִּים. מַעֲשֶׂה רְאוּבֵן נִקְרָא וְלֹא מִתְרַגֵּם, וּמַעֲשֶׂה בְּרַבִּי חֲנִינָא בֶּן גַּמְלִיאֵל שְׁהִיָּה בְּכַבּוּל, וְהִיָּה קוֹרָא הַחֲזָן (בְּרֵאשִׁית לָהּ, כב): "וַיִּלְךְ רְאוּבֵן וַיִּשְׁכַּב אֶת בִּלְהָה" וְגוֹ' וַיְהִי בְּנֵי יַעֲקֹב שְׁנַיִם עָשָׂר" וְאָמַר לְמִתְרַגֵּם: 'אֵל תִּתְרַגֵּם אֶלָּא אַחֲרוֹן! וַיִּשְׁבַּחוּהוּ חֲכָמִים. מַעֲשֶׂה עֲגֵל הַשְּׁנִי נִקְרָא וְלֹא מִתְרַגֵּם, אֵלוֹ הֵן מַעֲשֶׂה עֲגֵל הַשְּׁנִי: מִן "וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֶהֱרֹן מַה עָשִׂה לָךְ הָעָם הַזֶּה" (שְׁמוֹת לב, כא) עַד "וַיִּרְא מֹשֶׁה אֶת הָעָם כִּי פְרוּעַ הוּא" וְגוֹ' (שִׁם שֵׁם, כה). וְעוֹד כְּתוּב אַחַר (שִׁם שֵׁם, לה): "וַיִּגַּף ה' אֶת הָעָם" וְגוֹ'; מִכָּאֵן אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֲלֶעָזָר: אֵין אָדָם רִשְׁאֵי לְהַשִּׁיב עַל הַקְּלָקְלָה, שְׁמַתְשׁוּבָה שְׁהַשִּׁיב אֶהֱרֹן לְמֹשֶׁה פָּקְרוּ הָאֶפִיקוֹרְסִים. בְּרַכַּת כְּהֵנִים - נִקְרָאִין וְלֹא מִתְרַגְמִין. מַעֲשֶׂה דוֹד וְאִמְנוֹן - נִקְרָא וְלֹא מִתְרַגֵּם, וְהַסּוֹפֵר מְלַמֵּד כְּדָרְכוֹ.

כ. כָּל הַמִּקְרָאוֹת הַכְּתוּבוֹת לְגַנְאֵי - קוֹרִין אוֹתָן לְשִׁבַח, כְּגוֹן (דְּבָרִים כח, ל): "אִשָּׁה תִאָּרֶשׁ וְאִישׁ אַחֵר יִשְׁגְּלָנָה"; כָּל מְקוֹם שְׁכָתוֹב 'יִשְׁגְּלָנָה' קוֹרִין אוֹתוֹ 'יִשְׁכַּבְנָה', כְּגוֹן (דְּבָרִים כח, כז): "בְּשַׁחֲזִין מִצְרַיִם וּבַעֲפָלִים" כָּל מְקוֹם שְׁכָתוֹב 'בַּעֲפָלִים' קוֹרִין אוֹתוֹ 'בְּשַׁחֲרִים', וְכְגוֹן (מְלָכִים ב, ו, כה): "וְרַבַּע הִקָּב דְּבִיוֹנִים בַּחֲמֹשֶׁה כֶּסֶף"; (ישעיה לז, יב): "לְאֶכַל אֶת צוֹאֲתָם וּלְשַׁתּוֹת אֶת מִימֵי רִגְלֵיהֶם"; (מְלָכִים ב, י, כז): "וַיִּשְׁמְהוּ לְמַחְרָאוֹת - לְמוֹצָאוֹת". רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קַרְחָה אָמַר: "וַיִּשְׁמְהוּ לְמַחְרָאוֹת" קוֹרִין אוֹתוֹ כְּכַתְבוֹ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא גַנְאֵי.

כא. כְּתָב הַנִּכְתָּב לִיְחִיד - אֵין מְכַנֵּין אוֹתָהּ לְרַבִּים, לְרַבִּים - אֵין מְכַנֵּין אוֹתָהּ לִיְחִיד. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: הַמִּתְרַגֵּם פְּסוּק כְּצוּרְתוֹ - הָרִי זֶה בְּדַאֵי, וְהַמוֹסִיף - הָרִי זֶה מְגַדֵּף. תְּרַגְמֵן הָעוֹמֵד לְפָנֵי חָכָם - אֵינוֹ רִשְׁאֵי לֹא לְפָחוֹת וְלֹא לְהוֹסִיף וְלֹא לְשַׁנוֹת, אֶלָּא אִם כֶּן יְהִיָּה אָבִיו אוֹ רַבּוֹ.

² גִּימוּת עֲגוּלוֹת סְבִיב הָאֵילָן וּמִים בְּתוֹכָן.

אם אין לו מה יאכל - קוצר ומעמר, וזורה ובורר, וטוחן, ובלבד שלא ידוש בפרות.

ח. לוקחים מן העובדי פוכבים שדות בתים וכרמים, בהמה ועבדים ושפחות, מפני שהוא כמציל מידם, וכותב ומעלה בערפאין בשבת, ואם היה כהן - מטמא להם ויוצא לדון עליהם בחוצה לארץ, וכשם שמטמא בחוצה לארץ - כך מטמא בבית הקברות, ומטמא ללמד תורה ולשא אשה. רבי יהודה אומר: אם יש שם ממי ללמד - הרי זה לא יטמא. ואם לאו - הרי זה מטמא. רבי יוסי אומר: אם יש שם ממי ללמד - הרי זה מטמא, שאין מכל אדם זוכה ללמד אלא ממי שזוכה לו.

מסכת מועד קטן פרק שני

א. כל אלו שאמרנו: 'מגלחין במועד' - מתר לספר במועד. בתוך שלשים יום של אבל, אף על פי שהתירו לו לספר - לא התירו לספר ברשות הרבים, אבל מספר הוא בצנעה בתוך ביתו.

ב. כל אלו שאמרנו 'מכבסין במועד' - מתר לכבס. בתוך שלשים יום של אבל, אף על פי שהתירו לו לכבס - לא יוליך כליו לכובס, אבל מכבס הוא בצנעה בתוך ביתו, כשם שאסור לספר ולכבס - כך אסור לטול צפרנים; דברי רבי יהודה. ורבי יוסי מתיר. וכן היה רבי יהודה אומר: הבאין מחוץ הים וממדינת הים - אסורין לספר ולכבס. וחכמים מתירין. אמר רבי: נראין דברי רבי יהודה, בזמן שלא נטל רשות, ודברי חכמים, בזמן שנטל רשות.

ג. אין כותבין שטרי אריסות וקבלנות במועד. רבי יהודה מתיר, שמא יקדמנו אחר. כותב אדם חשבונותיו במועד, ומחשב אדם יציאותיו במועד, ומקבלין קבולת במועד למוצאי מועד, ובלבד שלא ישקל ושלל ימנה, ושלא ימדוד כדרך שעושה בחול.

בשדה לבן הסמוכה לשדה אילן, אפלו כדרכו - שמא יצאו משדה לבן, ויחריבו את האילנות. צדין את האישות, ואת העכברים משדה לבן, ומשדה האילן כדרכו, ומחריבין חורי הנמלים. כיצד מחריבין? רבי שמעון בר יוחאי אומר: מביא עפר מחורו של זה ונותן לחורו של זה, והן חונקין זה את זה. מרביצין מים על גבי פשתן מפני עקרב. ונחיל של דבורים שברח - מחזירין אותן למקומו.

ד. מי שהיה כתלו גוחה לרשות הרבים - סותרו ובונה אותו, מפני סכנת נפשות. חומת העיר שנפרצה - גודרין אותה. גדרונה ונפרצה - אין גודרין אותה. אם היתה סמוכה לספר - סותרה ובונה כדרכו.

ה. רבי מאיר אומר: רואין את הנגעים להקל ולא להחמיר; דברי רבי מאיר. רבי יוסי אומר: לא להקל ולא להחמיר, שאם אתה אומר נזקק לו להקל - נזקק לו אף להחמיר. אמר רבי: נראין דברי רבי מאיר במסגור, ודברי רבי יוסי במחלט. איזה הוא חנוף הקברות? מאריך בה ומרחיב בה. איזו היא נברכת? זו היא בקיע, מודה רבי יהודה: בסיד שכול לגומרה, שמדין אותה במועד.

ו. אין מקדשין נשים במועד. רבי יהודה מתיר, שמא יקדמנו אחר ברחמים. ממאנין, ומגרשין, וחולצין, ומיבמין במועד.

ז. מלקט אדם עצים ועשבים, בין מתוך שלו בין מתוך של חבירו, ובלבד שלא יעשה אומן. וטוחנין במועד לצרף המועד. דבר האבד - עושין אותו במועד. דבר שאין אבד - אין עושין אותה במועד. במה דברים אמורים? בתלוש, אבל במחבר - אף דבר האבד - אין עושין אותו במועד.

³ ברכה גדולה עשויה בחצר שיפנסו הפנים

חמורה שתבצע - מרביעין אותה בשביל שלא תצטנן. ושאר כל הבהמות - מורידין אותן לבקרות. בכור ופסולי המקדשין - אין מרביעין אותן, לא במועד ולא בחול.

ז. דנין דיני ממונות, ודיני נפשות, ודיני קנסות. ושורפין את הפרה, ועורפין את העגלה, ורוצעין עבד עברי, ופודין את הערכין, ואת החרמים, ואת ההקדשות, ואת מעשר שני, ומפרקין מנעל מן האמוס⁵, ובלבד שלא יחזיר. מכבש של כובשים שהתירו קדם למועד - אין מחזירים לו, ואין צריך לומר שאין נוטל הימנו, ושל בעל הבית - נוטל הימנו, ואין צריך לומר שמחזירו. חניות פתוחות לסטיו - פותח ונועל כדרכו. לרשות הרבים - פותח אחת ונועל אחת.

ח. ערב יום-טוב האחרון של חג - יוצא ומעטר את השוק בשביל יום-טוב האחרון של חג. יושבין על ספסל של כותים בשבת, ובעכו. ומעשה ברבן גמליאל, שהיה יושב על ספסל של כותים בשבת בעכו. אמרו לו: מימינו לא היינו נוהגין כך! ולא רצה לומר להם: "מתרין אתם", אלא עמד והלך לו. רוחצין שני אחים כאחד, ואין רוחצין שני אחים בכבול⁶. מעשה ביהודה והלל בנוי של רבן גמליאל, שנכנסו לרחץ בכבול, אמרו להם: לא היינו נוהגין להיות רוחצין שני אחין כאחד בכבול! ולא רצו לומר להם: "מתרין אתם", אלא נכנסו ורחצו זה אחר זה. יוצאין בקורדקיסין⁷ בשבת, ואין יוצאין בקורדקיסין בשבת בבירי⁸. ומעשה

ד. הקובר את מתו שני ימים קדם הרגל - מונה חמשה ימים אחר הרגל. ורבים מתעסקין בו, ומלאכתו נעשית על ידי אחרים. ועבדיו ושפחותיו עושין בצנעה בתוך ביתו, ואין רבים מתעסקין עמו, שכבר נתעסקו בו ברגל. כללו של דבר: כל שהוא משום אבל - רגל מפסיקו, וכל שהוא משום עסקי רבים - אין רגל מפסיקו. קברו שלשה ימים בסוף הרגל - מונה שבעה אחר הרגל. ארבעה ימים הראשונים - רבים מתעסקין בו. שלשה ימים האחרונים - אין רבים מתעסקין בו, שכבר נתעסקו בו ברגל, ורגל עולה לו.

ה. שבעה ימים קדם הרגל מספר בערב הרגל. אם לא ספר בערב הרגל - אסור לספר עד שיעברו עליו שלשים יום, אף על פי שאין הרגל עולה לספירת שבעה - עולה לספירת שלשים יום. סים כפית המטה שלשה ימים קדם הרגל - אין צריך לכפותה אחר הרגל; דברי רבי אליעזר. וחקמים אומרים: אפלו יום אחד, ואפלו שעה אחת. אמר רבי אלעזר בן רבי שמעון: הן הן דברי בית שמאי, הן הן דברי בית הלל, שפית שמאי אומרים שלשה ימים. ובית הלל אומרים: יום אחד בערב שבת זוקף את משתו. ובמוצאי שבת כופה, אפלו לא נשתיר לו אלא יום אחד בלבד. אין אבל רשאי להתאבל בתוך המועד, אבל נוהג בצנעה בתוך ביתו.

ו. שותין מי זבלים, ומי דקלים, וכוס עקרין במועד, שבראשונה היו אומרים: אין שותין מי זבלין, ומי דקלין, וכוס של עקרין במועד, עד שבא רבי עקיבא ולמד, ששותין מי זבלין ומי דקלין וכוס עקרין במועד. מקויון דם לבהמה, לחיה, ולעופות, ואין מונעין רפואה מן הבהמה במועד. בהמה שתבצע זכר - אין מרביעין אותה, אבל מורידין אותה לבקרות⁴.

⁵ עין עשוי במדת המנועל לבית מושבו, ובשעת גמר מלאכה מושיבין אותו עליו.

⁶ שם מקום.

⁷ מיני מנועל רחבים.

⁸ שם מקום.

⁴ מקום שיש בהמה והיא נרבעת מעצמה.

ביהודה והלל, בניו של רבן גמליאל, שהיו יוצאין בקורדקסין בשבת, ולא של זהב בשבת בבירי, אמרו להם: לא היו נוהגין כן להיות יוצאין בקורדקסין של זהב בשבת! לא רצו לומר להם: 'מתרין אתם!' אלא שלחום ביד עבדיהם.

ט. חכם שמת - הכל קרוביו, הכל קורעין, הכל חולצין, והכל סופדין עליו, והכל מברין עליו - אפלו ברחובה של עיר. אין מוליכין חלילין לבית האבל, ולא לבית המשתה, ולבית השמחה, אלא במקום שנהגו. איזהו הספד? זה שעל הלב, שנאמר (ישעיה לב, יב): "על שדים ספדים"; טפוח - בידים. קילוס - זה פשוט זרועות.

מסכת חגיגה פרק ראשון

א. הטמא, פטור מן הראיה שנאמר (דברים יב, ה-ו): "ובאת שמה והבאתם שמה" - בראוי לפנס לעזרה, יצא טמא שאין ראוי לפנס לעזרה.

ב. יוחנן בן דהבאי אומר משום רבי יהודה: אף הסומא אחת מעיניו - פטור בראיה, שנאמר: "יראה". השיב רבי תחת בית הלל, לדברי בית שמאי (שמואל א, כב): "וחנה לא עלתה כי אמרה לאישה עד יגמל הנער" וגו'.

ג. קטן שאין צריך לאמו - חייב בספה. קטן שצריך לאמו - יוצא בערוב אמו, ושאינו צריך לאמו - מערבין עליו מזון שתי סעודות בערובי תחומין. קטן היודע לנענע - חייב בלולב. יודע להתעטף - חייב בציצית. יודע לדבר - אביו מלמדו שמע, ותורה ולשון קדש, ואם לאו - ראוי לו שלא בא לעולם. יודע לשמור תפלו - אביו לוקח לו תפלין. כיצד בודקין אותו? מטבילין אותו ונותנין לו חלין לשם תרומה. יודע לשמר גופו - אוכלין על גופו טהרות. יודע לפרש בפיו - חולקין לו על הגרן. כיצד בודקין אותו? מטבילין אותו ונותנין לו חלין לשם תרומה. יש בו דעת

לשאל, ספקו ברשות היחיד - טמא. ברשות הרבים - טהור. יודע לשחט - שחיטתו כשרה. יכול לאכל כזית דגן - פורשין מצואתו וממימי רגליו ארבע אמות. כזית צלי - שוחטין עליו את הפסח, שנאמר (שמות יב, ד): "איש לפי אכלו". רבי יהודה אומר: לעולם אין שוחטין עליו הפסח, עד שיודע הפרש אכילה. אמר לו: איזו הפרש אכילה? כל שנותנין לו ביצה - ונוטלה, אכן - וזורקה.

ד. תינוקת שהביאה שתי שערות - חייבת בכל מצות האמורות בתורה, או חולצת או מתיבמת. וכן תינוק שהביא שתי שערות - חייב בכל המצות האמורות בתורה, ראוי להיות בן סרור ומורה. נתמלא זקנו - ראוי לעשות שליח צבור לעבר לפני התבה, ולשא את כפיו, אבל אין חולק בקדשי מקדש עד שייבא שתי שערות. רבי אומר: אומר אני, עד שיהא בן עשרים שנה, שנאמר (עזרא ג, ח): "ויצמידו את הלויים מבן עשרים שנה ומעלה לנצח על מלאכת בית ה'".

ה. בית שמאי אומרים: מרבה מדת ראיה ממדת חגיגה, ראיה - כלה לגבוה, מה שאין כן בחגיגה. ובית הלל אומרים: מרבה מדת חגיגה ממדת ראיה, חגיגה נוהגת לפני הדבור ולאחר הדבור, מה שאין כן בראיה. שלש מצות נוהגות ברגל, אלו הן: ראיה, חגיגה ושמחה, יש בראיה מה שאין בשתייהן, יש בחגיגה מה שאין בשתייהן, ובשמחה מה שאין בשתייהן. ראיה - כלה לגבוה, מה שאין כן בשתייהן. חגיגה - נוהגת לפני הדבור ולאחר הדבור, מה שאין כן בשתייהן. שמחה נוהגת באנשים ונשים, ונוהגת כל שבועה, מה שאין כן בשתייהן.

ו. איזו היא ראיה? אלו עולות הבאות לראיה. איזו היא חגיגה? אלו שלמים הבאין לחגיגה. אם יש לו להביא מתוך ביתו - יביא. ואם לאו - משתתף הוא עם

אחרים, ובלבד שלא יפחות מכשעור, זה וזה קרויין חגיגה.

ז. אמר רבי שמעון בן אלעזר: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על עולה ושלמים של יום-טוב, שלא יביא אלא מן החלין, ועל שלמים הבאין בשאר ימות השנה, שאם רוצה לסמך מן המעשר - סומך, על מה נחלקו? על עולת של יום-טוב עצמו, שבית שמאי אומרים: יביא הכל מן החלין, ובית הלל אומרים: יביא חובתו מן החלין, ואם רצה לסמך מן המעשר - סומך, ושאר כל ימות השנה יביא חובתו מן החלין.

ח. ישאל יוצאין ידי חובתן בנדריים ונדבות, ובמעשר בהמה. כהנים בחטאת, ואשם בבכור בחזה ובשוק. אבל לא בעופות ולא במנחות. נזיר יוצא באלו, בין בשלו בין בשל אחרים, ובלבד שיאכל מן הזבח. כל שבעה נזיר יוצא באלו, בין בשלו בין בשל אחרים.

ט. אין מביאים תודה בחג המצות מפני החמץ שבה, ולא בעצרת מפני שהוא יום-טוב, אבל מביא תודתו בחג הסכות, ויוצא בה ידי חובתו. רבי שמעון אומר: אין מביאין תודה בחג הסכות, שנאמר (דברים טז, טז): "בחג המצות ובחג השבועות ובחג הסכות", כל שבא בחג המצות - בא בחג השבועות, ובחג הסכות, תודה שאינה באה בחג המצות - אינה באה, לא בחג השבועות ולא בחג הסכות. רבי אלעזר בן רבי שמעון אומר: מביא אדם תודתו בחג הסכות ויוצא בה ידי חובתו משום שמחה, ואין יוצא בה ידי חובה משום חגיגה.

י. עבר הרגל ולא חג - אינו חייב באחריותו, על זה נאמר (קהלת א, טו): "מענות לא יוכל לתקן וחסרון לא יוכל להמנות". רבי שמעון בן מנסיא אומר: איזו היא "מענות לא יוכל לתקן"? זה הבא על הערוה והוליד ממנה ממזר. גנב אדם - יכול שיחזיר גנבו. גזל - יכול שיחזיר גזלו. בא על אשת איש - פסלה מידי בעלה, נטרד מן

העולם והולך, ועל זה נאמר: "מענות לא יוכל לתקן". רבי שמעון בן יוחאי אומר: אין אומרים - 'בקרו גמל זה, שמא יש בו מום, בקרו חזיר זה שמא יש בו מום', אין מבקרין אלא טלה! ואיזה? זה תלמיד חכם הפורש מן התורה, ועל זה נאמר: "מענות לא יוכל לתקן". רבי שמעון בן אלעזר אומר: עליו הוא אומר (משלי כז, ח): "כצפור נודדת מן קנה וגו', ואומר (ירמיה ב, ח): "מה מציאו אבותיכם בי עול כי רחקו מעלי" וגו'.

יא. התר נדרים פורחין באויר, ואין להם על מה שייסמכו, אבל חכם מתיר לפי חכמתו, הלכות שבת חגיגות ומעילות כהררין התלוין בשערה, מקרא מועט והלכות מרבות, אין להם על מה שייסמכו, מפאן היה רבי יהושע אומר: צבתא בצבתא מתעבדא, צבתא קדמיתא במאי אתעבדת, הא לאו בריה הות. הדינין העבודות, הטהרות והטמאות והערייות, מוסף עליהן הערכין והחרמים וההקדשות, מקרא מרבה, מדרש והלכות מרבות - יש להן על מה שייסמכו, אבא יוסי בן חנן אומר: אלו שמונה מקצעי תורה, גופי הלכות הן.

מסכת חגיגה פרק שני

ב. אין דורשין בעריות בשלשה, אבל דורשין בשנים, אבל לא במעשה בראשית בשנים. אבל דורשין ביחיד ולא במרובה ביחיד, אלא אם פן היה חכם מבין מדעתו. מעשה ברבן יוחנן בן זכאי שהיה רוכב על החמור, והיה רבי אלעזר בן ערך מחמר אחריו, אמר לו: רבי שנה לי פרק אחד במעשה מרובה, אמר לו: לא כך שניתי לכם ולא במרובה ביחיד, אלא אם פן היה חכם מבין מדעתו? אמר לו: מעתה ארצה לפניך? אמר לו: אמור! פתח רבי אלעזר בן ערך, ודרש במעשה מרובה, ירד רבי יוחנן בן זכאי מן החמור, ונתעטף בטליתו, וישבו שניהם על גבי אבן אחת, תחת

הזית, והרצה לפניו, עמד ונשקו, ואמר: ברוך ה' אלהי ישראל אשר נתן בן לאברהם אבינו שידוע להבין ולדרש בכבוד אביו שבשמים. יש נאה דורש ואין נאה מקים, נאה מקים ואין נאה דורש, אתה נאה דורש ונאה מקים, אשריך אבינו אברהם! שאלעזר בן ערף יצא מחלצריך, שידוע להבין ולדרש בכבוד אביו שבשמים. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: שלשה הרצאות הן - רבי יהושע הרצה לפני רבן יוחנן בן זכאי. רבן יוחנן בן זכאי הרצה לפני רבי יהושע. חנניא בן חכניאי הרצה לפני רבי עקיבה.

ב. ארבעה נכנסו לפרדס, בן עזאי וכן זומא, אחר ורבי עקיבה. אחד הציץ ומת, אחד הציץ ונפגע, אחד הציץ וקצץ בנטיעות, ואחד עלה בשלום וירד בשלום. בן עזאי הציץ ומת, עליו הכתוב אומר (תהלים קטז, טו): "יקר בעיני ה' המותה לחסידיו". בן זומא הציץ ונפגע, עליו הכתוב אומר (משלי כה, טו): "דבש מצאת אכול דיך" וגו', אלישע הציץ וקצץ בנטיעות, עליו הכתוב אומר (קהלת ה, ה): "אל תתן את פיך לחטיא את בשרך" וגו'. רבי עקיבה עלה בשלום וירד בשלום, עליו הכתוב אומר (שיר השירים א, ד): "משכני אחריך נרוצה" וגו'. משלו משל, למה הדבר דומה? לפרדס של מלך ועליה בנויה על גביו, מה עליו להאדם להציץ, ובלבד שלא יזוז את עיניו ממנו. ועוד משלו משל, למה הדבר דומה? לאסטרוטיא העוברת בין שני דרכים, אחד של אור ואחד של שלג, הטה לכאן - נכוה באש, הטה לכאן - נכוה משלג, מה עליו על אדם? להלך באמצע, ובלבד שלא יהא נוטה לא לכאן ולא לכאן. מעשה ברבי יהושע בן חנניא, שהיה עומד על גבי מעלה בהר הבית, וראוהו בן זומא ולא עמד מפניו, הגיע אצלו ולא נתן לו שלום, אמר לו: מאן ולאין בן זומא? אמר לו: צופה הייתי במעשה בראשית, ואין בין מים העליונים למים התחתונים אפלו

טפח, שנאמר (בראשית א, ב): "ורוח אלהים מרחפת על פני המים", ואומר (דברים לב, יא): "כנשר יעיר קנו" וגו', מה נשר זה טס על גבי קנו, נוגע ואינו נוגע, כך אין בין מים העליונים למים התחתונים, אפלו טפח. אמר להם רבי יהושע לתלמידיו: כבר בן זומא מבחין! לא היו ימים מועטים עד שנסתלק בן זומא.

ג. כל המסתכל בארבעה דברים - ראוי לו שלא בא לעולם, מה למעלה מה למטה, מה לפניו ומה לאחור. "כי שאל נא לימים ראשנים" (דברים ד, לב) - יחיד, ואין שנים שואלין. יכול ישאל אדם על קדם למעשה בראשית? תלמוד לומר (שם): "למן היום אשר ברא אלהים אדם על הארץ", יכול לא ישאל אדם מששת ימי בראשית? תלמוד לומר: - "לימים ראשנים אשר היו לפניך", יכול ישאל אדם מה למעלה, מה למטה, מה לפניו ומה לאחור? תלמוד לומר: "ולמקצה השמים עד קצה השמים", מקצה השמים ועד קצה אתה שואל, ואי אתה שואל מה למעלה מה למטה, מה היה ומה עתיד להיות.

ד. מימיהן לא נחלקו אלא על הסמיכה, חמשה זוגות הן: שלשה מזוגות הראשונים שאמרו שלא לסמך, ושנים מזוגות האחרונים שאמרו שלא לסמך, שלשה היו נשיאים, ושנים להן אבות בית דין; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: יהודה בן טבאי - אב בית דין, שמעון בן שטח - נשיא. אמר רבי יוסי: פתחלה לא הייתה מחלקת בישראל, אלא בית דין של שבעים ואחד יושבין בלשפת הגזית, ושני בתי דינים של עשרים ושלושה. עשרין ושלושה יושבין על פתח הר הבית, ואחד בחיל, ושאר בית דין של עשרים ושלושה - יושבין בשאר עירות ישראל, נצרך אחד מהם - הולך אצל בית דין שבעירו. אין בית דין הולך אצל בית דין הסמוך לעירו, אם שמעו - אמרו להם. אם לאו, הוא ומפלא שבהן באין לבית דין שבהר הבית, אם

שָׁמְעוּ - אָמְרוּ לָהֶם, וְאִם לֹא - הוּא וּמִפְּלֵא שְׂבָהֶם בְּאֵין לְבִית דִּין שְׂבַחִיל. אִם שָׁמְעוּ - אָמְרוּ לָהֶם. אִם לֹא - אֵלּוּ וְאֵלּוּ בְּאֵין לְבִית דִּין שְׂבַלְשַׁכַּת הַגְּזִית, וּבִית דִּין שְׂבַלְשַׁכַּת הַגְּזִית, אָף עַל פִּי שֶׁהוּא שֶׁל שְׂבָעִים וְאַחַד - אֵין פְּחוּת מֵעֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה, נֶצְרַף אַחַד מֵהֶם לְצֵאת, רוּאָה, אִם יֵשׁ שָׁם עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה - יוּצֵא, וְאִם לֹא - אֵין יוּצֵא, עַד שֶׁיְהוּ שָׁם עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה. הֵיוּ יוֹשְׁבֵין מִתְמִיד שֶׁל שַׁחַר עַד תְּמִיד שֶׁל בֵּין הָעֶרְבִים, וּבְשַׁבְּתוֹת וּבְיָמִים טוֹבִים - נִכְנָסִין לְבֵית הַמְדֻרָשׁ שְׂבָהֶר הַבֵּית⁹. נִשְׁאַלָה הַשְּׂאֵלָה בְּפִנְיֵהֶם, אִם שָׁמְעוּ - אָמְרוּ לָהֶם, וְאִם לֹא - עוֹמְדִין בְּמַנְיָן. אִם רַבּוּ הַמְטַמְאִין - טַמְאוּ. אִם רַבּוּ הַמְטַהֲרִין - טַהְרוּ. מִשֶּׁם הִלְכָה יוּצֵא רוּוחַת בִּישְׂרָאֵל. מִשְׂרַבּוּ תַלְמִידֵי שְׂמַאי וְהֵלַל שֶׁלֹא שָׁמְשׁוּ כָּל צָרְפָן - רַבּוּ מַחְלֶקֶת בִּישְׂרָאֵל, וְנַעֲשֶׂה הַתּוֹרָה כְּשֵׁתֵי תּוֹרוֹת, מִשֶּׁם כּוֹתֵבִין וְשׁוֹלְחִין בְּכָל מְקוֹמוֹת, כָּל מִי שֶׁהוּא חָכֵם, וְעִנּוּי, וְשְׁפוּי, וִירָא חֲטָא, וּפְרָקוּ טוֹב, וְדַעַת הַבְּרִיּוֹת נוֹחָה הֵימָנוּ - יֵהָא דִּין בְּעִירוֹ, מִשְׁנַעֲשֶׂה דִּין בְּעִירוֹ - מַעְלִין וּמוֹשִׁיבִין אוֹתוֹ בְּהַר הַבֵּית. וּמִשֶּׁם מַעְלִין וּמוֹשִׁיבִין אוֹתוֹ בַּחִיל, וּמִשֶּׁם מַעְלִין וּמוֹשִׁיבִין אוֹתוֹ בְּלִשְׁכַּת הַגְּזִית, וְשָׁם יוֹשְׁבִין וּבוֹדְקִין יַחְסִי כְּהוֹנָה וַיַּחְסִי לוֹיָהּ. כִּהֵן שְׁנַמְצָא בּוּ פְּסוּל - לוֹבֵשׁ שְׁחֹרִין וּמִתְעַטֵּף שְׁחֹרִין, יוּצֵא וְהוֹלֵךְ לוֹ, וְשֶׁלֹא נִמְצָא בּוּ פְּסוּל - לוֹבֵשׁ לְבָנִים וּמִתְעַטֵּף לְבָנִים, נִכְנָס וּמִשְׁמֵשׁ עִם אַחֵיו הַכֹּהֲנִים. וְיוֹם-טוֹב הֵיוּ עוֹשִׂין שֶׁלֹא נִמְצָא פְּסוּל בְּזָרְעוֹ שֶׁל אֶהָרָן. וּמִבֵּיא עֲשִׂירֵית הָאִיפָה מִשְׁלוֹ, וְעוֹבְדָה בִּידוֹ, אָף עַל פִּי שְׂאִין הַמְשָׁמֵר שְׁלוֹ. אַחַד כִּהֵן גְּדוֹל וְאַחַד כִּהֵן הִדְיוּט שֶׁעָבְדוּ עַד שֶׁלֹא הִבִּיאוּ עֲשִׂירֵית הָאִיפָה שְׁלֵהָן - עֲבוּדְתָן כְּשֶׁרָה.

ה. אֵיזוֹ הִיא סְמִיכָה שְׁנַחֲלָקוּ עֲלֶיהָ בֵית שְׂמַאי וּבֵית הֵלֵל? בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים: אֵין סוֹמְכִין בְּיוֹם-טוֹב. וְשְׁלָמִים, הַחּוֹגֵג בְּהֵן -

סוֹמֵךְ עֲלֵיהֶן מֵעֶרֶב יוֹם-טוֹב, וְשׁוֹחֲטִין בְּיוֹם-טוֹב. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים: סוֹמְכִין בְּיוֹם-טוֹב, וְשׁוֹחֲטִין בְּיוֹם-טוֹב. אָמְרוּ בֵית הֵלֵל לְבֵית שְׂמַאי: וּמָה אִם בְּשַׁעָה שְׂאֵי אֶתָּה מִתָּר לַעֲשׂוֹת לְהִדְיוּט - אֶתָּה מִתָּר לַעֲשׂוֹת לְגִבּוּהַ, שַׁעָה שְׂאֶתָּה מִתָּר לַעֲשׂוֹת לְהִדְיוּט, אֵין דִּין שֶׁיְהִיָּא מִתָּר לַעֲשׂוֹת לְגִבּוּהַ? אָמְרוּ לָהֶם בֵּית שְׂמַאי: נְדָרִים וּנְדָבוֹת יוֹכִיחוּ, שְׂמִתָּר לְהִדְיוּט וְאִסוּר לְגִבּוּהַ, אָמְרוּ לָהֶם בֵּית הֵלֵל: לֹא! אִם אִמְרַתֶּם בְּנְדָרִים וּנְדָבוֹת שְׂאֵין זְמַנָּן קְבוּעַ, תֵּאמְרוּ בַּחֲגִיגָה שְׁזַמְנָה קְבוּעַ? ! אָמְרוּ לָהֶם בֵּית שְׂמַאי: אָף חֲגִיגָה, פְּעָמִים שְׁזַמְנָה אֵינָה קְבוּעַ, שְׂמִי שֶׁלֹא חָג בְּיוֹם-טוֹב הִרְאִשׁוֹן שֶׁל חָג - חוֹגֵג אֶת כָּל הָרְגֵל כְּלוּ, וְיוֹם-טוֹב הָאֶחָרוֹן שֶׁל חָג. אֲבָא שְׂאוּל הִיָּה אוֹמֵר: בְּלִשׁוֹן אַחֲרָת, מִשׁוּם בֵּית הֵלֵל, וּמָה אִם בְּשַׁעָה¹⁰ שְׂפִירְתָּךְ סְתוּמָה - כִּירַת רַבָּךְ פְּתוּחָה, בְּשַׁעָה שְׂכִירְתָּךְ פְּתוּחָה, אֵינּוּ דִין שְׂפִירַת רַבָּךְ פְּתוּחָה? דְּבַר אַחֵר: שֶׁלֹא יֵהָא שְׁלַחְנָךְ מְלֵא וְשְׁלַחְן רַבָּךְ רֵיקָן.

ו. מַעֲשֶׂה בַּהֵלֵל הַזֶּקֶן שֶׁסָּמַךְ עַל הָעוֹלָה בְּעֶזְרָה, וְחָבְרוּ עָלָיו תַלְמִידֵי בֵית שְׂמַאי. אָמַר לָהֶם בֵּית הֵלֵל: בּוֹאוּ וְרֵאוּ שֶׁיְהִי נִקְבָה, וְצָרִיכִין אָנוּ לַעֲשׂוֹתָהּ זְבַחֵי שְׁלָמִים. הַפְּלִיגָן בְּדָבָרִים, וְהֵלְכוּ לָהֶם, מִיד גְּבָרָה יָדוּן שֶׁל בֵּית שְׂמַאי, וּבִקְשׁוּ לְקַבֵּעַ הִלְכָה כְּמוֹתָן, וְהִיָּה שָׁם בְּבֵא בֶן בּוּטָא, שֶׁהוּא מִתְּלַמִּידֵי בֵית שְׂמַאי. וְיָדַע שֶׁהִלְכָה כְּבֵית הֵלֵל בְּכָל מְקוֹם. וְשֶׁלַח וְהִבִּיא אֶת כָּל צֵאן קֶדֶר שְׂבִירוֹשְׁלָיִם, וְהֵעֱמִידָן בְּעֶזְרָה. וְאָמַר: 'כָּל מִי שְׂצָרִיף לְהִבִּיא עוֹלוֹת וְשְׁלָמִים - יְבוֹא וַיִּטֵּל, וַיִּסְמָךְ'. בָּאוּ וְנִטְלוּ וְהֵעִלוּ עוֹלוֹת וְשְׁלָמִים, וְסָמְכוּ עֲלֵיהֶן. בּוּ בְיוֹם נִקְבְּעָה הִלְכָה כְּדָבָרֵי בֵית הֵלֵל, וְלֹא הִיָּה שָׁם אָדָם שֶׁעָרַעַר בְּזָה. וְשׁוֹב מַעֲשֶׂה בְּאַחַד מִתְּלַמִּידֵי בֵית הֵלֵל, שֶׁסָּמַךְ עַל הָעוֹלָה בְּעֶזְרָה, מְצָאוּ תַלְמִיד אַחַד מִתְּלַמִּידֵי בֵית

¹⁰ גִּרְסַת הַגְּמָרָא - בְּמָקוֹם.

⁹ בְּגְמָרָא הַגִּירְסָא: יוֹשְׁבֵין בַּחִיל.

שמאי. אָמַר לוֹ: מַה זֶה סְמִיכָה? אָמַר לוֹ:
מַה זֶה שְׁתִּיקָה? ! שְׁתַּקּוּ בְּנִזְיָפָה.

ז. עֲצַרְתָּ שָׁחַל לְהִיּוֹת בְּשָׁנִי, אוֹ בְּחֻמִּישִׁי, אוֹ
בְּשָׁשִׁי, אוֹ בְּאַחַד מִכָּל יָמֹת הַשָּׁבֶת. בֵּית
שְׁמַאי אוֹמְרִים: יוֹם טָבַח לְאַחֲרִים. בֵּית
הֵלֵל אוֹמְרִים: אֵין יוֹם טָבַח. וּמַעֲשֵׂה שְׁמַת
אַלְכָסָא בְּלוֹד, וּבָאוּ אַנְשֵׁי עִירוֹת לְהִסְפִּידוֹ.
אָמַר לָהֶם רַבִּי טְרַפּוֹן: צְאוּ, אֵין מְסַפִּידִין
בְּיוֹם-טוֹב, מִפְּנֵי שְׂיוֹם-טוֹב שֶׁל עֲצַרְתָּ
הַיְתָה.

ואת פליה – מלקסום ומחתות. גרותיה – לוצי"ש ׀ בלע"ז, ביזכים שהשמן והפתילות נתונין בהן. ואת שמן המאור – אף הוא צריך סכמי לב, שהוא משנה משאר שמנים, כמו שמפורש במנחות: מגרגרו בראש הנית, והוא פתית ונד.

ואת מזבח הקטרת ואת בדיו ואת שמן המשחה ואת מדבחה דקטרת בוסמיא ואת אריחיה ואת משחא ואת קטרת הסמים ואת מסד הפתח לפתח המשכן: דרבותא ואת קטרת בוסמיא ואת פרסא דתרעא לתרע משכנא:

מסד הפתח – וילון שלפני המזרח, שלא היו שם קרשים ולא יריעות.

את ׀ מזבח העלה ואת מכפר הנחשת אשר-לו את-בדיו ואת-כל-כליו את-הכיר ואת-כפו: ית מדבחה דעלתא וית סרדא דנחשא דיליה ית אריחיה וית כל מגוהי ית פיורא וית בסיסיה:

את קלעי החצר את-עמדיו ואת-אדניה ואת מסד ושער החצר: ית סרדי דרתא ית עמודיה וית סמכהא וית פרסא דתרע דרתא:

את עמדיו ואת אדניה – הרי חצר קרוי כאן לשון זכר ולשון נקבה; וכן דברים הרבה. ואת מסד ושער החצר – וילון פרוש לצד המזרח, עשרים אמה אמצעיות של רחב החצר, שהיה תלשים רחב. וסתומין הימנו לצד צפון חמש עשרה אמה, וכן לדרום, שנאמר: "וחמש עשרה אמה קלעים לפתח".

את-יתדת המשכן ואת-יתדת החצר ואת-מיתריהם: ית ספי משכנא וית ספי דרתא וית אטוניהו: יתדות – לתקע ולקשר בהם סופי היריעות בארץ, שלא ינועו ברוח. מיתריהם – חבלים לקשר.

את-בגדי השרד לשרת בקדש את-בגדי הקדש לאהרן הפהו ואת-בגדי בגיו לכהן: ית לבושי שמושא לשמשא בקודשא ית לבושי קודשא לאהרן פהנא וית לבושי בנוהי לשמשא:

בגדי השרד – לכסות הארון והשלחן והמנורה והמזבחות בשעת סלוק מסעות.

וניצאו כל-עדת בני-ישראל מלפני משה: ונפקו כל כנשתא דבני ישראל מן קדם משה: שני

ויבאו כל-איש אשר-נשאו לבו וכל אשר נדבה ריחו אתו הביאו את-תרומת י-הוה למלאכת אהל מועד ולכל-עבדתו ולבגדי הקדש: ואתו כל גבר דאתרעי לביה וכל דאשלימת רוחיה עמיה איתיאו ית אפרשותא קדם יי לעבידת משכן זמנא ולכל פולחניה וללבושי קודשא:

ויבאו האנשים על-הנשים כל ׀ נדיב לב הביאו חח ונדם וטבעת וכומז כל-פלי זהב וכל-איש אשר הגיף תנופת זהב לי-הוה: ומיתן גובריא על נשיא כל דאתרעי לביה איתיאו שירין ושבין ועזקן ומחוד כל מן דזהב וכל גבר דארים ארמות דהבא קדם יי:

על הנשים – עם הנשים וסמוכין אליהם. חח – הוא תכשיט של זהב עגל, נתון על הזרוע; והוא הצמיד. וכומז – פלי זהב הוא, נתון כנגד אותו מקום לאשה. ורבותינו פרשו שם "כומז", כאן מקום זמה.

וכל-איש אשר-נמצא אתו תכלת וארגמן ותולעת שני ושש ועזים וערת אילם מאדמים וערת תחשים הביאו: וכל גבר דאשתכח עמיה תכלא וארגנא וצבע זהורי ובוץ ומעזי ומשפי דדכרי מסמקי ומשפי ססגונא איתיאו:

וכל איש אשר נמצא אתו – תכלת או ארגמן או תולעת שני או עורות אילים או תחשים, כלם הביאו.

כל-מרים תרומת כסף ונחשת הביאו את תרומת י-הוה וכל אשר נמצא אתו עצי שטים לכל-מלאכת העבודה הביאו: כל דארים ארמות כסף ונחש איתיאו ית אפרשותא קדם יי וכל דאשתכח עמיה אעי שטין לכל עבידת פולחנא איתיאו:

וכל-אשה חכמת-לב בגדיה טוו וביאו מטנה את-תכלת ואת-הארגמן את-תולעת השני ואת-השש: וכל אתתא חכימת לבא בידהא עזלא ומיתן כד עזיל ית תכלא וית ארגנא ית צבע זהורי וית בוצא:

וְכָל-הַנְּשִׂיִם אֲשֶׁר נָשָׂא לְבִן אֲתָנָה בְּחֻמָּה טָוּוּ אֶת-
הָעֵינָיִם: **מַעֲזִיא:** וְכָל נְשִׂיא דְאַתְרָעִי לְבַהוֹן עִמָּהוֹן בְּחֻמָּא עֲזָלוּ יְת

טָוּוּ אֶת הָעֵינָיִם – היא היתה אִמְנוּת יִתְרָה, שְׁמַעַל גְּבֵי הָעֵינָיִם הָיוּ טָוּוּיִן אוֹתָם.

וְהַנְּשִׂאִים הֵבִיאוּ אֶת אַבְנֵי הַשֵּׁהָם וְאֶת אַבְנֵי הַמְּלֵאִים
לְאִפּוֹד וְלַחֹשֶׁן: **וְרַבְרַבִּיא אֵייתִיאוּ יְת אַבְנֵי בּוּרְלָא וְיְת אַבְנֵי אִשְׁלָמוּתָא לְשַׁקְעָא בְּאִיפּוֹדָא וּבְחֻוּשָׁנָא:**

וְהַנְּשִׂאִים הֵבִיאוּ – אָמַר רַבִּי נֶתָן: מַה רָאוּ נְשִׂאִים לְהַתְנַדֵּב בְּחֻמָּת הַמְּזֻבָּח בְּתַחֲלָה, וּבְמִלְאֶת הַמִּשְׁכָּן לֹא הִתְנַדְּבוּ בְּתַחֲלָה? אֵלָּא כִּי אָמְרוּ נְשִׂאִים: יִתְנַדְּבוּ צְבוּר מַה שְׁמַתְנַדְּבִים, וּמַה שְׁמַחֲסָרִים – אָנוּ מְשַׁלְּמִין אוֹתוֹ. כִּינּוּן שֶׁהַשְּׁלִימוּ צְבוּר אֶת הַכֹּל, שֶׁנֶּאֱמַר: "וְהַמְּלֵאכָה הִיְתָה דַּיִם", אָמְרוּ נְשִׂאִים: מַה עָלִינוּ לַעֲשׂוֹת? "הֵבִיאוּ אֶת אַבְנֵי הַשֵּׁהָם" וְגוֹמֵר. לְכִי הִתְנַדְּבוּ בְּחֻמָּת הַמְּזֻבָּח תַּחֲלָה. וּלְפִי שְׁנַתְעַצְלוּ מִתַּחֲלָה, נְחַסְרָה אוֹת מִשְׁמָם: "וְהַנְּשִׂאִים" כְּתִיב.

וְאֶת-הַבָּשָׂם וְאֶת-הַשֶּׁמֶן לְמֵאֹר וְלִשְׁמֹן הַמִּשְׁחָה
וְלַקְטֹרֶת הַסָּמִים: **וְיְת בּוּסְמָא וְיְת מִשְׁחָא לְאַנְהָרוּתָא וְלְמִשַׁח רְבוּתָא וְלַקְטֹרֶת בּוּסְמִיא:**

כָּל-אִישׁ וְאִשָּׁה אֲשֶׁר נָדַב לָבָם אֹתָם לְהֵבִיא לְכָל-
הַמְּלֵאכָה אֲשֶׁר צִוָּה י-הוָה לַעֲשׂוֹת בְּיַד-מֹשֶׁה
הֵבִיאוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל נִדְבָה לִי-הוָה: **כָּל גֹּבֵר וְאִתָּא דְאַתְרָעִי לְבַהוֹן עִמָּהוֹן לְאִיתָאָה לְכָל עֲבִידָתָא דְפַקִּיד יְיָ לְמַעֲבַד בֵּידָא דְמֹשֶׁה אֵייתִיאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל נִדְבָתָא קָדָם יְיָ:**

שְׁלִישִׁי פְרָשַׁת בְּצַלְאֵל

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רְאוּ קָרָא י-הוָה בְּשֵׁם
בְּצַלְאֵל בֶּן-אוּרִי בֶן-חֹר לְמַטֵּה יְהוּדָה: **וְאָמַר מֹשֶׁה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל חֲזוּ דְרַבִּי יְיָ בְּשׁוּם בְּצַלְאֵל בֶּן אוּרִי בֶן חֹר לְשִׁבְטָא דִּיהוּדָה:**

חֹר – בְּנֵה שֶׁל מְרִים הָיָה.

וַיִּמְלֵא אֹתוֹ רוּחַ אֱ-לֹהִים בְּחֻמָּה בְּתַבּוּנָה וּבְדַעַת
וּבְכָל-מְלָאכָה: **וְאֲשִׁלִּים עִמֶּיהָ רוּחַ מִן קָדָם יְיָ בְּחֻמָּא בְּסוּכְלַתְנוּ וּבְמַדְעָא וּבְכָל עֲבִידָא:**

וְלַחֲשׁוֹב מִחֻשְׁבַּת לַעֲשׂוֹת בְּזָהָב וּבַכֶּסֶף וּבַנְּחֹשֶׁת: **וְלֹאֲלֹפָא אֹמְנָן לְמַעֲבַד בְּדַהֲבָא וּבַכֶּסֶפָא וּבַנְּחֹשֶׁא:**

וּבַחֲרָשֶׁת אֲבָן לְמִלְאֵת וּבַחֲרָשֶׁת עֵץ לַעֲשׂוֹת בְּכָל-
מְלָאכַת מִחֻשְׁבַּת: **וּבְאוּמְנוֹת אֲבָן טָבָא לְאִשְׁלָמָא וּבַנְּגָרוֹת אַעֲא לְמַעֲבַד בְּכָל עֲבִידַת אוּמְנָן:**

וְלַהוֹרֹת נָתַן בְּלָבוּ הוּא וְאַהֲלִיאֵב בֶּן-אַחִיסָמֶד
לְמַטֵּה-דָּן: **וְלֹאֲלֹפָא יְהֵב בְּלַבִּיהָ הוּא וְאַהֲלִיאֵב בֶּן אַחִיסָמֶד לְשִׁבְטָא דְדָן:**

וְאַהֲלִיאֵב – מִשְׁבֵּט דָּן, מִן הַיְרֻדִין שְׁבִשְׁבָטִים, מִבְּנֵי הַשְּׁפָחוֹת. וְהַשְּׁוֹהוּ מִקּוּם לְבְצַלְאֵל לְמִלְאֶת הַמִּשְׁכָּן, וְהוּא מְגֹדֹלֵי הַשְּׁבָטִים, לְקַיִם מַה שֶּׁנֶּאֱמַר: "וְלֹא נִכְר שׁוֹע לְפָנַי דָּל".

מִלָּא אֹתָם חֻמָּת-לֵב לַעֲשׂוֹת כָּל-מְלָאכַת
תְּרָשׁ וְחֻשָׁב וְרָקָם בְּתַבְּלַת וּבְאַרְגָּמָן בְּתוֹלַעַת הַשָּׁנִי
וּבְנִשׁ וְאַרְגָּ עֲשִׂי כָּל-מְלָאכָה וְחֻשְׁבֵי מִחֻשְׁבַּת: **אֲשִׁלִּים עִמָּהוֹן חֻפִּימוֹת לְפָא לְמַעֲבַד כָּל עֲבִידַת נְגָר וְאוּמָן וְצִיִּיר בְּתַבְּלָא וּבְאַרְגָּמָןא בְּצַבַּע זְהוּרִי וּבְבוּצָא וּמְחֵי עֲבָדֵי כָּל עֲבִידָא וּמְלִפֵי אוּמְנָן:**

וְעִשָּׂה בְּצַלְאֵל וְאַהֲלִיאֵב וְכָל אִישׁ חֻמָּת-לֵב אֲשֶׁר
נָתַן י-הוָה חֻמָּה וְתַבּוּנָה בְּהִמָּה לְדַעַת לַעֲשׂוֹת אֶת-
כָּל-מְלָאכַת עֲבַדַת הַקָּדָשׁ לְכָל אֲשֶׁר-צִוָּה י-הוָה: **וְיַעֲבִיד בְּצַלְאֵל וְאַהֲלִיאֵב וְכָל גֹּבֵר חֻפִּים לְפָא דִּיהֵב יְיָ חֻמָּתָא וְסוּכְלַתְנוּתָא בְּהוֹן לְמַדְעָא לְמַעֲבַד יְת כָּל עֲבִידַת פּוּלְחָן קוּדְשָׁא לְכָל דְּפַקִּיד יְיָ:**

וַיִּקְרָא מֹשֶׁה אֶל-בְּצַלְאֵל וְאֶל-אַהֲלִיאֵב וְאֶל כָּל-אִישׁ
חֻמָּת-לֵב אֲשֶׁר נָתַן י-הוָה חֻמָּה בְּלָבוּ כָּל אֲשֶׁר
נָשָׂאוּ לָבוּ לְקַרְבָּה אֶל-הַמְּלָאכָה לַעֲשׂוֹת אֹתָהּ: **וּקְרָא מֹשֶׁה לְבְצַלְאֵל וְלְאַהֲלִיאֵב וְלְכָל גֹּבֵר חֻפִּים לְפָא דִּיהֵב יְיָ חֻמָּתָא בְּלַבִּיהָ כָּל דְאַתְרָעִי לְבִיהָ לְמַקְרַב לְעֲבִידָתָא לְמַעֲבַד יְתָהּ:**

וּנְסִיבוּ מִן קֶדֶם מִשָּׁה ית כָּל אַפְרָשׁוֹתָא דְאִיתִיאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְעִבְדֵי פּוֹלְחָן קוּדְשָׁא לְמַעְבַּד יְתָהּ וְאֲנֹן מִיתָן לִיהָ עוּד נְדָבָתָא בְּצַפְרָא בְּצַפְרָא:

וַיִּקְחוּ מִלִּפְנֵי מִשָּׁה אֶת כָּל־הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר הֵבִיאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִלְאכַת עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ לַעֲשׂוֹת אֹתָהּ וְהֵם הֵבִיאוּ אֵלָיו עוּד נְדָבָה בַּבֶּקֶר בַּבֶּקֶר:

וְאֵתוּ כָּל חֲפִימֵי דְעִבְדִּין ית כָּל עִבְדֵי קוּדְשָׁא גְבַר גְּבַר מַעְבִּידֵיהֶּ דְאֲנֹן עִבְדִּין:

וַיָּבֹאוּ כָּל־הַחֲכָמִים הַעֲשִׂים אֶת כָּל־מִלְאכַת הַקֹּדֶשׁ אִישׁ־אִישׁ מִמִּלְאכְתּוֹ אֲשֶׁר־הֵמָּה עֹשִׂים:

וְאָמְרוּ לְמִשָּׁה לְמִימַר מִסָּגֵן עֲמָא לְאִיתָהּ מִסַּת פּוֹלְחָנָא לְעִבְדֵי דְפְקִיד יְיָ לְמַעְבַּד יְתָהּ:

וַיֹּאמְרוּ אֶל־מִשָּׁה לֵאמֹר מֵרַבִּים הָעָם לְהֵבִיא מִדֵּי הָעֲבֹדָה לְמִלְאכָה אֲשֶׁר־צִוָּה יְ-הוָה לַעֲשׂוֹת אֹתָהּ:

מדי העבודה – יותר מפדי צרף העבודה.

וּפְקִיד מִשָּׁה וְאֲעַבְרוּ כְּרוֹז בְּמִשְׁרֵיתָא לְמִימַר גְּבַר וְאֵתָא לֹא יַעְבְּדוּן עוּד עִבְדֵי דְאֲפְרָשׁוֹת קוּדְשָׁא וּפְסַק עֲמָא מִלְּאִיתָהּ:

וַיִּצְוּ מִשָּׁה וַיַּעֲבִירוּ קוֹל בְּמַחְנֵה לֵאמֹר אִישׁ וְאִשָּׁה אֶל־יַעֲשׂוּ־עוּד מִלְאכָה לְתְרוּמַת הַקֹּדֶשׁ וַיִּפְּלֵא הָעָם מִהֵבִיא:

ויפלא – לשון מניעה.

וְעִבְדֵי דְהֵן מִסַּת לְכָל עִבְדֵי דְאֲפְרָשׁוֹת יְתָהּ וַיִּתְּרָתָּ:

וְהַמְּלָאכָה הַיְתָה דִּימָּה לְכָל־הַמְּלָאכָה לַעֲשׂוֹת אֹתָהּ וְהוֹתֵרָ:

וְהַמְּלָאכָה הַיְתָה דִּימָּה לְכָל הַמְּלָאכָה – וּמִלְאכַת הַהֶבְאָה הַיְתָה דִּימָּה שֶׁל עוֹשֵׂי הַמִּשְׁכָּן לְכָל הַמְּלָאכָה שֶׁל מִשְׁכָּן לַעֲשׂוֹת אוֹתָהּ וְלְהוֹתֵר. וְהוֹתֵר – כְּמוֹ "וְהִכְבֵּד אֶת לְבוֹ"; "וְהִכּוֹת אֶת מוֹאֵב".

פְּרִשְׁת הִרְיַעוֹת

רביעי

וְעִבְדוּ כָּל חֲפִימֵי לְבָא בְּעִבְדֵי עִבְדֵי דְאִיתָהּ ית מִשְׁכְּנָא עֲשֵׂר יְרִיעָן דְבוּץ שְׁזִיר וְתַכְלָא וְאַרְגָּמָנָא וְצַבֵּעַ זְהוּרִי צוּרַת כְּרוּבִין עוֹבְדֵי אוּמָן עִבְד יְתָהוּן:

וַיַּעֲשׂוּ כָּל־חֲכָמֵי־לֵב בְּעֲשֵׂי הַמְּלָאכָה אֶת־הַמִּשְׁכָּן עֲשֵׂר יְרִיעֹת שֵׁשׁ מְשֻׁזָּר וְתַכְלֵת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי כְּרָבִים מַעֲשֵׂה חֹשֶׁב עֲשֵׂה אֹתָם:

אוּרְכָא דִירִיעָתָא חֲדָא עֲשִׂרִין וְתַמְנֵי אַמִּין וּפּוֹתֵנָא אַרְבַּע אַמִּין דִירִיעָתָא חֲדָא מִשְׁתַּתָּא חֲדָא לְכָל יְרִיעָתָא:

אַרְבַּע הִרְיַעָה הָאֶחָת שְׁמֹנֶה וְעֶשְׂרִים בְּאַמָּה וְרִחַב אַרְבַּע בְּאַמָּה הִרְיַעָה הָאֶחָת מִדָּה אֶחָת לְכָל־הִרְיַעָת:

וְלִפְיָ ית חֲמִישׁ יְרִיעָן חֲדָא עִם חֲדָא וְחֲמִישׁ יְרִיעָן לְפִיָּה חֲדָא עִם חֲדָא:

וַיַּחֲבֵר אֶת־חֲמִשׁ הִרְיַעֹת אֶחָת אֶל־אֶחָת וְחֲמִשׁ יְרִיעֹת חִבְּר אֶחָת אֶל־אֶחָת:

וְעִבְד עֲנוּבִין דְתַכְלָא עַל סַפְתָּא דִירִיעָתָא חֲדָא מִסְטְרָא בֵּית לּוּפֵי כּוּן עִבְד בְּסַפְתָּא דִירִיעָתָא בְּסַטְרָא בֵּית לּוּפֵי תַנְיָנָא:

וַיַּעַשׂ לְלֹאֵת תַּכְלֵת עַל שַׁפְּת הִרְיַעָה הָאֶחָת מִקְצֵה בַּמַּחְבֵּרַת כּוּן עֲשֵׂה בְשַׁפְּת הִרְיַעָה הַקִּיצוּנָה בַּמַּחְבֵּרַת הַשְּׁגִית:

חֲמִשִּׁין עֲנוּבִין עִבְד בִּירִיעָתָא חֲדָא וְחֲמִשִּׁין עֲנוּבִין עִבְד בְּסַטְרָא דִירִיעָתָא דְבֵּית לּוּפֵי תַנְיָנָא מִכּוּנּוֹן עֲנוּבִיָּא חֲדָא לְקַבִּיל חֲדָא:

חֲמִשִּׁים לְלֹאֵת עֲשֵׂה בִירִיעָה הָאֶחָת וְחֲמִשִּׁים לְלֹאֵת עֲשֵׂה בְקַצֵּה הִרְיַעָה אֲשֶׁר בַּמַּחְבֵּרַת הַשְּׁגִית מִקַּבִּילַת הַלְּלֹאֵת אֶחָת אֶל־אֶחָת:

וְעִבְד חֲמִשִּׁין פּוּרְפִין דְדָהֵב וְלִפְיָ ית יְרִיעָתָא חֲדָא עִם חֲדָא בְּפוּרְפִיָּא וְהוּהּ מִשְׁכְּנָא חֲדָא:

וַיַּעַשׂ חֲמִשִּׁים קַרְסֵי זָהָב וַיַּחֲבֵר אֶת־הִרְיַעֹת אֶחָת אֶל־אֶחָת בְּקַרְסִים וַיְהִי הַמִּשְׁכָּן אֶחָד:

וְעִבְד יְרִיעָן דְמַעֲזֵי לְפָרְסָא עַל מִשְׁכְּנָא חֲדָא עֲשִׂרֵי יְרִיעָן עִבְד יְתָהוּן:

וַיַּעַשׂ יְרִיעֹת עֲזִים לְאַהֶל עַל־הַמִּשְׁכָּן עֲשִׂי־עֲשִׂרָה יְרִיעֹת עֲשֵׂה אֹתָם:

אָרְךָ הַיְרִיעָה הָאֶחָת שְׁלֹשִׁים בָּאַמָּה וְאַרְבַּע אַמּוֹת רָחֵב
הַיְרִיעָה הָאֶחָת מִדָּה אֶחָת לַעֲשֵׂתִי עֲשֶׂהָ יְרִיעֹת:

אֲרָכָא דִירִיעָתָא חָדָא תְּלַתִּין אַמִּין וְאַרְבַּע אַמִּין פּוֹתִיא
דִירִיעָתָא חָדָא מִשְׁתַּתָּא חָדָא לַחְדָא עֲשָׂרֵי יְרִיעֹן:

וַיַּחֲבֵר אֶת־חֲמֹשׁ הַיְרִיעֹת לְבָד וְאֶת־שֵׁשׁ הַיְרִיעֹת לְבָד:

וּלְפִיָּה יָת חֲמִישׁ יְרִיעֹן לַחֹד וְיָת שֵׁית יְרִיעֹן לַחֹד:

וַיַּעַשׂ לְלֹאֵת חֲמִשִּׁים עַל שַׁפַּת הַיְרִיעָה הַקִּיצָנָה
בַּמַּחְבֵּרֹת וְחֲמִשִּׁים לְלֹאֵת עֲשָׂה עַל־שַׁפַּת הַיְרִיעָה
הַחֲבֵרֹת הַשְּׂנִית:

וַעֲבַד עֲנוּבִין חֲמִשִּׁין עַל סַפְתָּא דִירִיעָתָא בְּסִטְרָא בֵּית
לוּפֵי וְחֲמִשִּׁין עֲנוּבִין עֲבַד עַל סַפְתָּא דִירִיעָתָא דְּבֵית
לוּפֵי תַנְיָנָא:

וַיַּעַשׂ קַרְסֵי גַחֲשֹׁת חֲמִשִּׁים לְחַבֵּר אֶת־הָאֵהָל לְהֵלֵת
אֶחָד:

וַעֲבַד פּוֹרְפִין דְּגַחֲשׁ חֲמִשִּׁין לְלַפְפָּא יָת מִשְׁכְּנָא לְמַהוּי
חַד:

וַיַּעַשׂ מַכְסֵה לְאֵהָל עֶרְת אֵילָם מְאַדְמִים וּמַכְסֵה עֶרְת
תַּחֲשִׁים מִלְּמַעְלָה:

וַעֲבַד חוּפְאָה לְמִשְׁכְּנָא דְּמִשְׁפֵּי דְכָרִי מִסְמְקֵי וְחוּפְאָה
דְּמִשְׁפֵּי סְסֻגּוּנָא מִלְּעִילָא:

חמישי

פְּרִשְׁת הַקְּרָשִׁים

וַיַּעַשׂ אֶת־הַקְּרָשִׁים לְמִשְׁכָּן עֲצֵי שִׁטִּים עֲמֻדִים:

וַעֲבַד יָת דַּפְּיָא לְמִשְׁכְּנָא דְּאֲעֵי שִׁטִּין קִימִין:

עֲשָׂר אַמַּת אָרְךְ תִּקְרַשׁ וְאַמָּה וַחֲצֵי הָאַמָּה רָחֵב
תִּקְרַשׁ הָאֶחָד:

עֲשָׂר אַמִּין אֲוִרְכָא דְדַפָּא וְאַמַּתָּא וּפְלָגוֹת אַמַּתָּא
פּוֹתִיא דְדַפָּא חַד:

שְׁתֵּי יָדַת לְקָרְשׁ הָאֶחָד מִשְׁלֵבַת אַחַת אֶל־אַחַת כֹּן
עֲשָׂה לְכָל קְרָשֵׁי הַמִּשְׁכָּן:

תְּרִין צִירִין לְדַפָּא חַד מִשׁוּלְבִין חַד לְקַבִּיל חַד כֹּן עֲבַד
לְכָל דַּפֵּי מִשְׁכְּנָא:

וַיַּעַשׂ אֶת־הַקְּרָשִׁים לְמִשְׁכָּן עֲשָׂרִים קְרָשִׁים לַפְּאֵת
גִּגֵּב תִּימְנָה:

וַעֲבַד יָת דַּפְּיָא לְמִשְׁכְּנָא עֲשָׂרִין דַּפִּין לְרוּחַ עֵיבֹר
דְּרוּמָא:

וְאַרְבָּעִים אַדְנִי־כֶסֶף עֲשָׂה תַחַת עֲשָׂרִים הַקְּרָשִׁים
שְׁנֵי אַדְנָיִם תַּחַת־תִּקְרַשׁ הָאֶחָד לְשְׁתֵּי יָדָתָיו וּשְׁנֵי
אַדְנָיִם תַּחַת־תִּקְרַשׁ הָאֶחָד לְשְׁתֵּי יָדָתָיו:

וְאַרְבָּעִין סְמְכִין דְּכֶסֶף עֲבַד תַּחוֹת עֲשָׂרִין דַּפִּין תְּרִין
סְמְכִין תַּחוֹת דַּפָּא חַד לְתְּרִין צִירוּהֵי וְתְּרִין סְמְכִין
תַּחוֹת דַּפָּא חַד לְתְּרִין צִירוּהֵי:

וּלְצַלַּע הַמִּשְׁכָּן הַשְּׂנִית לַפְּאֵת צָפוֹן עֲשָׂה עֲשָׂרִים
קְרָשִׁים:

וּלְסִטְר מִשְׁכְּנָא תַנְיָנָא לְרוּחַ צָפוֹנָא עֲבַד עֲשָׂרִין דַּפִּין:

וְאַרְבָּעִים אַדְנִיָּהֶם כֶּסֶף שְׁנֵי אַדְנָיִם תַּחַת תִּקְרַשׁ
הָאֶחָד וּשְׁנֵי אַדְנָיִם תַּחַת תִּקְרַשׁ הָאֶחָד:

וְאַרְבָּעִין סְמְכִיָּהוֹן דְּכֶסֶף תְּרִין סְמְכִין תַּחוֹת דַּפָּא חַד
וְתְּרִין סְמְכִין תַּחוֹת דַּפָּא חַד:

וּלְיַרְכַּתֵּי הַמִּשְׁכָּן גִּמָּה עֲשָׂה שְׁשֵׁה קְרָשִׁים:

וּלְסִפֵּי מִשְׁכְּנָא מְעַרְבָּא עֲבַד שְׁתָּא דַּפִּין:

וּשְׁנֵי קְרָשִׁים עֲשָׂה לְמַקְצַעַת הַמִּשְׁכָּן בִּיַּרְכַּתָּיִם:

וְתְּרִין דַּפִּין עֲבַד לְזַוְיָת מִשְׁכְּנָא בְּסוּפְהוֹן:

וְהָיוּ תוֹאַמִּם מִלְּמַטָּה וַיַּחֲזִקוּ יְהָיוּ תַמִּיִם אֶל־רֵאשֵׁוֹ אֶל־
הַטְּבַעַת הָאֶחָת כֹּן עֲשָׂה לְשְׁנֵי הַמַּקְצַעַת:

וְהָיוּ מְכוּנִין מִלְרַע וְכַחֲדָא הָיוּ מְכוּנִין בְּרִישֵׁיהוֹן
בְּעַזְקָתָא חָדָא כֹּן עֲבַד לְתַרְוִיָּהוֹן לְתַרְמִין זַוְוִן:

וְהָיוּ שְׂמֻנָּה קְרָשִׁים וְאַדְנִיָּהֶם כֶּסֶף שְׁשֵׁה עֲשָׂר
אַדְנָיִם שְׁנֵי אַדְנָיִם שְׁנֵי אַדְנָיִם תַּחַת תִּקְרַשׁ הָאֶחָד:

וְהָיוּ תַמְנִיָּא דַּפִּין וְסְמְכִיָּהוֹן דְּכֶסֶף שְׁתַּת עֲשָׂר סְמְכִין
תְּרִין סְמְכִין תְּרִין סְמְכִין תַּחוֹת דַּפָּא חַד:

ונעש בריחי עצי שטים חמשה לקרשי צלע- המשכן האחת:	ועבד עברי דאעי שטין חמשא לדפי סטר משפנא חד:
וחמשה בריחם לקרשי צלע-המשכן השנית וחמשה בריחם לקרשי המשכן לירכתים גמה:	וחמשא עברין לדפי סטר משפנא תגננא וחמשא עברין לדפי משפנא לסופהון מערבא:
ונעש את-הברית התיכון לברית בתוך הקרשים מן- הקצה אל-הקצה:	ועבד ית עברא מציעעא לאעברא בגו דפניא מן סיפי לסיפי:
ואת-הקרשים צפה זהב ואת-טבעתם עשה זהב בתיים לבריחם ויצף את-הבריחם זהב:	ות דפניא חפא דהבא וית עזקתהון עבד דהבא אתרא לעבריא וחפא ית עבריא דהבא:
ולעש את-הפרכת תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר מעשה חושב עשה אתה פרכים:	ועבד ית פרוכתא דתכלא וארגונא וצבע זהורי ובוץ שזיר עובד אומן עבד יתה צורת פרוכין:
ונעש לה ארבעה עמודי שטים ויצפם זהב וניהם זהב ויצק להם ארבעה אדני-כסה:	ועבד לה ארבעא עמודי שטין וחפננו דהבא וניהון דהבא ואמיד להון ארבעא סמכין דכסה:
ונעש מסוד לפתח האהל תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר מעשה רקם:	ועבד פרסא לתרע משפנא דתכלא וארגונא וצבע זהורי ובוץ שזיר עובד צייר:
ואת-עמודיו חמשה ואת-נויהם וצפה ראשיהם וחשקיהם זהב ואדניהם חמשה גחשת:	ות עמודוהי חמשא וית וניהון וחפי רישיהון וכבושיהון דהבא וסמכיהון חמשא דגחשא:
ונעש בצלאל את-הארן עצי שטים אמתים וחצי ארפו ואמה וחצי רחבו ואמה וחצי קמתו:	ועבד בצלאל ית ארונא דאעי שטין תרתין אמין ופלגא אורפיה ואמתא ופלגא פותייה ואמתא ורומיה:
ונעש בצלאל – לפי שנתן נפשו על המלאכה יותר משאר חכמים, נקראת על שמו.	
ויצפהו זהב טהור מבית ומחוץ ויעש לו גר זהב סביב:	וחפיה דהב דכי מגיו ומברא ועבד ליה זיר דדהב סחור סחור:
ויצק לו ארבע טבעת זהב על ארבע פעמתיו ושתי טבעת על-צלעו האחת ושתי טבעת על-צלעו השנית:	ואמיד ליה ארבע עזקן דדהב על ארבע נונתיה ותרתין עזקן על סטריה חד ותרתין עזקן על סטריה תגננא:
ונעש בקי עצי שטים ויצף אתם זהב:	ועבד אריחי דאעי שטין וחפא יתהון דהבא:
ויבא את-הבדים בטבעת על צלעת הארון לשאת את-הארן:	ואעיל ית אריחיא בעזקתא על סטרי ארונא למטל ית ארונא:
ונעש כפרת זהב טהור אמתים וחצי ארפה ואמה וחצי רחבה:	ועבד כפורתא דדהב דכי תרתין אמין ופלגא אורפה ואמתא ופלגא פותייה:
ונעש שני כרבים זהב מקשה עשה אתם משגי קצות הכפרת:	ועבד תרין פרוכין דדהב נגיד עבד יתהון מתרין סטרי כפורתא:
כרוב-אחד מקצה מזוה וכרוב-אחד מקצה מזוה מן- הכפרת עשה את-הכרבים משגי קצוותו קצותיו:	פרובא חד מסטרא מפא וכרובא חד מסטרא מפא מן כפורתא עבד ית פרוכיא מתרין סטרוהי:

ויהיו הכרבים פרשי כנפים למעלה סככים בכנפיהם עליהפפרת ופניהם איש אל-אחיו אל-הפפרת היו פני הכרבים:	והו כרוביא פריסיו גדפיהו לעילא מטלן בגדפיהו על כפורתא ואפיהו חד לקביל חד לקביל כפורתא הו אפי כרוביא:
ויעש את-השלחן עצי שטים אמתים ארכו ואמה רחבו ואמה וחצי קמתו:	ועבד ית פתורא דאעי שטין פרתין אמין אורכיה ואמתא פותייה ואמתא ופלגא רומייה:
ויצף אתו זקב טהור ויעש לו זר זקב סביב:	וחפא יתיה דהב דכי ועבד ליה זיר דדהב סחור סחור:
ויעש לו מסגרת טפח סביב ויעש זר-זקב למסגרתו סביב:	ועבד ליה גדנפא רומייה פושפא סחור סחור ועבד זיר דדהב לגדנפיה סחור סחור:
ויצק לו ארבע טבעות זקב ויתן את-הטבעות על ארבע הפאות אשר לארבע רגליו:	ואתיף ליה ארבע עזקן דדהב ויהב ית עזקתא על ארבע זוקתא דלארבע רגלויה:
לעמות המסגרת היו הטבעות בתיים לבדים לשאת את-השלחן:	לקביל גדנפא הוואה עזקתא אתרא לאריתיא למטל ית פתורא:
ויעש את-הבדים עצי שטים ויצף אתם זקב לשאת את-השלחן:	ועבד ית אריתיא דאעי שטין וחפא יתהו דהבא למטל ית פתורא:
ויעש את-הפלים אשר על-השלחן את-קערותיו ואת-כפתיו ואת מנקותיו ואת-הקשות אשר יסוף בהן זקב טהור:	ועבד ית מניא דעל פתורא ית מגסוהי וית בזכוהי וית מכילתיה וית קסותא דיתנסוף בהו דדהב דכי:

פרשת המנורה

שישי

ויעש את-המנרה זקב טהור מקשה עשה את-המנרה זרקה וקנה גביעיה כפתריה ופרחיה ממנה היו:	ועבד ית מנרתא דדהב דכי נגיד עבד ית מנרתא שדה וקנה פלידהא חזורהא ושושנקה מנה הו:
וששה קנים יצאים מצדיה שלשה קני מנרה מצדה האחד ושלשה קני מנרה מצדה השני:	ושמא קניו נפקין מסטרהא תלתא קני מנרתא מסטרה חד ותלתא קני מנרתא מסטרה תגנינא:
ושלשה גבעים משקדים בקנה האחד כפתר ופרח ושלשה גבעים משקדים בקנה אחד כפתר ופרח פן לששת הקנים היצאים מן-המנרה:	תלתא כלידיו מצירין בקניא חד חזור ושושן ותלתא כלידיו מצירין בקניא חד חזור ושושן פן לשמא קניו דנפקין מן מנרתא:
ובמנרה ארבעה גבעים משקדים כפתריה ופרחיה: וכפתר תחת שני הקנים ממנה וכפתר תחת שני הקנים ממנה וכפתר תחת שני הקנים ממנה לששת הקנים היצאים ממנה:	ובמנרתא ארבעא כלידיו מצירין חזורהא ושושנקהא: וחזור תחות פריין קניו דמנה וחזור תחות פריין קניו דמנה ושושן פן לשמא קניו דנפקין מנה:
כפתריהם וקנתם ממנה היו כלה מקשה אחת זקב טהור:	חזוריהו וקניהו מנה הו פולה נגידא חדא דדהב דכי:
ויעש את-נרתיה שבועה ומלקחיה ומחתתיה זקב טהור:	ועבד ית בוצינהא שבועא וציבתהא ומחתתהא דדהב דכי:

כָּפַר זָהָב טְהוֹר עָשָׂה אֹתָהּ וְאֵת כָּל־כְּלִיָּהּ:

כָּפַר דָּדֶהָבָא דְכִיָּא עֲבַד יְתֵה וְיֵת כָּל מְנַהָא:

וַיַּעַשׂ אֶת־מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת עֲצֵי שִׁטִּים אִמָּה אַרְכּוֹ וְאִמָּה רְחִבּוֹ רְבֹועַ וְאִמְתֵּלִם קָמְתּוֹ מִמְּנוֹ הָיוּ קַרְנֹתָיו:

וְעֲבַד יֵת מִדְּבַחָא דְקִטְרֵת בּוֹסְמִיָּא דְאָעִי שְׁטִין אִמְתָּא אֹרְכִיָּה וְאִמְתָּא פּוֹתִיָּה מְרַבַּע וְתַרְתִּין אִמִּין רוּמִיָּה מְנִיָּה הַנּוֹאָה קַרְנוֹהִי:

וַיִּצַף אֹתוֹ זָהָב טְהוֹר אֶת־גָּגּוֹ וְאֶת־קִירֹתָיו סָבִיב וְאֶת־קַרְנֹתָיו וַיַּעַשׂ לוֹ זָר זָהָב סָבִיב:

וַחֲפָא יְתֵיָה דְזָהָב דְכִי יֵת אֲגָרִיָּה וְיֵת פּוֹתִלוֹהִי סְחוֹר סְחוֹר וְיֵת קַרְנוֹהִי וְעֲבַד לִיָּה זִיר דְדֶהָב סְחוֹר סְחוֹר:

וַיִּשְׁתִּי טַבְעֹת זָהָב עָשָׂה־לּוֹ ׀ מִתַּחַת לְזָרוֹ עַל שְׁתֵּי צִלְעֹתָיו עַל שְׁנֵי צַדָּיו לְבָתִּים לְבָדִים לְשֵׂאת אֹתוֹ בָּהֶם:

וְתַרְתִּין עֲזָקוֹן דְדֶהָב עֲבַד לִיָּה מְלָרַע לְזִירִיָּה עַל תַּרְתִּין וְזִימִיָּה עַל תַּרְתִּין סְטְרוֹהִי לְאַתְרָא לְאַרִיחִיָּא לְמַטְל יְתֵיָה בְּהוֹן:

וַיַּעַשׂ אֶת־הַבְּדִים עֲצֵי שִׁטִּים וַיִּצַף אֹתָם זָהָב:

וְעֲבַד יֵת אֲרִיחִיָּא דְאָעִי שְׁטִין וַחֲפָא יְתֵהוֹן דֶּהָבָא:

וַיַּעַשׂ אֶת־שֹׁמֵן הַמִּשְׁחָה קֹדֶשׁ וְאֶת־קְטֹרֶת הַסַּמִּים טְהוֹר מַעֲשֵׂה רִקְח:

וְעֲבַד יֵת מִשְׁחָא דְרַבּוּתָא קוּדְשָׁא וְיֵת קְטֹרֶת בּוֹסְמִיָּא דְכִי עוּבַד בּוֹסְמִינוֹ:

שביעי

פְּרֻשַׁת מִזְבַּח הָעוֹלָה

וַיַּעַשׂ אֶת־מִזְבַּח הָעוֹלָה עֲצֵי שִׁטִּים חֲמִשׁ אַמּוֹת אַרְכּוֹ וְחֲמִשׁ־אַמּוֹת רְחִבּוֹ רְבֹועַ וְשָׁלֹשׁ אַמּוֹת קָמְתּוֹ:

וְעֲבַד יֵת מִדְּבַחָא דְעֹלָתָא דְאָעִי שְׁטִין חֲמִישׁ אִמִּין אֹרְכִיָּה וְחֲמִישׁ אִמִּין פּוֹתִיָּה מְרַבַּע וְתֵלֵת אִמִּין רוּמִיָּה:

וַיַּעַשׂ קַרְנֹתָיו עַל אַרְבַּע פְּנֵיתָיו מִמְּנוֹ הָיוּ קַרְנֹתָיו וַיִּצַף אֹתוֹ נְחֹשֶׁת:

וְעֲבַד קַרְנוֹהִי עַל אַרְבַּע זְוִנְתֵיָה מְנִיָּה הַנּוֹאָה קַרְנוֹהִי וַחֲפָא יְתֵיָה נְחֹשֶׁא:

וַיַּעַשׂ אֶת־כָּל־כְּלֵי הַמִּזְבֵּחַ אֶת־הַסִּירֹת וְאֶת־הַיָּעִים וְאֶת־הַמְּזַרְקֹת אֶת־הַמְּזַלְגֹת וְאֶת־הַמַּחְתֹּת כָּל־כְּלָיו עָשָׂה נְחֹשֶׁת:

וְעֲבַד יֵת כָּל מְנֵי מִדְּבַחָא יֵת פְּסַכְתִּירֹתָא וְיֵת מְגַרּוּפִּיתָא וְיֵת מְזַרְקִיָּא יֵת צַנּוּרִיתָא וְיֵת מַחְתִּיתָא כָּל מְנוֹהִי עֲבַד נְחֹשֶׁא:

וַיַּעַשׂ לַמִּזְבֵּחַ מִכְבָּר מַעֲשֵׂה רְשֵׁת נְחֹשֶׁת תַּחַת כַּרְכָּפוֹ מְלֻמָּטָה עַד־תַּחְצִיּוֹ:

וְעֲבַד לְמִדְּבַחָא סְרָדָא עוּבַד מְצַדְתָּא דְנְחֹשֶׁא תַּחַת סוּבִיבִיָּה מְלָרַע עַד פְּלַגִּיָּה:

וַיִּצַק אַרְבַּע טַבְעֹת בְּאַרְבַּע הַקְּצוֹת לְמִכְבָּר הַנְּחֹשֶׁת בָּתִּים לְבָדִים:

וְאִתִּיד אַרְבַּע עֲזָקוֹן בְּאַרְבַּע זְוִנְתָא לְסְרָדָא דְנְחֹשֶׁא אֲתַרָּא לְאַרִיחִיָּא:

וַיַּעַשׂ אֶת־הַבְּדִים עֲצֵי שִׁטִּים וַיִּצַף אֹתָם נְחֹשֶׁת:

וְעֲבַד יֵת אֲרִיחִיָּא דְאָעִי שְׁטִין וַחֲפָא יְתֵהוֹן נְחֹשֶׁא:

וַיָּבֵא אֶת־הַבְּדִים בְּטַבְעֹת עַל צִלְעֹת הַמִּזְבֵּחַ לְשֵׂאת אֹתוֹ בָּהֶם נָכוֹב לַחַת עָשָׂה אֹתוֹ:

וְאֵעִיל יֵת אֲרִיחִיָּא בְּעֻזְקָתָא עַל סְטְרֵי מִדְּבַחָא לְמַטְל יְתֵיָה בְּהוֹן חֲלִיל לְוַחֲיוֹן עֲבַד יְתֵיָה:

נְכוֹב לַחַת – "נְכוֹב" הוּא חֲלוּל; נְכוֹ: "וַעֲבָדוּ אַרְבַּע אֲצִבְעוֹת נְכוֹב". נְכוֹב לַחַת – הַלּוּחֹת שֶׁל עֲצֵי שִׁטִּים לְכָל רוּחַ, וְהַחֲלִל בְּאַמְצַע.

וַיַּעַשׂ אֶת הַפְּנִיר נְחֹשֶׁת וְאֵת כַּנּוֹ נְחֹשֶׁת בְּמִרְאֵת הַצְּבָאֹת אֲשֶׁר צָבְאוּ פֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד:

וְעֲבַד יֵת פְּנִירָא דְנְחֹשֶׁא וְיֵת בְּסִיסִיָּה דְנְחֹשֶׁא בְּמַחְזִית נְשִׂיָּא דְאִתְּנִן לְצִלְאָה בְּתַרְע מִשְׁכַּן זְמַנָּא:

בְּמִרְאֵת הַצְּבָאֹת – בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל הָיוּ בְּיַדן מִרְאוֹת, שְׂרָאוֹת בְּהֵן כְּשֶׁהֵן מִתְקַשְׁטוֹת; וְאִף אוֹתָן לֹא עָכְבוּ מִלְּהִבִּיא לְנִדְבַת הַמִּשְׁכָּן. וְהִיָּה מוֹאֵס מִשָּׂה בְּהֵן, מִפְּנֵי שֶׁעֲשׂוּיִים לְיִצְרַר הָרַע. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: קַבֵּל, כִּי אֵלּוֹ חֲבִיבִין עָלֶי מִן הַכָּל, שְׁעַל דִּיִּהֶם הָעֲמִידוֹ הַנְּשִׂים צְ-בָאוֹת רַבּוֹת בְּמַצְרִים. כְּשֶׁהָיוּ בְּעֻלְיָהוֹן גַּעֲמִים בְּעֻבּוֹדַת פְּרָד, הָיוּ הוֹלְכוֹת וּמוֹלִיכוֹת לָהֶם מֵאֲכָל וּמִשְׁתָּהּ, וּמֵאֲכִילוֹת אוֹתָם; וְנוֹטְלוֹת הַמִּרְאוֹת, וְכָל אֶסֶת רוּאָה

עצמה עם בעלה במראה, ומשדלתו בדברים לומר: אני נאה ממך! ומתוך כך מביאות לבעליהם לידי תאנה, ונזקקות להם, ומתעברות ויולדות שם, שנאמר: "תחת התפוס עורתיך". וזהו שנאמר: **במראת הצבאת**. ונעשה הפיור מהם, שהוא לשום שלום בין איש לאשתו, להשקות ממים שבתוכו למי שקנא לה בעלה ונסתרה. ותדע לה שהן מראות ממש, שהרי נאמר: "ויחשת התנופה שבעים כפר וגומר ויעש בה" וגומר, וכיור וכנו לא הזכרו שם; למדת שלא היה נחשת של פיור מנחשת התנופה. כך דרש רבי תנחומא. וכן תרגם אונקלוס: "במחזית נשיא", והוא תרגום של 'מראות', מירידור"ש בלע"ז. וכן מצינו בישעיה, "והגליונים", מתרגמינו "ומחזיתא". אשר צבאו – להביא נדבתו.

ויעש את החצר לפאת וגב תימנה קלעי החצר
שש משור מאה באמה:
ועבד ית דרתא לרוח עיבר דרומא סרדי דרתא דבוץ
שזיר מאה אמין:

עמודיהם עשרים ואדניהם עשרים נחשת ווי
העמודים וחשקיהם כסף:
עמודיהון עשרין וסמכיהון עשרין דנחשא ווי
עמודיא וכבושיהון כסף:

ולפאת צפון מאה באמה עמודיהם עשרים ואדניהם
עשרים נחשת ווי העמודים וחשקיהם כסף:
ולרוח צפונא מאה אמין עמודיהון עשרין וסמכיהון
עשרין דנחשא ווי עמודיא וכבושיהון כסף:

ולפאת-זם קלעים חמשים באמה עמודיהם עשרה
ואדניהם עשרה ווי העמודים וחשקיהם כסף:
ולרוח מערבא סרדי חמשים אמין עמודיהון עשרא
וסמכיהון עשרא ווי עמודיא וכבושיהון כסף:

ולפאת קדמה מזרחה חמשים אמה:
ולרוח קדומא מזנחא חמשים אמין:

קלעים חמש-עשרה אמה אל-הפתח עמודיהם
שלשה ואדניהם שלשה:
סרדי חמש עשרה אמין לעברא עמודיהון תלתא
וסמכיהון תלתא:

ולפתח השנית מזה ומזה לשער החצר קלעים חמש
עשרה אמה עמודיהם שלשה ואדניהם שלשה:
ולעברא תנינא מכא ומכא לתרע דרתא סרדי חמש
עשרה אמין עמודיהון תלתא וסמכיהון תלתא:

כל-קלעי החצר סביב שש משור:
כל סרדי דרתא סחור סחור דבוץ שזיר:

והאדנים לעמודים נחשת ווי העמודים וחשקיהם
כסף וצפוי ראשיהם כסף והם מחשקים כסף כל
עמדי החצר:
וסמכיא לעמודיא דנחשא ווי עמודיא וכבושיהון
כסף וחפוי רישיהון כסף ואנון מכובשין כסף כל
עמודי דרתא:

ומסך שער החצר מעשה רלם תכלת וארגמן
ותולעת שני ושש משור ועשרים אמה ארך וקומה
ברחב חמש אמות לעמת קלעי החצר:
ופרסא דתרע דרתא עובד צפיר דתכלא וארגנא וצבע
זהורי ובוץ שזיר ועשרין אמין אורכא ורומא
בפותיא חמש אמין לקביל סרדי דרתא:

לעמת קלעי החצר – כמדת קלעי החצר.

ועמדיהם ארבעה ואדניהם ארבעה נחשת ווייהם
כסף וצפוי ראשיהם וחשקיהם כסף:
ועמודיהון ארבעא וסמכיהון ארבעא דנחשא ווייהון
כסף וחפוי רישיהון וכבושיהון כסף:

וכל ספיא למשפנא ולדרתא סחור סחור דנחשא:
וכל-היתלת למשפן ולחצר סביב נחשת:

ג ויהי הורם בן-אחאב מלך על-ישראל בשמרון בשנת שמנה עשרה ליהושפט מלך יהודה וימלך שתיים-עשרה שנה: ויעשה הרע בעיני יהוה רק לא כאביו וכאמו ויסר את-מצבת הבעל אשר עשה אביו: רק בתטאות ירבעם בן-נבט אשר-החטיא את-ישראל דבק לאסר ממנה: ומישע מלך-מואב הנה נקד והשיב למלך-ישראל מאה-אלף פרים ומאה אלף אילים צמר: ויהי פמות אחאב ויפשע מלך-מואב במלך ישראל: ויצא המלך יהורם ביום ההוא משמרון ויפקד את-כל ישראל: וילך וישלח אל-יהושפט מלך-יהודה לאמר מלך מואב פשע בי התלך אתי אל-מואב למלחמה ויאמר אעלה פמוני כמוך פעמי כעמך כסוסי כסוסיך: ויאמר אי-נה הדרך נעלה ויאמר דרך מדבר אדום: וילך מלך ישראל ומלך-יהודה ומלך אדום ויסבו דרך שבעת ימים ולא הנה מים למחנה ולבהמה אשר ברגליהם: ויאמר מלך ישראל אהה פיי-קרא יהוה לשלשת המלכים האלה לתת אותם ביד-מואב: ויאמר יהושפט האין פה נביא לי-הנה ונדרשה את-יהוה מאותו ויען אחד מעבדי מלך-ישראל ויאמר פה אלישע בן-שפט אשר-יצק מים על-ידי אליהו: ויאמר יהושפט יש אותו דבר-יהוה וירדו אליו מלך ישראל ויהושפט ומלך אדום: ויאמר אלישע אל-מלך ישראל מה-לי ולך לך אל-נביאי אביך ואל-נביאי אמך ויאמר לו מלך ישראל אל פיי-קרא יהוה לשלשת המלכים האלה לתת אותם ביד-מואב: ויאמר אלישע חיי-הוה צ-באות אשר עמדתני לפניו פי לולי פני יהושפט מלך-יהודה אני נשא אם-אביט אליך ואם-אראך: ועתה קח-לי מנגון והנה כנגון המנגון ותהי עלי דדי-הנה: ויאמר פה אמר יהוה עשה הנחל הזה גבים גבים: פיי-כה אמר יהוה לא-תראו רוח ולא-תראו לשם והנחל ההוא ימלא מים ושתייתם אתם ומקניכם ובהמתכם: ונקל זאת בעיני יהוה ונתן את-מואב בידכם: ויהפיתם פל-עיר מבצר וכל-עיר מבחור וכל-עץ טוב תפילו וכל-מעניני-מים

תסתמו וכל החלקה הטובה תכאבו באבנים: ויהי בבקר פעלות המנחה והנה-מים באים מדרך אדום ותמלא הארץ את-המים: וכל-מואב שמעו פיי-עלו המלכים להלחם בהם ויצעקו מפל חגר חגרה ומעלה ויעמדו על-הגבול: וישפיוו בבקר והשמש זרחה על-המים ויראו מואב מנגד את-המים אדמים פדם: ויאמרו דם זה החרב וחרבו המלכים ויפו איש את-רעהו ועתה לשלל מואב: ויבאו אל-מחנה ישראל ויקמו ישראל ויפו את-מואב וינסו מפניהם ויכו-בה והכות את-מואב: והערסו וכל-חלקה טובה ישליכו איש-אבנו ומלאוה וכל-מעניני-מים יסתמו וכל-עץ-טוב יפילו עד-השאיר אבניה בקיר חרשת ויסבו הקלעים ויכוה: וירא מלך מואב פיי-תזק ממנו המלחמה ויקח אותו שבע-מאות איש שלף חרב להבקיע אל-מלך אדום ולא יכלו: ויקח את-בנו הבכור אשר-ימלך תחתיו ויעלה עלה על-החמה ויהי קצף-גדול על-ישראל ויסעו מעליו וישבו לארץ:

ד ואשה אחת מנשי בני-הנביאים צעקה אל-אלישע לאמר עבדך אישיל מית ואתה ידעת פי עבדך הנה נרא את-יהוה והנשה בא לקחת את-שני ילדי לו לעבדים: ויאמר אליה אלישע מה אעשה-לך הגידי לי מה-יש-לך בבית ותאמר אין לשפחתך כל בבית פי אם-אסוף שמן: ויאמר לכי שאלי-לך פלים מן-החויץ מאת פל-שכניך פלים רקים אל-תמעיטי: ויבאת וסגרת הדלת בעדך ובעד-בניך ויצקת על פל-הפלים האלה והמלא תסיעי: ותלך מאתו ותסגר הדלת בעדה ובעד בניה הם מגישים אליה והיא מוצקת: ויהי פמלאת הפלים ותאמר אל-בנה הגישה אלי עוד פלי ויאמר אליה אין עוד פלי ויעמד השמן: ותבא ותגד לאיש הא-להים ויאמר לכי מכרי את-השמן ושלמי את-נשיך ואת ובניך תחיי בנותר: ויהי היום ויעבר אלישע אל-שוים ושם אשה גדולה ותחזק-בו לאכל-לחם ויהל מדי עברו יסר שמה לאכל-לחם: ותאמר אל-אישה הנה-נא ידעתי פי איש א-להים קדוש הוא עבר

עלינו תמיד: **בַּעֲשֵׂה-נָא עֲלֵית-קִיר קִטְנָה וְנָשִׂים**
לוֹ שֵׁם מַטֵּה וּשְׁלֹחַן וְכֶסֶף וּמְנוּרָה וְהִנֵּה בְּבֹאוֹ
אֵלֵינוּ יָסוּר שְׁמָה: **וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹא שְׁמָה וַיִּסַּר**
אֶל-הָעֵלְיָה וַיִּשְׁכַּב-שְׁמָה: וַיֹּאמֶר אֶל-גִּיתְחִי נַעֲרוֹ
קְרֵא לְשׁוֹנְמִית הַזֹּאת וַיִּקְרָא-לָהּ וַתַּעֲמֵד לְפָנָיו:
וַיֹּאמֶר לוֹ אָמֵר-נָא אֵלֶיהָ הִנֵּה תִרְדָּת אֵלֵינוּ אֶת-
כָּל-הַחֲרָדָה הַזֹּאת מָה לַעֲשׂוֹת לָךְ הִנֵּשׁ לְדַבַּר-לָךְ
אֶל-הַמֶּלֶךְ אוֹ אֶל-שָׂר הַצָּבָא וּתְאָמַר בְּתוֹךְ עַמִּי
אֲנֹכִי יֹשֶׁבֶת: וַיֹּאמֶר וּמָה לַעֲשׂוֹת לָהּ וַיֹּאמֶר
גִּיתְחִי אֲבָל בֶּן אִיוֹן-לָהּ וְאִישָׁה זָקֵן: וַיֹּאמֶר קְרֵא-
לָהּ וַיִּקְרָא-לָהּ וַתַּעֲמֵד בַּפֶּתַח: וַיֹּאמֶר לְמוֹעֵד הַזֶּה
כָּעֵת חַיָּה אַתְּ תִבְקַת בֶּן וּתְאָמַר אֶל-אֲדֹנָי אִישׁ
הָאֵל-לֵהִים אֶל-תִּכְזָב בְּשִׁפְתֶיךָ: וַתֵּהָר האִשָּׁה
וַתֵּלֶד בֶּן לְמוֹעֵד הַזֶּה כָּעֵת חַיָּה אֲשֶׁר-דָּבַר אֵלֶיהָ
אֱלִישָׁע: וַיִּגְדַּל הַיֶּלֶד וַיְהִי הַיּוֹם וַיֵּצֵא אֶל-אָבִיו
אֶל-הַקְּצָרִים: וַיֹּאמֶר אֶל-אָבִיו רֵאשִׁי רֵאשִׁי
וַיֹּאמֶר אֶל-הַנָּעַר שְׂאֵהוּ אֶל-אֲמוֹ: וַיִּשְׁאָהוּ
וַיְבִיֵּאֵהוּ אֶל-אֲמוֹ וַיִּשָּׁב עַל-בְּרִיָּה עַד-הַצְּהָרִים
וַיָּמָת: וַתַּעַל וַתִּשְׁכַּבְהוּ עַל-מִטַּת אִישׁ הָאֵל-לֵהִים
וַתִּסְגָּר בַּעֲדוֹ וַתֵּצֵא: וַתִּקְרָא אֶל-אִישָׁהּ וּתְאָמַר
שְׁלַחָה נָא לִי אֶחָד מִן-הַנָּעָרִים וְאַחַת הָאֲתֻנוֹת
וְאֶרְוֶצָה עַד-אִישׁ הָאֵל-לֵהִים וְאֲשׁוּבָה: וַיֹּאמֶר
מְדוּעַ אַתְּ הַלַּכְת אֵלָיו הַיּוֹם לֹא-יִחַדֵּשׁ וְלֹא שִׁבַּת
וּתְאָמַר שְׁלוֹם: וַתַּחֲבֹשׁ הָאֲתוֹן וּתְאָמַר אֶל-נַעֲרָה
נָהָג וְלָךְ אֶל-תַּעֲצָר-לִי לִרְפָב כִּי אִם-אֲמַרְתִּי לָךְ:
וַתֵּלֶךְ וַתָּבֹא אֶל-אִישׁ הָאֵל-לֵהִים אֶל-הָר הַכַּרְמֶל
וַיְהִי כִּרְאוֹת אִישֵׁי-הָאֵל-לֵהִים אֹתָהּ מִנְּגֵד וַיֹּאמֶר
אֶל-גִּיתְחִי נַעֲרוֹ הִנֵּה הַשׁוֹנְמִית הַלְזָ: וַעֲתָה רוּיֹן-
נָא לִקְרָאתָהּ וְאָמַר-לָהּ הַשְׁלוֹם לָךְ הַשְׁלוֹם לְאִישִׁיךָ
הַשְׁלוֹם לַיֶּלֶד וּתְאָמַר שְׁלוֹם: וַתָּבֹא אֶל-אִישׁ
הָאֵל-לֵהִים אֶל-הָהָר וַתַּחֲזֹק בְּרַגְלָיו וַיִּגַּשׁ גִּיתְחִי
לְהִדָּפָה וַיֹּאמֶר אִישׁ הָאֵל-לֵהִים הִרְפָּה-לָהּ כִּי-
נִפְשָׁה מְרֵה-לָהּ וַי-הוּהָ הָעֵלִים מִמֶּנִּי וְלֹא הִגִּיד
לִי: וַתְּאָמַר הַשְׁאֲלֵתִי בֶן מֵאֵת אֲדֹנָי הֲלֹא אֲמַרְתִּי
לֹא תִשְׁלַח אֹתִי: וַיֹּאמֶר לְגִיתְחִי חֲגַר מִתְּנִיָּה וְקַח
מִשְׁעֻנְתִּי בְיָדְךָ וְלָךְ כִּי-תִמָּצֵא אִישׁ לֹא תִבְרָכְנוּ
וְכִי-יְבָרְכֶךָ אִישׁ לֹא תַעֲנֶנּוּ וְשָׁמַת מִשְׁעֻנְתִּי עַל-
פְּנֵי הַנָּעַר: וַתְּאָמַר אִם הַנָּעַר חִי-י-הוּנָה וְחִי-

נִפְשָׁךְ אִם-אֶעֱזָבְךָ וַיִּקָּם וַיֵּלֶךְ אַחֲרֶיהָ: **וַיִּגְחֲזִי עִבְרָ**
לְפָנֶיהֶם וַיִּשָּׂם אֶת-הַמִּשְׁעֻנָּת עַל-פְּנֵי הַנָּעַר וְאִין
קוֹל וְאִין קוֹשֵׁב וַיִּשָּׁב לִקְרָאתוֹ וַיִּגַּד-לוֹ לֵאמֹר לֹא
הִקְיִץ הַנָּעַר: וַיָּבֹא אֱלִישָׁע הַבִּיתָה וְהִנֵּה הַנָּעַר
מֵת מִשְׁכָּב עַל-מִטָּתוֹ: וַיָּבֹא וַיִּסְגָּר הַדָּלֶת בַּעֲד
שְׁנֵיהֶם וַיִּתְפַּלֵּל אֶל-י-הוָה: וַיַּעַל וַיִּשְׁכַּב עַל-
הַיֶּלֶד וַיִּשָּׂם פְּיוֹ עַל-פְּיוֹ וְעֵינָיו עַל-עֵינָיו וְכַפְּיוֹ
עַל-כַּפּוֹ וַיִּגָּהַר עֲלָיו וַיָּחַם בְּשָׂר הַיֶּלֶד: וַיָּשָׁב
וַיֵּלֶךְ בַּבֵּית אַחַת הַנָּהָ וְאַחַת הַנָּהָ וַיַּעַל וַיִּגָּהַר עֲלָיו
וַיִּזְוָר הַנָּעַר עַד-שִׁבְעַ פַּעַמַּיִם וַיִּפְקַח הַנָּעַר אֶת-
עֵינָיו: וַיִּקְרָא אֶל-גִּיתְחִי וַיֹּאמֶר קְרֵא אֶל-
הַשׁוֹנְמִית הַזֹּאת וַיִּקְרָאָהּ וַתָּבֹא אֵלָיו וַיֹּאמֶר שְׂאִי
בְּנִי: וַתָּבֹא וַתַּפֵּל עַל-רַגְלָיו וַתִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה
וַתִּשָּׂא אֶת-בְּנָהּ וַתֵּצֵא: וַיֹּאֲלִישָׁע שָׁב הַגִּלְגָּלָה
וְהִרְעַב בְּאֶרֶץ וּבְנֵי הַנְּבִיאִים יֹשְׁבִים לְפָנָיו וַיֹּאמֶר
לְנַעֲרוֹ שִׁפְתַּי הַסִּיר הַגְּדוֹלָה וּבִשְׂלַל נִזְיַד לְבְנֵי
הַנְּבִיאִים: וַיֵּצֵא אֶחָד אֶל-הַשְּׂדֵה לְלֶקֶט אֲרֵת
וַיִּמָּצֵא גֶפֶן שְׂדֵה וַיִּלְקֹט מִמֶּנּוּ פַקְעֵת שְׂדֵה מְלֵא
בְּגָדוֹ וַיָּבֹא וַיַּפְלַח אֶל-סִיר הַנִּזְיַד כִּי-לֹא יִדְעוּ:
וַיִּצְקוּ לְאֲנָשִׁים לְאֹכֹל וַיְהִי כָּאֲכֹלִים מִהַנִּזְיַד
וְהַמָּה צָעְקוּ וַיֹּאמְרוּ מָוֶת בְּסִיר אִישׁ הָאֵל-לֵהִים
וְלֹא יָכְלוּ לְאֹכֹל: וַיֹּאמֶר וַיִּקְחוּ-קֶמַח וַיִּשְׁלַךְ אֶל-
הַסִּיר וַיֹּאמֶר צֵק לָעֵם וַיֹּאכְלוּ וְלֹא הִנֵּה דָבָר רַע
בְּסִיר: וַיֹּאשֵׁר בָּא מִבְּעַל שְׁלֹשָׁה וַיָּבֹא לְאִישׁ
הָאֵל-לֵהִים לָחֵם בַּפּוּרִים עֲשָׂרִים-לָחֵם שְׁעָרִים
וְכַרְמֶל בְּצִקְלָנוּ וַיֹּאמֶר תָּן לָעֵם וַיֹּאכְלוּ: וַיֹּאמֶר
מִשְׁרָתוֹ מָה אֲתָן זֶה לְפָנֵי מֵאָה אִישׁ וַיֹּאמֶר תָּן
לָעֵם וַיֹּאכְלוּ כִּי כֹה אָמַר י-הוָה אֲכַל וְהוֹתֵר: וַיִּתְּן
לְפָנֵיהֶם וַיֹּאכְלוּ וַיִּוְתְרוּ כַּדָּבָר י-הוָה:

ה **וַנַּעֲמֹן שַׂר-צָבָא מֶלֶךְ-אַרְם הִנֵּה אִישׁ גָּדוֹל**
לְפָנָי א-דָּנִיּוֹ וַיִּשָּׂא פָנָיִם כִּי-בֹ וַתִּן-י-הוָה תְּשׁוּעָה
לְאַרְם וְהָאִישׁ הִנֵּה גִבּוֹר חֵיל מְצָרַע: וַיִּאָּרֶם יֵצְאוּ
גְּדוֹדִים וַיִּשְׁבּוּ מֵאַרְץ יִשְׂרָאֵל נַעֲרָה קִטְנָה וַתְּהִי
לְפָנֵי אִשָּׁת נַעֲמָן: וַתְּאָמַר אֶל-גְּבִרְתָּהּ אַחֲלִי אֲדֹנָי
לְפָנֵי הַנְּבִיא אֲשֶׁר בְּשַׁמְרוֹן אֲזִי יֵאָסֶף אֹתוֹ
מִצָּרַעְתּוֹ: וַיָּבֹא וַיִּגַּד לֹא-דָנִיּוֹ לֵאמֹר כְּזֹאת וְכֹזֹאת
דָּבָרָה הַנַּעֲרָה אֲשֶׁר מֵאַרְץ יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ-
אַרְם לָךְ-בָּא וְאֲשַׁלְּחָה סֹפֵר אֶל-מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיֵּלֶךְ

ויקח בידו עֶשֶׂר כַּפְרֵי-כֶסֶף וְשֵׁשֶׁת אֲלָפִים זָהָב
וְעֶשֶׂר חֲלִיפוֹת בָּגָדִים: וַיָּבֵא הַסֹּפֵר אֶל-מֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר וְעַתָּה כְּבוֹא הַסֹּפֵר הַזֶּה אֵלֶיךָ הַגֵּה
שְׁלַחְתִּי אֵלֶיךָ אֶת-נַעֲמָן עַבְדִּי וְאֶסְפְּתוּ מִצְרַעְתּוֹ:
וַיְהִי כִּקְרֹא מֶלֶךְ-יִשְׂרָאֵל אֶת-הַסֹּפֵר וַיִּקְרַע בְּגָדָיו
וַיֹּאמֶר הֲאֵ-לֹהִים אֲנִי לְהַמִּית וּלְהַחַיֹּת כִּי-זֶה
שְׁלַח אֵלַי לְאֶסֶף אִישׁ מִצְרַעְתּוֹ כִּי אֶדְדַּע-וַיָּבֵא
וַרְאוּ כִּי-מִתְאַנֶּה הוּא לִי: וַיְהִי כַשְּׁמַע | אֱלִישֶׁעַ
אִישׁ-הָאֵ-לֹהִים כִּי-קָרַע מֶלֶךְ-יִשְׂרָאֵל אֶת-בְּגָדָיו
וַיִּשְׁלַח אֶל-הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר לָמָּה קָרַעְתָּ בְּגָדֶיךָ יְבֹא-
נָא אֵלַי וַיֵּדַע כִּי יֵשׁ נָבִיא בְּיִשְׂרָאֵל: וַיָּבֵא נַעֲמָן
בְּסוּסוֹ וּבְרֻכָּבוֹ וַיַּעֲמֵד פְּתַח-הַבַּיִת לְאֱלִישֶׁעַ:
וַיִּשְׁלַח אֵלָיו אֱלִישֶׁעַ מִלֶּאדָּה לֵאמֹר הֲלוֹךְ וְרַחֲצֵתָ
שִׁבְעַ-פְּעָמִים בַּיַּרְדֵּן וְיָשָׁב בְּשַׂרְךָ לֶךָ וּטְהַר:
וַיִּקְצֹף נַעֲמָן וַיֵּלֶךְ וַיֹּאמֶר הִנֵּה אִמְרַתִּי אֵלַי | יֵצֵא
יְצוּא וְעַמְד לְקִרְא בְּשֵׁם-יְיָ-הוֹיָה אֵ-לֹהֵיו וְהִנֵּי יָדוֹ
אֶל-הַמָּקוֹם וְאֶסֶף הַמִּצְרַע: הֲלֹא טוֹב אֲמַנָּה
וּפְרָפֹר נִהְרוֹת דְּמַשְׁק מִכֹּל מִימֵי יִשְׂרָאֵל הֲלֹא-
אֶרְחֵץ בָּהֶם וּטְהַרְתִּי וַיִּפֹּן וַיֵּלֶךְ בְּחֵמָה: וַיִּגְשׁוּ
עַבְדָיו וַיַּדְבְּרוּ אֵלָיו וַיֹּאמְרוּ אָבִל דָּבָר גָּדוֹל הִנְבִּיא
דָּבָר אֵלֶיךָ הֲלוֹא תַעֲשֶׂה וְאָף כִּי-אָמַר אֵלֶיךָ רַחֵץ
וּטְהַר: וַיֵּרֶד וַיִּטְבֹּל בַּיַּרְדֵּן שִׁבְעַ פְּעָמִים כַּדָּבָר
אִישׁ הָאֵ-לֹהִים וַיָּשָׁב בְּשָׂרוֹ כַּבְּשָׂר גַּעַר קִטּוֹן
וַיִּטְהַר: וַיָּשָׁב אֶל-אִישׁ הָאֵ-לֹהִים הוּא וְכָל-
מַחְבְּהוֹ וַיָּבֵא וַיַּעֲמֵד לִפְנֵי וַיֹּאמֶר הִנֵּה-נָא יַדְעַתִּי
כִּי אִין אֵ-לֹהִים בְּכָל-הָאָרֶץ כִּי אִם-בְּיִשְׂרָאֵל
וְעַתָּה קַח-נָא בְרָכָה מֵאֵת עַבְדְּךָ: וַיֹּאמֶר חִי-
י-הוֹיָה אֲשֶׁר-עַמְדַתִּי לִפְנֵי אִם-אֶקַח וַיִּפְצַר-בּוֹ
לְקַחַת וַיִּמָּאֵן: וַיֹּאמֶר נַעֲמָן וְלֹא יִתְּנָנָא לְעַבְדְּךָ
מִשָּׂא צֹמֵד-פְּרָדִים אֲדַמָּה כִּי לֹא-יַעֲשֶׂה עוֹד
עַבְדְּךָ עֲלֶה וְנָבַח לֹא-לֹהִים אַחֲרֵים כִּי אִם-
לִי-הוֹיָה: לְדָבָר הַזֶּה יִסְלַח י-הוֹיָה לְעַבְדְּךָ כְּבוֹא
אֲדַנִּי בֵּית-רַמּוֹן לְהַשְׁתַּחֲוֹת לְשֵׁמָה וְהוּא | גִּשְׁעוֹן
עַל-יָדַי וְהַשְׁתַּחֲוִיתִי בֵּית רַמּוֹן בְּהַשְׁתַּחֲוִיתִי בֵּית
רַמּוֹן יִסְלַח-י-הוֹיָה לְעַבְדְּךָ בְּדָבָר הַזֶּה: וַיֹּאמֶר לוֹ
לֶךְ לְשָׁלוֹם וַיֵּלֶךְ מֵאֵתוֹ כְּבַר-תֹּאֲרֵץ: וַיֹּאמֶר גִּיתִזִּי
נֶעַר אֱלִישֶׁעַ אִישׁ-הָאֵ-לֹהִים הַגֵּה | חֲשׂוֹף אֲדַנִּי
אֶת-נַעֲמָן הָאֲרַמִּי הַזֶּה מִקַּחַת מִיָּדוֹ אֶת אֲשֶׁר-

הָבִיא חִי-י-הוֹיָה כִּי-אִם-רַצְתִּי אַחֲרָיו וְלִקַּחְתִּי
מֵאֵתוֹ מֵאוֹמָה: וַיֵּרְדָה גִּיתִזִּי אַחֲרָיו נַעֲמָן וַיִּרְאֶה
נַעֲמָן רֵץ אַחֲרָיו וַיִּפֹּל מֵעַל הַמֶּרְכָּבָה לְקִרְאָתוֹ
וַיֹּאמֶר הַשָּׁלוֹם: וַיֹּאמֶר | שָׁלוֹם אֲדַנִּי שְׁלַחְתִּי
לֵאמֹר הִנֵּה עַתָּה זֶה בָּאוּ אֵלַי שְׁנַי-נַעֲרִים מִהַר
אֲפָרַיִם מִבְּנֵי הַנְּבִיאִים תְּנֶה-נָא לָהֶם כַּפְרֵי-כֶסֶף
וּשְׁתִּי חֲלָפוֹת בָּגָדִים: וַיֹּאמֶר נַעֲמָן הוּאֵל קַח
כַּפְרִים וַיִּפְרֹץ-בּוֹ וַיִּצַר כַּפְרִים כֶּסֶף בְּשְׁנֵי חֲרָטִים
וּשְׁתִּי חֲלָפוֹת בָּגָדִים וַיִּתֵּן אֶל-שְׁנֵי נַעֲרָיו וַיִּשְׂאוּ
לִפְנָיו: וַיָּבֵא אֶל-הַעֶפְל וַיִּקַּח מִיָּדָם וַיִּפְקֹד בַּבַּיִת
וַיִּשְׁלַח אֶת-הָאֲנָשִׁים וַיִּלְכוּ: וְהוּא-בָּא וַיַּעֲמֵד
אֶל-אֲ-דָנָיו וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֱלִישֶׁעַ מֵאִין גִּיתִזִּי וַיֹּאמֶר
לֹא-הֲלֹךְ עַבְדְּךָ אֲנָה וְאָנָה: וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֹא-לְבִי
הֲלֹךְ כַּאֲשֶׁר הִפְדֵּ-אִישׁ מֵעַל מֶרְכָּבָתוֹ לְקִרְאָתְךָ
הַעֵת לְקַחַת אֶת-הַכֶּסֶף וְלִקַּחַת בָּגָדִים וְזִיתִים
וְכַרְמִים וְצֹאן וּבָקָר וְעַבְדִּים וּשְׁפָחוֹת: וַיִּצְרַעַת
נַעֲמָן תְּדַבֵּק-בְּךָ וּבְנַרְעָה לְעוֹלָם וַיֵּצֵא מִלִּפְנָיו
מִצְרַע כַּשְּׁלֵג:

ו וַיֹּאמְרוּ בְּנֵי-הַנְּבִיאִים אֶל-אֱלִישֶׁעַ הִנֵּה-נָא
הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ יֹשְׁבִים שָׁם לִפְנֵיךָ צַר מִמֶּנּוּ:
וַיִּלְכְּהוּ-נָא עַד-הַיַּרְדֵּן וְנִקַּחְתָּ מִשָּׂם אִישׁ קוֹרָה
אַחַת וְנַעֲשֶׂה-לָנוּ שָׂם מָקוֹם לְשִׁבְתָּ שָׁם וַיֹּאמֶר
לְכוּ: וַיֹּאמֶר הָאֶחָד הוּאֵל נָא וְלֶךְ אֶת-עַבְדְּךָ
וַיֹּאמֶר אֲנִי אֵלֶיךָ: וַיֵּלֶךְ אַתָּם וַיָּבֵאוּ הַיַּרְדֵּנָה וַיִּגְדְּרוּ
הַעֲצִים: וַיְהִי הָאֶחָד מִפִּיל הַקוֹרָה וְאֶת-הַבְּרֹזֶל
נָפַל אֶל-הַמַּיִם וַיִּצְעַק וַיֹּאמֶר אָתָּה אֲדַנִּי וְהוּא
שָׂאוֹל: וַיֹּאמֶר אִישׁ-הָאֵ-לֹהִים אֲנָה נָפַל וַיִּרְאֶהוּ
אֶת-הַמָּקוֹם וַיִּקְצַב-עֵץ וַיִּשְׁלַח-שָׂמָה וַיִּצְרַף
הַבְּרֹזֶל: וַיֹּאמֶר הָרַם לֶךְ וַיִּשְׁלַח יָדוֹ וַיִּקַּחְתּוּ:
וַיִּמְלֹךְ אָרַם הִנֵּה נִלְחַם בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּנְעַץ אֶל-עַבְדָיו
לֵאמֹר אֶל-מָקוֹם פְּלִגִּי אֶלְמִנִי תַחְנוּתִי: וַיִּשְׁלַח
אִישׁ הָאֵ-לֹהִים אֶל-מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הַשְׁמֵר
מֵעַבְרַת הַמָּקוֹם הַזֶּה כִּי-שָׂם אָרַם גְּחַתִּים: וַיִּשְׁלַח
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶל-הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר-לוֹ אִישׁ-
הָאֵ-לֹהִים וְהִזְהִירָה וְנִשְׁמַר שָׂם לֹא אַחַת וְלֹא
שְׁתֵּים: וַיִּסְעַר לֵב מֶלֶךְ-אָרַם עַל-הַדָּבָר הַזֶּה
וַיִּקְרָא אֶל-עַבְדָיו וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם הֲלוֹא תִּגִּידוּ לִי
מִי מִשְׁלָבוֹ אֶל-מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר אַחַד

מַעֲבָדָיו לֹא אֲדָנִי הַמֶּלֶךְ כִּי־אֵלִישַׁע הַנְּבִיא אֲשֶׁר
בְּיִשְׂרָאֵל יֵגִיד לְמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר
תִּדְבָר בַּחֲזֵר מִשְׁפָּכָד׃ וַיֹּאמֶר לָכֵן וְרָאוּ אִיכָה
הוּא וְאֲשַׁלַּח וְאֶקְחָהּוּ וַיַּגְדִּילוּ לֵאמֹר הִנֵּה בִדְתָן׃
וַיִּשְׁלַח־שָׁמָּה סוּסִים וְרֶכֶב וַחֲתִיל כֶּבֶד וַיָּבֹאוּ לַיְלָה
וַיִּקְפוּ עַל־הָעִיר׃ וַיִּשְׁפֹּם מִשָּׂרֵת אִישׁ הָאֱלֹהִים
לְקוּם וַיֵּצֵא וְהִנֵּה־חֲתִיל סוּבֵב אֶת־הָעִיר וְסוּס וְרֶכֶב
וַיֹּאמֶר נַעֲרוּ אֵלָיו אָהָה אֲדָנִי אִיכָה נַעֲשֵׂה׃
וַיֹּאמֶר אֶל־תִּירָא כִּי רַבִּים אֲשֶׁר אֲתָנוּ מֵאֲשֶׁר
אוֹתָם׃ וַיִּתְפַּלֵּל אֵלִישַׁע וַיֹּאמֶר יְיָ־הוֹה פִּקַּח־נָא
אֶת־עֵינָיו וַיִּרְאֶה וַיִּפְקַח יְיָ־הוֹה אֶת־עֵינָיו הַנֹּעֵר
וַיִּרָא וְהִנֵּה הָהָר מְלֵא סוּסִים וְרֶכֶב אֲשׁ סְבִיבֹת
אֵלִישַׁע׃ וַיִּרְדּוּ אֵלָיו וַיִּתְפַּלֵּל אֵלִישַׁע אֶל־יְיָ־הוֹה
וַיֹּאמֶר הַד־נָא אֶת־הַגּוֹי־הַזֶּה בַּסְּנוּרִים וַיִּפֹּם
בַּסְּנוּרִים כַּדָּבָר אֵלִישַׁע׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֵלִישַׁע
לֹא זֶה הַדָּרָךְ וְלֹא זֶה הָעִיר לָכֵן אַחֲרַי וְאוֹלִיכָה
אֲתָכֶם אֶל־הָאִישׁ אֲשֶׁר תִּבְקַשּׁוּן וַיִּלֶךְ אוֹתָם
שְׁמֵרוֹנָה׃ וַיְהִי כַּבָּאֵם שְׁמֵרוֹן וַיֹּאמֶר אֵלִישַׁע
יְיָ־הוֹה פִּקַּח אֶת־עֵינַי־אֵלֶּה וַיִּרְאוּ וַיִּפְקַח יְיָ־הוֹה
אֶת־עֵינֵיהֶם וַיִּרְאוּ וְהִנֵּה בַתּוֹךְ שְׁמֵרוֹן׃ וַיֹּאמֶר
מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֶל־אֵלִישַׁע כִּרְאֹתוֹ אוֹתָם הֲאֵפָה
אֵפָה אֲבִי׃ וַיֹּאמֶר לֹא תִכֶּה הָאֲשֶׁר שָׁבִית בַּחֲרָבָה
וּבְקַשְׁתָּךְ אֲתָה מִכָּה שִׁים לָחֶם וּמַיִם לַפְּנֵיהֶם
וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ וַיִּלְכוּ אֶל־אֲדֹנֵיהֶם׃ וַיִּכְרֶה לָהֶם
כֶּרֶה גְדוֹלָה וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ וַיִּשְׁלַחֵם וַיִּלְכוּ אֶל־
אֲדֹנֵיהֶם וְלֹא־יָסְפוּ עוֹד גְּדוּדֵי אָרֶם לָבֹא בְּאֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן וַיִּקְבֹּץ בְּוֶהֱד מֶלֶךְ־
אָרֶם אֶת־כָּל־מַחֲנֵהוּ וַיַּעַל וַיַּצֵּר עַל־שְׁמֵרוֹן׃ וַיְהִי
רָעַב גְּדוֹל בְּשְׁמֵרוֹן וְהִנֵּה צָרִים עָלֶיהָ עַד הַיּוֹת
רֹאש־חֲמוֹר בְּשִׁמְנַיִם כֶּסֶף וְרַבַּע הַקֶּבֶד דְּבִיּוֹנִים
בַּחֲמִשָּׁה־כֶּסֶף׃ וַיְהִי מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל עֹבֵר עַל־
הַחֲמָה וְאִשָּׁה צַעֲקָה אֵלָיו לֵאמֹר הוֹשִׁיעָה אֲדָנִי
הַמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר אֶל־יְוָשָׁעַךְ יְיָ־הוֹה מֵאִין אוֹשִׁיעֶךָ
הַמֶּן־הַגָּרוֹן אוֹ מֶן־הַיֶּקֶב׃ וַיֹּאמֶר־לָהּ הַמֶּלֶךְ מַה־
לָךְ וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הַזֹּאת אָמְרָה אֵלַי תִּגֵּי אֶת־בְּנוֹךְ
וַנֹּאכְלֵנוּ הַיּוֹם וְאֶת־בְּנֵי נֹאכַל מָחָר׃ וַיִּנְבְּשֵׁל אֶת־
בְּנֵי וַנֹּאכְלָהוּ וְאָמַר אֵלֶיהָ בַּיּוֹם הָאֲחֵר תִּגֵּי אֶת־בְּנוֹךְ
וַנֹּאכְלֵנוּ וַתִּתְּבֹא אֶת־בְּנָהּ׃ וַיְהִי כַשְׂמֵעַ הַמֶּלֶךְ אֶת־

דְּבָרֵי הָאִשָּׁה וַיִּקְרַע אֶת־בְּגָדָיו וְהוּא עֹבֵר עַל־
הַחֲמָה וַיִּרָא הַעָם וְהִנֵּה הַשָּׂק עַל־בְּשָׂרוֹ מִבַּיִת׃
וַיֹּאמֶר כֹּה־יַעֲשֵׂה־לִּי אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסֶף אִם־
יַעֲמֵד רֹאשׁ אֵלִישַׁע בְּוֶשְׁפֹּט עָלָיו הַיּוֹם׃
וַיֹּאֲלִישַׁע יֹשֵׁב בְּבֵיתוֹ וְהַזְּקֵנִים יֹשְׁבִים אִתּוֹ
וַיִּשְׁלַח אִישׁ מִלְּפָנָיו בְּטָרֶם יָבֹא הַמֶּלֶךְ אֵלָיו
וְהוּא ׀ אָמַר אֶל־הַזְּקֵנִים הִרְאִיתֶם כִּי־שָׁלַח בְּוֶשְׁפֹּט
הַמֶּרְצָח הַזֶּה לְהַסִּיר אֶת־רֹאשֵׁי רָאוּ ׀ כִּבֹּא
הַמֶּלֶךְ וְסָגְרוּ הַדְּלֹת וְלַחֲצֹתֶם אִתּוֹ בַּדְּלֹת הַלְּוֹא
קוֹל רַגְלֵי אֶ־דָּגָיו אַחֲרָיו׃ וַעֲוֹדָנוּ מִדְּבַר עַמָּם וְהִנֵּה
הַמֶּלֶךְ יָרַד אֵלָיו וַיֹּאמֶר הִנֵּה־זֹאת הָרַעַה מֵאֵת
יְיָ־הוֹה מָה־אוֹתִיל לִי־הוֹה עוֹד׃

ז ׀ וַיֹּאמֶר אֵלִישַׁע שְׁמַעוּ דְּבַר־יְיָ־הוֹה כֹּה ׀ אָמַר
יְיָ־הוֹה כָּעֵת מָחָר סָאֵה־סָלַת בְּשִׂקְל וְסֹאֲתִים
שְׁעָרִים בְּשִׂקְל בְּשַׁעַר שְׁמֵרוֹן׃ וַיַּעַן הַשְּׂלִישׁ
אֲשֶׁר־לְמֶלֶךְ נִשְׁעַן עַל־יָדוֹ אֶת־אִישׁ הָאֱלֹהִים
וַיֹּאמֶר הִנֵּה יְיָ־הוֹה עֹשֶׂה אַרְבּוֹת בְּשָׂמַיִם הִיחִיָּה
הַדְּבַר הַזֶּה וַיֹּאמֶר הַנְּבִיא רָאֵה בְּעֵינֶיךָ וּמִשָּׁם לֹא
תֹאכַל׃ וְאַרְבַּעַה אַנְשִׁים הָיוּ מִצָּרְעִים פָּתַח
הַשַּׁעַר וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ מָה אֲנַחֲנוּ יֹשְׁבִים
כֹּה עַד־מָתָנוּ׃ אִם־אֲמַרְנוּ נָבֹא הָעִיר וְהָרַעַב
בָּעִיר וּמָתָנוּ שָׁם וְאִם־יִשְׁכְּנוּ כֹה וּמָתָנוּ וְעַתָּה לָכֵן
וּנְפֹלָה אֶל־מַחֲנֵה אָרֶם אִם־יִחַיְנוּ גְּחִלָּה וְאִם־
יָמִיתָנוּ וּמָתָנוּ׃ וַיִּקְמוּ בַּשָּׁפָה לָבֹא אֶל־מַחֲנֵה אָרֶם
וַיָּבֹאוּ עַד־קִצֵּה מַחֲנֵה אָרֶם וְהִנֵּה אִין־שָׁם אִישׁ׃
וְאֶ־דָּנִי הַשְּׂמִיעַ ׀ אֶת־מַחֲנֵה אָרֶם קוֹל רֶכֶב קוֹל
סוּס קוֹל חֲתִיל גְּדוֹל וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אֲחֵיו הִנֵּה
שָׂכַר־עָלֵינוּ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶת־מַלְכֵי הַחַתִּים וְאֶת־
מַלְכֵי מִצְרַיִם לָבֹא עָלֵינוּ׃ וַיִּקְוּמוּ וַיִּנְוּסוּ בַּשָּׁפָה
וַיַּעֲזְבוּ אֶת־אֱהֻלֵיהֶם וְאֶת־סוּסֵיהֶם וְאֶת־חֲמֹרֵיהֶם
הַמַּחֲנֵה כַּאֲשֶׁר־הָיָא וַיִּנְוּסוּ אֶל־נְפֹשָׁם׃ וַיָּבֹאוּ
הַמִּצְרָעִים הָאֵלֶּה עַד־קִצֵּה הַמַּחֲנֵה וַיָּבֹאוּ אֶל־אֱהֻל
אֶחָד וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ וַיִּשְׂאוּ מִשָּׁם כֶּסֶף וְזָהָב
וּבַגְּדִים וַיִּלְכוּ וַיִּטְמְנוּ וַיָּשֻׁבוּ וַיָּבֹאוּ אֶל־אֱהֻל אַחֵר
וַיִּשְׂאוּ מִשָּׁם וַיִּלְכוּ וַיִּטְמְנוּ׃ וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־
רֵעֵהוּ לֹא־כֵן ׀ אֲנַחֲנוּ עֹשִׂים הַיּוֹם הַזֶּה יוֹם־בְּשָׂרָה
הוּא וְאֲנַחֲנוּ מַחֲשִׁים וְחַפְּיָנוּ עַד־אֹר הַבִּקְרָה
וּמִצָּאָנוּ עָוֹן וְעַתָּה לָכֵן וַנְּבֹאֵה וְנִגְיָדָה בַּיּוֹם הַמֶּלֶךְ׃

וַיָּבֹאוּ וַיִּקְרְאוּ אֶל־שַׁעַר הָעִיר וַיִּגִּידוּ לָהֶם לֵאמֹר
בָּאנוּ אֶל־מַחֲנֵה אַרְם וְהִנֵּה אֵינ־נָשָׁם אִישׁ וְקוֹל
אָדָם כִּי אִם־הִסּוּס אָסוּר וְהַחֲמֹר אָסוּר וְאֹהֲלִים
כַּאֲשֶׁר־הֵמָּה: וַיִּקְרָא הַשַּׁעֲרִים וַיִּגִּידוּ בֵּית הַמֶּלֶךְ
פְּנִימָה: וַיִּלְקָם הַמֶּלֶךְ לִילָה וַיֹּאמֶר אֶל־עַבְדָּיו
אֲגִידָה־נָא לָכֶם אֵת אֲשֶׁר־עָשׂוּ לָנוּ אַרְם יָדְעוּ כִּי־
רַעֲבִים אֲנַחְנוּ וַיֵּצְאוּ מִן־הַמַּחֲנֶה לְהַחֲבֶה בַשָּׂדֶה
לֵאמֹר כִּי־יֵצְאוּ מִן־הָעִיר וְנִתְּפָשׂוּ חַיִּים וְאֶל־
הָעִיר נָבֵא: וַיֵּעַן אֶחָד מֵעַבְדָּיו וַיֹּאמֶר וַיִּקְחוּ־נָא
חַמְשָׁה מִן־הַסּוּסִים הַנִּשְׂאָרִים אֲשֶׁר נִשְׂאָרוּ־בָהּ
הַנֶּחֱם כְּכֹל־הַמּוֹן יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר נִשְׂאָרוּ־בָהּ הַנֶּחֱם
כְּכֹל־הַמּוֹן יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־תָּמוּ וַיִּשְׁלַחַהּ וַנִּרְאָהּ:
וַיִּקְחוּ שְׁנֵי רֶכֶב סוּסִים וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ אַחֲרֵי
מַחֲנֵה־אַרְם לֵאמֹר לְכוּ וּרְאוּ: וַיִּלְכוּ אַחֲרֵיהֶם
עַד־הַיַּרְדֵּן וְהִנֵּה כָל־הַדָּרָךְ מְלֹאָה בְּגָדִים וּכְלִים
אֲשֶׁר־הִשְׁלִיכוּ אַרְם בַּחֲפֹזִם וַיִּשְׁבּוּ הַמְּלָאכִים
וַיִּגְדּוּ לַמֶּלֶךְ: וַיֵּצֵא הָעָם וַיִּבְזּוּ אֵת מַחֲנֵה אַרְם
וַיְהִי סָאֵה־סֹלֶת בְּשִׁקְל וְסֵאתִים שְׁעָרִים בְּשִׁקְל
כַּדָּבָר יִ־הִנֵּה: וְהַמֶּלֶךְ הִפְקִיד אֶת־הַשְּׁלִישׁ אֲשֶׁר־
נִשְׁעַן עַל־יָדוֹ עַל־הַשַּׁעַר וַיִּרְמֶסְהוּ הָעָם בַּשַּׁעַר
וַיָּמַת כַּאֲשֶׁר דָּבַר אִישׁ הָאֵל־לֵהִים אֲשֶׁר דָּבַר בְּרַדְת
הַמֶּלֶךְ אֵלָיו: וַיְהִי כַּדָּבָר אִישׁ הָאֵל־לֵהִים אֶל־
הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר סֵאתִים שְׁעָרִים בְּשִׁקְל וְסֵאתֵ־סֹלֶת
בְּשִׁקְל יִהְיֶה כַּעֲת מִתָּר בַּשַּׁעַר שִׁמְרוֹן: וַיֵּעַן
הַשְּׁלִישׁ אֶת־אִישׁ הָאֵל־לֵהִים וַיֹּאמֶר וְהִנֵּה יִ־הִנֵּה
עָשָׂה אַרְבּוֹת בַּשָּׁמַיִם הִתְהַיָּה כַּדָּבָר הַזֶּה וַיֹּאמֶר
הַנָּה רֹאֵה בְּעֵינַיִךְ וּמַשֶּׁם לֹא תֹאכַל: וַיְהִי־לוֹ כֹּן
וַיִּרְמֶסוּ אֹתוֹ הָעָם בַּשַּׁעַר וַיָּמַת:

ח וַאֲלִישָׁע דָּבַר אֶל־הָאִשָּׁה אֲשֶׁר־הִחֲלִיהָ אֶת־בְּנָהּ
לֵאמֹר קוּמִי וּלְכִי אֵת וּבֵיתְךָ וּגְוִרִי בְּאֲשֶׁר תִּגְוִרִי
כִּי־קָרָא יִ־הִנֵּה לָרֹעֵב וְגַם־בָּא אֶל־הָאָרֶץ שָׁבַע
שָׁנִים: וַתִּקָּם הָאִשָּׁה וַתַּעַשׂ כַּדָּבָר אִישׁ הָאֵל־לֵהִים
וַתֵּלֶךְ הִיא וּבֵיתָהּ וַתִּגַּר בְּאָרֶץ־פְּלִשְׁתִּים שָׁבַע
שָׁנִים: וַיְהִי מִקְצֵה שָׁבַע שָׁנִים וַתָּשָׁב הָאִשָּׁה
מֵאָרֶץ פְּלִשְׁתִּים וַתֵּצֵא לְצַעֲק אֶל־הַמֶּלֶךְ אֶל־בֵּיתָהּ
וְאֶל־שָׂדֶה: וְהַמֶּלֶךְ מְדַבֵּר אֶל־גִּחְזִי גֵּעַר אִישׁ־
הָאֵל־לֵהִים לֵאמֹר סִפְרָה־נָא לִי אֵת כָּל־הַגְּדֹלוֹת
אֲשֶׁר־עָשָׂה אֲלִישָׁע: וַיְהִי הוּא מְסַפֵּר לַמֶּלֶךְ אֵת

אֲשֶׁר־הִחֲלִיהָ אֶת־הַמַּתְּ וְהִנֵּה הָאִשָּׁה אֲשֶׁר־הִחֲלִיהָ
אֶת־בְּנָהּ צִעֲקַת אֶל־הַמֶּלֶךְ עַל־בֵּיתָהּ וְעַל־שָׂדֶה
וַיֹּאמֶר גִּחְזִי אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ זֹאת הָאִשָּׁה וְזֶה־בְּנָהּ
אֲשֶׁר־הִחֲלִיהָ אֲלִישָׁע: וַיִּשְׁאַל הַמֶּלֶךְ לָאִשָּׁה
וַתִּסְפָּר־לוֹ וַיִּתְּן־לָהּ הַמֶּלֶךְ סָרִיס אֶחָד לֵאמֹר
הָשִׁיב אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לָהּ וְאֵת כָּל־תְּבוּאֹת הַשָּׂדֶה
מִיּוֹם עָזְבָה אֶת־הָאָרֶץ וְעַד־עַתָּה: וַיָּבֹא אֲלִישָׁע
דְּמִשְׁק וּבֶן־הַדָּד מֶלֶךְ־אַרְם חָלָה וַיִּגְדֵּל־לוֹ לֵאמֹר
בָּא אִישׁ הָאֵל־לֵהִים עַד־הִנֵּה: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־
חֲזֵהאֵל קַח בְּיָדְךָ מִנְחָה וְלֶךְ לִקְרֹאת אִישׁ
הָאֵל־לֵהִים וְדַרְשָׁתָּ אֶת־יְהוָה מֵאוֹתוֹ לֵאמֹר
הַאֲחִיָּה מִחֲלִי זֶה: וַיֵּלֶךְ חֲזָאֵל לִקְרֹאתוֹ וַיִּקַּח
מִנְחָה בְּיָדוֹ וְכָל־טוֹב דְּמִשְׁק מִשָּׂא אַרְבָּעִים גָּמַל
וַיָּבֹא וַיַּעֲמֵד לִפְנָיו וַיֹּאמֶר בְּנֵךְ בֶּן־הַדָּד מֶלֶךְ־אַרְם
שָׁלַחֲנִי אֵלֶיךָ לֵאמֹר הַאֲחִיָּה מִחֲלִי זֶה: וַיֹּאמֶר
אֵלָיו אֲלִישָׁע לֶךְ אֲמַר־לוֹ חִיָּה תִּחִי תִּחִיָּה וְהִרְאֵנִי
יִ־הִנֵּה כִּי־מוֹת יָמוּת: וַיַּעֲמֵד אֶת־פָּנָיו וַיִּשָּׂם עַד־
בֹּשׁ וַיִּבֶךְ אִישׁ הָאֵל־לֵהִים: וַיֹּאמֶר חֲזָאֵל מִדּוּעַ
אֲדֹנָי בָּכָה וַיֹּאמֶר כִּי־יָדַעְתִּי אֵת אֲשֶׁר־תַּעֲשֶׂה
לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל רָעָה מִבְּצָרֵיהֶם תִּשְׁלַח בְּאִשׁ
וּבַחֲרִיָּהִם בַּחֲרֹב תִּהְרַג וְעַל־לֵיהֶם תִּרְשָׁשׁ וְהִרְתִּיהֶם
תִּבְקַע: וַיֹּאמֶר חֲזֵהאֵל כִּי מָה עֲבָדְךָ הַכֹּלֵב כִּי
יַעֲשֶׂה הַדָּבָר הַגָּדוֹל הַזֶּה וַיֹּאמֶר אֲלִישָׁע הִרְאֵנִי
יִ־הִנֵּה אֲתָךְ מֶלֶךְ עַל־אַרְם: וַיֵּלֶךְ מֵאֵת אֲלִישָׁע
וַיָּבֹא אֶל־אֲ־דָנְיוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ מָה־אָמַר לְךָ אֲלִישָׁע
וַיֹּאמֶר אָמַר לִי חִיָּה תִּחִיָּה: וַיְהִי מִמַּחֲרָת וַיִּקַּח
הַמֶּכְבֵּר וַיִּטְבֵּל בַּמַּיִם וַיִּפְרֹשׂ עַל־פָּנָיו וַיָּמַת וַיִּמְלֹךְ
חֲזֵהאֵל תַּחֲתָיו: וּבִשְׁנַת חֲמִשׁ לְיוֹרָם בֶּן־אֲחָאָב
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיְהוֹשֶׁפֶט מֶלֶךְ יְהוּדָה מֶלֶךְ יְהוֹרָם
בֶּן־יְהוֹשֶׁפֶט מֶלֶךְ יְהוּדָה: בֶּן־שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם
שָׁנָה הָיָה בְּמַלְכוּתוֹ וַיִּשְׁמְנֶה שָׁנִים מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם:
וַיֵּלֶךְ בְּדָרָךְ מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ בֵּית
אֲחָאָב כִּי בַת־אֲחָאָב הָיְתָה לוֹ לָאִשָּׁה וַיַּעַשׂ הָרַע
בְּעֵינֵי יִ־הִנֵּה: וְלֹא־אָבָה יִ־הִנֵּה לְהַשְׁחִית אֶת־
יְהוּדָה לְמַעַן דָּוָד עַבְדּוֹ כַּאֲשֶׁר אָמַר־לוֹ לְתַת לוֹ
גִּיר לְבָנָיו כָּל־הַיָּמִים: בְּיָמָיו פָּשַׁע אָדוּם מִתַּחַת
יַד־יְהוּדָה וַיִּמְלְכוּ עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ: וַיַּעֲבֹר יוֹרָם
צִעִירָה וְכָל־הַרֶכֶב עִמּוֹ וַיְהִי־הוּא קָם לִילָה וַיִּפֹּה

את-אֲדוֹם הַסָּבִיב אֵלָיו וְאֵת שָׂרֵי הָרֶכֶב וַיִּגַּס הָעָם
לְאֵהָלָיו: ־וַיִּפְשַׁע אֲדוֹם מִתַּחַת יַד־יְהוָה עַד
הַיּוֹם הַזֶּה אִזּוֹ תִפְשַׁע לִבָּנָה בְּעַת הַקַּיָּא: ־וַיִּתֵּר
דְּבָרֵי יוֹרָם וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה הִלְאֵהֶם כְּתוּבִים עַל־
סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה: ־וַיִּשְׁכַּב יוֹרָם
עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבֹּר עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּגַד וַיִּמְלֹךְ
אֲחִיזָהוּ בְּנוֹ תַחְתָּיו: ־בַּשָּׁנָה שְׁתַּיִם־עַשְׂרֵה שָׁנָה
לְיוֹרָם בֶּן־אֲחֵאָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ אֲחִיזָהוּ בֶן־
יְהוֹרָם מֶלֶךְ יְהוּדָה: ־בֶּן־עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה
אֲחִיזָהוּ בְּמָלְכוֹ וּשְׁנָה אַחַת מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם וְשֵׁם
אִמּוֹ עַתְלִיָּהוּ בַת־עֲמֹרִי מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל: ־וַיִּלְךְ בְּדַרְךָ
בֵּית אֲחֵאָב וַיַּעַשׂ הַרְעָה בְּעֵינָיו יְהוָה כִּבְּיַת אֲחֵאָב
כִּי חָתַן בֵּית־אֲחֵאָב הוּא: ־וַיִּלְךְ אֶת־יוֹרָם בֶּן־
אֲחֵאָב לְמַלְחָמָה עִם־חִזְזַאֵל מֶלֶךְ־אַרְם בְּרַמַת גִּלְעָד
וַיָּפוּ אַרְמִים אֶת־יוֹרָם: ־וַיִּשְׁבּוּ יוֹרָם הַמֶּלֶךְ
לְהִתְרַפָּא בִּיזְרְעֵאל מִן־הַמַּכּוֹת אֲשֶׁר יָכְהוּ אַרְמִים
בְּרַמָּה בְּהִלְחָמּוֹ אֶת־חִזְזַאֵל מֶלֶךְ אַרְם וְאֲחִיזָהוּ
בֶן־יְהוֹרָם מֶלֶךְ יְהוּדָה יָרַד לְרִאֲוֹת אֶת־יוֹרָם בֶּן־
אֲחֵאָב בִּיזְרְעֵאל כִּי־חָלָה הוּא:

ט וַיֵּלֶךְ הַנְּבִיא קָרָא לְאַחַד מִבְּנֵי הַנְּבִיאִים
וַיֹּאמֶר לוֹ חַגֵּר מִתְנִיָּה וְקַח פֶּה־הַשִּׁמּוֹן הַזֶּה בְּיָדְךָ
וְלֶךְ רַמַת גִּלְעָד: ־וּבֵאתָ שָׁמָּה וְרָאִיתָ־שָׁם יְהוּא בֶן־
יְהוֹשָׁפָט בֶּן־נִמְשִׁי וּבֵאתָ וְהִקְמַתּוֹ מִתּוֹךְ אֲחִיו
וְהִבִּיאתָ אֹתוֹ חֹדֵר בְּחֹדֵר: ־וְלִקַּחְתָּ פֶה־הַשִּׁמּוֹן
וַיִּצְקֶתָ עַל־רֵאשׁוֹ וְאָמַרְתָּ כֹּה־אָמַר יְהוָה
מִשְׁחַתִּיךָ לְמֶלֶךְ אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל וּפְתַחְתָּ הַדְּלֹת וַנִּסְתַּה
וְלֹא תִחַפֶּה: ־וַיִּלְךְ הַנְּעַר הַנְּעַר הַנְּבִיא רַמַת גִּלְעָד:
וַיָּבֵא וְהִנֵּה שָׂרֵי הַחֵיל יֹשְׁבִים וַיֹּאמֶר דְּבַר לִי
אֵלֶיךָ הַשָּׂר וַיֹּאמֶר יְהוּא אֶל־מִי מִכֻּלְּכֶם וַיֹּאמֶר
אֵלֶיךָ הַשָּׂר: ־וַיִּקְרָם וַיָּבֵא הַבַּיִתָּה וַיִּצַק הַשִּׁמּוֹן אֶל־
רֵאשׁוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
מִשְׁחַתִּיךָ לְמֶלֶךְ אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל:
וְהַבַּיִתָּה אֶת־בֵּית אֲחֵאָב אֲדַגִּיךָ וְנִקְמַתִּי דָמָי ו
עֲבָדֵי הַנְּבִיאִים וְדָמָי כָּל־עֲבָדָי יְהוָה מִיַּד אֵיזֶבֶל:
וְאַבְדָּ כָּל־בֵּית אֲחֵאָב וְהִכְרַתִּי לְאֲחֵאָב מִשְׁתֵּינ
בְּקִיר וְעַצוֹר וְעִזּוֹב בְּיִשְׂרָאֵל: ־וַנְּתַתִּי אֶת־בֵּית
אֲחֵאָב כִּבְּיַת יֶרֶבְעָם בֶּן־נְבַט וְכִבְּיַת בְּעִשָׂא בֶן־
אֲחִיָּה: ־וְאֶת־אֵיזֶבֶל יֹאכְלוּ הַכְּלָבִים בְּחִלְקֵי יִזְרְעֵאל

וְאִין קִבֵּר וַיִּפְתַּח הַדְּלֹת וַיִּגַּס: ־וַיְהִי וַיֵּצֵא אֶל־
עֲבָדָי אֶ־דָּגַד וַיֹּאמֶר לוֹ הַשְׁלֹם מִדּוּעַ בָּא־הַמַּשְׁגָּע
הַזֶּה אֵלֶיךָ וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם אַתֶּם יַדְעַתֶּם אֶת־הָאִישׁ
וְאֶת־שִׁיחוֹ: ־וַיֹּאמְרוּ שֶׁקֶר הַגְּדֹנָא לָנוּ וַיֹּאמֶר
כְּזָאת וְכִזָּאת אָמַר אֵלֶי לֹא־אָמַר כֹּה אָמַר יְהוָה
מִשְׁחַתִּיךָ לְמֶלֶךְ אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל: ־וַיִּמְהָרוּ וַיִּקְחוּ אִישׁ
בְּגָדוֹ וַיִּשְׁימוּ תַחְתָּיו אֶל־גָּרָם הַמַּעֲלֹת וַיִּתְקְעוּ
בַשּׁוֹפָר וַיֹּאמְרוּ מֶלֶךְ יְהוּא: ־וַיִּתְקַשֶּׁר יְהוּא בֶן־
יְהוֹשָׁפָט בֶּן־נִמְשִׁי אֶל־יוֹרָם וַיּוֹרֵם הִלָּה שֹׁמֵר
בְּרַמַת גִּלְעָד הוּא וְכָל־יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי חִזְזַאֵל מֶלֶךְ־
אַרְם: ־וַיִּשְׁבּוּ יְהוֹרָם הַמֶּלֶךְ לְהִתְרַפָּא בִּיזְרְעֵאל
מִן־הַמַּכּוֹת אֲשֶׁר יָכְהוּ אַרְמִים בְּהִלְחָמּוֹ אֶת־חִזְזַאֵל
מֶלֶךְ אַרְם וַיֹּאמֶר יְהוּא אִם־יֵישׁ נַפְשְׁכֶם אֶל־יֵצֵא
כְּלִיט מִן־הָעִיר לְלַכַת לְהַגִּיד בִּיזְרְעֵאל: ־וַיִּרְכַּב
יְהוּא וַיִּלְךְ יִזְרְעֵאלָה כִּי יוֹרָם שָׁכַב שָׁמָּה וְאֲחִיזָה
מֶלֶךְ יְהוּדָה יָרַד לְרִאֲוֹת אֶת־יוֹרָם: ־וְהִצִּיפָה עֹמֵד
עַל־הַמַּגְדָּל בִּיזְרְעֵאל וַיִּרָא אֶת־שַׁפְעַת יְהוּא בְּבֹאוֹ
וַיֹּאמֶר שַׁפְעַת אֲנִי רָאִיתָ וַיֹּאמֶר יְהוֹרָם קַח רֶכֶב
וְשַׁלַּח לְקִרְאָתֶם וַיֹּאמֶר הַשְׁלֹם: ־וַיִּלְךְ רֶכֶב הַסּוּס
לְקִרְאָתוֹ וַיֹּאמֶר כֹּה־אָמַר הַמֶּלֶךְ הַשְׁלֹם וַיֹּאמֶר
יְהוּא מִה־לֶּךְ וּלְשָׁלוֹם סָב אֶל־אֲחֵרָי וַיִּגַּד הַצִּפְּהָ
לְאֹמֶר בָּא־הַמֶּלֶךְ עַד־הֶם וְלֹא־שָׁב: ־וַיִּשְׁלַח רֶכֶב
סוּס שְׁנַיִ וַיָּבֵא אֵלֵיהֶם וַיֹּאמֶר כֹּה־אָמַר הַמֶּלֶךְ
שָׁלוֹם וַיֹּאמֶר יְהוּא מִה־לֶּךְ וּלְשָׁלוֹם סָב אֶל־אֲחֵרָי:
־וַיִּגַּד הַצִּפְּהָ לְאֹמֶר בָּא עַד־אֵלֵיהֶם וְלֹא־שָׁב
וְהַמְּנַהֵג כְּמִנְהַג יְהוּא בֶן־נִמְשִׁי כִּי בַשְּׂעוֹן יִנְהַג:
־וַיֹּאמֶר יְהוֹרָם אֶסֶר וַיֹּאסֶר רֶכְבוֹ וַיֵּצֵא יְהוֹרָם
מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וְאֲחִיזָהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה אִישׁ בְּרֶכְבוֹ
וַיֵּצְאוּ לְקִרְאָת יְהוּא וַיִּמְצְאוּהוּ בְּחִלְקַת נְבוֹת
הַיִּזְרְעֵאלִי: ־וַיְהִי כִּרְאֲוֹת יְהוֹרָם אֶת־יְהוּא וַיֹּאמֶר
הַשְׁלֹם יְהוּא וַיֹּאמֶר מָה הַשְׁלֹם עַד־נְבוּנִי אֵיזֶבֶל
אִמְךָ וְכַשְׂפִּיָּה הַרְבִּים: ־וַיַּהַפֵּךְ יְהוֹרָם יָדָיו וַיִּגַּס
וַיֹּאמֶר אֶל־אֲחִיזָהוּ מִרְמָה אֲחִיזָה: ־וַיְהִי מִלֹּא
יָדוּ בְקִשְׁת וַיָּדוּ אֶת־יְהוֹרָם בֵּין זְרָעָיו וַיֵּצֵא הַחֲצִי
מִלְּבוֹ וַיִּכְרַע בְּרֶכְבוֹ: ־וַיֹּאמֶר אֶל־בְּדָקֵר שְׁלֵשָׁה
שָׂא הַשְׁלֵכְהוּ בְּחִלְקַת שָׂדֵה נְבוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי כִּי־
זָכַר אֲנִי וְאַתָּה אֶת רֶכְבִּים צְמִדִים אֲחֵרִי אֲחֵאָב
אֲבִיו וַיְהִי־הוּא נִשָּׂא עָלָיו אֶת־הַמַּשָּׂא הַזֶּה: ־אִם־לֹא

את־דְּמֵי נְבוֹת וְאֶת־דְּמֵי בָנָיו רְאִיתִי אֲמַשׁ נְאֻם־יְהוָה וְשַׁלַּמְתִּי לָךְ בַּחֲלָקָה הַזֹּאת נְאֻם־יְהוָה וְעַתָּה שָׂא הַשְּׁלֵכָהוּ בַחֲלָקָה כַּדָּבָר יְהוָה׃
וַיֹּאמְרוּ מִלֶּדֶת־יְהוּדָה רָאָה וַיָּנֶס דָּרָךְ בֵּית הַגּוֹן וַיִּרְדֹּף אַחֲרָיו יְהוָה וַיֹּאמֶר גַּם־אֲתוֹ הִכְהוּ אֶל־הַמֶּרְכָּבָה בַּמַּעֲלָה־גוֹר אֲשֶׁר אֶת־יִבְלָעֶם וַיָּנֶס מִגְדוֹ וַיָּמָת שָׁם׃
וַיִּרְפָּבוּ אֹתוֹ עֲבָדָיו וְרוּשְׁלָמָה וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בַקְּבָרָתוֹ עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד׃
וַיִּבְשַׁנְתָּ אַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה לַיּוֹרָם בֶּן־אֲחֵאב מֶלֶךְ אֲחֻזַּיָּה עַל־יְהוּדָה׃
וַיָּבֹאוּ יְהוָה יִזְרַעְאֵל וַאֲיִזָּבֵל שָׁמְעָה וַתִּשָּׂם בַּפּוֹךְ עֵינֶיהָ וַתִּיטֵב אֶת־רֵאשֶׁתָּהּ וַתִּשְׁקֶף בְּעַד הַחַלּוֹן׃
וַיִּהְיֶה בָּהּ בִּשְׁעַר וַתֹּאמֶר הַשְּׁלוֹם זְמַרְי הֲרַג אֲדֹנָיו׃
וַיִּשָּׂא פָנָיו אֶל־הַחַלּוֹן וַיֹּאמֶר מִי אֲתִי מִי וַיִּשְׁקִיפוּ אֵלָיו שְׁנַיִם שְׁלֹשָׁה סְרִיסִים׃
וַיֹּאמֶר שְׁמִטָּה וַיִּשְׁמָטוּהָ וַיִּזְ מַדְמָה אֶל־הַקִּיר וְאֶל־הַסּוּסִים וַיִּרְמָסֶנָּה׃
וַיָּבֹאוּ וַיִּאֲכַל וַיִּשְׁתַּי וַיֹּאמֶר פִּקְדוֹ־נָא אֶת־הָאֲרוּרָה הַזֹּאת וַקְבְּרוּהָ כִּי בַת־מֶלֶךְ הִיא׃
וַיִּלְכוּ לַקְבָרָה וְלֹא־מָצְאוּ בָּהּ כִּי אִם־הַגְּלִגְלֹת וְהָרְגָלִים וְכַפּוֹת הַיָּדַיִם׃
וַיִּשְׁבּוּ וַיִּגִּדּוּ לוֹ וַיֹּאמֶר דְּבַר־יְהוָה הוּא אֲשֶׁר דָּפַר בְּיַד־עַבְדּוֹ אֲלֵיהֶוּ הַתִּשְׁבֵּי לֵאמֹר בַּחֲלָק יִזְרַעְאֵל יֵאָכְלוּ הַכְּלָבִים אֶת־בָּשָׂר אֵיזָבֵל׃
וְהָיְתָה נִבְלַת אֵיזָבֵל כְּדָמֹן עַל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה בַּחֲלָק יִזְרַעְאֵל אֲשֶׁר לֹא־יֵאמְרוּ זֹאת אֵיזָבֵל׃

י וְלֹאֲחֵאב שְׁבַע־עֶשְׂרֵים בָּנִים בְּשִׁמְרוֹן וַיִּכְתַּב יְהוָה סְפָרִים וַיִּשְׁלַח שִׁמְרוֹן אֶל־שָׂרֵי יִזְרַעְאֵל הַזְּקֵנִים וְאֶל־הָאֲמָנִים אַחֲאָב לֵאמֹר׃
וְעַתָּה כָּבֹא הַסֵּפֶר הַזֶּה אֵלֵיכֶם וְאֲתִכֶם בְּנֵי אֲדֹנֵיכֶם וְאֲתִכֶם הַרְכָּב וְהַסּוּסִים וְעִיר מִבְּצָר וְהַנְּשִׁק׃
וּרְאִיתֶם הַטּוֹב וְהַיָּשָׁר מִבְּנֵי אֲדֹנֵיכֶם וְשִׁמְתֶם עַל־כַּסָּא אָבִיו וְהִלַּחְתֶּמוּ עַל־בֵּית אֲדֹנֵיכֶם׃
וַיִּרְאוּ מֵאֵד מֵאֵד וַיֹּאמְרוּ הִנֵּה שְׁנֵי הַמַּלְכִּים לֹא עֲמָדוּ לְפָנָיו וְאִיךְ נַעֲמַד אֲנַחְנוּ׃
וַיִּשְׁלַח אֲשֶׁר־עַל־הַבַּיִת וְאֲשֶׁר עַל־הָעִיר וְהַזְּקֵנִים וְהָאֲמָנִים אֶל־יְהוָה לֵאמֹר עֲבָדֶיךָ אֲנַחְנוּ וְכָל אֲשֶׁר־תֹּאמַר אֲלֵינוּ נַעֲשֶׂה לֹא־נִמְלֹךְ אִישׁ הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עֲשֵׂה׃
וַיִּכְתַּב אֵלֵיהֶם סֵפֶר שְׁנֵית לֵאמֹר אִם־לִי אַתֶּם וְלִקְלִי אַתֶּם שְׁמַעֲתֶם קוֹל אֶת־רֵאשִׁי אֲנִישֵׁי בְנֵי־אֲדֹנֵיכֶם וּבָאוּ אֵלַי כָּעֵת

מִחַר יִזְרַעְאֵלָה וּבְנֵי הַמֶּלֶךְ שְׁבַע־עֶשְׂרֵים אִישׁ אֶת־גְּדִלִי הַעִיר מִגְּדָלִים אוֹתָם׃
וַיְהִי כָּבֹא הַסֵּפֶר אֵלֵיהֶם וַיִּקְחוּ אֶת־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁחָטוּ שְׁבַע־עֶשְׂרֵים אִישׁ וַיִּשְׁיִמוּ אֶת־רֵאשֵׁיהֶם בַּדּוּלָּים וַיִּשְׁלְחוּ אֵלָיו יִזְרַעְאֵלָה׃
וַיָּבֹאוּ הַמֶּלְאָךְ וַיִּגְדְּלוּ לֵאמֹר הִבִּיאוּ רֵאשֵׁי בְנֵי־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר שְׁיִמוּ אֲתֶם שְׁנֵי צַבְרִים פֶּתַח הַשָּׁעַר עַד־הַבְּקָר׃
וַיְהִי בַּבְּקָר וַיִּצְא וַיַּעֲמֵד וַיֹּאמֶר אֶל־כָּל־הָעָם צַדִּיקִים אַתֶּם הִנֵּה אֲנִי קוֹשֵׁרְתִי עַל־אֲדֹנָי וְאֶהְרָגְהוּ וּמִי הִכָּה אֶת־כָּל־אֱלֹהֵי׃
דַּעוּ אֲפֹא כִּי לֹא יִפֹּל מִדְּבַר יְהוָה אֲרֻצָּה אֲשֶׁר־דָּפַר יְהוָה עַל־בַּיִת אַחֲאָב וַיִּהְיֶה עֲשֵׂה אֶת אֲשֶׁר דָּפַר בְּיַד עַבְדּוֹ אֲלֵיהֶוּ׃
וַיָּבֹאוּ אֶת כָּל־הַנְּשִׂאָרִים לְבֵית־אַחֲאָב בְּיִזְרַעְאֵל וְכָל־גְּדִלּוֹ וּמִיַּדְעָיו וְכַהֲנָיו עַד־בְּלֹתִי הַשָּׂאִיר־לוֹ שָׂרִיד׃
וַיִּלְכְּמוּ וַיָּבֹאוּ וַיִּלְכְּמוּ שִׁמְרוֹן הוּא בֵּית־עֶקֶד הָרַעִים בַּדָּרָךְ׃
וַיְהִי מֵצֵא אֶת־אֲחִי אֲחֻזַּיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה וַיֹּאמֶר מִי אַתֶּם וַיֹּאמְרוּ אֲחִי אֲחֻזַּיָּהוּ אֲנַחְנוּ וַנִּגְדַּד לְשָׁלוֹם בְּנֵי־הַמֶּלֶךְ וּבְנֵי הַגְּבִירָה׃
וַיֹּאמֶר תִּפְשׂוּם תַּיִם וַיִּתְּפְשׂוּם תַּיִם וַיִּשְׁחָטוּם אֶל־בּוֹר בֵּית־עֶקֶד אַרְבַּע־עֶשְׂרֵים וּשְׁנַיִם אִישׁ וְלֹא־הִשְׁאִיר אִישׁ מֵהֶם׃
וַיִּלְכְּמוּ מֵשָׁם וַיִּמָּצְאוּ אֶת־יְהוֹנָדָב בֶּן־רִכְבַּ לַקְּרָאֲתוֹ וַיִּבְרָכְהוּ וַיֹּאמֶר אֵלָיו הֲיִשׁ אֶת־לִבְבְּךָ יִשָּׁר כַּאֲשֶׁר לְבָבִי עִם־לִבְבְּךָ וַיֹּאמֶר יְהוֹנָדָב יֵשׁ וַיֵּשׁ תִּגַּה אֶת־יָדְךָ וַיִּתֵּן יָדוֹ וַיַּעֲלֶהוּ אֵלָיו אֶל־הַמֶּרְכָּבָה׃
וַיֹּאמֶר לָכֵה אֲתִי וּרְאֵה בַקְּנֹאֲתִי לִי־הוּא וַיִּרְפָּבוּ אֹתוֹ בְּרִכְבּוֹ׃
וַיָּבֹאוּ שִׁמְרוֹן וַיִּפֹּךְ אֶת־כָּל־הַנְּשִׂאָרִים לְאַחֲאָב בְּשִׁמְרוֹן עַד־הַשְּׁמָדוֹ כַּדָּבָר יְהוָה אֲשֶׁר דָּבַר אֶל־אֲלֵיהֶוּ׃
וַיִּיקְבֹּץ יְהוָה אֶת־כָּל־הָעָם וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אַחֲאָב עַבְדֵּךְ אֶת־הַבַּעַל מַעֲטָה יְהוָה יַעֲבֹדְנֵוּ הָרַבָּה׃
וַיַּעֲתָה כָּל־נְבִיאֵי הַבַּעַל כָּל־עַבְדָּיו וְכָל־כַּהֲנָיו קָרְאוּ אֵלַי אִישׁ אֶל־יִפְקֹד כִּי זָבַח גְּדוֹל לִי לַבַּעַל כָּל אֲשֶׁר־יִפְקֹד לֹא יִחַיָּה וַיְהוּא עֲשֵׂה בְעַקְבָּהּ לְמַעַן הַאֲבִיד אֶת־עַבְדֵי הַבַּעַל׃
וַיֹּאמֶר יְהוָה קִדְּשׁוּ עֲצָרָה לַבַּעַל וַיִּקְרְאוּ׃
וַיִּשְׁלַח יְהוָה בְּכָל־יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹאוּ כָּל־עַבְדֵי הַבַּעַל וְלֹא־נִשְׂאָר אִישׁ אֲשֶׁר לֹא־בָּא וַיָּבֹאוּ בֵּית הַבַּעַל וַיִּמְלֵא בֵּית־הַבַּעַל פֶּה לִפְהֵ׃
וַיֹּאמֶר לְאֲשֶׁר עַל־הַמִּלְתָּחָה הוֹצֵא לְבוּשׁ לְכָל עַבְדֵי הַבַּעַל וַיִּצְא לָהֶם

המלבוש: וַיָּבֵא יְהוָה וַיְהוֹנָדָב בְּוֶרֶב בַּיִת
הַבַּעַל וַיֹּאמֶר לְעַבְדֵי הַבַּעַל חַפְּשׂוּ וּרְאוּ פְּנֵי-יְשׁוּ-
פָה עִמָּכֶם מֵעַבְדֵי יְ-הוָה פִּי אִם-עַבְדֵי הַבַּעַל
לְבָדָם: וַיָּבֵאוּ לַעֲשׂוֹת זִבְחִים וְעֹלוֹת וַיְהוּא שָׁם-
לֹו בְּחוּץ שְׂמֹנִים אִישׁ וַיֹּאמֶר הָאִישׁ אֲשֶׁר-יִמְלֹט
מִן-הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אֲנִי מֵבִיא עֲלֵיְדִיכֶם נַפְשׁוֹ
תַּחַת נַפְשׁוֹ: וַיְהִי כְכֹלְתוֹ | לַעֲשׂוֹת הָעֹלָה וַיֹּאמֶר
יְהוָה לְרָצִים וְלַשְּׁלִשִׁים בָּאוּ הַכּוֹם אִישׁ אֶל-יִצְחָא
וַיָּפּוּם לְפָנֵי-חָרֵב וַיִּשְׁלְכוּ הָרָצִים וְהַשְּׁלִשִׁים וַיִּלְכוּ
עַד-עִיר בֵּית-הַבַּעַל: וַיִּצְאֻ אֶת-מִצְבּוֹת בֵּית-
הַבַּעַל וַיִּשְׂרְפוּהָ: וַיִּתְּצוּ אֶת מִצְבַּת הַבַּעַל וַיִּתְּצוּ
אֶת-בֵּית הַבַּעַל וַיִּשְׁמְהוּ לְמוֹצָאוֹת עַד-הַיּוֹם:
וַיִּשְׁמַד יְהוָה אֶת-הַבַּעַל מִיִּשְׂרָאֵל: וַיִּרְקַח חֲטָאִי
יִרְבֵּעַם בְּוֶרֶב אֲשֶׁר הִחְטִיא אֶת-יִשְׂרָאֵל לֹא-סָר
יְהוָה מֵאַחֲרֵיהֶם עַגְלֵי הַזֶּבֶב אֲשֶׁר בֵּית-אֵל וְאֲשֶׁר
בְּדֹן: וַיֹּאמֶר יְ-הוָה אֶל-יְהוָה יַעֲזֹב אֲשֶׁר-הִטִּיבְתָּ
לַעֲשׂוֹת הַיִּשְׂרָאֵל בְּעֵינַי כָּכֹל אֲשֶׁר בְּלִבִּי עָשִׂיתָ
לְבֵית אַחֲאָב בְּנֵי רְבִעִים יִשְׁבוּ לָךְ עַל-כִּסֵּא
יִשְׂרָאֵל: וַיְהִי וְלֹא שָׁמַר לְלַכֵּת בְּתוֹרַת-יְ-הוָה
אֶל-לְהִי-יִשְׂרָאֵל בְּכָל-לְבָבוֹ לֹא סָר מֵעַל חֲטָאוֹת
יִרְבֵּעַם אֲשֶׁר הִחְטִיא אֶת-יִשְׂרָאֵל: בְּיָמִים הָהֵם
הִחַל יְ-הוָה לְקַצּוֹת בְּיִשְׂרָאֵל וַיָּבֵא חֲזָאֵל בְּכָל-
גְּבוּל יִשְׂרָאֵל: מִן-הַיַּרְדֵּן מִזְרַח הַשָּׁמֶשׁ אֶת כָּל-
אֶרֶץ הַגִּלְעָד הַגְּדִי וְהַרְאוּבֵנִי וְהַמְּנַשִּׁי מֵעַרְעַר
אֲשֶׁר-עַל-גַּחַל אַרְנוֹן וְהַגִּלְעָד וְהַבְּשָׁן: וַיִּלְתֵּר דְּבָרֵי
יְהוָה וְכָל-אֲשֶׁר עָשָׂה וְכָל-גְּבוּרָתוֹ הִלּוּ-אֲהֵם
כְּתוּבִים עַל-סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל:
וַיִּשְׁכַּב יְהוָה עִם-אַבְתָּיו וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בְּשִׁמְרוֹן
וַיִּמְלֹךְ יְהוֹאָחָז בְּנוֹ תַתְּתִיו: וְהַיָּמִים אֲשֶׁר מָלַךְ
יְהוָה עַל-יִשְׂרָאֵל עֶשְׂרִים-וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה בְּשִׁמְרוֹן:
יֵא וַעֲתִלְיָה אִם אֲחִזְיָהוּ רֵאתָה פִי מֵת בְּגָה וְתַקֵּם
וְתֵאבֵד אֶת כָּל-זֶרַע הַמַּמְלָכָה: וְתַקַּח יְהוֹשָׁבֵעַ
בֶּת-הַמֶּלֶךְ-יִזְרָח אֵחֹת אֲחִזְיָהוּ אֶת-יֹאזָשׁ בֶּן-
אֲחִזְיָה וְתִגָּנֵב אֹתוֹ מִתּוֹךְ בְּנֵי-הַמֶּלֶךְ הַמּוֹמְתִים
אֹתוֹ וְאֶת-מִינְקָתוֹ בַּחֲדָר הַמַּטּוֹת וַיִּסְתְּרוּ אֹתוֹ מִפְּנֵי
עַתִּלְיָהוּ וְלֹא הוֹמַת: וַיְהִי אַתָּה בֵּית יְ-הוָה
מִתְחַבֵּא שָׁשׁ שָׁנִים וַעֲתִלְיָה מָלְכָת עַל-הָאָרֶץ:
וּבְשָׁנָה הַשְּׁבִיעִית שָׁלַח יְהוֹיָדָע וַיִּקַּח | אֶת-שָׂרֵי

המאות לפרי ולרצים ויבא אתם אליו בית י-הוה
ויכרת להם ברית וישבע אתם בבית י-הוה וירא
אתם את-בן-המלך: ויצוכם לאמר זה הדבר אשר
תעשוון השלשית מכם באי השבת ושמרי
משמרת בית המלך: והשלשית בשער סור
והשלשית בשער אחר הרצים ושמרתם את-
משמרת הבית מסח: וישתי הידות בכם כל יצאי
השבת ושמרו את-משמרת בית י-הוה אל-
המלך: והקפתם על-המלך סביב איש וכליו בידו
והבא אל-השדרות יומת והיו את-המלך בצאתו
ובבאו: ויעשו שרי המאות ככל אשר-צוה
יהודע הכהן ויקחו איש את-אנשיו באי השבת
עם יצאי השבת ויבאו אל-יהודע הכהן: ויתן
הכהן לשרי המאות את-החנית ואת-השלטים
אשר למלך דגד אשר בבית י-הוה: ויעמדו
הרצים איש | וכליו בידו מפתח הבית הימנית
עד-פתח הבית השמאלית למזבח ולבית על-
המלך סביב: ויצא את-בן-המלך ויתן עליו
את-הנזר ואת-העדות וימלכו אתו וימשחוהו
ויכפו-כף ויאמרו יחי המלך: ונתשמע עתליה את-
קול הרצין העם ונתבא אל-העם בית י-הוה:
ויתרא והנה המלך עמד על-העמוד כמשפט
והשרים והחצצרות אל-המלך וכל-העם הארץ
שמח ותקע בחצצרות ותקרא עתליה את-בגדיה
ותקרא קשר קשר: ויצו יהודע הכהן את-שרי
המאות | פקדי החיל ויאמר אליהם הוציאו אתה
אל-מבית לשדרת והבא אתריה המת בחרב פי
אמר הכהן אל-תומת בית י-הוה: וישמו לה
ידים ונתבוא דרו-מבוא הסוסים בית המלך
ותומת שם: ויכרת יהודע את-הברית בין
י-הוה ובין המלך ובין העם להנות לעם לי-הוה
ובין המלך ובין העם: ויבאו כל-עם הארץ בית-
הבעל ויתצוהו את-מזבחתו ואת-צלמיו שברו
היטב ואת מתן פהו הבעל הרגו לפני המזבחות
וישם הכהן פקדת על-בית י-הוה: ויפקח את-
שרי המאות ואת-הכרי ואת-הרצים ואת | כל-
עם הארץ ויריזו את-המלך מבית י-הוה ויבואו
דרו-שער הרצים בית המלך וישב על-כסא

המלכים: וישמח פלעם הארץ והעיר שקטה
ואת־עמליתהו המיתו בתרב בית המלך:

יב בן־שבע שנים הואש במלכו: בשנת־שבע
ל־הוא מלך הואש וארבעים שנה מלך בירושלם
ושם אמו צביה מבאר שבע: ויעש יהואש הישר
בעיני י־הנה פל־ימיו אשר הורהו יהודע הפהן:
רק הבמות לא־סרו עוד העם מזבחים ומקטרים
בבמות: ויאמר יהואש אל־הכהנים כל פסח
הקדשים אשר־יובא בית־י־הנה פסח עובר איש
פסח נפשות ערכו פל־פסח אשר יעלה על לב־
איש להביא בית־י־הנה: יקחו להם הפהנים איש
מאת מכרו והם יחזקו את־בדק הבית לכל אשר־
ימצא שם בדק: ויהי בשנת עשרים ושלש שנה
למלך יהואש לא־חזקו הפהנים את־בדק הבית:
ויקרא המלך יהואש ליהודע הפהן ולכהנים
ויאמר אליהם מדוע אינכם מחזקים את־בדק
הבית ועתה אל־תקחו־כסף מאת מכריכם פ־
לבדק הבית תתנהו: ויאתו הפהנים לבלתי קחת־
כסף מאת העם ולבלתי חזק את־בדק הבית:
ויקח יהודע הפהן ארון אחד ויקב חר בדלתו
ויתן אתו אצל המזבח מימין בבוא־איש בית
י־הנה ונתנו־שמה הפהנים שמרי הסף את־פל־
הכסף המובא בית־י־הנה: ויהי פראותם פ־כרב
הכסף בארון ויעל ספר המלך והפקה הגדול
ויצרו וימנו את־הכסף הנמצא בית־י־הנה:
ונתנו את־הכסף המתכן על־ידו עשי המלאכה
המפקדים בית־י־הנה ויוציאהו לתרשי העץ
ולבנים העשים בית־י־הנה: ולגזרים ולחצבי
האבן ולקנות עצים ואבני מתצב לתזק את־בדק
בית־י־הנה ולכל אשר־יצא על־הבית לחזקה:
ואד לא יעשה בית־י־הנה ספות פסח מזמרות
מזרקות תצצרות פל־פלי זהב וכל־כסף מן־
הכסף המובא בית־י־הנה: פ־לעשי המלאכה
יתגהו וחזקו־בו את־בית־י־הנה: ולא יחשבו
את־האנשים אשר יתנו את־הכסף על־ידם לתת
לעשי המלאכה פ־ באמנה הם עשים: כסף אשם
וכסף חטאות לא יובא בית־י־הנה לפהנים יהיו:
אז יעלה חזאל מלך ארם וילחם על־גת וילפדה

וישם חזאל פניו לעלות על־ירושלם: ויקח
יהואש מלך־יהודה את פל־הקדשים אשר־
הקדישו יהושפט ויהורם ואחזיהו אבתיו מלכי
יהודה ואת־קדשיו ואת פל־זהב הנמצא
באצרות בית־י־הנה ובית המלך וישלח לחזאל
מלך ארם ויעל מעל ירושלם: ויתר דברי יואש
וכל־אשר עשה הלו־א־הם כתובים על־ספר דברי
הימים למלכי יהודה: ויקמו עבדיו ויקשרו־
קשר ויפו את־יואש בית מלא תירד סלא:
ויוזכר בן־שמעון ויהונדב בן־שמר עבדיו הפהו
וימת ויקברו אתו עם־אבתיו בעיר דוד ומלך
אמציה בנו תחתיו:

יג בשנת עשרים ושלש שנה ליואש בן־אחזיהו
מלך יהודה מלך יהואחז בן־יהוא על־ישראל
בשמרון שבע עשרה שנה: ויעש הרע בעיני
י־הנה וילך אחר חטאת ירבעם בן־נבט אשר־
החטיא את־ישראל לא־סר ממנה: ויתר־אף
י־הנה בישראל ויתנם בנד חזאל מלך־ארם
ובנד בן־הנד בן־חזאל פל־הימים: ויתל יהואחז
את־פני י־הנה וישמע אליו י־הנה פ־ראה את־
לחץ ישראל פ־לחץ אתם מלך ארם: ויתן
י־הנה לישראל מושיע ויצאו מתחת יד־ארם
וישבו בני־ישראל באהליהם פתמול שלשום:
ואד לא־סרו מחטאת בית־ירבעם אשר־החטי
את־ישראל בה הלך וגם האשרה עמדה
בשמרון: פ־ לא השאיר ליהואחז ע־פ־י א־
חמשים פָרשים ועשרה רֶכב ועשרת אלפים רגלי
פ־י אבדם מלך ארם וישמם פעפר לדש: ויתר
דברי יהואחז וכל־אשר עשה וגבורתו הלו־א־הם
כתובים על־ספר דברי הימים למלכי ישראל:
ויעשכ יהואחז עם־אבתיו ויקברהו בשמרון
וימלך יואש בנו תחתיו: בשנת שלשים ושבע
שנה ליואש מלך יהודה מלך יהואש בן־יהואחז
על־ישראל בשמרון שש עשרה שנה: ויעשה
הרע בעיני י־הנה לא סר מפל־חטאות ירבעם בן־
נבט אשר־החטיא את־ישראל בה הלך: ויתר
דברי יואש וכל־אשר עשה וגבורתו אשר נלחם
עם אמציה מלך־יהודה הלו־א־הם כתובים על־

סֹפֵר דְבָרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: וַיִּשְׁכַּב יוֹאָשׁ
עִם-אֲבֹתָיו וַיִּרְבְּעֵם יָשָׁב עַל-כִּסְאוֹ וַיִּקְבֹּר יוֹאָשׁ
בְּשֹׁמְרוֹן עִם מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאֲלִישָׁע חָלָה אֶת-
חַלְיוֹ אֲשֶׁר יָמוּת בּוֹ וַיֵּרֶד אֵלָיו יוֹאָשׁ מֶלֶךְ-יִשְׂרָאֵל
וַיָּבֶד עַל-פָּנָיו וַיֹּאמֶר אָבִי אָבִי רֶכֶב יִשְׂרָאֵל
וּפָרָשָׁיו: וַיֹּאמֶר לוֹ אֲלִישָׁע קַח קֶשֶׁת וַחֲצִים
וַיִּקַּח אֵלָיו קֶשֶׁת וַחֲצִים: וַיֹּאמֶר | לְמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
הֲרַבֵּב יָדְךָ עַל-הַקֶּשֶׁת וַיִּרְכַּב יָדוֹ וַיִּשָּׂם אֲלִישָׁע
יָדָיו עַל-יְדֵי הַמֶּלֶךְ: וַיֹּאמֶר פָּתַח הַחַלּוֹן קִדְמָה
וַיִּפְתַּח וַיֹּאמֶר אֲלִישָׁע יְרֵה נִיזֹר וַיֹּאמֶר חֵץ-
תִּשְׁוֹעָה לִי-הִנֵּה וַחֵץ תִּשְׁוֹעָה בְּאַרְם וְהִפִּיתָ אֶת-
אַרְם בְּאַפְקֵי עַד-פְּלֵה: וַיֹּאמֶר קַח הַחֲצִים וַיִּקַּח
וַיֹּאמֶר לְמֶלֶךְ-יִשְׂרָאֵל הִךְ-אַרְצָה וַיִּךְ שְׁלֹשׁ-
פַּעְמַיִם וַיַּעֲמֵד: וַיִּקְצֹף עָלָיו אִישׁ הָא-לֵהִים
וַיֹּאמֶר לְהַפּוֹת חֲמַשׁ אוֹ-שֵׁשׁ פַּעְמַיִם אִזּוֹ הִפִּיתָ
אֶת-אַרְם עַד-פְּלֵה וְעַתָּה שְׁלֹשׁ פַּעְמַיִם תִּכֶּה אֶת-
אַרְם: וַיִּמָּת אֲלִישָׁע וַיִּקְבְּרֵהוּ וַגְדוּדֵי מוֹאָב יָבִאוּ
בְּאַרְץ בָּא שָׁנָה: וַיְהִי הֵם | קִבְרִים אִישׁ וְהִגִּיהוּ
רָאוּ אֶת-הַגְּדוּד וַיִּשְׁלִיכוּ אֶת-הָאִישׁ בְּקִבְרֵי
אֲלִישָׁע וַיִּלְךְ וַיִּגַע הָאִישׁ בַּעֲצָמוֹת אֲלִישָׁע וַיַּחֲזִי
וַיִּקָּם עַל-רַגְלָיו: וַיַּחֲזֵאל מֶלֶךְ אַרְם לַחֵץ אֶת-
יִשְׂרָאֵל כֹּל יְמֵי יְהוֹאָחַז: וַיִּתְּן י-הוָה אֹתָם
וַיִּרְחַמֵם וַיִּפְּן אֲלֵיהֶם לְמַעַן בְּרִיתוֹ אֶת-אַבְרָהָם
וַיִּצְחַק וַיַּעֲקֹב וְלֹא אָבֵה הַשְׁחִיתָם וְלֹא-הִשְׁלִיכֶם
מֵעַל-פָּנָיו עַד-עַתָּה: וַיִּמָּת חֲזָאל מֶלֶךְ-אַרְם
וַיִּמְלֹךְ בּוֹ-הַחַד בְּנוֹ תַחֲתָיו: וַיָּשָׁב יְהוֹאָשׁ בּוֹ-
יְהוֹאָחַז וַיִּקַּח אֶת-הָעָרִים מִיַּד בּוֹ-הַחַד בּוֹ-חֲזָאל
אֲשֶׁר לָקַח מִיַּד יְהוֹאָחַז אָבִיו בַּמַּלְחָמָה שְׁלֹשׁ
פַּעְמַיִם הִפָּהוּ יוֹאָשׁ וַיָּשָׁב אֶת-עָרֵי יִשְׂרָאֵל:

יד בַּשָּׁנָה שְׁתַּיִם לְיוֹאָשׁ בּוֹ-יְהוֹאָחַז מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
מֶלֶךְ אֲמַצְיָהוּ בּוֹ-יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ יְהוּדָה: בּוֹ-עֲשָׂרִים
וַחֲמֵשׁ שָׁנָה הָיָה בְּמַלְכוֹ וְעֲשָׂרִים וַחֲמֵשׁ שָׁנָה מֶלֶךְ
בִּירוּשָׁלַם וְשֵׁם אִמּוֹ יְהוֹעָזָן מִן-יְרוּשָׁלַם: וַיַּעַשׂ
הַיִּשָּׂר בְּעֵינָיו י-הוָה רַק לֹא כָדָד אָבִיו כֹּכָל אֲשֶׁר-
עָשָׂה יוֹאָשׁ אָבִיו עָשָׂה: רַק הַבְּמוֹת לֹא-סָרוּ עוֹד
הָעָם מִזִּבְחֵיהֶם וּמִקְטָרֵיהֶם בַּבְּמוֹת: וַיְהִי כֹאֲשֶׁר
חִזְקָה הַמַּמְלָכָה בְּיָדוֹ וַיִּךְ אֶת-עַבְדָּיו הַמַּפְסִים אֶת-
הַמֶּלֶךְ אָבִיו: וְאֶת-בְּנֵי הַמַּפְסִים לֹא הִמִּית פַּכְתוּב

בְּסֹפֵר-תּוֹרַת-מֹשֶׁה אֲשֶׁר-צִוָּה י-הוָה לֵאמֹר לֹא-
יִוָּמְתוּ אָבוֹת עַל-בָּנִים וּבָנִים לֹא-יִוָּמְתוּ עַל-אָבוֹת
כִּי אִם-אִישׁ בְּחַטָּאוֹ יוּמָת: הוּא-הִפָּה אֶת-אָדוֹם
בְּגִי-מֶלֶךְ עֲשָׂרַת אֲלָפִים וַתִּפֹּשׂ אֶת-הַסֵּלַע
בַּמַּלְחָמָה וַיִּקְרָא אֶת-שְׁמָהּ יְקַתָּאל עַד הַיּוֹם הַזֶּה:
הָאִזּוֹ שָׁלַח אֲמַצְיָה מַלְאָכִים אֶל-יְהוֹאָשׁ בּוֹ-יְהוֹאָחַז
בּוֹ-יְהוּא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר לָכֵה נִתְרָאָה פָּנִים:
וַיִּשְׁלַח יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ-יִשְׂרָאֵל אֶל-אֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ-
יְהוּדָה לֵאמֹר הַחֹת אֲשֶׁר בַּלְבָּנוֹן שְׁלַח אֶל-הָאָרֶז
אֲשֶׁר בַּלְבָּנוֹן לֵאמֹר תִּנְהַאֲת-בַּתְּךָ לְבָנִי לְאִשָּׁה
וַתַּעֲבֹר חַיַּת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר בַּלְבָּנוֹן וַתִּרְמַס אֶת-
הַחֹת: הִכָּה הִפִּיתָ אֶת-אָדוֹם וַיִּשְׁאַף לְבָד הַכֹּכַד
וַיִּשָׁב בְּבֵיתְךָ וְלָמָּה תִתְגַּרְהַ בְּרַעָה וַנִּפְלְתָה אֶתָּה
וַיְהוּדָה עֲמֹד: וְלֹא-שָׁמַע אֲמַצְיָהוּ וַיַּעַל יְהוֹאָשׁ
מֶלֶךְ-יִשְׂרָאֵל וַיִּתְרָאוּ פָּנִים הוּא וְאֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ-
יְהוּדָה בְּבֵית שְׁמֵשׁ אֲשֶׁר לַיהוּדָה: וַיִּינָגַף יְהוּדָה
לְפָנָיו יִשְׂרָאֵל וַיִּנְסוּ אִישׁ לְאֵהָלוֹ: וְאֶת אֲמַצְיָהוּ
מֶלֶךְ-יְהוּדָה בּוֹ-יְהוֹאָשׁ בּוֹ-אֲחִיזָהוּ תִפֹּשׂ יְהוֹאָשׁ
מֶלֶךְ-יִשְׂרָאֵל בְּבֵית שְׁמֵשׁ וַיִּבֵּא יְרוּשָׁלַם וַיִּפְרֹץ
בַּחֹמֹת יְרוּשָׁלַם בְּשַׁעַר אֶפְרַיִם עַד-שַׁעַר הַפְּנֵה
אַרְבַּע מֵאוֹת אַמָּה: וַיִּלְקַח אֶת-כָּל-הַזֹּהָב וְהַכֶּסֶף
וְאֶת כָּל-הַכֵּלִים הַנְּמַצְאִים בֵּית-י-הוָה וּבְאֲצֵרוֹת
בֵּית הַמֶּלֶךְ וְאֶת בְּנֵי הַתַּעַרְבוֹת וַיָּשָׁב שְׁמֹרֹנָה:
וַיִּתֵּר דְּבָרֵי יְהוֹאָשׁ אֲשֶׁר עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ וְאֲשֶׁר
נִלְחַם עִם אֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ-יְהוּדָה הִלֵּא-הֵם כְּתוּבִים
עַל-סֹפֵר דְּבָרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: וַיִּשְׁכַּב
יְהוֹאָשׁ עִם-אֲבֹתָיו וַיִּקְבֹּר בְּשֹׁמְרוֹן עִם מַלְכֵי
יִשְׂרָאֵל וַיִּמְלֹךְ יִרְבְּעֵם בְּנוֹ תַחֲתָיו: וַיְהִי אֲמַצְיָהוּ
בּוֹ-יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ יְהוּדָה אַחֲרַי מוֹת יְהוֹאָשׁ בּוֹ-
יְהוֹאָחַז מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל חֲמֵשׁ עֲשָׂרָה שָׁנָה: וַיִּתֵּר
דְּבָרֵי אֲמַצְיָהוּ הִלֵּא-הֵם כְּתוּבִים עַל-סֹפֵר דְּבָרֵי
הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה: וַיִּקְשְׂרוּ עָלָיו קֶשֶׁת
בִּירוּשָׁלַם וַיִּנְסֵם לְכִישָׁה וַיִּשְׁלַחוּ אַחֲרָיו לְכִישָׁה
וַיִּמָּתוּ שָׁם: וַיִּשְׂאוּ אֹתוֹ עַל-הַסּוּסִים וַיִּקְבֹּר
בִּירוּשָׁלַם עִם-אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד: וַיִּקְחֻוּ כָּל-עַם
יְהוּדָה אֶת-עֲזַרְיָה וְהוּא בּוֹ-שֵׁשׁ עֲשָׂרָה שָׁנָה
וַיִּמְלְכוּ אֹתוֹ תַחַת אָבִיו אֲמַצְיָהוּ: וְהוּא בָנָה אֶת-
אֵילַת וַיִּשְׁבֶּה לַיהוּדָה אַחֲרַי שְׁכַב-הַמֶּלֶךְ עִם-

אֲבֹתָיו: בַּשָּׁנָה חֲמֵשׁ-עָשָׂרָה שָׁנָה לְאַמְצִיָּהוּ בֶן-
יֹאָשׁ מֶלֶךְ יְהוּדָה מֶלֶךְ יִרְבְּעָם בֶּן-יֹאָשׁ מֶלֶךְ-
יִשְׂרָאֵל בְּשִׁמְרוֹן אַרְבָּעִים וְאַחַת שָׁנָה: וַיַּעַשׂ
הָרַע בְּעֵינָי י-הוָה לֹא סָר מִכָּל-חַטָּאוֹת יִרְבְּעָם בֶּן-
נְבֻט אֲשֶׁר הִחֲטִיֵּא אֶת-יִשְׂרָאֵל: הֵוא הֵשִׁיב אֶת-
גְּבוּל יִשְׂרָאֵל מִלְּבוֹא חֲמַת עַד-יָם הָעַרְבָּה כַּדָּבָר
י-הוָה א-לֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר דָּבָר בְּיַד-עַבְדּוֹ יוֹנָה
בֶּן-אָמִתַּי הַנְּבִיֵּא אֲשֶׁר מָגַת הַחֶפְרָ: כִּי-רָאָה
י-הוָה אֶת-עַנְי יִשְׂרָאֵל מִרְּה מֵאֵד וְאָפַס עֲצוּר
וְאָפַס עֲזוּב וְאִין עֲזָר לְיִשְׂרָאֵל: וְלֹא-דָבָר י-הוָה
לְמַחֲוֹת אֶת-שָׁם יִשְׂרָאֵל מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם וַיִּוָּשִׁיעֵם
בְּיַד יִרְבְּעָם בֶּן-יֹאָשׁ: וַיִּזְכְּרֵן דְּבָרֵי יִרְבְּעָם וְכָל-
אֲשֶׁר עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ אֲשֶׁר-נִלְחַם וְאֲשֶׁר הֵשִׁיב
אֶת-דַּמְשֶׁק וְאֶת-חֲמַת לַיהוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל הֲלֹא-הֵם
כְּתוּבִים עַל-סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל:
וַיִּשְׁקֹב יִרְבְּעָם עִם-אֲבֹתָיו עִם מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל
וַיִּמְלֹךְ זְכַרְיָה בְּנוֹ תַחֲתָיו:

טו אַּבְשָׁנָה עֲשָׂרִים וְשִׁבְעַ שָׁנָה לְיִרְבְּעָם מֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ עֲזַרְיָה בֶן-אֲמִצִּיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה: בֶּן-
שֵׁשׁ עָשָׂרָה שָׁנָה הָיָה בְּמָלְכוֹ וְחַמְשִׁים וּשְׁתַּיִם
שָׁנָה מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם וְשָׁם אִמּוֹ יְכַלְיָהוּ מִירוּשָׁלַם:
וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינָי י-הוָה כְּכֹל אֲשֶׁר-עָשָׂה
אַמְצִיָּהוּ אָבִיו: יֶרֶק הַבָּמוֹת לֹא-סָרוּ עוֹד הָעָם
מִזְבָּחַיִם וּמִקְטָרִים בַּבָּמוֹת: וַיִּנְגַע י-הוָה אֶת-
הַמֶּלֶךְ וַיְהִי מִצָּרַע עַד-יוֹם מוֹתוֹ וַיִּשָּׁב בְּבֵית
הַחֶפְשִׁית וַיּוֹתֵם בֶּן-הַמֶּלֶךְ עַל-הַבַּיִת שִׁפְט אֶת-עַם
הָאָרֶץ: וַיִּתֵּר דְּבָרֵי עֲזַרְיָהוּ וְכָל-אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלֹא-
הֵם כְּתוּבִים עַל-סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה:
כז וַיִּשְׁקֹב עֲזַרְיָה עִם-אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ עִם-
אֲבֹתָיו בְּעִיר דֹּד וַיִּמְלֹךְ יוֹתָם בְּנוֹ תַחֲתָיו: בַּשָּׁנָה
שְׁלֹשִׁים וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה לְעֲזַרְיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה מֶלֶךְ
זְכַרְיָהוּ בֶן-יִרְבְּעָם עַל-יִשְׂרָאֵל בְּשִׁמְרוֹן שָׁשָׁה
חֲדָשִׁים: וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינָי י-הוָה כַּאֲשֶׁר עָשָׂה
אֲבֹתָיו לֹא סָר מִחַטָּאוֹת יִרְבְּעָם בֶּן-נְבֻט אֲשֶׁר
הִחֲטִיֵּא אֶת-יִשְׂרָאֵל: וַיִּקְשֹׁר עָלָיו שָׁלֹם בֶּן-נְבֻט
וַיִּפְּהוּ קָבֵל-עִם וַיִּמִּיתָהוּ וַיִּמְלֹךְ תַחֲתָיו: וַיִּתֵּר
דְּבָרֵי זְכַרְיָה הַנָּבִיִּם כְּתוּבִים עַל-סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים
לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: הֵוא דְּבַר-י-הוָה אֲשֶׁר דָּבָר אֶל-

וְהוּא לֹאמַר בְּנֵי רְבִיעִים יִשְׁבוּ לָךְ עַל-כִּסֵּא
יִשְׂרָאֵל וַיְהִי-כֵן: שְׁלוֹם בֶּן-יְבִישׁ מֶלֶךְ בַּשָּׁנָה
שְׁלֹשִׁים וְתֵשַׁע שָׁנָה לְעֲזַרְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ
יִרְחֵי-יָמִים בְּשִׁמְרוֹן: וַיַּעַל מְנַחֵם בֶּן-גְּדִי מִתַּרְצָה
וַיָּבֵא שִׁמְרוֹן וַיָּדָ אֶת-שְׁלוֹם בֶּן-יְבִישׁ בְּשִׁמְרוֹן
וַיִּמִּיתָהוּ וַיִּמְלֹךְ תַחֲתָיו: וַיִּלְתֵּר דְּבָרֵי שְׁלוֹם
וְקִשְׁרוֹ אֲשֶׁר קִשֶׁר הַנָּבִיִּם כְּתוּבִים עַל-סֵפֶר דְּבָרֵי
הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: אֲזַי יָכֹה-מְנַחֵם אֶת-תַּפְסֹחַ
וְאֶת-כָּל-אֲשֶׁר-בָּהּ וְאֶת-גְּבוּלֶיהָ מִתַּרְצָה כִּי לֹא
פָתַח וַיָּדָ אֶת כָּל-הַהֲרוּתֶיהָ בַקָּע: בַּשָּׁנָה שְׁלֹשִׁים
וְתֵשַׁע שָׁנָה לְעֲזַרְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה מֶלֶךְ מְנַחֵם בֶּן-
גְּדִי עַל-יִשְׂרָאֵל עָשָׂר שָׁנִים בְּשִׁמְרוֹן: וַיַּעַשׂ
הָרַע בְּעֵינָי י-הוָה לֹא סָר מִעַל חַטָּאוֹת יִרְבְּעָם בֶּן-
נְבֻט אֲשֶׁר-הִחֲטִיֵּא אֶת-יִשְׂרָאֵל כָּל-יָמָיו: כִּבָּא פּוֹל
מֶלֶךְ-אֲשׁוּר עַל-הָאָרֶץ וַיִּתֵּן מְנַחֵם לְפוֹל אֶלְף
כֶּפֶר-כֶּסֶף לַהֲיוֹת יָדָיו אֹתוֹ לְהַחֲזִיק הַמַּמְלָכָה
בְּיָדוֹ: וַיִּצָּא מְנַחֵם אֶת-הַכֶּסֶף עַל-יִשְׂרָאֵל עַל כָּל-
גְּבוּרֵי הַחֵיל לְתַת לְמֶלֶךְ אֲשׁוּר חַמְשִׁים שְׁקָלִים
כֶּסֶף לְאִישׁ אֶחָד וַיִּשָּׁב מֶלֶךְ אֲשׁוּר וְלֹא-עָמַד שָׁם
בְּאָרֶץ: וַיִּתֵּר דְּבָרֵי מְנַחֵם וְכָל-אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלֹא-
הֵם כְּתוּבִים עַל-סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׁרָאֵל:
וַיִּשְׁקֹב מְנַחֵם עִם-אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ פְּקַחְיָה בְּנוֹ
תַחֲתָיו: בַּשָּׁנָה חֲמֵשִׁים שָׁנָה לְעֲזַרְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה
מֶלֶךְ פְּקַחְיָה בֶּן-מְנַחֵם עַל-יִשְׂרָאֵל בְּשִׁמְרוֹן
שָׁנָתַיִם: וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינָי י-הוָה לֹא סָר
מִחַטָּאוֹת יִרְבְּעָם בֶּן-נְבֻט אֲשֶׁר הִחֲטִיֵּא אֶת-
יִשְׂרָאֵל: וַיִּקְשֹׁר עָלָיו פְּקַח בֶּן-רַמְלִיָּהוּ שְׁלִישׁוֹ
וַיִּפְּהוּ בְּשִׁמְרוֹן בְּאָרְמוֹן בֵּית-הַמֶּלֶךְ אֶת-אַרְגָּב
וְאֶת-הָאֲרִיָּה וְעָמוּ חַמְשִׁים אִישׁ מִבְּנֵי גִלְעָדִים
וַיִּמִּיתָהוּ וַיִּמְלֹךְ תַחֲתָיו: וַיִּתֵּר דְּבָרֵי פְקַחְיָה וְכָל-
אֲשֶׁר עָשָׂה הַנָּבִיִּם כְּתוּבִים עַל-סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים
לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: בַּשָּׁנָה חַמְשִׁים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה
לְעֲזַרְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה מֶלֶךְ פְּקַח בֶּן-רַמְלִיָּהוּ עַל-
יִשְׂרָאֵל בְּשִׁמְרוֹן עֲשָׂרִים שָׁנָה: וַיַּעַשׂ הָרַע
בְּעֵינָי י-הוָה לֹא סָר מִן-חַטָּאוֹת יִרְבְּעָם בֶּן-נְבֻט
אֲשֶׁר הִחֲטִיֵּא אֶת-יִשְׂרָאֵל: בְּיָמָי פְּקַח מֶלֶךְ-
יִשְׂרָאֵל בָּא תַגְלַת פִּלְאֶסָר מֶלֶךְ אֲשׁוּר וַיִּקַּח אֶת-
עִזְיֹן וְאֶת-אֶבֶל בֵּית-מַעֲכָה וְאֶת-יְנוֹחַ וְאֶת-קֹדֶשׁ

וְאֶת־חֲצוֹר וְאֶת־הַגְּלִיעָד וְאֶת־הַגְּלִילָה כֹּל אֶרֶץ
נִפְתָּלִי וַיִּגְלֹם אֲשׁוּרָה: ^ווַיִּקְשָׁר־קֶשֶׁר הַיּוֹשֵׁעַ בֶּן־
אֵלֶּה עַל־פִּקְחַ בֶּן־רַמְלִיָּהוּ וַיַּכְהוּ וַיִּמְיֹתְהוּ וַיִּמְלֹךְ
תַּחְתָּיו בַּשָּׁנָה עֶשְׂרִים לְיוֹתָם בֶּן־עֲזַיָּה: ^זוַיִּתֵּר
דְּבַר־פִּקְחַ וְכֹל־אֲשֶׁר עָשָׂה הֵנָּם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר
דְּבָרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: ^חבַּשָּׁנָה שְׁתַּיִם לַפִּקְחַ
בֶּן־רַמְלִיָּהוּ מָלַךְ יִשְׂרָאֵל מָלַךְ יוֹתָם בֶּן־עֲזַיָּהוּ
מָלַךְ יְהוּדָה: ^טבֶּן־עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה הָיָה בְּמָלְכוֹ
וְשִׁשׁ־עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלַם וְשָׁם אָמַן
יְרוּשָׁא בַת־צְדוֹק: ^יוַיַּעַשׂ הַיֵּשֶׁר בְּעֵינָי יְהוָה כְּכֹל
אֲשֶׁר־עָשָׂה עֲזַיָּהוּ אָבִיו עָשָׂה: ^{יא}הָרַק הַבָּמוֹת לֹא
סָרוּ עוֹד הָעָם מִזְבָּחִים וּמִקְטָרִים בַּבָּמוֹת הוּא בָּנָה
אֶת־שַׁעַר בֵּית־יְהוָה הָעֶלְיוֹן: ^{יב}וַיִּתֵּר דְּבָרֵי יוֹתָם
אֲשֶׁר עָשָׂה הֵלֵא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דְּבָרֵי
הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה: ^{יג}בַּיָּמִים הָהֵם הִחֵל יְהוָה
לְהַשְׁלִיחַ בִּיהוּדָה רָצִין מָלַךְ אַרָם וְאֶת פִּקְחַ בֶּן־
רַמְלִיָּהוּ: ^{יד}וַיִּשְׁכַּב יוֹתָם עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבֹּר עִם־
אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד אָבִיו וַיִּמְלֹךְ אַחֲזוּ בְּנוֹ תַּחְתָּיו:

טז ^{טז}בַּשָּׁנָה שִׁבְע־עֶשְׂרֵה שָׁנָה לַפִּקְחַ בֶּן־רַמְלִיָּהוּ
מָלַךְ אַחֲזוּ בֶן־יוֹתָם מָלַךְ יְהוּדָה: ^{יז}בֶּן־עֶשְׂרִים שָׁנָה
אַחֲזוּ בְּמָלְכוֹ וְשִׁשׁ־עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלַם
וְלֹא־עָשָׂה הַיֵּשֶׁר בְּעֵינָי יְהוָה אֶל־לֵהוּ כְּדָוִד
אָבִיו: ^{יח}וַיִּלָּךְ בְּדָרֶךְ מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וְגַם אֶת־בְּנוֹ
הָעֶבֶר בְּאֵשׁ כְּתַעְבוֹת הַגּוֹלִם אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְהוָה
אֹתָם מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: ^{יט}וַיּוֹזֵב וַיִּקְטֹר בַּבָּמוֹת
וְעַל־הַגְּבָעוֹת וְתַחַת כָּל־עֵץ רַעֲוֹן: ^כאִז יַעֲלֶה רָצִין
מָלַךְ־אַרָם וּפִקְחַ בֶּן־רַמְלִיָּהוּ מָלַךְ־יִשְׂרָאֵל
יְרוּשָׁלַם לְמַלְחָמָה וַיַּצְרוּ עַל־אַחֲזוּ וְלֹא יָכְלוּ
לְהִלָּחֵם: ^{כא}בַּעֲת הַהִיא הָשִׁיב רָצִין מָלַךְ־אַרָם אֶת־
אֵילַת לְאָרָם וַיִּנְשָׁל אֶת־הַיְהוּדִים מֵאֵילוֹת
וְאֲדָמִים בָּאוּ אֵילַת וַיִּשְׁבוּ שָׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה:
וַיִּשְׁלַח אַחֲזוּ מִלְּאֲכָיִם אֶל־תְּגַלְתַּת פִּלְסָר מָלַךְ־אֲשׁוּר
לֵאמֹר עֲבָדְךָ וּבְנֶה אֲנִי עָלָה וְהוֹשַׁעַנִי מִכַּף מָלַךְ־
אַרָם וּמִכַּף מָלַךְ יִשְׂרָאֵל הַקּוֹמִים עָלַי: ^{כב}וַיִּקַּח אַחֲזוּ
אֶת־הַכֶּסֶף וְאֶת־הַזָּהָב הַנִּמְצָא בֵּית יְהוָה
וּבְאֲצֵרוֹת בֵּית הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח לְמָלַךְ־אֲשׁוּר שְׂחָד:
^{כג}וַיִּשְׁמַע אֵלָיו מָלַךְ אֲשׁוּר וַיַּעַל מָלַךְ אֲשׁוּר אֶל־
דְּמִשְׁקִי וַיִּתְּפֹשֶׂה וַיִּגְלֶה קִירָה וְאֶת־רָצִין הִמִּית:

וַיִּלָּךְ הַמֶּלֶךְ אַחֲזוּ לְקִרְאֵת תְּגַלְתַּת פִּלְאָסָר מָלַךְ־
אֲשׁוּר דּוֹמְשָׁק וַיִּרְא אֶת־הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר בְּדַמְשָׁק
וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ אַחֲזוּ אֶל־אוֹרִיָּה הַכֹּהֵן אֶת־דָּמוֹת
הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־תְּבֻנֹתָיו לְכֹל־מַעֲשָׂהוּ: ^{כד}וַיָּבֶן אוֹרִיָּה
הַכֹּהֵן אֶת־הַמִּזְבֵּחַ כְּכֹל אֲשֶׁר־שָׁלַח הַמֶּלֶךְ אַחֲזוּ
מִדַּמְשָׁק כֹּן עָשָׂה אוֹרִיָּה הַכֹּהֵן עַד־בּוֹא הַמֶּלֶךְ־
אַחֲזוּ מִדַּמְשָׁק: ^{כה}וַיָּבֵא הַמֶּלֶךְ מִדַּמְשָׁק וַיִּרְא הַמֶּלֶךְ
אֶת־הַמִּזְבֵּחַ וַיִּקְרַב הַמֶּלֶךְ עַל־הַמִּזְבֵּחַ וַיַּעַל עָלָיו:
^{כו}וַיִּקְטֹר אֶת־עֹלֹתָיו וְאֶת־מִנְחָתוֹ וַיִּסַּף אֶת־נִסְכּוֹ
וַיִּזְרַק אֶת־דָּם־הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר־לוֹ עַל־הַמִּזְבֵּחַ:
^{כז}וְאֵת הַמִּזְבֵּחַ הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה וַיִּקְרַב
מֵאֵת פְּנֵי הַבַּיִת מִבְּיַן הַמִּזְבֵּחַ וּמִבְּיַן בַּיִת יְהוָה
וַיִּתֵּן אֹתוֹ עַל־יָרֵךְ הַמִּזְבֵּחַ צְפוֹנָה: ^{כח}וַיִּצְוֶה הַמֶּלֶךְ־
אַחֲזוּ אֶת־אוֹרִיָּה הַכֹּהֵן לֵאמֹר עַל הַמִּזְבֵּחַ הַגָּדוֹל
הַקָּטָן אֶת־עֹלֹת־הַבִּקֹּר וְאֶת־מִנְחַת הָעֶרֶב וְאֶת־
עֹלֹת הַמֶּלֶךְ וְאֶת־מִנְחָתוֹ וְאֵת עֹלֹת כָּל־עַם הָאָרֶץ
וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵיהֶם וְכֹל־דָּם עָלָה וְכֹל־דָּם־זָבַח עָלָיו
תִּזְרַק וּמִזְבֵּחַ הַנְּחֹשֶׁת יִהְיֶה־לִּי לְבָקָר: ^{כט}וַיַּעַשׂ
אוֹרִיָּה הַכֹּהֵן כְּכֹל אֲשֶׁר־צִוָּה הַמֶּלֶךְ אַחֲזוּ: ^לוַיִּקְצֹץ
הַמֶּלֶךְ אַחֲזוּ אֶת־הַמִּסְגְּרוֹת הַמְּכוֹנֹת וַיִּסֵּר מֵעֲלֵיהֶם
אֶת־הַכִּיֹּר וְאֶת־הַיָּם הוֹרֵד מֵעַל הַבִּקֹּר הַנְּחֹשֶׁת
אֲשֶׁר תַּחְתֶּיהָ וַיִּתֵּן אֹתוֹ עַל מְרַצְפַּת אֲבָנִים: ^{לא}וְאֶת־
מוֹסֵף הַשִּׁבְתָּ אֲשֶׁר־בָּנוּ בַּבַּיִת וְאֶת־מְבוֹא הַמֶּלֶךְ
הַחִיצוֹנָה הִסֵּב בֵּית יְהוָה מִפְּנֵי מָלַךְ אֲשׁוּר:
^{לב}וַיִּתֵּר דְּבָרֵי אַחֲזוּ אֲשֶׁר עָשָׂה הֵלֵא־הֵם כְּתוּבִים
עַל־סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה: ^{לג}וַיִּשְׁכַּב אַחֲזוּ
עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבֹּר עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד וַיִּמְלֹךְ
חִזְקִיָּהוּ בְּנוֹ תַּחְתָּיו:

הַלְבוֹת כְּלִים פָּרָק ט

ט, א כל כלי מתכות שיש להן שם בפני עצמן, מקבלין טמאה חוץ מן הדלת, והנדר, והמנעול, והפותה שתחת הציר, והציר, והקורה, והצנור: מפני שאלו עשויין לקרקע, או לשמש את העין אינן מקבלין טמאה, ואפלו קדם שיקבעו.

ט, ב וכל כלי מתכות שיש לו שם לוי אינו מטמא בפני עצמו, מפני שהוא במקצת כלי. פיצד: עקרב שלפרמביה, טמא. ולחיים שלה שעל לחיי הבתמה מפאן ומפאן טהורין, ואינן מקבלין טמאה בפני עצמן: מפני שאין להן שם בפני עצמן. ובשעת חבורן, הכל מקבלין טמאה.

ט, ג טסין שלברזל שמניחין על לחיי האדם בשעת מלחמה אינן מקבלין טמאה, מפני שאין להן שם בפני עצמן; ואם יש בהן בית קבול מים, מטמאין בכלי קבול.

ט, ד גזם שהוא עשוי בקדרה מלמטן וכעדשה מלמעלן, ונפרק הקדרה שלו מקבלת טמאה בפני עצמה, שחרי יש בה בית קבול; והעדשה מקבלת טמאה בפני עצמה, מפני שיש לה שם בפני עצמה. והצנורה שלו שהיא נכנסת פאן או באף אינה מקבלת טמאה בפני עצמה, מפני שאין לה שם בפני עצמה.

ט, ה הנה הנזם עשוי כמין אשכול, ונפרק טהור: מפני שאין בו בית קבול, ואין לכל גרגר ממונו שם בפני עצמו, וחרי אינו ראוי לתכשיט, משנפרק. טבעת אחת שמניחין הבנות ברגל אחת, היא הנקראת בורית; ואינה מקבלת טמאה, מפני שאין עליה צורת כלי תכשיט, אלא כמו טבעת הכלים, או טבעת שקושר בה בין כתפיו. אבל שתי טבעות שמשוימות הבנות ברגליהן, ושלשלת מטלת ביניהן מוז לזו מקבלין טמאה: מפני שהן מתכשיטי הבנות, והן הנקראין כבליים.

ט, ו קטלה שהחליות שלה שלמתכת, והן בחוט שלצמר או שלפשתן, ונפסק החוט החליות מקבלות טמאה, שכל אחת ואחת כלי בפני עצמו. היה החוט שלה שלמתכת, והחליות שלאבנים טובות ושלמרגליות או שלזכוכית, ונשברו החליות, והחוט קיים חרי זה מטמא בפני עצמו. שירי קטלה, כמלוא צואר קטנה.

ט, ז כל הכסויין שלמתכת טהורין, ואין מקבלין טמאה מפני שאין להן שם בפני עצמן: חוץ מכסוי המוח; ומכסוי טני שלרופאין מפני שמניחין בו את האספלונית, נעשה כלי קבול. כסוי שלמתכת ששפו ולטשו, ועשהו מראה חרי זה מקבל טמאה.

ט, ח כל המשקלות שלמתכת, מקבלות טמאה; והן הנקראות אנקיות. קנה מאזנים שלעץ שהיו אנקיות שלברזל תלויות בו מקבל טמאה, מפני האנקיות התלויות בו. במה דברים אמורים, במאזנים שלמוכרי פשתן ומוכרי צמר; אבל שלבעלי בתים אינו מקבל טמאה, עד שיהיו האנקיות קבועות בו.

ט, ט משקלות שנשתברו אף על פי שהחזירן ושוקל בהן, אינן מקבלות טמאה. יחד מהן חציי לטרין, שלישי לטרין, רביעי לטרין חרי אלו מקבלין טמאה. סלע שנפסלה, והתקינה לחיות שוקל בה מקבלת טמאה.

ט, י אנקלי שלפתמים, טהורה; ושלרוכלים, מטמאה. אנקלי שלנקליטי המטה, טהורה; ושלדרגש, מטמאה. אנקלי שלכורת הצידים שצדין בה הדגים, טהורה; ושלשדה, מטמאה. אנקלי שלמנורת העין, טהורה; ושלשלחן, מטמאה.

ט, יא זה הפלל: כל כלי שמקבל טמאה בפני עצמו מן התורה חרי האנקלי שלמתכת שלו ושלשלת שלו, מקבלות טמאה. וכלי שאינו מקבל טמאה כגון פשוטי כלי עץ, וכלי עץ הבאים במדה, וכיוצא בהן אנקלי שלמתכת

והשלשלת שלו, אינן מקבלות טמאה. וכלן אחת אחת בפני עצמה, טהורה: שאין האנקלי או השלשלת כלי בפני עצמו, אלא הרי הן במקצת כלי. ואפלו אנקלי שבפותלים שתולין בה הכלים והבגדים וכיוצא בהן, טהורה. טוב שלשלת שיש בה בית נעילה, מטמאה; והעשויה לבתיפה, טהורה. שלשלת שלסטונות מטמאה, מפני שהן נועלין בה החניות; ושלבעלי בתים טהורה, שאינה אלא לנואי. שלשלת שלמושחי קרקע, והיתדות שלהן שתוקעין בקרקע בשעה שמושחין מקבלין טמאה. ושלשלת שלמקוששי עצים טהורה, לפי שהיא משמשת את העץ. ט, וג שלשלת דלי גדול ארבעה טפחים ממנה סמוך לדלי, מטמא עם הדלי מפני שהוא צרף הדלי; והשאר טהור, לפי שאין לו שם בפני עצמו. ושלשלת דלי קטן, עשרה טפחים. ט, וד הדור שלמתכת והסנדן, והקנטר שלבנאי, והדקר שלחרש, והמור שלנפת, והמטלטלת, והמושקלת שלבנין, והפירים שלברזל שחובטין בהן הזיתים, והאפרסם שלמתכת, והאולר שפורתין בו הסופרים ראש הקלמוס שלקנה, והקלמוס שלמתכת, והבן, והכנה שמשרטטין בהן הסופרים כל אלו מקבלין טמאה, שכל אחד מהן יש לו שם בפני עצמו. וכן כל כיוצא באלו.

הלכות כלים פרק י

י, א מסמרות שמחזיקין בהן התקרה העשוין לתקע אותן בעצים, אינן מקבלין טמאה; וכן המסמרות שתוקעין אותן בפותלים לתלות בהן. ואם התקין המסמר להיותו כלי בפני עצמו, מקבל טמאה. י, ב כיצד: מסמר שהתקינו להיות פותח ונועל בו, או להיות מוציא בו את הפתילה, או שנתנו ברחים שלידי או שלחמור הרי זה מקבל

טמאה. התקינו להיות פותח בו את החבית טהור, עד שיצרבנו. י, ג מסמר שהוא עשוי כמו סימן לשמירת הפתח, אינו מקבל טמאה; וכן מסמר שלשלחני שהוא תולה בו את המאזנים והכיס, טהור; וכן תלויי המגדרות, טהורות: אף על פי שמסמרין אלו משנין בצורתן, משאר מסמרות התקיעה. י, ד מסמר הגרע, והוא הכלי שמקויון בו הדם מקבל טמאה. ומסמר שלאבן השעות, טהור. מסמר הגרדי, והוא המסמר הארוך כמו שפוד שמכנים בו האורג שפופרת הקנה או העץ ולופף עליה החוטים מקבל טמאה. י, ה אלו כלי מתכות המטמאות בעגלה: העל שלמתכת, והקטרב, והכנפים המקבלות את הרצועות, וברזל שתחת צוארי בהמה, והסומך, והמחגר, והתמחיות, והענבול, והצנירה, ומסמר המחבר את כלן. י, ו ואלו טהורין בעגלה: העל שלעין המצפה, והכנפים העשוין לנואי, והשפופרות המשמיעות את הקול, והאבר שבצד צוארי בהמה, והסוכב שלגלגל, והטסין, והצפויין, ושאר כל המסמרות שבה כל אלו טהורין. י, ז עקרב בית הבר, מקבל טמאה. ארון שלגרוסות אף על פי שהוא טהור אם היתה תחתיו עגלה שלמתכת, הרי זו מקבלת טמאה. רחים שלפלפלין, מקבלת טמאה משום שלושיה כלים: משום כלי קבול, ומשום כלי מתכות, ומשום כברה. י, ח הדלת שלמתכת שבמגדל שלבעלי בתים, אינה מקבלת טמאה; ושלרופאים, מקבלת טמאה, מפני שמניחין בה את האספלונית, ותולה בה את המספרים. י, ט טסין שלמתכת שמנערין בהן את הקדרה, מקבלין טמאה; והקבועין בכירה, טהורין. המלקחים שממעה בהן את הפתילה, מקבלין טמאה. והצנורות שתופסות את הרחים

מלמעלה אינן מקבלות טמאה, שאינן עשויות אלא לחוק.

י, קלסטרך שנועלין בה את הדלת אם היתה שלמתכת, מטמאה; היתה שלעץ ומצפה מתכת, טהורה. הפין והפרנה, טמאים. פיקה שלמתכת טהורה, לפי שהיא משמשת את העין.

י, יא חבוש, והעימה, והמקל, וסמפוניה, וחליל שלמתכת מקבלין טמאה. היו שלעץ ומצפין מתכת, טהורין: חוץ מן הסמפוניה שאם היה בה בית קבול בנפים אף על פי שהיא מצפה, טמאה.

י, יב החצוצרות שהיא מפצלת חליות חליות אם אין יודע להחזירה אלא אמן, חרי זו מקבלת טמאה כשהיא מחפרת; ואם יכול הכל לפרקה ולהחזירה, אינה מקבלת טמאה. הקצה שמוניחין עליו הפה בשעת תקיעה, מקבל טמאה בפני עצמו; והקצה האחר הרחב, אינו מקבל טמאה בפני עצמו. ובשעת חבור, הכל טמא.

י, יג פיוצא בו, קני מנורה בפני עצמן אין מקבלין טמאה, מפני שיש להן שם לוי; הפרח שלה, והבסיס מטמאין בפני עצמן. ובשעת חבור, הכל מקבלין טמאה.

י, יד קורת החצים שהיא המטרה שיש בה לשונות שלמתכת, מקבלת טמאה; ושמוניחין אותה ברגלי האסירים, טהורה. והקלר, מקבלת טמאה.

י, טו מגרה שעשה שניה לחור הדלת אף על פי שמשתמש בה, אינה מקבלת טמאה; ואם משנטמאת עשייה לחור הדלת חרי זו בטמאתה, עד שיקבענה במסמר. הפכה בין מלמעלה, בין מלמטה, בין מן הצדדין טהורה.

הלכות כלים פרק יא

יא, א פמה שעור השבר שישבר פלי מתכת

ולא יקבל טמאה, או יטהר מטמאתו: הכל לפי מה שהוא. כל זמן שהפלי יכול לעשות מעין מלאכתו עדין הוא פלי, וחשוב ככלי שלם.

יא, ב פיצד: דלי שלמתכת שנשבר, וחרי הוא יכול למלאות בו חרי הוא פלי כשהיה. חקמקום, פדי לחם בו חמין. חמחם, פדי לקבל סלעים. הלפס, פדי לקבל קיתונות שלמתכת. הקתון, פדי לקבל פרוטות. מדות חיון, פדי למד בהן חיון. ומדות השמן, פדי למד בהן השמן.

יא, ג מסננת שלחרדל שנפרצו בה שלוש נקבים מלמטה, זה לתוך זה טהורה, לפי שאינה משמשת מעין מלאכתה. מגרפה שנטל פפה אף על פי שהיא פקרנס, טהורה: שאינה עושה מעין מלאכתה אלא מעין הקרנס, והיא לא נעשית לתקע בה פקרנס. וכן כל פיוצא בזה.

יא, ד מסרק שלצמר שנטלו שניו אם נשתיר בו שלוש במקום אחד, טמא. היתה החיצונה אחת מן השלוש טהור, לפי שאינו יכול לסרק בו פשתן: שהחיצונה אינה מועלת לסריקה; וכל שאינו עושה מעין מלאכתו בכלי מתכות, טהור.

יא, ה נטלו מן המסרק שתים, ועשאן למלקטת טמאות. אחת, והתקינה לגר, או ללפף עליה החוט לרקום מקבלת טמאה; ואם היתה השן עבה וגדולה אף על פי שלא התקינה, חרי זו מטמאה בפני עצמה.

יא, ו מסרק שלפשתן שנטלו שניו, ונשתיר בו שתים טמא; נשתיר בו אחת, טהור. הפדומים שנשתברו, ואנגלי שלהן קימת טמאין: שחרי אפשר להוציא בהן הדלי מן הפאר, כשהיו מקדם.

יא, ז מגרה שנטלה שנה אחת מבנתים, טהורה. נשתיר בה מלוא הפיט במקום אחד טמאה, שחרי אפשר לגר בנושאר.

יא, ח המעצד והאזמל והמפסלת והמקדח

מאָרבו מלוא פּס ידו טמא, שְׁחָרֵי אִפְשָׁר לוֹ לְמַחֵק בּוֹ. נִשְׁאַר פְּחוֹת מִזֶּה, טָהוֹר. וְכֵן כָּל פְּיוּצָא בְּזֶה.

יא, כב קרדם שְׁנַטְל עֲפָשׁוּ, וְהוּא הִצֵּד שֶׁחֲחָרְשׁ מִנְגֵר בּוֹ טָמֵא, מִפְּנֵי בֵּית בְּקוּעוֹ; נִטְל בֵּית בְּקוּעוֹ טָמֵא, מִפְּנֵי עֲשׂוֹ. נִשְׁפָּר מִקּוּפּוֹ, טָהוֹר. חֲחָוֵר שְׁנַפְגָּם עֲדִין הוּא כְּלִי, עַד שֶׁיִּנְטַל רַבּוֹ; נִשְׁפָּר מִקּוּפּוֹ, טָהוֹר.

יא, כג הַמְרִדֵּעַ, וְהוּא הַמְלַמֵּד הוּא עֵין אַרְזֵף עָבָה; וְכִמוֹ מִסְמַר חֵד תְּקוּעַ בְּקִצְתוֹ מְלַמְעֵלָה, וְזֶה הַבְּרִזֵּל נִקְרָא דְרַבֵּן. וּבְקִצְתָהּ הַשְּׂנִי מְלַמְטָה בְּרִזֵּל כְּמוֹ רִמָּה, וְהַעֵץ נִכְנָס בּוֹ; וְזֶה הַבְּרִזֵּל נִקְרָא חֲחָוֵר.

יא, כד מְנִיקוֹת שְׁלֵמֵתֵכֶת שְׁהִיא כְּמוֹ שְׁפוּפֶרֶת, שְׁנַטְמָאָה מִשְׁיָקִבֵּעַ אוֹתָהּ בַּמִּקְל אוֹ בַּדֵּלֶת, וַיַּחֲבֵר אוֹתָהּ עִם הָעֵץ תִּטְחַר. לֹא נִטְמָאָת קִבְעָה בַּמִּקְל אוֹ בַּדֵּלֶת חֲרִי זֶה מִקְבֵּלֶת טָמָאָה, בְּמִקְוָמָה: שְׁפָל כְּלִי מִתְּכֹת שְׁקִבְעָם בְּקוֹרָה אוֹ בְּפוֹתֵל מְקַבְּלִין טָמָאָה פְּשָׁחוּ, עַד שֶׁיִּשְׁנָה מַעֲשִׂיהֶם.

יא, כה לְפִיפָף דָּף שְׁלֵנְחָתוֹמִין שְׁלֵמֵתֵכֶת, שְׁקִבְעוּ בְּפוֹתֵל טָמֵא. וְכֵן כָּל פְּיוּצָא בְּזֶה מִשְׁאַר כְּלִי מִתְּכֹת שְׁנַקְבְּעוּ, בֵּין פְּשׁוּטִיָּהוּן בֵּין מְקַבְּלִיָּהוּן מְקַבְּלִים טָמָאָה פְּשָׁחוּ.

הַלְּכֹת כְּלִים פֶּרֶק יב

יב, א כְּלִי עֵין וְכְלִי עוֹר וְכְלִי עֶצֶם שְׁנַשְׁבְּרוּ, טָהְרוּ מִטְּמָאָתוֹ. חֲזַר וְעָשָׂה כְּלִי מִשְׁבְּרִיָּהוּן, אוֹ שְׁקִבִין אֶת שְׁבְרִיָּהוּן וְעָשָׂה מֵהֵן כְּלִים אֲחֵרִים חֲרִי אֵלּוּ בִּשְׁאַר הַכְּלִים הַטְּהוֹרִים שֶׁלֹּא נִטְמָאוּ מִקְדָּם, שֶׁהֵן מְקַבְּלִין טָמָאָה מִכָּאן וְלֹהֲבֵא.

יב, ב וְכֵן כְּלִי מִתְּכֹת שְׁנַשְׁבְּרוּ אַחַר שְׁנַטְמָאוּ, טָהְרוּ. הַתִּיכּוֹן, וְחֲזַר וְעָשָׂה מֵהֵן כְּלִים אֲחֵרִים חֲזְרוּ לְטְמָאָתוֹ הַיִּשְׁנָה; וְאִין לְכְלֵי מִתְּכֹת טָהְרָה גְּמוּרָה, עַד שֶׁיִּטְבִּילֵם בְּמִקְוָה בִּשְׁחָן שְׁלָמִים אוֹ יִשְׁאַרוּ שְׁבוּרִים. וְחֲזַרְתָּ כְּלֵי מִתְּכֹת

לְטְמָאָתוֹ הַיִּשְׁנָה, מִדְּבָרֵי סוּפְרִים.

יב, ג וּמִפְּנֵי מַה גָּזְרוּ עַל כְּלֵי מִתְּכֹת שֶׁיַּחֲזְרוּ לְטְמָאָה הַיִּשְׁנָה: גָּזְרָה שְׁמָא יִטְמָא לוֹ כְּלִי, וַיִּתִּיבוּ וַיַּעֲשֶׂה מְמַנּוּ כְּלֵי אַחַר בּוֹ פִּיּוּם: וְאִם תֵּאמַר שֶׁהוּא טָהוֹר כְּדִין תּוֹרָה, יָבוֹא וַיֵּאמַר הַשְּׁבִירָה מִטְּחָרֶת וְהַטְּבִילָה מִטְּחָרֶת; פֶּשֶׁם שְׁאֵם נִשְׁפָּר וְהַתִּיכוֹ וְעָשָׂה מְמַנּוּ כְּלֵי פְּשָׁחוּת, חֲרִי הוּא טָהוֹר בּוֹ פִּיּוּם כִּד אִם הַטְּבִילוֹ, אֵף עַל פִּי שֶׁהוּא פְּשָׁחוּת חֲרִי הוּא טָהוֹר בּוֹ פִּיּוּם. וַיָּבֹאוּ לֵאמֹר שְׂאִין הַכְּלִים צְרִיכִין הָעֶרֶב שְׁמַשׁ; מִפְּנֵי חֲשֵׁשׁ זֶה, גָּזְרוּ עֲלֵיהֶם טְמָאָה.

יב, ד אַחַד כְּלֵי שְׁנַטְמָאָה בְּמַת, אוֹ בִּשְׁאַר הַטְּמָאוֹת אִם הַתִּיכוֹ חֲזַר לְטְמָאָתוֹ הַיִּשְׁנָה, עַד שֶׁיִּטְבֵּל. נִטְמָאָה בְּמַת, וְהִזָּה עָלָיו בְּשָׁלִישֵׁי, וְאַחַר כִּד הַתִּיכוֹ וְעָשָׂהוּ כְּלֵי אַחַר, וְהִזָּה עָלָיו בְּשָׁבִיעִי, וְהַטְּבִילוֹ חֲרִי זֶה טָמֵא, וְאִין חֲזִיָּה שְׁקָדָם הַתָּף מִצְטַרְפֶּת לַחֲזִיָּה שְׁאַחַר הַתָּף; וְאִין לוֹ טָהְרָה, עַד שֶׁיִּזְחַק עָלָיו שְׁלִישֵׁי וְשָׁבִיעִי וַיִּטְבֵּל פְּשָׁחוּת כְּלֵי קָדָם שְׁבִירָה, אוֹ יִזַּח עָלָיו שְׁלִישֵׁי וְשָׁבִיעִי וַיִּטְבֵּל אַחַר שֶׁיִּתִּיבוּ.

יב, ה בְּרִזֵּל טָמֵא שְׁפָלְלוֹ עִם בְּרִזֵּל טָהוֹר אִם רַב מִן הַטְּמָא, טָמֵא; וְאִם רַב מִן הַטְּהוֹר, טָהוֹר; מִחֲצָה לְמִחֲצָה, טָמֵא. וְכֵן טֵיט שְׁפָלְלוֹ בְּגִלְלוֹם, וְצָרַף הַכֵּל בְּכַבֶּשֶׁן, וְעָשָׂהוּ כְּלֵי אִם רַב מִן הַטֵּיט חֲרִי זֶה מְקַבֵּל טְמָאָה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּלֵי חָרָם; וְאִם רַב מִן הַגִּלְלוֹם, אֵינּוּ מְקַבֵּל טְמָאָה.

יב, ו כְּלֵי מִתְּכֹת הַטְּהוֹרִין שְׁאַנְכֵן בְּאַנְדָּה טָמֵא, טָמֵאִין; אֲבָל הָעוֹשֶׂה כְּלִים מִן הָאַנְדָּה הַטְּמָא, חֲרִי הֵן טְהוֹרִין. קָרְדָם שְׁעָשָׂהוּ מִן הַבְּרִזֵּל הַטְּהוֹר, וְעָשָׂה עֲשׂוֹ מִן הַטְּמָא חֲרִי זֶה טָמֵא; עָשָׂה עֲשׂוֹ מִן הַטְּהוֹר, וְחֲקָרְדָם מִן הַטְּמָא חֲרִי זֶה טָהוֹר; שֶׁהַכֵּל הוֹלֵךְ אַחַר הָעוֹשֶׂה מְלֹאכֶת. קָרְדָם טָהוֹר שְׁחַסְמוֹ בְּבְרִזֵּל טָמֵא, טָהוֹר.

יב, ז קָתוּן שְׁעָשָׂהוּ מִן הַטְּמָא, וְשׁוּלָיו מִן הַטְּהוֹר טָהוֹר; עָשָׂהוּ מִן הַטְּהוֹר, וְשׁוּלָיו מִן הַטְּמָא טָמֵא; הַכֵּל הוֹלֵךְ אַחַר הַמְּקַבֵּל, וְהָעוֹשֶׂה מְלֹאכֶת.

יב, ח פלי מתכת שנטמא בטמאה שהיא מדברי סופרים, כגון שנטמא בעבודה זרה וכיוצא בה, ונשבר, והתיכו וחזר ועשה ממנו פלי אחר חרי זה ספק אם חזר לטמאתו הישנה, או לא חזר.

יב, ט פלי זכוכית שנטמאו ונשברו, טהרו ככל הכלים. ואפלו חזר והתיכו, ועשה מהן פלי אחר אינן חוזרין לטמאה ישנה: לפי שעיקר טמאתן מדברי סופרים כמו שבארנו, לא גזרו עליהן בטמאה ישנה.

יב, י ובן פלי זכוכית שנשברו אף על פי ששבריהן פלים וראויין לתשמיש, הואיל והן שירי פלים, אינן מקבלין טמאה, לפי שאינן דומין לבלי חרס. פי' צד: קערה של זכוכית שנשברה, והתקין שוליה לתשמיש אין השולים מקבלין טמאה, אף על פי שהן בקערה. ואם קרסם את מקום השבר, ושפו בשופין חרי זה מקבל טמאה. ובן פל כיוצא בזה.

יב, יא צלוחית קטנה הנטלת ביד אחת, שנטל פיה מקבלת טמאה, מפני שאין מכניסין היד לתוכה אלא יוצק ממנה; אבל גדולה הנטלת בשתי ידים, שנטל פיה טהורה, מפני שהיא חובלת ביד בשעה שמכניס ידו לתוכה.

יב, יב ובן צלוחית שלפליטון אף על פי שהיא קטנה אם נטל פיה, טהורה: מפני שחובלת באצבעו, בשעה שמוציא הפשם מתוכה. לגינים הגדולים שנטל פיהן עדיו הן פלים, מפני שהיא מתקינם לכבשים.

יב, יג פוס שנפגם רבו, טהור; נפגם בו שלישי הקפו ברב גבהו, טהור. נקב וסתמו, בין בעבין בין בזפת טהור. והפוס והצלוחית שנקבו, בין מלמעלה בין מלמטה טהורין. התמחווי והקערה שנקבו מלמעלה, טמאין; מלמטה, טהורין. נסדקו אם יכולין לקבל את החמין בצונן, טמאין; ואם לאו, טהורין. הפוסות החתוכין אף על פי ששפתותיהן סורטין את הפה, מקבלין

טמאה.

יב, יד האפרסם של זכוכית טהור, שהרי הוא כמו מחין שאינו מקבל. זכוכית שעושים אותה למראה טהורה, אף על פי שהיא מקבלת: לפי שלא נעשת לקבלה. התרוד של זכוכית שהוא מקבל אף על פי שפשמניחו על השלחן, נחפף על צדו ואינו מקבל חרי זה מקבל טמאה.

יב, טו התמחווי של זכוכית שעשהו מראה, מקבל טמאה; ואם מתחלה עשהו למראה, כדי שיהיו דברים שפמניחין בו נראין מאחוריו חרי זה טהור. וכל פלי זכוכית אין מקבלין טמאה, עד שתגמר מלאכתן ככל הכלים.

הלכות פלים פרק יג

יג, א פבר בארנו בכמה מקומות שאין פלי חרס מטמא אלא מאוירו, או בהסט הזב. ושאר כל הכלים שנגעו בהן הטמאה, נטמאין; ואם נכנסה טמאה לאוירן, ולא נגעה בהן חרי הן טהורין. נמצא הטמא בפלי חרס, טהור ככל הכלים; והטמא בכל הכלים, טהור בפלי חרס. יג, ב ומנין שאין פלי חרס מטמא אלא מאוירו: שנאמר "וכל-פלי-חרש אשר-יפל מהם, אל-תוכו" מתוכו הוא מטמא, ואינו מטמא מאחוריו. וכשם שמטמא מאוירו, כך מטמא אכלין ומשקין מאוירו.

יג, ג פי' צד: פלי חרס שנטמא, ונכנסו אכלין ומשקין לאוירו אף על פי שלא נגעו בו חרי אלו טמאין, שנאמר "כל אשר בתוכו יטמא". אבל שאר הכלים הטמאין אינן מטמאין אכלין ומשקין, עד שיגעו בהן.

יג, ד אין פלי חרס מטמא פלים מאוירו, בין פלי חרס בין שאר פלים. פי' צד: פלי חרס גדול שהיו פלים בתוכו, ונכנסה טמאה באוירו הוא טמא, וכל הכלים שבתוכו טהורין.

יג, ה היו משקין בפלים שבתוכו נטמאין המשקין מאוירו, וחוזרין ומטמאין את הכלים;

וְחָרִי זֶה אֹמֵר מִטְּמֵאֵיךָ לֹא טְמֵאוּנִי, וְאַתָּה טְמֵאתָנִי.

יג,ו פְּלִי חָרָם שֶׁנִּגְעוּ מִשְׁקִין טְמֵאִין בְּאַחֲזָרָיו בְּלִבָּד, נְטֵמָאוּ אַחֲזָרָיו בְּשֹׂאֵר כָּל הַפְּלִים. בְּמַה דְּבָרִים אֲמֹרִים, בְּשִׁחְיָה לֹא תוֹדֶה; אֲבָל אִם אֵין לֹא תוֹדֶה, וְנִגְעוּ בּוֹ מִשְׁקִין טְמֵאִין חָרִי זֶה טְהוֹר: שֶׁכָּל שְׂאִין לֹא תוֹדֶה בְּכָלִי חָרָם, אֵין אַחֲזָרָיו מִטְּמֵאִין בְּמִשְׁקִין.

יג,ז נִגְעוּ אֲכָלִין אִו מִשְׁקִין בְּאַחֲזָרֵי כָּלִי חָרָם הַטְּמֵא, חָרִי אֵלֹו טְמֵאִין. וְאַחַד כָּלִי חָרָם וְאַחַד כָּל הַפְּלִים, בְּדָבָר זֶה: שֶׁכָּל הַפְּלִים הַטְּמֵאִין שֶׁנִּגְעוּ אֲכָלִין אִו מִשְׁקִין בְּהֵן, בֵּין מִתּוֹכָן בֵּין מִבְּחוּרֵיהֶן נְטֵמָאוּ.

יג,ח אַחַד כָּלִי חָרָם שֶׁנִּכְנָסָה טְמֵאָה לְאַיִרוֹ, אִו שֶׁכִּפְּחוּ עַל הַטְּמֵאָה הַמִּנְחָתָה עַל הָאָרֶץ וְנִעְשָׂה אֲחֵל עָלֶיהָ שְׁחָרִי הַטְּמֵאָה בְּתוֹכּוֹ. מִפִּי הַשְּׂמוּעָה לְמֹדוֹ שֹׁזָה שֶׁנֶּאֱמַר "אֶל-תּוֹכוֹ", לְרַבּוֹת אֶת הָאֲחֵלִים.

יג,ט גִּמְחָה שֶׁחֵיהָ הַשְּׂרִין מִנְּחָה בְּתוֹכָהּ, וְכִפְּחָ כָּלִי חָרָם עַל הַגִּמְחָה לֹא נְטֵמָא: שֶׁנֶּאֱמַר "אֲשֶׁר-יִפֹּל מֵהֶם, אֶל-תּוֹכוֹ", עַד שֶׁתִּכְנַס עֲצָמָה שֶׁלְטְמֵאָה בְּתוֹכוֹ. לְפִיכֵן הַשְּׂרִין הַנִּמְצָא לְמִטָּה מִנְּחָשְׁתּוֹ שְׁלֹתֵנּוּר, שְׁחֵיָא קַרְקַעִיתוֹ הַתֵּנּוּר טְהוֹר: שְׂאֵנִי אֹמֵר חֵי נָפֵל, וְעַכְשָׁו מֵת בְּתוֹדֶה גִּמְחָה זֹו.

יג,י וְכֵן אִם נִמְצָאתָ מַחֲטָה אִו טִבְעַת לְמִטָּה מִנְּחָשְׁתּוֹ שְׁלֹתֵנּוּר אִף עַל פִּי שֶׁכָּל הַפְּלִים הַנִּמְצָאִים טְמֵאִים כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנֵנוּ, חָרִי הַתֵּנּוּר טְהוֹר: שְׂאֵנִי אֹמֵר שֶׁם חֵי, עַד שֶׁלֹּא בָּא הַתֵּנּוּר; וְהַתֵּנּוּר נִכְנָה עָלֶיהֶן, וְלֹא נִפְלוּ לְתוֹכּוֹ. נִמְצָאוּ בְּדָשָׁן חָרִי הַתֵּנּוּר טְמֵא, שְׂאֵין לֹא בְּמַה יִתְּלָה.

יג,יא נִמְצָאוּ בְּנִחְשְׁתּוֹ שְׁלֹתֵנּוּר, נִרְאִין אֲבָל אֵינֶן יוֹצְאִין לְאַיִרוֹ אִם אֹפֶה אֶת הַבָּצֵק, וְהוּא נֹזֵעַ בְּהֵן נְטֵמָא הַתֵּנּוּר, כְּאֵלֹו חֵי בְּתוֹדֶה אֵינִירוֹ; וְאִם לֹא הַתֵּנּוּר טְהוֹר, כְּאֵלֹו חֵן לְמִטָּה מִנְּחָשְׁתּוֹ. בְּאִיזָה בָּצֵק אֲמָרוּ, בְּבָצֵק הַפִּינּוּנִי

שְׂאֵינוּ רַךְ בְּיוֹתֵר וְלֹא קָשָׁה.

יג,יב הַשְּׂרִין שֶׁנִּמְצָא בְּעֵין שְׁלֹתֵנּוּר, בְּעֵין שְׁלִפְרָה, בְּעֵין שְׁלִפְפָּח אִם נִמְצָא מִן הַשְּׂפָחָה הַפְּנִימִית וְלַחוּץ, טְהוֹר; וְכֵן אִם נִמְצָא בְּאַיִר הָעֵין, טְהוֹר: שְׁחָרִי לֹא נִכְנַס לְאַיִר הַתֵּנּוּר אִו הַפִּירָה אִו הַכִּפְּפָה, אֵלֹא תַחַת עֵבִי דְפִנּוֹתֵיהֶן הוּא תְלוּי. וְאֲפִלוּ חֵיהָ שֶׁם כָּלִי מִן הַמֵּת טְהוֹרִין, אֵלֹא אִם כֵּן חֵיהָ בְּעֵבִי הָעֵין פּוֹתֵחַ טְפַח: שְׁחָרִי מִבִּיא אֶת הַטְּמֵאָה לְאַיִר הַתֵּנּוּר, כְּמוֹ שֶׁנֶּתְבָּאָר בְּעֵינֵן טְמֵאתָ מֵת.

יג,יג נִמְצָא הַשְּׂרִין בְּמִקּוֹם הַנְּחָת הָעֵצִים, מִן הַשְּׂפָחָה הַפְּנִימִית וְלַחוּץ טְהוֹר. נִמְצָא בְּמִקּוֹם יְשִׁיבַת הַכָּלִין, בְּמִקּוֹם יְשִׁיבַת הַצְּבָע, בְּמִקּוֹם יְשִׁיבַת שׁוֹלְקֵי זֵיתִים הַכָּל טְהוֹר. אֵין הַתֵּנּוּר וְלֹא הַפִּירָה וְלֹא שְׂאֵר מִקּוֹמוֹת הַיְקוֹד מִטְּמֵאִין, אֵלֹא אִם נִמְצָאתָ הַטְּמֵאָה מִן הַסְּתוּמָה וְלִפְנֵים. יג,יד כָּלִי חָרָם שֶׁשׁוֹתִין בּוֹ בְּעֵלֵי בְּתִים הַמֵּים, שֶׁבְּאַמְצָעוּ כְּמוֹ רִשֵׁת שֶׁלְּחָרָם, וְשִׁפְתּוֹ מְלֻמְעָלָה מִן הָרִשֵׁת כְּמוֹ מִסְרָק, וְזֶה הוּא הַנִּקְרָא צְרָצוּר אִם נִכְנָסָה הַטְּמֵאָה לְאַיִר הַמִּסְרָק לְמַעְלָה מִן הָרִשֵׁת נְטֵמָא כְּלוּ, שֹׁזָה הוּא תּוֹכוֹ שֶׁלְכָלִי זֶה.

יג,טו כָּלִי חָרָם שֶׁחֵיהָ לֹא שְׁלוֹשׁ שְׁפִיזוֹת זֹו לְפָנִים מִזוֹ, חֵיתָה הַפְּנִימִית עוֹדְפָתָה, וְנִכְנָסָה טְמֵאָה לְאַיִר הַפְּנִימִית כָּל הָאֲכָלִין וְהַמִּשְׁקִין שֶׁבְּאַיִר שְׁבִין הַשְּׂפָחָה הַפְּנִימִית וּבֵין הָאֲמִצְעִית וְהָאֲכָלִין וְהַמִּשְׁקִין שְׁבִין הָאֲמִצְעִית וּבֵין הַחִיצוֹנָה, טְהוֹרִין. חֵיתָה הָאֲמִצְעִית עוֹדְפָתָה, וְנְטֵמָא אֵינִירוֹהָ מִמְּנָה וְלִפְנֵים, טְמֵא; וּמִמְּנָה וְלַחוּץ, טְהוֹר. חֵיתָה הַחִיצוֹנָה עוֹדְפָתָה, וְנְטֵמָא אֵינִירוֹהָ הַכָּל טְמֵא. חֵי שׁוֹתֵת כָּל שֶׁנְטֵמָא אֵינִירוֹהָ, טְמֵאָה; וְהַשְּׂאֵר טְהוֹר.

יג,טז לְפָסִין זֹו בְּתוֹדֶה זֹו, וְשִׁפְתוֹתֵיהֶן שׁוֹתֵת, וְהַשְּׂרִין בְּעֵלְיוֹנָה אִו בְּתַחְתּוֹנָה זֹו שֵׁישׁ בְּהַ הַשְּׂרִין, טְמֵאָה; וְשֹׂאֵר הַלְּפָסִין, טְהוֹרִין: חֵן וְכָל הָאֲכָלִין שְׁבִיחֵן. חֵיהָ כָּל לְפָס מִחֵן נִקְוָה בְּכוֹנֵם מִשְׁקָה, וְהַשְּׂרִין בְּעֵלְיוֹנָה כָּל הָאֲכָלִין וְהַמִּשְׁקִין

שֶׁבָּכַל הַלְפָסִין טַמְאִים, שְׁחָרֵי הַטְּמֵאָה בְּאֵיזֶר
כֵּלָן כְּמוֹ שְׂוֵיתָבְאָר.

וְגַיז הָיָה הַשָּׂרִץ בַּתְּחִתּוֹנָה הִיא טַמְאָה, וְכֵלָן
טְהוֹרוֹת: שְׁחָרֵי לֹא נִכְנָס הַשָּׂרִץ לְאֵיזֶר
הָעֲלִיּוֹנוֹת; וְאֵין שֹׁפֵת הַתְּחִתּוֹנָה עוֹדֶפֶת, כִּדִּי
לְטַמֵּא כָּל הָאֲכָלִין וְהַמְשָׁקִין שֶׁבַּתּוֹכָהּ.

וְגַיז הָיָה הַשָּׂרִץ בְּעֲלִיּוֹנָה, וְהִיתָה שֹׁפֵת
הַתְּחִתּוֹנָה עוֹדֶפֶת הָעֲלִיּוֹנָה טַמְאָה, שֶׁהַשָּׂרִץ
בַּתּוֹכָהּ; וְכֵן הַתְּחִתּוֹנָה מִפְּנֵי שֶׁשֹּׁפֵתָהּ עוֹדֶפֶת,
חָרֵי הַשָּׂרִץ בְּאֵיזֶרָהּ. וְשָׂאָר הַלְפָסִין שֶׁבַּתּוֹךְ
הַתְּחִתּוֹנָה טְהוֹרִין, שְׂאֵין כְּלֵי חָרָם מְטַמְּא פְּלוּם
שֶׁבַּתּוֹכוֹ. וְאִם הָיָה בִּינֵיהֶן מִשְׁקָה טוֹפֵחַ כָּל
שְׂיֵשׁ בָּהּ מִשְׁקָה טוֹפֵחַ, טַמְאָה: שֶׁמִּשְׁקָה מְטַמְּא
מֵאֵיזֶר הַתְּחִתּוֹנָה הָעוֹדֶפֶת, וְחוֹזֵר וּמְטַמְּא אֶת
הַלְפָסִים.

וְגַיז טַבְּלָה שֶׁלְחָרָם שֶׁחֵיו קַעְרוֹת דְּבוּקִין בָּהּ
בַּתְּחִלַּת מַעֲשֵׂיָהּ, וְחָרֵי הַכֵּל כְּלֵי אֶחָד, וְנִטְמָאֵת
אֶחָת מִן הַקַּעְרוֹת לֹא נִטְמָאוּ כֵּלָן. וְאִם הָיָה
לְטַבְּלָה דְּפָן עוֹדֶה, שֶׁנִּמְצְאוּ כָּל הַקַּעְרוֹת
בַּתּוֹכוֹ, וְנִטְמָאֵת אֶחָת מֵהֶן נִטְמָאוּ כֵּלָן. וְכֵן
הַדִּין בְּבֵית הַתְּבָלִין שֶׁלְחָרָם, וְקַלְמָרִין
הַמְתְּאִימוֹת.

וְגַב פִּיּוּצָא בּוֹ, בֵּית הַתְּבָלִין שֶׁלְעֵין שֶׁנִּטְמָא
אֶחָד מִבְּתָיו בְּמִשְׁקִין לֹא נִטְמָאוּ שְׂאָר הַבְּתִיִּם.
וְאִם יֵשׁ לוֹ דְּפָן עוֹדֶה, שֶׁנִּמְצְאוּ כָּל הַבְּתִיִּם
בַּתּוֹכוֹ, וְנִטְמָא אֶחָד מִבְּתָיו בְּמִשְׁקִין נִטְמָאוּ
כֵּלָן: שֶׁהַכֵּל כְּלֵי אֶחָד; וְכֵלֵי שֶׁנִּטְמָא תּוֹכוֹ
בְּמִשְׁקִין, נִטְמָא כֵּלָן.

וְגַב אֵין בְּתָיו קְבוּעִין בְּמִסְמָר, חָרֵי אֵלּוּ חֲבוּר
זֶה לְזֶה לְטַמְאָה וְלַחֲזִיתָה. חָיו תְּקוּעִין בְּלֶבֶד חָרֵי
אֵלּוּ חֲבוּר לְטַמְאָה, וְאֵינֶן חֲבוּר לַחֲזִיתָה. וְאִם חָיו
בְּתָיו נִטְלִין וְנִתְנִין אֵינֶן חֲבוּר, לֹא לְטַמְאָה וְלֹא
לַחֲזִיתָה.

הַלְּבוֹת פְּלוּם פֶּרֶק יוֹד

יֵד, אֵל כָּל הַמְצִיל בְּצִמּוּד פְּתִיל בְּאֶחָל הַמֵּת,

מְצִיל בְּצִמּוּד פְּתִיל בְּאֵיזֶר כְּלֵי חָרָם: אִם הַצִּיל
בְּמֵת הַחֲמוּר, דִּין הוּא שֶׁיִּצְלֵל בְּכֵלֵי חָרָם הַקָּל.
וְכֵל שְׂאֵינוֹ מְצִיל בְּאֶחָל הַמֵּת, אֵינוֹ מְצִיל
בְּאֵיזֶר כְּלֵי חָרָם. וּבְשֵׁם שְׂאֵין צִמּוּד פְּתִיל
לְטַמְאָה בְּאֶחָל הַמֵּת, כִּדִּי אֵין צִמּוּד פְּתִיל
לְטַמְאָה בְּאֵיזֶר כְּלֵי חָרָם.

יֵד, בִּפְיֻצָּה: קְדָרָה שֶׁהִיתָה מְלֵאָה אֲכָלִין
וּמְשָׁקִין, וּמִקְפֵּת צִמּוּד פְּתִיל, וְנִתְּוֹנָה בַּתְּנֹר
הַטְּמָא חָרֵי הַקְּדָרָה וְכֵל מִזֶּה שֶׁבַּתּוֹכָהּ טְהוֹרִין.
יֵד, הִיא הַשָּׂרִץ אוֹ מְשָׁקִין טַמְאִין בַּתּוֹכָהּ,
וּמִקְפֵּת צִמּוּד פְּתִיל, וְנִתְּוֹנָה בְּאֵיזֶר הַתְּנֹר
נִטְמָא הַתְּנֹר. וְכֵן כָּל פִּיּוּצָא בְּזֶה.

יֵד, טַבְּעַת טַמְאָה שֶׁהִיתָה מִכְּלַעַת בַּתּוֹךְ
הַלְּבָנָה, אוֹ מִחֵט טַמְאָה שֶׁהִיתָה מִכְּלַעַת בַּתּוֹךְ
הָעֵץ, וְנִפְלוּ לְאֵיזֶר כְּלֵי חָרָם נִטְמָאוּ: אִם עַל פִּי
שְׂאֵם נִגַּע כֶּפֶר תְּרוּמָה בְּעֵץ זֶה, אוֹ בַּלְּבָנָה זֶה
טְהוֹר; חָרֵי הֵן מְטַמְּאִין כְּלֵי חָרָם מֵאֵיזֶר.

יֵד, הַתְּרַנְגוּל שֶׁפִּלַּע שָׂרִץ אוֹ בְּשָׂר מֵת, וְנִפְל
לְאֵיזֶר הַתְּנֹר חָרֵי זֶה טְהוֹר; וְאִם מֵת שֵׁם
הַתְּרַנְגוּל, נִטְמָא הַתְּנֹר: שֶׁהַפְּלוּעִין בְּחֵי
מְצִילִין מִיֵּד כְּלֵי חָרָם, כְּדָרָךְ שֶׁמְצִילִין בְּאֶחָל
הַמֵּת.

יֵד, דְּבָרִים שֶׁבַּתּוֹךְ הַפֶּה אוֹ בַּתּוֹךְ הַקֶּמֶטִין,
אֵינֶן כְּפִלּוּעִין. פִּיּוּצָּה: אָדָם שֶׁחֵיו מְשָׁקִין טַמְאִין
בַּתּוֹךְ פִּיו, וְהַכְּנִים רֹאשׁוֹ לְאֵיזֶר כְּלֵי חָרָם
טַמְאָהוּ. וְכֵן טְהוֹר שֶׁחֵיו אֲכָלִין וּמְשָׁקִין לְתוֹךְ
פִּיו, וְהַכְּנִים רֹאשׁוֹ לְאֵיזֶר תְּנֹר טַמְאָה נִטְמָאוּ
אֲכָלִין שֶׁבְּפִיו. חָיָה לוֹ בַּתּוֹךְ קֶמֶטוֹ כְּעֵדֶשׁהּ מִן
הַשָּׂרִץ, וְהַכְּנִים לְאֵיזֶר הַתְּנֹר נִטְמָא הַתְּנֹר,
אִם עַל פִּי שֶׁהַטְּמָאָה בַּתּוֹךְ הַקֶּמֶט. סְפוּגָה שֶׁפִּלַּע
מְשָׁקִין טַמְאִין אִם עַל פִּי שֶׁהוּא נִגּוּב מִבְּחוּץ
אִם נִפְל לְאֵיזֶר כְּלֵי חָרָם טַמְאָהוּ, שְׂפוּף מִשְׁקָה
לְצֵאתוֹ. וְכֵן חֲתֻכָּה שֶׁלְּלֶפֶת, וְשֶׁלְּגָמִי.

יֵד, חָרָסִים שֶׁנִּשְׁתַּמְּשׁ בָּהֶן מְשָׁקִין טַמְאִין,
וְנִגְבוּ, וְנִפְלוּ לְאֵיזֶר כְּלֵי חָרָם לֹא טַמְאָהוּ. וְנִפְלוּ
לְתְּנֹר, וְהִסֵּק נִטְמָא, שְׂפוּף מְשָׁקִין לְצֵאתוֹ.

יד, ח בַּמָּה דְּבָרִים אֲמֹרִים, בְּמִשְׁקִין קָלִיין; אֲכַל
אִם נִבְלָעוּ בְּהֵן מִשְׁקִין תְּמוּרִין, כְּגֹזֵן דָּם הִנְדָּה
וּמִימֵי רִגְלֵיהָ אִם הָיוּ יְכוּלִין לְצֵאתָ, וְהַקְפִּיד
עָלָיו שְׂיֵצֵא חֲרִי זֶה מִטְּמֵא תִתְּנוּר, אַף עַל פִּי
שֶׁלֹּא הִסְקוּ; וְאִם אֵין מִקְפִּיד עָלָיו אֵינוּ מִטְּמֵא,
עַד שֶׁיִּסְפַּק וַיֵּצֵא הַמִּשְׁקָה.

יד, ט וְכֵן בְּגִפְתַּת חֲדָשָׁה תִּפְּאֵחַ מִמִּשְׁקִין טְמֵאִין,
שֶׁהִסְק בָּהּ תִּתְּנוּר נְטֵמָא, שְׁסוּף מִשְׁקָה לְצֵאתָ;
אֲבָל בִּישְׁנָה, טְהוּר. אֵיזוֹ הִיא יִשְׁנָה, לְאַחַר
שָׁנִים עָשָׂר חֲדָשׁ. וְאִם יָדוּעַ שְׂיֵצֵא מִמֶּנָּה
מִשְׁקָה בְּשַׁעַת הַסֵּק אֲכַלּוּ לְאַחַר שְׁלוֹשׁ שָׁנִים,
נְטֵמָא תִתְּנוּר כְּשִׁיפָק.

יד, י כְּלִי חָרָם שֶׁחֲלָקוּ בְּמַחֲצָה מִשְׁפָּתוֹ עַד
קַרְקָעִיתוֹ, וְנִכְנְסָה טְמֵאָה בְּאֹיִר אֶחָד מִשְׁנֵי
הַחֲלָקִים נְטֵמָא הַכְּלִי בְּלוֹ: לְפִי שְׂאִין דְּרָךְ בְּנֵי
אָדָם לְחָלֵק כְּלִי חָרָם, כְּדָרְךָ שְׁחֹלְקִין הָאֲחֵלִים.
לְפִיכָךְ תִּתְּנוּר שֶׁחֲצִצּוּ בְּנִסְרִים אוֹ בִירִיעוֹת,
וְנִמְצָא הַשְּׂרִץ בְּמָקוֹם אֶחָד הַכֵּל טְמֵא.

יד, יא כְּלִי שֶׁחִיתָה טְמֵאָה בְּתוֹכוֹ, וְהִכְנִים הַכְּלִי
לְאֹיִר כְּלִי חָרָם, וְשִׁפְתַּת הַכְּלִי הַטְּמֵא חוּץ לְכְּלִי
חָרָם אַף עַל פִּי שֶׁהַטְּמֵאָה מְכוּנֶנֶת בְּתוֹךְ כְּלִי
חָרָם, חֲרִי זֶה טְהוּר: שֶׁנֶּאֱמַר "אֲשֶׁר-יִפֹּל מֵהֶם,
אֶל-תּוֹכוֹ", לֹא לְתוֹךְ תּוֹכוֹ.

יד, יב וְכֵן אִם הָיָה כְּלִי חָרָם טְמֵא, וְהִכְנִים
לְאֹיִרוֹ כְּלִי אַחֵר שְׂיֵשׁ בּוֹ אֲכָלִין וּמִשְׁקִין,
וְשִׁפְתַּת הַכְּלִי הָאֶחָד חוּץ לְכְּלִי חָרָם אַף עַל פִּי
שֶׁהָאֲכָלִין וְהַמִּשְׁקִין מְכוּנְנִין בְּתוֹךְ כְּלִי חָרָם
הַטְּמֵא, חֲרִי אֵלּוּ טְהוּרִין: שֶׁנֶּאֱמַר "כֹּל אֲשֶׁר
בְּתוֹכוֹ יִטְמָא", לֹא שֶׁבְּתוֹךְ תּוֹכוֹ.

יד, יג כִּי יֵצֵד: פְּנוּתָה אוֹ קִפָּה אוֹ קְדָרָה אוֹ חֲמָת
וְכִי יֵצֵא בְּהֵן שֶׁהָיָה הַשְּׂרִץ בְּתוֹכָהּ, וְשֶׁלֹּשֶׁל
הַקִּפָּה לְאֹיִר הַחֲבִית אוֹ לְאֹיִר תִּתְּנוּר אַף עַל
פִּי שֶׁהַשְּׂרִץ מְכוּן בְּתוֹךְ אֹיִר הַחֲבִית הוֹאִיל
וְשִׁפְתַּת הַקִּפָּה אוֹ הַחֲמָת לְמַעְלָה מִשְׁפָּתַת הַחֲבִית
אוֹ תִתְּנוּר, חֲרִי אֵלּוּ טְהוּרִין. וְאִם הָיָה בְּתוֹךְ
הַחֲמָת אוֹ בְּתוֹךְ הַקְּדָרָה וְכִי יֵצֵא בְּהֵן אֲכָלִין אוֹ

מִשְׁקִין, וְשֶׁלֹּשֶׁל אוֹתָן לְאֹיִר תִּתְּנוּר אוֹ הַחֲבִית
הַטְּמֵאִין חֲרִי הֵן טְהוּרִין.

יד, יד הִיתָה הַפְּנוּתָה אוֹ הַקִּפָּה אוֹ הַחֲמָת וְכִי יֵצֵא
בְּהֵן נְקוּבִין, אֵינָן מִצִּילִין: אֵלּא אִם הָיָה הַשְּׂרִץ
לְתוֹכוֹ, וְשֶׁלֹּשֶׁל אוֹתָן לְאֹיִר כְּלִי חָרָם הַטְּהוּר
נְטֵמָא; וְאִם הָיוּ אֲכָלִין אוֹ מִשְׁקִין לְתוֹכוֹ,
וְשֶׁלֹּשֶׁל אוֹתָן לְאֹיִר כְּלִי חָרָם הַטְּמֵא נְטֵמָא.

יד, טו וְכִמְּה יִהְיֶה בְּנִקְבֵ: אִם הָיָה בְּכִלֵי שְׁטָף,
כְּמוֹצֵיא זִיתִים. וְאִם הָיָה בְּכִלֵי חָרָם הָעֵשׂוּי
לְאֲכָלִין, שְׁעוּרוֹ בְּזִיתִים; וְהָעֵשׂוּי לְמִשְׁקִין,
שְׁעוּרוֹ בְּכוֹנִם מִשְׁקָה; וְהָעֵשׂוּי לְכֶךְ וּלְכֶךְ,
מִשִּׁילִין אוֹתוֹ לְחֲמָרוֹ, וּמִשִּׁינְקָב כְּלִי חָרָם זֶה
בְּכוֹנִם מִשְׁקָה, אֵינוּ מִצִּיל מִיַּד כְּלִי חָרָם.

יד, טז סֵתֵם נִקְבֵ כְּלִי חָרָם בְּזַפְתָּ אִם הָיָה הַשְּׂרִץ
בְּכִלֵי זֶה, וְשֶׁלֹּשֶׁל לְאֹיִר תִּתְּנוּר הַטְּהוּר נְטֵמָא:
שְׂאִין הַצְּמִיד מִצִּיל עַל הַטְּמֵאָה מִלְטְמָא, כְּמוֹ
שֶׁבְּאַרְנוֹ.

יד, יז אֲבָל אִם הָיָה בְּכִלֵי זֶה אֲכָלִין אוֹ מִשְׁקִין,
וְשֶׁלֹּשֶׁל לְאֹיִר תִּתְּנוּר הַטְּמֵא חֲרִי הֵן טְהוּרִין,
שְׁחָרִי הַנִּקְבֵ סֵתֵם. וְשֶׂאֵר כֹּל הַכְּלִים שֶׁשִּׁפְתָּמוֹן
בְּזַפְתָּ וְכִי יֵצֵא בּוֹ, אֵינוּ מִצִּיל מִיַּד כְּלִי חָרָם.

יד, יח פְּנוּתָה פְּחוּתָה אַף עַל פִּי שֶׁשִּׁפְתָּם תִּפְּחַת
בְּקִשׁ אֵינָה מִצְלָת מִיַּד כְּלִי חָרָם, שְׁחָרִי אֵינָה
כְּלִי. הַחֲמָת וְהַכְּפִישָׁה שֶׁנִּפְּחָתוּ בְּמוֹצֵיא רְמוֹן
אַף עַל פִּי שֶׁכְּטָלוּ מִתּוֹרַת כְּלִים, חֲרִי אֵלּוּ
מִצִּילִין מִיַּד כְּלִי חָרָם; וְחֹאֵ שִׁיחָה תִּפְּחַת
לְמַעְלָה מִשְׁפָּתַת כְּלִי חָרָם מִכְּחוּץ, וְיִהְיֶה בֵּית
קַבּוּל שֶׁלְּהֵן מִשְׁלֹשֶׁל לְתוֹךְ כְּלִי חָרָם.

יד, יט עוֹר פֶּשׁוּט וְכִי יֵצֵא בּוֹ שֶׁהָיָה שׁוֹקֵעַ לְאֹיִר
כְּלִי חָרָם, אוֹ לְאֹיִר תִּתְּנוּר, וְהַשְּׂרִץ בְּתוֹךְ הָעוֹר
חֲרִי תִתְּנוּר טְמֵא. וְאִם הָיָה שְׂרִץ בְּתִתְּנוּר, אֲכָלִין
וּמִשְׁקִין שֶׁבְּתוֹךְ הָעוֹר טְמֵאִין: שְׂאִין מִצִּיל מִיַּד
כְּלִי חָרָם אֵלּא כְּלִים שְׂיֵשׁ לְהֵן תּוֹף, כְּגֹזֵן הַסֵּל
וְהַקִּפָּה וְהַחֲמָת.

יד, כ כְּלִי חָרָם שֶׁחִיתָה טְמֵאָה בְּתוֹכוֹ, וְהָיָה כְּלִי
חָרָם טְהוּר כְּפֹוֹי עַל פִּי הַכְּלִי הַטְּמֵא, אוֹ שֶׁחִיתָה

הכלי שהטמאה דבוקה בתוכו כפוי על פי הכלי
הטהור אף על פי שאויר שניהן מערב, הטמא
בטמאתו והטהור בטהרתו: שהרי לא נכנסה
הטמאה עצמה לאויר כלי חרס הטהור.

יד, בא לפיכך חבית שהיתה מלאה משקין
טהורים, ונתונה למטה מנחשתו שלתנור, ונפל
שרץ לתוך התנור הרי החבית והמשקין
טהורים, אף על פי שאויר התנור מערב עם
אויר החבית. וכן אם היתה החבית כפויה על
פי התנור, ופיה לאויר התנור אפילו המשקה
שבשוליה החבית טהור.

הלכות כלים פרק טו

טו, א אין כלי חרס מקבלין טמאה, עד שתגמר
מלאכתו. ומאימתי הוא גמר מלאכתו:
משיצרפו בכבשן. התנור, משיסיקנו כדי
לאפות בו סבננין. הפירה, משיסיקנה כדי
לבשל עליה ביצת התרנגולין טרופה ונתונה
באלכס. הכפח אם עשהו לאפיה, שעורו
פתנור; עשהו לבשול, שעורו בפירה.

טז, ב תנור שהתחיל לבנותו אם היה גדול
משיתחיל בו ארבעה טפחים וסיקנו, מקבל
טמאה; ואם היה קטן משיתחיל בו טפה,
ויסיקנו. הפירה משיתחיל בה שלוש אצבעות,
ויסיקנה. הכפח אם עשהו לאפיה, הרי הוא
פתנור; ואם עשהו לבשל עליו, הרי הוא
פפירה.

טז, ג תנור שהסק מאחוריו, או שהסק מבית
האמון, או שהסק שלא לדעת הואיל והסק מכל
מקום, הרי זה מקבל טמאה. מעשה שנפלה
דלקה בתנור בפר מן הכפרים; ובא מעשה
לפני בית דין, ואמרו מקבלין טמאה.

טז, ד תנור שהסיקו להיות צולה בו, הרי זה
מקבל טמאה; להיות מלבן בו אינין שלפשתן
טהור, שאין זה עושה מלאכה בגופו שלתנור.
טז, ה תנור שחצצו לשנים, והסק אחד מחלקיו,

ונטמא במשקין הוא טמא, וחברו טהור; נטמא
בשרין וכיוצא בו מטמאות שלתורה, הכל
טמא. ועבי שפיניהן, טמא.

טז, ו הסקו שניהן, ונטמא אחד מהן במשקין
באויר חולקין את עביו: המשמש לטמא, טמא;
ולטהור, טהור. פמה דברים אמורים, בזמן
שחצצו ואחר כך הסיקו; אבל הסיקו, ואחר כך
חצצו, ונטמא אחד מהן, אפילו במשקין נטמא
הכל.

טז, ז תנור או פירה שלאבן, טהורין לעולם.
ושלמתכת, טהורין משום תנור וכירים
שנאמר "יתין", את שיש לו נתיצה; וטמאין
משום כלי מתכות.

טז, ח פיצד: אינן מטמאין מאוירן, ולא במחבר
לקרקע פתנור וכירים. ואם נגעו בהן טמאה,
אפילו מאחוריהן מטמאין, בשאר כלי מתכות;
ואם נטמאו במת, נעשין אב טמאה בשאר כלי
מתכות. ויש להן טהרה במקוה.

טז, ט תנור שלמתכת שנקב או נפגם או נסדק,
וסתמו בטיט, או שעשה לו טפלה שלטיט, או
מוסף שלטיט הרי זה מטמא משום תנור. וכמה
יחיה בנקב, כדי שיצא בו האור. וכן בפירה.
ואם עשה לפירה פטפוטין שלטיט, מטמאה
משום פירה; מרחח בטיט, בין מבפנים בין
מבחוץ עדין אינה מקבלת טמאה.

טז, י תנור שאינו מחבר בארץ, אפילו תלוי
בצואר הגמל הרי זה טמא משום תנור;
שנאמר "טמאים הם", מכל מקום.

טז, יא פור שלצורפי מתכות שיש בו בית
שפיתה, מטמא בפירה. וכן שלעושי זכוכית
אם יש בו בית שפיתה, מקבל טמאה. כבשן
שלסידין ושלזגגין ושליוצרים, טהורין. הפרנה
אם יש לה דפן, מטמאה.

טז, יב אבנים שחברן זו לזו, ועשאן תנור אם
עשה לו טפלה מבפנים ומבחוץ הרי זה פתנור
לכל דבר, ומטמא מאוירו; ואם טפלו מבחוץ

בְּלִבְךָ מִטְמֵא בַמָּגֵעַ, וְאִין מִטְמֵא בְּאֵיִר. חֶבֶר
אֲבָנִים לְתַנּוּר, וְלֹא חֶבְרָן זֶה לְזֶה מִטְמֵאוֹת עִם
הַתַּנּוּר; חֶבְרָן זֶה לְזֶה, וְלֹא חֶבְרָן לְתַנּוּר חֶרֶי הֶן
בְּטִירָה. חֶבֶר בְּאֶרֶץ, וְעָשָׂה טִירָה טְהוֹרָה;
וְטִירַת הַפִּירָה, טְהוֹרָה.

טוֹיג שְׁתֵּי חֲבִיּוֹת, שְׁנֵי לְפָסִין, שְׁעָשִׂין פִּירָה
בִּינֵיהֶן מִטְמֵא בְּאֵיִר וּבַמָּגֵעַ, וְתוֹכֵן שְׁלַחֲבִיּוֹת
טְהוֹר. וְעָבִי הַחֲבִיּוֹת, חוֹלְקִין אֹתוֹ: הַמְשַׁמֵּשׁ
אֶת הַפִּירָה, טְמֵא; וְהַמְשַׁמֵּשׁ אֶת תּוֹךְ הַחֲבִיּוֹת,
טְהוֹר.

טוֹיֵד הָעוֹשֶׂה שְׁלוֹשָׁה פְּטוּטִין בְּאֶרֶץ, וְחֶבְרָן
בְּטִיט לְהִיּוֹת שׁוֹפֵת עֲלֵיהֶן אֶת הַקְּדוּרָה חֶרֶי זֶה
טְמֵאָה מִשׁוּם פִּירָה. קִבַּע שְׁלוֹשָׁה מִסְמָרִין
בְּאֶרֶץ לְהִיּוֹת שׁוֹפֵת עֲלֵיהֶן אֶת הַקְּדוּרָה אִף עַל
פִּי שְׁעָשָׂה בְּרֵאשׁוֹן מְקוֹם בְּטִיט שֶׁתְּהִיָּה הַקְּדוּרָה
יוֹשֵׁבֵת עָלָיו, חֶרֶי זֶה טְהוֹרָה בְּכִירָה שְׁלֹמֶתֶבֶת.
וְכֵן אֲבָנִים שְׁלֹא מֵרַחֵן בְּטִיט שֶׁהוּא שׁוֹפֵת
עֲלֵיהֶן אֵינֶן מְקַבְּלוֹת טְמֵאָה, כְּאֵלֶּה הֵיא פִירָה
שְׁלֵאָבֵן.

טוֹטו הָעוֹשֶׂה שְׁתֵּי אֲבָנִים פִּירָה, וְחֶבְרָן בְּטִיט
מִטְמֵאָה; חֶבֶר אֶת הָאֶחָת בְּטִיט, וְחַשְׁנִיָּה לֹא
חֶבְרָה אֵינָה מְקַבְּלַת טְמֵאָה.

טוֹטוּ הָאֲבָן שֶׁהוּא שׁוֹפֵת עֲלֵיהָ וְעַל הַתַּנּוּר,
עֲלֵיהָ וְעַל הַפִּירָה, עֲלֵיהָ וְעַל הַכֶּפֶת, עֲלֵיהָ וְעַל
הַכּוֹתֵל, עֲלֵיהָ וְעַל הַסֵּלַע אֵינָה מְקַבְּלַת טְמֵאָה.

טוֹיז פִּירַת הַטְּבָחִים שֶׁהוּא נוֹתֵן אֲבָן בְּצַד
אָבֵן, וְכֵלֵן מִחֶבְרוֹת בְּטִיט נְטֵמְאוֹת אֶחָת מֵהֶן,
לֹא נְטֵמְאוּ בְּלֵן. שְׁלוֹשׁ אֲבָנִים שֶׁחֶבְרָן בְּטִיט,
וְעָשָׂן שְׁתֵּי פִירוֹת, בֵּין שֶׁחֶבְרָן זֶה לְזֶה וְלֹא
חֶבְרָן בְּקַרְקַע, בֵּין שֶׁחֶבְרָן בְּקַרְקַע וְלֹא חֶבְרָן זֶה
לְזֶה: אִם נְטֵמְאוֹת אֶחָת מִשְׁתֵּי הַפִּירוֹת הָאֲבָן
הָאֲמֻצְעִית הַמְשַׁמֵּשׁ מִמֶּנָּה לְפִירָה הַטְּמֵאָה,
טְמֵא; וְהַמְשַׁמֵּשׁ מִמֶּנָּה לְפִירָה הַטְּהוֹרָה, טְהוֹר.

טוֹיח נִטְלָה הָאֲבָן הַחִיצוֹנָה שֶׁלְּפִירָה הַטְּהוֹרָה,
הַחֲלֻטָּה הָאֲמֻצְעִית כֹּלָה לְטְמֵאָה; נִטְלָה הַחִיצוֹנָה
שֶׁלְּפִירָה הַטְּמֵאָה, טְהוֹרָה הָאֲבָן הָאֲמֻצְעִית כֹּלָה.

טוֹיט נְטֵמְאוּ שְׁתֵּי הַפִּירוֹת אִם הִיָּתָה הָאֲבָן
הָאֲמֻצְעִית גְּדוֹלָה נוֹתֵן מִמֶּנָּה לְכִירָה זֶה כְּדִי
שְׁפִירָה מִצְדָּה, וְלְכִירָה הַשְּׁנִיָּה כְּדִי שְׁפִירָה
מִכָּאן, וְהַשָּׂאֵר טְהוֹר; וְאִם הִיָּתָה קְטַנָּה, חֶבֶל
טְמֵא.

טוֹכ נִטְלָה הָאֲמֻצְעִית אִם יָכוֹל לְשַׁפֵּת עַל
שְׁתֵּים חִיצוֹנוֹת יוֹרָה גְּדוֹלָה, חֶרֶי הֵיא טְמֵאָה;
וְאִם חֵיז מֵרַחֲקִין יֵתֵר מִזֶּה, טְהוֹרָה. הַחֲזִיר אֶת
הָאֲמֻצְעִית, חֶרֶי חֶבֶל טְהוֹר כְּשֶׁחִיָּה. מֵרַחֲקָה
בְּטִיט, מְקַבְּלִין טְמֵאָה מִכָּאן וּלְחֶבֶא וְהוּא,
שִׁיִּסְקַנָּה לְכֹל אֶחָת מֵהֶן כְּדִי לְבַשֵּׁל עָלֶיהָ אֶת
הַפִּיצָה.

טוֹכֵא שְׁתֵּי אֲבָנִים שְׁעָשָׂן פִּירָה, וְנְטֵמְאוֹת,
וְסִמָּה לְאֲבָן זֶה מִמֶּנָּה אֲבָן אֶחָת מִכָּאן וְלִזֶּה אֲבָן
אֶחָת מִכָּאן חֶרֶי חֲצִי כֹל אֲבָן מִשְׁתֵּי אֲבָנֵי
הַפִּירָה הֵרֵאשׁוֹנָה טְמֵא, וְחֲצִי הָאֲבָן טְהוֹר. נִטְלוּ
הַשְּׁתֵּים הַטְּהוֹרוֹת שְׁסִמָּה, חֲזְרוּ הַשְּׁתֵּים
שֶׁלְּפִירָה לְטְמֵאָתָן.

טוֹכֵב הַיִּכָּן שֶׁלְּחֶרֶם שִׁישׁ בּוֹ בֵּית קַבּוּל קְדוּרוֹת,
וְחֶרְמִין נִתּוּן כְּתוֹכוֹ טְהוֹר מִשׁוּם פִּירָה, וְטְמֵא
מִשׁוּם כְּלֵי קַבּוּל; לְפִיפָה אִם הִיָּה מִחֶבֶר בְּאֶרֶץ,
טְהוֹר כְּשָׂאֵר הַכֵּלִים. וְאִם נִקֵּב אֵינּוּ מְקַבְּלִים
טְמֵאָה, כְּכֵלֵי קַבּוּל: מַה שְּׂאִין כֵּן בְּפִירָה.

טוֹכֵג הַצְּדָדִין שֶׁלֹּא חֲנוּגֵעַ בְּהֶן, אֵינּוּ טְמֵא
מִשׁוּם פִּירָה. הֶרַחֵב שֶׁלֹּא שְׁיוֹשְׁבִין עָלָיו בְּשַׁעַת
תְּבָשִׂיל מִטְמֵא, אִם נְטֵמְאוֹ חֲדוּכֵן. וְכֵן הַכּוֹפֶה
אֶת הַסֵּל, וּבְנָה פִירָה עַל גִּבּוֹ חֶרֶי זֶה טְמֵאָה
מִשׁוּם כְּלֵי עֵץ, לֹא מִשׁוּם פִּירָה; לְפִיפָה אֵינָה
מְקַבְּלַת טְמֵאָה מֵאֵיִרָה בְּפִירָה.

טוֹכֵז אִם נְטֵמְאוֹת אֶחָת מִשְׁתֵּי הַפִּירוֹת הָאֲבָן
הָאֲמֻצְעִית הַמְשַׁמֵּשׁ מִמֶּנָּה לְפִירָה הַטְּמֵאָה,
טְמֵא; וְהַמְשַׁמֵּשׁ מִמֶּנָּה לְפִירָה הַטְּהוֹרָה, טְהוֹר.
טוֹיח נִטְלָה הָאֲבָן הַחִיצוֹנָה שֶׁלְּפִירָה הַטְּהוֹרָה,
הַחֲלֻטָּה הָאֲמֻצְעִית כֹּלָה לְטְמֵאָה; נִטְלָה הַחִיצוֹנָה
שֶׁלְּפִירָה הַטְּמֵאָה, טְהוֹרָה הָאֲבָן הָאֲמֻצְעִית כֹּלָה.

עס איז נישט מעגליך אדורך צו גיין די וועלט בשלום נאר מיט די מדת השמחה, ווען מען שטארקט זיך צו זיין שטענדיג פרייליך, און ווי מער א מענטש איז פרייליך אלץ גרינגער ווערט זיין לעבן. אבער צו זיין פרייליך קומט אן זייער שווער, אלע אנדערע עבודות זענען אסאך גרינגער צו טון ווי צו זיין פרייליך, ווייל יעדער מענטש גייט דורך צרות און שוועריקייטן, ביטערנישן און חלישת הדעת, און דאס צוברעכט זייער שטארק א מענטש, מען פארלירט די מוט, און מען קען נישט זיין פרייליך.

דער עיקר גרויסקייט פון א מענטש איז ווען ער קען זיך שטארקן, און אפילו מיט אלע שוועריקייטן וואס ער גייט דורך, זאל ער נאך אלץ זיין פרייליך. ווען עס גייט פאר א מענטש גוט און דעמאלט איז ער פרייליך איז דאס בכלל נישט קיין קונץ, נאר פארקערט ווען עס גייט אים נישט אזוי גוט, און פון דעסט וועגן שטארקט ער זיך צו זיין פרייליך, דעמאלט דערקענט זיך די גרויסקייט פון א איד.

שמחה קומט דורך אמונה, ווען א איד גלייבט אז דער אייבערשטער איז שטענדיג מיט אים, ער העלפט אים, און יעדע זאך וואס געשעט איז נישט פונקט געשען בדרך הטבע, נאר יעדע זאך מאכט דער אייבערשטער אליין מיט זיין גרויס רחמנות, וואלט ער געווען זייער פרייליך.

רבי נתן זאגט (ליקוטי הלכות, נפילת אפים, הלכה ד') אז דאס איז געווען די רשעות פון המן ווען ער האט געזאגט פאר אחשוורוש, ודתייהם שונות מכל עם, המן האט געזאגט אז אפילו יעדע פאלק און לאנד האט אויך געזעצן, אבער זיי זענען נישט פרייליך עס מקיים צו זיין, אבער ביי די אידן, ווען זיי טון מצות זענען זיי זייער פרייליך, און דאס האט זייער שטארק געקערענקט פאר המן, דאס האט ער נישט געקענט אויסהאלטן, ווייל אויב מען איז פרייליך מיט די מצות, איז א סימן אז עס ליגט אין דעם א העכערע כח.

און דאס זעט מען טאקע, אז די געזעצן פונעם לאנד זוכט מען נאר ווי אזוי אויסצושפילן, און ווען קיינער זעט נישט, וועט מען זיך ארויס דרייען. אבער אידישע קינדער פאלגן די תורה ווייל דער אייבערשטער האט עס געהייסן און זיי זענען זייער פרייליך דערמיט.

<p>16 Mar</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>טז 16</p>	<p>בבלי: סנהדרין פט ירושלמי: מועד קטן ב תוספתא: מגילה א נ"ך: מלכים ב ג-ד רמב"ם: כלים ט</p>	<p>נץ החמה..... 7:06 סו"ז קר"ש - גר"א... 10:05 סו"ז תפלה - גר"א... 11:04 צה"כ לשיטת ר"ת..... 8:17</p>	<p>עלות השחר..... 5:53 סו"ז קר"ש - מג"א... 9:29 סו"ז תפלה - מג"א... 10:40 שקיעה..... 7:04</p>
--------------------------	--------------------------------	-------------------------	--	---	---

<p>17 Mar</p>	<p>שני Monday</p>	<p>יז 17</p>	<p>בבלי: סנהדרין צ ירושלמי: מועד קטן ג תוספתא: מגילה ב נ"ך: מלכים ב ה-ו רמב"ם: כלים י</p>	<p>נץ החמה..... 7:04 סו"ז קר"ש - גר"א... 10:04 סו"ז תפלה - גר"א... 11:04 צה"כ לשיטת ר"ת..... 8:18</p>	<p>עלות השחר..... 5:51 סו"ז קר"ש - מג"א... 9:28 סו"ז תפלה - מג"א... 10:40 שקיעה..... 7:05</p>
--------------------------	------------------------------	-------------------------	---	---	---

<p>18 Mar</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>יח 18</p>	<p>בבלי: סנהדרין צא ירושלמי: מועד קטן ד תוספתא: מגילה ג נ"ך: מלכים ב ז-ח רמב"ם: כלים יא</p>	<p>נץ החמה..... 7:03 סו"ז קר"ש - גר"א... 10:03 סו"ז תפלה - גר"א... 11:03 צה"כ לשיטת ר"ת..... 8:19</p>	<p>עלות השחר..... 5:50 סו"ז קר"ש - מג"א... 9:27 סו"ז תפלה - מג"א... 10:39 שקיעה..... 7:06</p>
--------------------------	---------------------------------	-------------------------	---	---	---

<p>19 Mar</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>יט 19</p>	<p>בבלי: סנהדרין צב ירושלמי: מועד קטן ה תוספתא: מועד קטן א נ"ך: מלכים ב ט-י רמב"ם: כלים יב</p>	<p>נץ החמה..... 7:01 סו"ז קר"ש - גר"א... 10:02 סו"ז תפלה - גר"א... 11:02 צה"כ לשיטת ר"ת..... 8:20</p>	<p>עלות השחר..... 5:48 סו"ז קר"ש - מג"א... 9:26 סו"ז תפלה - מג"א... 10:38 שקיעה..... 7:07</p>
--------------------------	-----------------------------------	-------------------------	--	---	---

<p>20 Mar</p>	<p>המישי Thursday</p>	<p>כ 20</p>	<p>בבלי: סנהדרין צג ירושלמי: מועד קטן ו תוספתא: מועד קטן ב נ"ך: מלכים ב יא-יב רמב"ם: כלים יג</p>	<p>נץ החמה..... 6:59 סו"ז קר"ש - גר"א... 10:01 סו"ז תפלה - גר"א... 11:01 צה"כ לשיטת ר"ת..... 8:21</p>	<p>עלות השחר..... 5:46 סו"ז קר"ש - מג"א... 9:25 סו"ז תפלה - מג"א... 10:37 שקיעה..... 7:08</p>
--------------------------	----------------------------------	------------------------	--	---	---

<p>21 Mar</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>כא 21</p>	<p>בבלי: סנהדרין צד ירושלמי: מועד קטן ז תוספתא: תגינה א נ"ך: מלכים ב יג-יד רמב"ם: כלים יד</p>	<p>נץ החמה..... 6:58 סו"ז קר"ש - גר"א... 10:00 סו"ז תפלה - גר"א... 11:01 צה"כ לשיטת ר"ת..... 8:22</p>	<p>עלות השחר..... 5:45 סו"ז קר"ש - מג"א... 9:24 סו"ז תפלה - מג"א... 10:37 שקיעה..... 7:09</p>
--------------------------	------------------------------	-------------------------	---	---	---

Candle Lighting 6:51 הדלקת הנרות

<p>22 Mar</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>כב 22</p>	<p>בבלי: סנהדרין צה ירושלמי: מועד קטן ח תוספתא: תגינה ב נ"ך: מלכים ב טו-טז רמב"ם: כלים טו</p>	<p>Shabbos Parah נץ החמה..... 6:56 סו"ז קר"ש - גר"א... 9:59 סו"ז תפלה - גר"א... 11:00 צה"כ לשיטת ר"ת..... 8:23</p>	<p>ויקהל, פרה עלות השחר..... 5:43 סו"ז קר"ש - מג"א... 9:23 סו"ז תפלה - מג"א... 10:36 שקיעה..... 7:10</p>
--------------------------	--------------------------------	-------------------------	---	--	---

Shabbos Ends 8:23 זמן מוצש"ק

וְעַן אֵיךְ אֵיזְ אֶלְעָמָל פְּרִיילִךְ, בְּרַעַנְגַּט דָּאס אַים הַצְלָחָה אִין לְעָבֹן.

(סְפָר הַמְדוּת אוֹת שְׂמֹחָה חֶלֶק ב' סִמָּן א')